

BİNBİR GECE MASALLARI

BİNBİR GECE MASALLARI

AFA

AFA – Binbir Gece Masalları: 9

AFA – Yayınları: 221

ISBN 975 – 414 – 159 – 2

Takım: ISBN 975 – 414 – 154 – 1

Ocak, 1993

Binbir Gece Masalları,

Dr Mardrus'ün Fransızca çevirisinden Türkçeye aktarılmıştır.

© AFA Yayıncılık A.Ş.

Yayına Hazırlayan: **Atilla Birkiye**

Dizgi: AFA Yayıncılık A.Ş.

Baskı: Gülen Ofset

Cilt: Güven Mücellithanesi

AFA Yayıncılık A.Ş., Babıali Cad. Sıhhiye Apt. 19/8 Cağaloğlu – İSTANBUL

526 39 80

BİNBİR GECE MASALLARI

Çeviren:

Alim Şerif Onaran

*Prof. Hartwing Derembourg'a
sunulur
J.F. M.*

EBU KİR İLE EBU SİR'İN ÖYKÜSÜ

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, bir zamanlar, İskenderiye kentinde, kuru temizleme ve boyama işleri yapan Ebu Kir adlı biri ile Ebu Sir adında, berberlik yapan bir başkası varmış. Bunlar çarşıda birbirlerinin komşusu imiş; çünkü dükkânları yanyana bulunuyormuş.

Boya işleriyle uğraşan Ebu Kir, tanınmış bir dolandırıcı, nefret uyandıran bir yalancı ve bir sefihmiş! Öylesine ki, şakakları yıpratılamaz granitten oyulmuş ve başı Yahudi havralarının taş merdiven basamaklarından oluşmuş gibiymiş! Yoksa ortaya koyduğu kötülükler ve günahlardaki utanmaz gözüpeklik nasıl açıklanabilirmiş? Çeşitli dolandırıcılıkları arasında, müşterilerinin çoğuna boyaya ihtiyacı olduğunu söyleyerek peşin ödeme yaptırmak da varmış; ayrıca boyanmak üzere kendisine getirilen kumaşları asla geri vermezmiş! Sadece kendisine peşin ödenen paraları keyfince yiyip içerek harcamakla kalmaz, kendisine bırakılan kumaşları da satarak elde ettiği parayı birinci sınıftan her çeşit eğlence ve zevke sarfedermiş. Sonradan müşteriler gelip alacaklarını ya da eşyalarını istediklerinde, kimi vakit şu, kimi vakit de bu bahaneyle onları oyalamanın ve sonsuza dek bekletmenin yollarını bulurmuş. Örneğin onlara "Vallahi efendim, dün karım doğum yaptı; bütün gün sağa sola koşmak zorunda kaldım!" der ya da, örneğin "Dün çağrılılarım vardı; bütün zamanımı onlara konukseverlik göstermekle harcadım; ama iki gün

sonra gelirsen, sabahın er saatinde kumaşını hazır durumda bulursun!" diyormuş; ve işleri öylesine sürüncemede bırakıyormuş ki, sonunda sabırsız müşterilerinden biri "Baksana, sen benim kumaşım- la ilgili gerçeği açıkça söyler ve onu bana geri verir misin? Artık onu boyatmak istemiyorum!" diye haykırırmış. O zaman Ebu Kir "Valla- hi! Perişanım!" diye yanıt verirmiş. Ve ellerini göğsüne kaldırıp her tür- lü yemini vererek gerçeği söyleyeceğini bildirirmiş. Sızlanarak ve el- lerini birbirine vurarak "Düşünün ki efendim, boyanan kumaşları kurusun diye dükkânımın önündeki iplere asmıştım; bir ara su dök- mek üzere oradan uzaklaştım; döndüğümde ortadan yok olmuşlar- dı, çarşının kötü gençlerinden biri veya belki de komşum şu uğur- suz berber tarafından çalınmış besbelli" dermiş. Bu sözleri duyan müşteri, kendi halinde iyi huylu birisi ise "Allah bunun yerine bana başkasım verir!" demekle yetinir ve çeker gidermiş. Ama öfkeli biri- si ise, kendini hiddete kaptırıp boyacıya küfürler yağdırır ve herke- sin toplandığı yolun orta yerinde onunla vuruşmaya başlarmış. Bu- na karşın ve kadı'nın yetkisini kullanmasına rağmen kimse parasını geri alamazmış. Çünkü ya gösterdikleri kanıtlarda yetersizlik olur ya da dava kazanılsa bile dükkânda zararı karşılayacak satılmaya değer bir şey bulunamazmış. Ve onun bu tarzdaki davranışı epeyce uzun bir süre devam etmiş; ve birbiri ardından çarşının tüm esnafı ve yörede tüm oturanlar biri diğerini izleyerek aldatılmışlar. Sonun- da boyacı Ebu Kir, artık soyacak kimse kalmayınca, iş görme ola- naklarının onarılmaz biçimde zedelendiğini ve ticaret yaşamının sıfı- ra düştüğünü görmüş. Kendisi de genel bir güvensizlik konusu oluş- turmuş! Kötü niyetli dolandırıcılardan söz edildiği zaman onun du- rumu atasözü haline gelmiş.

Boyacı Ebu Kir böylece sefalete düşünce gidip komşusu berber Ebu Sir'in dükkânının önüne oturmuş; ve işinin kötü durumundan ona söz etmiş ve artık kendisinin açlıktan ölmekten başka çaresi kal- madığını açıklamış. Bunun üzerine, Allah yolunu izleyen bir kişi

olan komşusu berber Ebu Sir, kendisi de fakir olmasına karşın, yoksul düşen birinin sefaletine dayanamadığından, ona "Komşunun komşuya borcu vardır! Daha iyi günler gelinceye kadar burada kal, ye ve iç; Tanrı'nın verilerinden yararlan!" diye yanıt vermiş. Ve onu evine alarak uzun bir süre tüm ihtiyaçlarını karşılamış.

Bir gün berber Ebu Sir, zamanın güçlüğünden Ebu Kir'e sızlanarak ona "Kardeşim! Ben beceriksiz bir berber değilim, mesleğimi iyi bilirim ve elim müşterilerimin başı üzerinde yeğnidir. Ama dükkânım fakir ve kendim de yoksul olduğum için kimse gelip bende traş olmak istemiyor! Ancak sabahları, hamamda, kimi hamallar ya da ateşçiler koltuk altlarını kazıtmak ya da kasık tüylerini ağdayla aldırmaq için beni çağırıyor! Ve bu fakirlerin verdikleri bakır paracıklarla kendimi ve seni beslemenin ve boynuma asılı bulunan ailemin ihtiyaçlarını sağlamanın üstesinden geliyorum. Ama Allah büyüktür ve kerimdir" demiş. Boyacı Ebu Kir ona "Sen, gerçekten, sabırla sefalet ve zamanın güçlüğüne katlanmaktan yana çok safsın kardeşim; oysa, zengin olmanın ve refah içinde yaşamının yolları vardır. Sana doğru dürüst bir şey getirmeyen mesleğinden nefret ediyorsun. Bu durumda bu kıyıcı ülkeyi terk etmekten ve mesleklerimizi verimli ve değerli kılabileceğimiz bir kent bulmaktan başka çaremiz yok! Zaten gezilerden ne çok yararlanılacağını sen pekâlâ bilirsin! Gezinmek, neşelenmek, güzel havalar solumak ve yaşamın kaygılarından sıyrılmak ve de yeni ülkeler, yeni topraklar görerek bilgi edinmek demektir. Ve de insanın seninki ve benimki gibi onur verici harika meslekleri varsa tüm ülkelerde ve her tür kişi tarafından genellikle kabul görür ve bu mesleği büyük kazançlar, onurlar ve ayrıcalıklar sağlayarak yerine getirir. Ve dahası, gezi üzerine şairin şu sözlerini de herhalde bilirsiniz:

Ülkede, oturduğun yerleri terk et, büyük umutlar besliyorsan, ruhunu geziye çağır!

Yeni ülkelerin eşiğinde seni zevkler, zenginlikler, güzel davranışlar, bilgi ve seçkin dostluklar beklemektedir!

Ve de sana 'Uzak ülkelerde ne kadar dertler çekecek, kaygılara ve tehlikelere düşeceksin, biliyor musun dostum?' derlerse; onlara 'Her zaman aynı yerde kalıp homurdayan bir böcek gibi, kıskançlar ve casuslar arasında yaşayacaksan, canlı olmaktansa ölmek yeğdir!' yanıtını ver!

Böylece, kardeşim, bizim, dükkânlarımızı kapayıp birlikte daha iyi bir baht bulmak üzere yolculuk yapmaktan başka yapacak şeyimiz yoktur!" diyerek yanıt vermiş. Ve öylesine kandırıcı bir dille sözünü sürdürmüş ki, sonunda berber Ebu Sir, oradan hemen ayrılmamanın gerektiğine inanmış ve yamalı bir bohçaya tasını, usturalarını, makaslarını, bileyi kayışını ve diğer bazı gereçlerini koyarak çabucak hazırlıklarını tamamlamış. Sonra gidip ailesine veda etmiş ve dönüp dükkânda kendisini bekleyen Ebu Kir'i bulmuş. Ve boyacı ona "Şimdi bize Kuran'ın başında yer alan Fatiha'yı okumaktan başka yapacak şey kalmıyor; böylece artık kardeş olduğumuzu ve bundan böyle kazancımızı ortaklaşa kullanacağımızı ve çekmeceye koyup İskenderiye'ye döndüğümüzde aramızda yan tutmadan paylaşmamızı Tanrı kelamıyla perçinlemiş oluruz! Ve de içimizden herhangi birinin iş bulunca, hiçbir şey kazanamaz durumda olan ötekini destekleyeceğini vaadetmesini de bir esasa bağlayalım!" demiş. Berber Ebu Sir, bu koşulların yasallığını tanımakta hiçbir güçlük çıkarmamış; ve bu durumda ikisi birlikte, karşılıklı anlaşmalarını onaylamak üzere Kuran'ın başlangıcındaki Fatiha suresini okumuşlar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Ve bu durumda, ikisi birlikte karşılıklı anlaşmalarını onaylamak üzere Kuran'ın başlangıcındaki Fatiha suresini okumuşlar. Bunun izleyerek, namuslu Ebu Sir, dükkânını kapatmış ve anahtarı mal sahibine teslim etmiş ve tüm kira borcunu ödemiş; sonra ikisi birden limana gitmişler ve hiçbir yiyecek sağlamayı düşünmeksizin, yelken açmak üzere bulunan bir gemiye binmişler.

Yolculuk sırasında talih onlara gülmüş ve içlerinden birinin yüzüsu hürmetine yardımlarını esirgememiş. Gerçekten, kaptan hariç sayıları yüz kırka ulaşan gemi yolcularının ve tayfaların arasında Ebu Sir'den başka berber yokmuş; ve dolayısıyla sadece o, traşa ihtiyaç duyanları, uygun şekilde traş edebilecek durumdaymış. Böylece, gemi yelken açtığı andan başlayarak, berber yol arkadaşına "Kardeşim, biz burada açık denizde bulunuyoruz. Yiyip içecek bir şeyler bulmak zorundayız. Dolayısıyla benim, birilerinin 'Gel ey berber, başımı traş et!' demesi umuduyla yolculara ve gemicilere hizmet sunmayı denemem gerek! Ben de ikimiz için biraz ekmek, biraz para ve de içecek su sağlamak üzere onun başım traş ederim!" demiş. Boyacı Ebu Kir "Uygunsuz olan bir şey yok!" diye yanıt vermiş. Ve berber, iş bulmak için hazırlanırken, hiçbir şey yapmaksızın gidip güvertede bir yere uzanıp uyumuş.

Ebu Sir, çalışmak üzere gereçlerini çıkarmış ve tasına su koymuş; omzuna peşkir yerine bir bez parçası koymuş, çünkü fakirmiş; ve yolcular arasında dolaşmaya başlamış. O sırada bunlardan biri onu çağırarak "Gel usta, beni traş et!" demiş! Berber de onun başını traş etmiş; ve işini bitirince, yolcu ona ufak bir para uzatmışken, kendisine "Kardeşim, ben, burada bu parayla ne yapabilirim? Sen bana biraz kuru ekmek verirsen, şu deniz üzerinde benim için daha

yararlı olur ve daha çok makbule geçer! Çünkü yanımda bir yol arkadaşım var; azığımız da pek fazla değil!" demiş. Bunun üzerine yolcu ona, biraz peksimet, biraz peynir vermiş; tasını da suyla doldurmuş. Ebu Sir de bunları almış ve Ebu Kir'in yanına gelip ona "Şu peksimeti al ve şu peynirle yiyiver!" demiş. Ve Ebu Kir bunların hepsini alarak yiyip içmiş. O sırada berber Ebu Sir, gereçlerini almış; omzuna bez parçasını atmış ve boş tası eline alıp geminin içinde oturmuş ya da uzanmış olan yolcular arasında dolaşmaya başlamış; kimini iki dilim ekmek, kimini bir dilim karpuz ya da biraz para karşılığında traş etmiş; ve öylesine güzel bir gelir sağlamış ki, o günün sonunda otuz dilim peksimet, otuz yarım dirhem ve epeyce peynir ve zeytin ve hıyar; ve Dimyat'ın harika balıklarından çıkarılmış birçok Mısır havyarı toplamış. Ve dahası, yolcular kendisinden o denli hoşnut kalmışlar ki, onlardan ne istese alabilirmiş. Ve de ustalığının ünü öylesine yayılmış ki, kaptanın da kulağına erişmiş. O da, başını traş ettirmek istemiş; Ebu Sir de kaptanın başını kazı-mış; ve kaptana, bahtının katılığından ve elinde bulunan yiyeceğin azlığından ve içinde bulunduğu yokluktan şikâyet etmekte geri kalmamış. Ve ona, bir yol arkadaşı olduğundan da söz etmiş. Bunu duyan ve oldukça eli açık bir adam olan ve de berberin hoş tavırlarından ve elinin yeğnilüğinden etkilenen kaptan "Hoş gelmişsin! Arkadaşınla birlikte gelip her akşam benimle yemek yemenizi çok isterim. İkinizin de bizimle yolculuk ettiğiniz sürece herhangi bir kaygınız olmasın!" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine berber, gidip boyacıyı aramış ve onu âdeti üzere uyurken bulmuş; o da uyandığında, başı ucunda peksimet, peynir, karpuz, zeytin, hıyar ve kuru havyar bolluğunu görünce hayranlıkla "Nerden geldi bunlar?" diye haykırmış. Ebu Sir "Övgüler üzerine olası Tanrı'nın eli açıklığından!" diye cevap vermiş. Bunun üzerine boyacı bir defada hepsini aziz midesine tıkamak istercesine tüm yiyeceklerin üzerine atılmış; ama berber ona "İhtiyaç zamanı bize yarar-

lı olabilecek yiyecekleri yeme kardeşim ve beni dinle! Bil ki, kaptanı traş ettiğim sırada kendisine yiyecek sıkıntısı çektiğimizi anlattım; o da bana 'Başımın üzerinde yeriniz var; arkadaşınla birlikte her akşam gelin, benimle yemek yiyin!' diye yanıt verdi. Böylece bu akşam gidip onunla ilk yemeğimizi yiyeceğiz!" demiş. Ama Ebu Kir "Kaptanın senin olsun! Beni deniz tutuyor; buradan ayrılamam! Bundan dolayı bırak beni bu yiyeceklerle açlığımı bastırayım; sen yalnız başına git, kaptanla yemek ye!" diye yanıt vermiş. Berber de "Peki, öyle olsun!" demiş ve yemek saatini beklerken arkadaşının yemek yemesini seyre koyulmuş.

Boyacı, bir yontucunun, taş ocağında mermer blokları yontması gibi, yiyeceklerin üzerine atılarak ısırma ve günlerce aç kalmış bir fil gibi homurdanarak çiğnemeye ve gurultular kopararak yutmaya başlamış; ve her lokma daha önce yutulanı izleyerek gırtlğından geçmiş; ve daha lokmaların ilki midesine inmeden öbürü ağzında yer almış; boyacının gözleri her lokmayla bir gulyabaninin gözlerine benzer şekilde faltaşı gibi açılıyor; ve sanki gözlerinin şimşegiyle yakarak onları pişiriyor; ve bir öküzün önündeki bakla ve yulafı böğürerek ve soluyarak yerken, çıkardığı gibi sesler çıkarıyormuş.

Onlar bu durumdayken, bir gemici gelip berbere "Ey işinin ustası, kaptan sana 'Dostunu da al, yemeğe gel!' diyor!" demiş. Bunun üzerine Ebu Sir, Ebu Kir'e "Benimle gelmeye karar verdin mi?" diye sormuş. O da "Benim yürüyecek halim yok!" diye yanıt vermiş. Berber de, tek başına gitmiş ve kaptanı üstünde yirmi, hatta daha fazla çeşit yiyeceğin bulunduğu bir sofraya örtüsünü dizine çekmiş yerde oturur ve yemeye başlamak için kendisini beklerken bulmuş. Ebu Sir onun, kendisi gibi, gemideki daha birçok kişiyi de çağırması olduğunu görmüş. Onun tek başına geldiğini gören kaptan...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Onun tek başına geldiğini gören kaptan ona "Arkadaşın nereden?" diye sormuş. O da "Efendim, kendisini deniz tutuyor, perişan bir durumda!" diye yanıt vermiş. Kaptan da "Bunun önemi yok. Bu deniz tutması geçer! Hele sen otur benim yanıma, Allah aşkına!" demiş. Ve eline bir tabak alarak içine her tür yemekten, en azından on kişiyi birden doyuracak miktarda bolca doldurmuş. Ve berber bunu yiyip bitirince kaptan ona, ikinci bir tabak daha doldurarak vermiş "Bunu da arkadaşına götür!" demiş. Ve Ebu Sir, çabucak bu içi dolu tabağı alıp arkadaşına götürmüştü; onu iri lokmalar birbiri ardından çabucak avurduna gömülürken, kazma dişleriyle onları çiğnerken ve deve gibi geviş getirirken bulmuş. Ve de kendisine "Bu yiyeceklerle iştahını kapatmademedim mi ben sana? Kaptanın sana yolladığı şu harika şeylere bak! Bizim kaptanın sofrasından gelen şu kuzu şişe ne dersin?" demiş. Ebu Kir, homurdanarak "Ver!" demiş. Ve berberin kendisine uzattığı tabağa saldırmış. Ve iki eliyle içindekilerin hepsini bir kurt açgözlülüğü, bir arslan kudurganlığı, güvercinlere saldıran bir akbabamın yırtıcılığı ya da açlıktan gözü dönüp kendini tutamayarak tıkmak için yiyeceğe yumulan bir domuzun iğrençliğiyle yutmaya başlamış; ve birkaç dakikada temizlemiş, yalamış ve tamanıyla boşaltıp tabağı fırlatmış. Bunun üzerine berber tabağı almış, onu güvertedeki ilgililere götürmüştü; sonra kaptanla birlikte bir şeyler içmiş; sonra da dönüp geminin suyu yararken çıkardığı gürültüye benzer sesler kopararak horuldayan Ebu Kir'in yanında geceyi geçirmeye gelmiş.

Ertesi gün ve onu izleyen günlerde berber Ebu Sir, yolcuları ve gemicileri traş etmeyi ve karşılığında azık ve yiyecek olarak ve akşamları kaptanla yemek yiyerek ve de kendi bakımından uyukla-

maktan ve ancak yemek yemek ya da başka ihtiyaçlarını gidermek için uyanan arkadaşına tüm cömertliğiyle hizmet etmeyi sürdürmüş; ve bu böylece deniz üzerinde yirmi günlük yolculuk boyunca sürüp gitmiş. Yirmi birinci gün gemi bilinmeyen bir kentin limanı-na girmiş.

O zaman Ebu Kir ile Ebu Sir karaya çıkmışlar ve bir handa kir-ladıkları odaya berber, hasırcılar çarşısından aldığı yeni bir hasır ve iki yn örtü sermiş. Bunu izleyerek hâlâ deniz tutmasından şik-yet eden boyacının tüm ihtiyaçlarını karşılayarak onu handa uyur bı-rakmış; ve yanında gereçleriyle kente inerek sokak başlarında açık havada, ister hamal, ister eşeki, ister p, ister seyyar satıcı, is-terse marifetli usturasının çektiği oldukça önemli tacir olsun, mşte-rilerini traş ederek mesleğini icra etmeye başlamış. Ve akşam ze-ri, uykuda bulduğu ve ancak kuzu şiş kebabının kokusuyla uyandı-rabildiği arkadaşının önüne yemekler koymak için hana geri dn-mş; ve her şey bu haliyle: Ebu Kir boyna deniz tutmasından şik-yet ederek tam kırk gün sürmüş. Ve berber her gün, bir kez öğle vakti, bir kez de gün batarken hana dönerek usturasının marifeti ve bahtının o gün kendisine sağladığı kazançla boyacıya yiyecek getirip onu beslemiş. Boyacı gırtlağına kadar, aziz midesi için zahmete kat-lanmadan peksimet, hıyar, taze soğan ve şiş kebabla doymuş; ber-ber ona tanımadığı bu kentin güzelliğini överek onu çarşılarda, bah-elerde kendisiyle birlikte gezinti yapmaya çağırmış. Tekrarladığı ağrılara Ebu Kir, hiç değişmeksizin "Deniz tutması hâlâ başımı döndürüyor!" diye yanıt veriyor ve birçok kez geğirdikten ve çeşitli türden birçok yel kopardıktan sonra ağır uykulara dalarak kendini pekiştiriyormuş. Ve o harika namuslu berber de, sefiş arkadaşına herhangi bir sitemde bulunmaktan ya da şikâyet ve tartışmalarla onun canını sıkmaktan kaınıyormuş.

Ama bu kırk günün sonunda fukara berber hasta olmuş ve işini görmek üzere dışarı çıkamadığından, arkadaşı Ebu Kir'e bakması-

nı ve ihtiyaç duyabileceği şeyleri almasını hanın kapıcısından rica etmiş. Ama birkaç gün sonra berberin durumu öylesine ağırlaşmış ki; zavallı, duyularının kullanımını yitirmiş ve ölü gibi hareketsiz yatıp kalmış. Ve de boyacıyı besleyecek ya da gereksinme duyduğu şeyleri alacak olanağı kalmadığından arkadaşı, açlığın içini kıymasını olanca acımasızlığıyla duymuş; ve ağzına bir şeyler koyabilmek için sağı solu aramak üzere ayağa kalkmış. Ama daha önce odada ne varsa temizlemiş olduğu için, kesinlikle yiyecek hiçbir şey bulamamış. O zaman yerde kımuldamadan yatan arkadaşının giysilerini araştırmış ve zavallının deniz yolculuğunda ve kentte kırk gün çalıştığı sırada bakır metelikler olarak biriktirdiği para dolu kesesini bulmuş; bunu kuşağına yerleştirerek sanki hiç orada yokmuşçasına, hasta arkadaşıyla uğraşmaksızın, odalarının kapısına arkadan kol demiri takarak dışarı çıkmış. Ve o sırada hanın kapıcısı orada bulunmadığından onu hiç kimse çıkarken görmemiş; nereye gittiğini de sormamış.

Ebu Kir'in yaptığı ilk iş bir tatlıcıya koşup bir tepsi künefe ve bir tepsi de baklava almak ve bunların üzerine bir testi miskle kokulandırılmış şerbet, bir testi de amberli ve çiğdeli şerbet içmek olmuş. Bunu izleyerek...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Doksanıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Bunu izleyerek, tacirler çarşısına doğru yönelmiş ve orada güzel giysiler ve diğer eşyalar satın almış; ve göзалıcı şekilde davran-

rak ağır adımlarla sokaklarda dolaşmaya başlamış ve kendisine dünyada bir eşi daha bulunmaz gibi gelen bu kentte her adımda keşfettiği yeni şeylerle eğlenip oyalanmaya koyulmuş. Ama, diğer şeyler arasında, özellikle garip bir olay dikkatini çekmiş. Gerçekten hiçbir çeşitleme olmaksızın, o kentte tüm oturanların renk bakımından değişmez aynı giysilere büründüklerini fark etmiş: ortalıkta sadece mavi ve beyaz görülüyor, başka renk bulunmuyormuş. Hatta tacirlerin dükkânlarında bile beyaz ve mavi kumaşlar bulunuyor, başka renk görülüyormuş. Koku satıcılarda beyaz ve mavi renkteki kokulardan başkası yokmuş; sürmeler bile açıkça mavi renkteymiş. Şerbet satıcılarının sürahilerinde sadece beyaz renkli şerbetler varmış; kırmızı, pembe ya da menekşe renkli olanlar yokmuş. Bunu görünce çok şaşırmış. Ama bir yerde şaşkınlığı artık son sınırına ulaşmış: bir boyacının kapısında... Boyacının boya teknelerinde, gerçekten, çivit mavisi boya varmış; başkası görülüyormuş. Bunun üzerine Ebu Kir, merakını ve şaşkınlığını yenemeyerek dükkâna girmiş ve cebinden beyaz bir mendil çıkararak boyacıya uzatmış ve ona "Ey mesleğin ustası, bana bu mendili kaç paraya boyarsın? Ve de ona hangi rengi vereceksin?" diye sormuş. Boyacı usta "Bu mendili boyamak için senden yirmi dirhem alırım! Rengine gelince çivit mavisi olacak, hiç kuşkusuz!" diyerek yanıt vermiş. Ebu Kir, bu aşırı fiyat önerisinden sinirlenerek "Nasıl! Sen bu mendili boyamak için benden yirmi dirhem istiyorsun ha? Hem de maviden başka renge boyamadan? Ama benim ülkemde yarım dirhemden fazla değeri yoktur bu işin!" diye haykırmış. Boyacı ustası "Öyleyse onu ülkende boyat, babalık! Burada bir metelik eksiltmeden onu yirmi dirheme boyuyoruz!" diyerek yanıt vermiş. Ebu Kir yeniden söze başlayarak "Peki öyle olsun, ama ben onu maviye boyatmak istemiyorum. Kırmızı olsun istiyorum!" demiş; öteki "Sen benimle hangi dilde konuşuyorsun? Kırmızıdan ne anlıyorsun?" diye sormuş. Ebu Kir şaşırarak "Öyleyse yeşile boya!" demiş. Usta da "Yeşil renk de neyin nesi?" diye sormuş. O zaman "Öyleyse sarı olsun!" demiş. Boyacı da

"Ben böyle bir renk bilmiyorum!" diye yanıt vermiş. Ebu Kir de ona çeşitli boya renklerini sıralamayı sürdürmüştü; boyacı ustası bunların hiçbirinin ne anlama geldiğini bilmiyormuş. Ve Ebu Kir ona öteki boyacıların da kendisi kadar bilgisiz olup olmadıklarını sorunca, usta ona "Biz bu kentte bir lonca kurmuş kırk boyacıyız; mesleğimiz başkalarına kapalıdır! Meslek ancak içimizden biri ölürse babadan oğula geçer; boyacılıkta maviden başka renkler de kullanıldığı konusuna gelince, böyle bir şeyi hiç işitmedik!" yanıtını vermiş.

Boyacının bu sözlerini duyan Ebu Kir "Bil ki, ey mesleğin ustası, ben de bir boyacıyım ve kumaşları sadece mavi değil, sizin bilmediğiniz pek çok renkte boyamasını bilirim. Bu durumda beni belli bir ücret ödeyerek hizmetine al! Ben sana mesleğimin tüm ayrıntılarını öğreteyim; böylece loncada bulunanlar önünde üstünlük kaza-

nırsın!" demiş. O da "Biz loncamıza ve mesleğimize asla yabancı almayız!" diye yanıt vermiş. Ebu Kir "Ya kendi hesabıma bir boyacı dükkânı açsam ne olur?" diye sorunca; öteki "Bunu da yapamazsın!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Ebu Kir, daha fazla ısrar etmemiş; dükkândan çıkıp ikinci bir boyacıya, sonra üçüncü ve sonra dördüncü bir boyacıya, sonra da kentin öteki boyacılarının hepsine gitmiş; hepsi de onu aynı şekilde karşılamış; ve hepsinden aynı yanıtları almış. Ne usta ne de çırak olarak, hiçbiri onu mesleğe kabul etmemiş. O da gidip lonca başkanını bulmuş ve ona şikâyetle bulunmuş; o da kendisine "Benim de yapacağım bir şey yok. Bizim âdet ve geleneklerimiz aramıza bir yabancı almayı yasaklar!" diye yanıt vermiş.

Tüm boyacıların oybirliğiyle kendisini dışladıklarını gören Ebu Kir, karaciğerinin âdeti şiştiğini duyumsayarak saraya gitmiş; ülkenin hükümdarının huzuruna çıkmış. Ve ona "Ey zamanın şahı, ben bir yabancıyım, mesleğim boyacılıktır; kumaşları kırk değişik renkte boyamayı bilirim...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Doksan Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve kumaşları kırk değişik renkte boyamayı bilirim! Böyle olduğu halde kentinizde bulunan ve maviden başka renkte boyamayı bilmeyen boyacılarla aramızda şu ve şu konuşmalar geçti. Ben bir kumaşa en hoş renkleri ve tonları vermeyi bilirim. Kırmızıyı çeşitli

derecelerde, örneğin: pembe ve hünnap¹ kırmızısı; yeşili çeşitli derecelerde, örneğin: fıstık yeşili, zeytin yeşili, papağan kanadı yeşili; siyahı çeşitli derecelerde, örneğin: kömür karası, kazan karası, sürmenin mavi karası; sarıyı çeşitli derecelerde, örneğin: limon sarısı, portakal sarısı, altın sarısı olarak ve diğer harika renklerde boyarım! Her renkte! Böyle olduğu halde, boyacılar beni, ne usta, hatta ne de ücretli çırak olarak yanlarına almak istediler!" demiş.

Ebu Kir'in bu sözlerini işiten ve renklerin, varlığını bilmediği ayrıntılarının sayılmasını duyan Şah, hayran olmuş ve sıçrayarak "Ya Allah, ne harika şey bu!" diye haykırmış. Sonra Ebu Kir'e "Ey boyacı, eğer doğru söylüyorsan ve gerçekten sanatınla bunca harika renkler yaratıp gözlerimizi şenlendirirsen, tüm kaygılarım kovup ruhunu huzura kavuşturabilirsin! Ben hemen senin için boyahane açtıracak ve para olarak büyük bir sermaye sağlayacağım; loncadaki esnaftan yana da korkun olmasın; çünkü onlardan kim seni tedirgin etmek isterse, onu dükkânının kapısına astıracağım!" demiş. Ve hemen saray mimarlarını çağırıp onlara "Bu hayranlık uyandıran ustaya yoldaşlık edin; onunla birlikte tüm kenti dolaşın! İster han olsun, ister dükkân, isterse bir bahçe ya da bir ev, zevkine uygun bir yer bulduğunuzda, sahibini hemen oradan kovun ve çabucak oraya kırk büyük fiçı ve daha küçük boyda bir o kadar başka fiçı yerleştirerek büyük bir boyahane açın! Ve her hususta bu büyük boyacı ustanın görüşlerine uygun biçimde davranın! Emirlerini aynen yerine getirin! Ne olursa olsun ona karşı çıkmaktan sakının!" demiş. Sonra Şah, Ebu Kir'e güzel bir hilat armağan etmiş; ve kendisine "Bu parayı yeni boyahane hazırlanıncaya kadar keyfince harca!" diyerek bin dinarlık bir kese vermiş; ve bunlara ek olarak kendisine hizmet etmesi için iki genç oğlan ve mavi kadifedeli güzel bir eyerle ve aynı

¹ Hünnap: Çiğde de denilen bir tür meyve (Ç.)

renkten ipek bir örtüyle koşumlanmış harika bir at armağan etmiş. Dahası, emrine, otursun diye, zengin eşyayla donattığı bir büyük ev ve hizmet etsinler diye çok sayıda hizmetkâr bağışlamış.

Artık süslü giysilerle donanmış ve güzel atına binmiş olan Ebu Kir de, sanki babası da emir olan bir emir gibi, parlak ve gösterişli bir görünüm kazanmış! Ve ertesi gün hep atının üstünde ve önünde iki mimar ve halkı dağıtıp kendisine yol açan iki hizmetkâr olduğu halde caddelerde ve çarşılarda dolaşarak boyahanesi için araştırmalara başlamış ve sonunda çarşının ortalık yerinde büyük bir dükkân bularak seçimini yapmış ve "Burası harika bir yer!" demiş. Mimarlar ve köleler binanın sahibini kovmuşlar ve hemen bir yandan binayı yıkarken öbür yandan diğerini inşa etmeye başlamışlar; ve atının üzerinde onlara "Buraya *şunu* ve *şunu*, *şuraya bunu* ve *bunu* yapın!" diyerek buyruk veren Ebu Kir'e uyarak inşaatı bitirmek için büyük bir gayret göstermişler; ve kısa bir sürede yeryüzünde hiçbir yerde eşi bulunmayan bir boyahanenin yapımını tamamlamışlar.

O zaman Şah, onu çağırtnuş ve "Şimdi boyahaneyi çalıştırmaktan başka yapacak iş kalmadı; ama parasız hiçbir iş yürümez! Bundan dolayı başlangıç sermayesi olarak al sana beş bin altın dinar! Boyahanende çalışarak ortaya koyacağın sanatın sonuçlarını sabırsızlıkla bekliyorum" demiş. Ebu Kir de, beş bin dinarı almış, evinde bir yerlere iyice gizlemiş; ve eline birkaç dirhem alarak çoktandır satılmadığı için bir kenarda kalmış gerekli baz eczayı ve torbalarda dokunulmadan duran boyaları bir eczacıdan yok bahasına satın almış; ve bunları boyahanesine taşıtmış, belli hazırlıklardan sonra irili ufaklı fiçilerde ustalıkla eritmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

İrili ufaklı fiçılarda ustalıkla eritmiş.

Bu hazırlıklar bitince Şah ona beş yüz parça ipek ve yün kumaş göndermiş; Ebu Kir de bunları bazen saf renklerle, bazen de birbirine karıştırarak ürettiği renklerle çeşitli tarzlarda boyamış; öyle ki renkçe biri diğerine benzeyen tek kumaş bile kalmamış; sonra da bunları, kurusunlar diye dükkânın önünde sokakta bir uçtan öbür uca gerdiği iplere, sermiş; ve boyanan kumaşlar kuruyunca, harika bir canlılık göstererek güneşin altında şahane bir görünüm yaratmış.

Kentte oturanlar, kendileri için yepyeni olan bu renk cümbüşünü görünce şaşırıp kalmışlar; ve tacirler koşup daha iyi görmek için dükkânlarını kapatmışlar. Kadınlar ve çocuklar hayranlıkla haykırıyorlar; birileri ve diğerleri Ebu Kir'e "Ey boya ustası, bu rengin adı ne?" diye soruyorlarmış. O da, kendilerine "Bu nar kırmızısıdır! Bu yağ yeşilidir! Bu limon sarısıdır!" diye yanıt veriyor, haykırışlar ve sınırsız bir hayranlığı kanıtlamak için göğе uzanmış kollar ortasında, tüm renkleri adlandırıyormuş.

Ama ansızın, kumaşların boyanıp hazırlanmış bulunduğunu öğrenen Şah, atının üzerinde, önünde kendisine yol açan muhafızlar, ardında maiyetiyle çarşının orta yerine çıkagelmiş. Sıcak havada esen meltemle rengârenk dalgalanan parıltılı kumaşları görünce, hayranlığın sınırlarına ulaşırçasına hayran kalmış ve uzun süre soluk bile almadan açılarak beyazı belirginleşmiş gözlerle seyredip hareketsiz kalmış. Atlar bile, bu alışılmadık görünüm karşısında, ürkecek yerde, bu güzel renklere duyarlık göstermiş, hatta davul ve zurnaların sesine ayak uydurup oynaşarak yürümüşler; ve havayı delip geçen ve rüzgârda çınlayan bütün bu şaşaadan sarhoş olmuş gibi raksetmeye başlamışlar.

Şaha gelince, boyacıyı nasıl onurlandıracağını bilemeyerek, büyük vezirini atından indirip Ebu Kir'i onun yerine bindirmiş; onu sağına alarak ve kumaşları toplatarak sarayın yolunu tutmuş ve orada Ebu Kir'i altınlarla, armağanlarla ve ayrıcalıklarla donatmış. Ve boyalı kumaşlardan, saraydaki kadınlar ve ileri gelenler için giysiler biçirmiş; ve Ebu Kir'e aynı üstünlükte boyansın diye bin yeni kumaş parçası daha vermiş; ilkin bütün emirler, sonra da tüm saray görevlileri renkli giysilere bürünmüşler. Ve zamanla artık Sultanın Boyacısı olarak adlandırılan Ebu Kir'e başvuranlar o denli çoğalmış ki, kentin en zengin adamı olmuş; ve başlarında lonca başkanı olduğu halde tüm öteki boyacılar geçmiş davranışlarından ötürü ondan özür dilemişler; ve kendilerini yanında ücretsiz olarak çalıştırması için ondan ricada bulunmuşlar. Ama, Ebu Kir, onların özürlerini kabul etmeyip onları utanç içinde geri çevirmiş. Artık sokaklar ve çarşılar boyunca, Şahın Boyacısı Ebu Kir'in boyadığı çok renkli ve şatafatlı kumaşlarına bürünmüş kimselerden başkası görünmez olmuş. İşte onun durumu böyleymiş! Berber Ebu Sir'e gelince, onunki de şöyleymiş...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Dört Yüz Doksan Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Berber Ebu Sir'e gelince, onunki de şöyleymiş:

Bir kez boyacı kendisini odaya kapatıp soyarak yüzüstü bırakınca, üç gün yarı ölü uzanıp yatmış; bu sürenin sonunda hanın kapıcısı onlardan hiçbirinin ortalıkta görünmeyişine şaşmış; ve kendi kendine "Galiba bunlar bana odalarının kirasını ödemededen çekip gittiler!

Belki de öldüler! Ya da başlarında bilmediğim başka bir dert var!" diyerek doğru onların odalarına gitmiş ve tahta kalası kapının iki yanındaki yuvalara yerleşmiş olarak bulmuş; ve içerden yeğni bir inilti işitmiş. Bunun üzerine kapıyı açıp içeri girmiş ve hasırın üstüne sapsarı ve tanınmaz halde uzanmış yatmakta olan berberi görmüş ve ona "Neyin var senin kardeşim böyle inleyip duruyorsun ve arkadaşın ne oldu?" diye sormuş. Zavallı berber titrek bir sesle "Allah bilir! Ben ancak bugün gözlerimi açabildim. Ne zamandır burada yatığımı hatırlamıyorum. Ama pek susuzum, senden rica ediyorum kardeşim, şurada kemerime bağlı olan keseyi çıkar ve beni ayağa kaldıracak bir şeyler satın al!" diye yanıt vermiş. Kapıcı kemerin her yanını evirip çevirmiş; ama, hiçbir para bulamayıp arkadaşının parayı çalmış olduğunu anlayarak berbere "Ey zavallı kişi, hiç kafanı bozma, Allah herkesi yaptıklarına göre gözetir! Ben seninle ilgilenir, sana bakarım!" demiş. Ve sonra hemen gidip ona bir çorba hazırlamış ve bir çanağa doldurarak getirmiş. Ve çorbayı yutması için yardım ederek üstünü yün bir örtüyle örtmüş ve onu iyice terletmiş. Ve berberin tüm masraflarını üzerine alarak iki ay süreyle ona bakmış ve bu sürenin sonunda Tanrı kapıcının aracılığıyla berbere şifa bağışlamış! O zaman Ebu Sir ayağa kalkarak iyi yürekli kapıcıya "Eğer bir gün, Yüceler Yücesi Tanrı, bana güç verirse, benim için yaptığın tüm masrafları ve bu ilginin ve iyiliklerinin karşılığını öderim. Tanrı da elbet senin erdemlerini ödüllendirecektir, ey seçkin kişi!" demiş. Hanın yaşlı kapıcısı, ona "Kardeşim Tanrı'ya şükürler olsun ki, iyileştin! Ben sadece Kerim olan Tanrı'nın yüzü suyu hürmetine seninle ilgilendim!" diye yanıt vermiş. Sonra berber onun elini öpmek istemiş; ama o, karşı çıkarak bunu kabul etmemiş; ve birbirlerine Tanrı'dan hayırlar dileyerek ayrılmışlar.

Berber, her zaman kullandığı gereçleri eline alarak handan çıkmış; çarşıları dolaşmaya başlamış. Oysa bahtı o günü bekliyor ve kendisini doğruca Ebu Kır'ın boyahanesi önüne sürüklemiş bulunuyormuş; orada, dükkânın önüne asılan iplere serilmiş renkli kumaş-

lara hayranlıkla bakan ve gürültülü seslerle düşüncelerini belirten büyük bir kalabalık varmış. Seyircilerden birine "Bu boyahane ki-me ait? Bu büyük kalabalık da neyin nesi?" diyerek sormuş. Kendisine soru sorulan kişi "Burası Sultan'ın Boyacısı Ebu Kir Hazretle-ri'nin dükkânıdır! Şurada gördüğün kumaşları olağandışı işlemlerle boyayan kendisidir! Bu zat, boyacılık sanatında bir üstattır!" diye ya-nıt vermiş.

Bu sözleri işitince, Ebu Sir eski arkadaşı için ta içinden sevin-miş ve "Ona zenginliğin kapılarım açan Tanrı'ya şükürler olsun! Ya Ebu Sir! Eski yoldaşın hakkında kötü düşünmekle hata etmişsin! Seni terk edip unutmuşsa, işiyle gereğinden fazla uğraşmasından-dır! Ama şimdi göreceksin, seni tanıyınca, kendisine daha önce yap-tığın hizmetleri ve ihtiyaç içindeyken gösterdiğin iyilikleri hatırlaya-rak nasıl da gönülden karşılayacak! Seni görünce ne çok sevinecek!" diye düşünmüş. Ve halkı aralayarak boyahanenin kapısına ulaşma-yı başarmış ve içeriye bakmış; ve Ebu Kir'in yüksek bir divanda bir yığın yastığa yaslanarak kaygısızca uzanmış bulunduğunu görmüş; sağ kolu bir yastıkta, sol kolu başka bir yastıkta duruyor; şah giysile-rine benzer bir urbaya bürünmüş bulunuyor ve önünde gösterişli giysiler giyinmiş dört genç köle el pençe divan duruyor; berberin gözlerine bir vezir kadar, hatta bir sultan kadar büyük ve görkemli görünüyormuş! Öte yandan da on kadar işçinin iş üzre bulunduğ-u nu ve onun sadece işaretlerle verdiği buyrukları yerine getirdiğini ayırt etmiş.

Bunun üzerine Ebu Sir bir adım daha öne çıkmış ve "Kendisine selam vermek üzere yüzüme baksın diye bekleyeyim! Belki de ilkin o beni selamlar ve beni öpmek üzere boynuma sarılır, bana geçmiş olsun diyerek gönlümü alır!" diye düşünerek tam da Ebu Kir'in önünde durmuş. Oysa, bakışları karşılaşır karşılaşmaz ve gözleri birbiri üzerine düşer düşmez...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-vaşça susmuş.

Demiş ki:

Oysa, bakışları karşılaşır karşılaşmaz ve gözleri birbiri üzerine düşer düşmez, boyacı ayağa fırlamış ve "Ah! Vicdansız hırsız, sana dükkânımın önünde durmayı yasaklamadım mı? Beni mahvetmek ve onurumu kırmak mı istiyorsun? Hey oradakiler! Yakalayın, tutun şunu!" diye haykırmış.

Hemen siyah köleler ile beyaz köleler zavallı berberin üzerine atılmışlar; ve onu yere yıkıp dövmeye başlamışlar; boyacı da ayağa kalkmış ve eline büyük bir sopa alarak "Onu karın üstü yatırın!" demiş; ve sırtına yüz sopa indirmiş. Sonra da "Sırtüstü yatırın!" demiş ve karnına yüz sopa indirmiş. Bunu izleyerek ona "Ey sefil kopuk, ey hain! Eğer seni bir kez daha dükkânımın önünde görürsem, şahın önüne sürükleyecek ve derini yüzdürecek ve de sarayın kapısında kazığa oturtturacağım! Defol! Allah belanı versin! Ey zift suratlı!" diye haykırmış. O vakit zavallı berber, gördüğü bu davranışlardan dolayı alçalmış ve acı duymuş olarak yüreği incinmiş; ruhu tedirgin, kendisine karşı kıskırtılmış halkın yuhalamaları ve Ebu Kir'in hayranlarının lanetlemeleri onu izlerken, oradan sürünerek ayrılmış ve sessizce ağlayarak hanın yolunu tutmuş.

Odasına ulaşınca, hasırın üzerine boylu boyunca uzanmış ve Ebu Kir'in kendisine yaptıklarını düşünmeye koyulmuş ve tüm geceyi gözünü kırpmaksızın geçirmiş; kendisini son derece bahtsız ve kederli hissediyormuş! Ama sabahleyin darbelerin izleri soğuduğundan ayağa kalkıp dinlenmesini tamamlamak ve bedenini rahatlatmak için hamamda yıkanmak niyetiyle dışarı çıkmış; çünkü hasta yattığı sürece yıkanıp gusül aptesti almamış bulunuyormuş. Bu niyetle yoldan geçen birisine "Kardeşim, hamama hangi yoldan gidilir?" diye sormuş. Adam "Hamam mı? Hamam dediğin de nedir?" di-

ye yanıt vermiş. Ebu Sir "Hamam, yıkanıp kirden arınmak ve bedeni ferahlatmak için çalıştırılan yerdir! Hamam dünyanın en zevk veren yeridir!" demiş. Adam da "Bu iş için neden gidip denize dalmıyorsun? Biz orada yıkanırız!" diye yanıt vermiş. Ebu Sir "Benim istediğim hamamda yıkanmaktır!" demiş. Öbürü de "Bizler hamamla anlatmak istediğin şeyi bilmeyiz! Yıkanmak isteyince denize koşarsınız; şahın kendisi bile yıkanmak isteyince denize gider!" diye yanıt vermiş.

Ebu Sir, bu konuşma dolayısıyla, kentte oturanların hamamı bilmediklerini öğrenince, sıcak su kullanımını ve ovuşturup bedeni dinlendirmeyi, keselenmeyi ve tüy aldırılmayı da bilmediklerini anlamış; ve şahın sarayına doğru yollanarak huzura kabul edilmesini dilemiş ve bu dileği yerine getirilmiş; ve elleri arasından yeri öperek saygıda bulunduktan ve Tanrı'dan kutsanmasını diledikten sonra, ona "Ey zamanın şahı, ben bir yabancıyım, mesleğim de berberliktir! Bununla birlikte başka işler de görürüm. Özellikle, kendi ülkemde, bu meslekleri tüm yaşamlarında sırf bu işleri gören kimse-ler icra etmekte iseler de, hamam kızdırmayı, beden ovuşturmayı da bilirim. Bugün senin hükmettiğin bu kentte hamama gitmek istedim; ama kimse hamamın ne anlama geldiğini bilemedi! Oysa, dünyada zevk duyulacak ve bir kenti süsleyecek hamamdan daha iyi bir yer bulunmadığı halde, bunca güzel bir kentin ondan yoksun olması şaşılacak şeydir! Gerçekten, ey zamanın şahı, hamam yeryüzü cennetidir!" demiş. Bu sözleri duyan şah, son derece şaşırmış; ve ona "Bana sözünü ettiğin bu hamamın ne mene bir şey olduğunu açıklarmısın?" diye sormuş ve "Çünkü ben de böyle bir şeyden söz edildiğini hiç duymadım!" diye eklemiştir. Bunun üzerine Ebu Sir "Bil ki, ey şah, hamam, şu ve şu şeylerin yapıldığı binadır!" demiş. Ve orada yapılan işlerin niteliklerini ve iyi düzenlenmiş bir hamamdan alınacak zevkleri ayrıntılarıyla anlatılmış. Sonra da "Ama bir hamam ve onun vereceği zevkler hakkında tam bir fikir vermek için konuşmaya kalkışsam dilimde tüy biter! Anlamak için denemek gerek! Ve

bir hamama kavuşacağı güne kadar senin kentin gerçekten mükemmel bir kent olmayacaktır!" diye eklemiş.

Ebu Sir'in bu sözlerini işiten şah, keyiflenerek içi ferahlamış ve "Kentime hoş geldin, ey hayırlı ailenin çocuğu!..."

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Dört Yüz Doksan Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Şah, keyiflenerek içi ferahlamış ve "Kentime hoş geldin ey hayırlı ailenin çocuğu!" diye haykırmış. Ve ona kendi elleriyle eş bulunmaz bir hilat giydirmiş; ve ona "İstediğin her şey fazlasıyla sana verilecektir; ama çabucak bir hamam inşa et! Çünkü onu görüp yararlanmak için sabırsızlanıyorum!" demiş. Ve kendisine şahane bir at, iki zenci, iki beyaz genç, dört genç kız ve göz kamaştıran bir ev bağışlamış. Hatta ona boyacıya gösterdiğinden de fazla cömertlik göstermiş ve "Kendisinin seçeceği yerde hamamı inşa etmeniz gerekir!" diyerek en iyi mimarlarını onun emrine vermiş. Ebu Sir de mimarları yanına alarak onlarla birlikte kentin her yanını dolaşmış ve uygun gördüğü bir yer seçerek araştırmalarını tamamlamış; ve orada hamam yapılması buyruğunu vermiş. Ve onun tanımlamalarına göre mimarlar dünyada eş bulunmaz bir hamam yapmışlar; ve onu iç içe geçen arabesk süslemelerle süslemiş, içine çeşitli renkten mermerler döşeyip aklı bulandıran nakışlarla bezemişler; ve bütün bunlar Ebu Sir'in tanımlamalarına göre yapılmış. Hamamın inşası bitince Ebu Sir ortaya saydam kaymak taşından büyük bir havuz, ayrıca değerli mermerlerden daha küçük iki havuz yaptırmış. Sonra gidip şahı bulmuş ve ona "Hamam hazır; ama hâlâ içinin düzeni noksan"

demiş. Şah da ona, içinin düzeni için gerekli pamuklu ve ipekli havlu ve peşkirler, koku veren değerli yağlar ve sular, günlük ve geri kalan şeylerden oluşan eşyayı alsın diye on bin dinar vermiş; o da bunları sağlayıp her şeyi yerli yerine koymuş. Ve hiçbir şeyin israf edilmemesi için elinden gelen gayreti göstermiş. Bunun üzerine şah-tan kendisine yardımcı olsun diye gücü yerinde on adam istemiş; şah ona hemen gücü kuvveti yerinde, aylar kadar güzel yirmi delikanlı vermiş; Ebu Sir hemen hamamda yıkama, ovuşturma ve keseleme işlemlerini öğretmek üzere çeşitli hareketleri ilkin onlar üzerinde icra etmiş ve hepsini mesleklerinde ustalaşmış hale getirdikten sonra, hamamın açılış gününü saptayıp bunu şaha duyurmuş.

O gün Ebu Sir, hamamı kızdırmış ve havuzun sularını ısıtmış ve buhurdanlıklarda günlük ve ödler yakmış ve çeşmelerin sularını tüm müzikleri değersiz kılan hoş bir gürültü çıkartarak akıtmış! Ortadaki büyük havuzun fiskiyelerine gelince, bu da kıyaslanamaz güzellikte bir manzara yaratıyor ve kuşkusuz seyredenlerin ruhunu hazla dolduruyormuş! Ve hamamın içinde öylesine bir temizlik ve tazelik hüküm sürüyormuş ki, sanki her şey zambak ve yaseminlerin saflığıyla haykırıyormuş.

Böylece şah, vezirleri ve emirleriyle hamamın büyük kapısının eşliğini aşınca gözleri, burnu ve kulakları duyumsadıkları şeylerden: Büyüleyici dekorlardan, kokulardan, çeşmelerden yalaklara dökülen suyun sesinden çok hoşlanmış ve hayranlıkla "Bu nedir?" diye sorunca, Ebu Sir "İşte, bu hamamdır!" diye yanıt vermiş; ve şahı ilk salona sokmuş; soyunacağı kerevete çıkarmış; ve havluyu başından ayaklarına kadar bürümüş; ayağına yüksek ökçeli nalınlar giydirmiş; ve ikinci salona sokarak onu iyice terletmiş! O zaman genç oğlanların yardımıyla kıl keçelerle bedenini keseletmiş; derisinden yıpranmış kısımları kurt biçiminde sökün ettirmiş ve derisinin hücrelerinde birikmiş kirleri temizletmiş. Sonra onu sabunlayarak ve büyük havuzda bol suyla yıkayarak rahatlatmış. Sonra, kokulandırılmış suyla dolu mermer tekneye sokmuş; epeyce bir süre orada bı-

raktıktan sonra çıkarmış; gülsuyu ve başkaca değerli kokular serpilmiş suyla başını yıkamış. Sonra el ve ayak tırnaklarını kınalayıp onlara şafak rengini vermiş. Ve bütün bu işleri görürken, yörelerinde sarısabır ve kokulu Hint sümbülü yakılıyor ve yayılan kokular yumuşaklıkla içlerine işliyormuş.

Bu iş bitince, şah kendini bir kuş kadar yeğni hissetmiş ve yüreği tüm yelpazelerin serinliğini solumuş; bedeni öylesine düz ve parlak, öylesine güçlü hale gelmiş ki, ona dokunduğu zaman sanki uyumlu bir ses çıkıyormuş. Ama asıl zevki, genç oğlanlar son kerte de tatlılık ve uyumla bedenini ovuşturmaya başlayınca, kendini bir uta ya da bir tambura dönüşmüş gibi duyumsayarak almış! Ve kendisinin eşsiz bir güçle canlandığını hissetmiş; öyle ki, neredeyse bir arslan gibi kükreyecekmiş. Ve "Vallahi! Ömrümde kendimi bu kadar güçlü hissetmemiştim! Demek hamam bu, öyle mi, berber ustası?" diye haykırmış. Ebu Sir de "Ta kendisi, ey zamanın şahı!" diye yanıt vermiş. Şah da "Başım üzerine yemin ederim ki! Benim kentim, bu hamam yapıldıktan sonra ancak bir kent oldu!" demiş. İçine misk sindirilmiş havlularla kurulandıktan sonra karla soğutulmuş şerbetler içmek üzere kerevete çıkınca, Ebu Sir'e...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Doksan Altınca Gece Olunca

Demiş ki:

Karla soğutulmuş şerbetler içmek üzere kerevete çıkınca, Ebu Sir'e "Böyle bir yıkanmanın değeri sence nedir, karşılığında ne gibi bir ücret talep etmek gerekir? Bu konuda sen ne düşünürsün?" diye sormuş. O da "Şahın biçeceği ücret yeterlidir!" yanıtını vermiş.

Şah da "Böylesi bir yıkanmaya bin dinar ücret biçiyorum, daha aşağı olamaz!" demiş; ve Ebu Sir'e bin dinar para vermiş ve ona "Ve bundan böyle yıkanmak üzere hamamına gelen her müşteriden bin dinar alacaksın!" demiş. Ama Ebu Sir "Af buyur, ey zamanın şahı! Her kişi eşit durumda değildir. Kimileri zengindir, kimileri de fakir. Her müşteriden bin dinar alacak olursam hamam artık işe yaramaz ve kapanır; çünkü fakirin yıkanma ücreti olarak bin dinar ödeyecek gücü yoktur!" diyerek yanıtlamış. Şah "Öyleyse ne yapmayı

düşünüyorsun?" diye sorunca; "Ücretin ne olacağını müşterinin mü-rüvvetine bırakacağım! Böylece herkes imkanına ve ruhunun cömertliğine göre ödeme yapsın! Ve fakir bana ödeyebileceği kadar öder; bin dinarlık ücrete gelince, bu bir şahın armağanıdır!" diye cevap vermiş. Emirler ve vezirler de Ebu Sir'i desteklemiş ve "Gerçe-ği söyledi, ey zamanın şahı, insaf da bunu gerektirir!" demişler. "Ve sen, sevilen kişi, keşke herkes senin gibi düşünse!" diye eklemişler. Şah "Mümkündür! Ancak bu adam bir yabancısıdır ve de fakirdir; ona cömertlik ve eli açıklık göstermek bizim görevimizdir; ayrıca kentimizi yaşantımızda hiç görmediğimiz bu hamamla donatmıştır, onun sayesinde kentimiz önem ve eşsiz bir parlaklık kazanmıştır. Amasız bana bin dinar ödenemeyeceğini söylediğinize göre; kendisi-ne bu kez yüz dinar ödeyip ayrıca genç bir köle, bir zenci, bir de genç kız vermenizi öneriyorum! Ve gelecekte, o da öyle düşünüyor, olanaklarınız el verdiğince ya da gönlünüzün cömertliğine göre öde-me yaparsınız!" demiş. Onlar da "Kuşkusuz! Biz de bunu isteriz!" de-mişler. Ve o gün, hamamda yıkandıktan sonra, her biri Ebu Sir'e, yüz altın dinar, bir beyaz köle, bir zenci köle ve bir cariye vermişler. Yıkanan emirlerin ve Devlet büyüklerinin sayısı kırk¹ bulduğun-dan Ebu Sir dört bin dinarla, kırk beyaz, kırk siyahi köle ve kırk ca-riye edinmiş. Şahtan da on bin dinar², on genç beyaz köle, on genç zenci köle ve aylar kadar güzel on cariye almış.

Ebu Sir bu altın dinarları ve armağanları alınca, şaha doğru ilerlemiş ve onun önünde iki eli arasında yeri öptükten sonra "Ey bahtıgüzel şah, ey yüzü iyilik muştulayan kişi; ey haklı görüşlerin ve tam bir insafın sahibi! Bütün bu beyaz ve siyahi köleler ile bu cariyeler ordusunu ben nerede barındırırım?" diye sormuş. Şah da "Bü-

1 Mardrus, Burton ve Lippmann maiyetin dört yüz kişiden oluştuğunu; dolayısıyla kırk bin di-nar ve 1200 köle ve cariye edinildiğini bildiriyorlar; biz Mathers'in verdiği sayıları yeğ tuttuk (Ç.)

2 Mathers'de bin dinar olarak geçiyor (Ç.)

tün bunları sana, seni iyice zengin etmek üzere verdirdim; çünkü düşün ki, bir gün bizim yanımızdan ayrılıp ÷lkene ve sevgili ailenin yanına dönmeyi düşlersin; o zaman, yakınlarıyla her türlü sıkıntıdan uzak yaşamak için yeter zenginliğı olsun istedim!" diye yanıt vermiş. O da "Ey zamanın şahı, Allah refahını daim buyursun! Ama bunca köle ancak şahlara yaraşır! Yoksa benim gibi yakınlarıyla oturup peynir ekmek yiyeceklere değıl! Ben bütün bu beyaz, siyahi köleleri ve cariyeleri nasıl yedirir, giydiririm? Vallahi! Bunlar genç dişleriyle benim tüm kazancımı çabucak yer, sonra da beni yutarlar!" diye onu yanıtlamış. Şah gülmeye başlamış ve ona "Yaşamım üzerine yemin ederim ki, doğru söylüyorsun! Kudretli bir orduya dönüştü bunlar; ve nerede olursan ol, sen bunları asla doyuramazsın! Öyleyse bunlardan kurtulmak için her birini yüz dinardan bana satmak ister misin?" demiş. Ebu Sir "Onları bu fiyata satarım!" diye yanıt vermiş. Şah hemen hazinedarını çağırtmış; oda Ebu Sir'e yüz elli kölenin bedelini ödemiş. Ve şah, sırası gelince, bütün köleleri kendi armağanı olarak eski sahiplerine iade etmiş. Ebu Sir de iyiliklerinden ötürü şaha teşekkür etmiş; ve ona "Beni, ancak Tanrı'nın doyurabileceğı bu genç ve obur gulyabanilerden kurtararak ruhumu nasıl ferahlattınsa, Tanrı da seni ferahlatsın!" demiş. Şah bu sözleri duyunca yeniden gülmeye başlamış ve Ebu Sir'e karşı daha da cömert davranmış; sonra ÷lkesinin ileri gelenleriyle hamamdan çıkıp sarayına dönmüş.

Ebu Sir'e gelince, o geceyi evinde topladığı altınları keselere yerleştirerek ve her bir keseyi dikkatle gizleyerek geçirmiş. Ve evinin işini gördürmek üzere yirmi zenci, yirmi genç oğlan ve dört cariyeye sahip olmuş...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdeğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Demiş ki:

Yirmi zenci, yirmi genç oğlan ve dört cariyeye sahip olmuş.

Ertesi gün Ebu Sir tellallarla kentin her yanında "Ey Tanrı'mın kulları, hepiniz Sultan Hamamı'nda yıkanmaya koşunuz! Üç gün için ücret alınmayacaktır!" diye bağrtmış. Ve müthiş bir kalabalık, üç gün içinde, ücretsiz yıkanmak için yığılmış. Ama dördüncü günün sabahundan başlayarak, Ebu Sir kendisi hamamın kapısındaki kasanın başına oturarak hamam ücretlerini, her müşterinin kendi iradesiyle takdir ettiği ve hamamdan çıkarken ödediği bir bedel üzerinden toplamaya başlamış. Akşam olunca, Ebu Sir, övgüler üzerine olası Tanrı'mın yardımıyla müşterilerden her gün kasayı dolduran bir kazanç sağlar olmuş. Ve böylece bahtın kendisine sağladığı çok miktarda altını biriktirmeye başlamış.

İşler böyle sürüp giderken şahın eşi hanım sultan, kocasının bu hamamdan heyecanla söz ettiğini işitince, kendisi de bir kez denemeye karar vermiş ve bu niyetini Ebu Sir'e duyurmuş; o da, kendisini memnun etmek ve kadın müşterileri de elde etmek için, o tarihten başlayarak hamamı sabahları erkeklere, öğleden sonraları da kadınlara açık tutmaya başlamış. Ve sabahları kendisi para toplamak için oturmaya, öğleden sonraları da bu işi bu maksatla atadığı bir kadın vekiline gördürmeye başlamış. Ve de, sultan hanım hama geldiği ve kendi üzerinde hamamın hoş etkisini denediği vakit, öylesine hoşnut olmuş ki, oraya her cuma öğleden sonraları gelmeye karar vermiş. Ve Ebu Sir'e karşı da, her cuma sabahı hamama gelmeyi âdet edinen şahtan daha az cömert davranmamış; ve her seferinde verdiği armağanlar hesaba katılmaksızın bin altın dinar öde-miş.

Böylece Ebu Sir, zenginlik, onur ve utku vadisinde alabildiğine yol almaya başlamış. Ama bundan dolayı hiçbir zaman alçakgönüllü-

lüğünde ve namuslu halinde değişiklik olmamış; aksine! Eskiden olduğu gibi müşterilere karşı sevecen, güleç yüzlü ve nazik tavırlı kalmış ve fakir kişilerden asla para almak istememiş. Ve onun bu cömertliği, bu öyküde ilerde kanıtlanacağı gibi canını korumasının nedeni olmuş. Ama şimdiden bilinsin ki, bu koruma, bir gün para sıkıntısı çektiği sırada hamamda en iyi şekilde yıkandıktan sonra, hiçbir ücret ödemedен çıkıp giden bir deniz kaptanı eliyle sağlanmıştı. Hatta bu kaptan yıkandıktan sonra kendisine şerbet içirilerek serinletilmiş ve elinden geldiğince saygıyla bizzat Ebu Sir tarafından kapıya kadar selametlenmiş; ve o günden başlayarak ona minnettarlığını bir armağanla ya da herhangi bir araçla nasıl ödeyeceğini düşünüp durmuş; ama bu fırsat ortaya çıkmakta gecikmemiş! İşte deniz kaptanının durumu da böyleymiş!

Boyacı Ebu Kir'e gelince, sonunda, kentte herkesin "Kuşkusuz, dünya cenneti orası!" diyerek hayranlıkla sözünü ettiği bu olağandışı hamamı o da işitmiş; ve bu cennetin zevkine varmak için sahibini bilmediği halde, gidip denemeye karar vermiş. En iyi giysileriyle donanarak ve zengin koşumlu bir katıra binerek, önünde, ardından uzun sopalarla silahlanmış köleler olduğu halde hamama yönelmiş. Kapıya gelince, sarısabır ağacının ve Hint sümbülünün kokusunu duymuş; ve hamama girip çıkan ya da ister ünlü büyüklerden bir ünlü, ister fakirler içinden bir fakir ya da aşağı sınıfın en aşağısından birisi olsun, kanepelerde oturmuş sıra bekleyen kalabalığın farkına varmış. Ebu Sir'i de kasanın başında temiz, taze ve güleç haliyle otururken görmüş ve tanıyınca, onun eski avurtları çökük yüzüne yerleşmiş nitelikli yağlanma kadar yüzünün parlaklığı ve çehresinin hoşnut mutluluğu için burkmuş! Şaşırmış ve alt üst olmuş bulunmasına karşın, büyük bir sevinç duymuş gibi davranmış ve sonsuz bir yüzüzlükle, onu görünce hemen ayağa kalkmış bulunan Ebu Sir'e doğru ilerlemiş ve dostça bir sitemle dolu sesiyle "Hey sen, ya Ebu Sir! Davranışın bir dost davranışına ve tavrın zarafet ve nezaketi bilen birinin tavrına benziyor mu? Biliyorsun ki,

ben, sultandan unvan sağlamış bir boyacıyım ve kentin en zengin ve en önemli adamlarından biriyim. Sen ise, ne beni görmeye geldin ne de arayıp sordun. Hatta soruşturup, 'Benim eski dostum Ebu Kir'e ne oldu acaba?' bile demedin! Bense seni her yanda aradım ve seni bulsunlar diye kölelerimi kentin her yanında hanlarda dükkân-larda dolaştırdım. Kimseler bana senin nerede olduğunu söylemediği gibi, izini bulduracak bilgi de vermedi" demiş. Bu sözleri duyan Ebu Sir, büyük bir kederle başını sallamış ve "Ya Ebu Kir, gelip seni aradığım zaman beni nasıl karşıladığını ve bana indirdiğin darbe-leri ve 'Hırsız, hain, sefil!' diyerek herkesin içinde beni utanca uğ-rattığını unuttun herhalde!" diye yanıt vermiş. Ebu Kir de gücengin bir tavır takınarak "Sen ne diyorsun? Dövdüğüm o adam sen olabi-lir misin?" diye haykırmış. O da "Elbette, bendim o!" diye yanıt ver-miş. O zaman Ebu Kir "Kuşkusuz seni bir başkasına, birçok kez ku-maşlarımı çalmaya yeltenen bir hırsıza benzetmiş olacağım! Öylesi-ne zayıf ve sarı yüzlüydün ki, seni tanımam imkânsızdı!" diyerek kendisini tanıyamamış olduğuna dair binlerce yemin vermiş. Sonra, ellerini birbirine çarparak ve "Övülesi ve şanı yüce Tanrı'dan başka sığınılacak varlık ve güç yoktur. Nasıl böyle aldanabildim! Ama, be-ni tanıyınca adımı söyleyip 'Ben falan kimseyim.' diye kendini tanı-tmadığın için, sen de kusurlusun! Zaten o gün çok dalgın ve üzerime yığılan işlerden ötürü yorgundum ve kendimde değildim! Senden Allah rızası için beni bağışlayıp bahtımızda yazılı olan bu olayı unut-manı rica ediyorum!" diyerek pişmanlık gösterileri yapmaya başla-mış. Ebu Sir "Tanrı seni bağışlasın, arkadaşım, talihin gizli kararı ol-malı bu! Allan ıslah etsin!" diye yanıt vermiş. Boyacı "Beni tümüyle bağışla!" demiş. O da "Ben seni nasıl bağışladıysam, Tanrı da öyle bağışlasın! Biz, ebediliğin derinliklerinde yer almış kararlara karşı ne yapabiliriz?" diye yanıt vermiş. Sonra "Haydi gel hamama gir! Çı-kar giysilerini, yıkan ki, sana zevk ve tazelik versin...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek sus-mus.

Ama Dört Yüz Doksan Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

...Yıkan ki, sana zevk ve tazelik versin!" demiş. Ebu Kir de ona "Sana bu refah nereden geldi?" diye sormuş. O da "Sana refah kapılarını açan talih, bana da aynı şekilde açtı!" diye cevap vermiş. Ve onun emirleriyle sopalandığı günden başlayarak başına gelenleri kendisine anlatmış. Ama onu burada tekrarlayanın yararı yok! Ebu Kir de ona "Şahın nezdinde kazandığın itibarı öğrenmek beni çok mutlu kıldı. Şaha, benim her zaman dostum olduğunu anlatarak bu itibarın artmasına ben de katkı sağlayacağım!" demiş. Ama eski berber "Talihin kararlılığı karşısında kulların işe karışmasının ne yararı var? Sadece Tanrı, lütufları ve utançları kendi elinde tutar! Sana gelince, çabucak soyun ve hamam suyunun sağlayacağı iyiliklerden ve temizliğinden yararlan!" diye yanıt vermiş. Onu, özel bir odaya sokarak kendi elleriyle ovuşturmuş, keselemiş, sabunlamış ve yardımcılarından herhangi birinin ilgilenmesine fırsat bırakmadan sonuna kadar yıkanma işlerini kendisi tamamlamış. Sonra onu serinleme yerindeki kerevete çıkarmış ve yine kendisi şerbetler ve güçlendiriciler sunmuş; ve bu işleri görürken öylesine bir saygı göstermiş ki, hamamın her günkü müşterileri Ebu Sir'in daha önce sadece şaha gösterdiği bu hizmet anlayışına ve eşsiz saygıya şaşırıp kalmışlar.

Ayrıca zamanı gelince, Ebu Kir, Ebu Sir'e para sunmak isteyince, berber "Bana para teklif etmeye utanmıyor musun, ben senin arkadaşın değil miyim? Ve de aramızda teklif mi var?" diyerek almaktan kaçınmış. Ebu Kir de "Öyle olsun! Ama, bunun karşılığında ben de sana yararı olacak bir nasihat vereceğim. Bu hamam harika bir yer. Ama tam anlamıyla mükemmel olması için hâlâ bir şeyi eksik!" demiş. Ebu Sir "Nedir o?" diye sormuş. O da "Ağda! Gerçekten farkına vardım ki, sen müşterilerin kafalarını kazıdıktan sonra, vücutla-

rının diğer yanlarındaki tüyler için ustura ya da cımbız kullanıyor-
sun! Ama benim tarifini bildiğim ve karşılığında sana bir şey ödet-
meden sağlayacağım ağdanın yerini hiçbir şey tutamaz!" demiş.
Ebu Sir "Kuşkusuz! Hakkın var, arkadaşım! Senden, en iyi ağdanın
yapımını tarif etmenden daha iyi bir istekte bulunamam!" diye ya-
nıt vermiş. Ebu Kir de "İşte! Sarı arsenik ve sönmemiş kireç al, bun-
ları birbirine karıştır. İçine biraz zeytinyağ kat, biraz da misk! Na-
hoş bir koku duyuluncaya kadar hepsini karıştır! Ve böylece elde et-
tiğin macunu bir çanağa koy ve ihtiyaç anında kullan! Ben bu ağda-
nın kerametini, özellikle şah, hiçbir acı ve sürtünme olmadan, tüyle-
rinin âdeta büyülenmişçesine alınmasından sonra ve derisi bembe-
yaz ve tertemiz olduğunu görünce, sana sorarım!" demiş. Ve Ebu
Kir, eski dostuna bu tarifi verdikten sonra, hamamdan çıkıp doğru
saraya yönelmiş.

Şahın huzuruna çıkınca, elleri arasından yeri öperek saygıda
bulunmuş ve ona "Ey zamanın şahı, huzuruna bir tavsiyede bulun-
mak için geldim" demiş; şah "Nasıl bir tavsiyede bulunacaksın ba-
na?" deyince "Tanrı'ya şükürler olsun ki, seni, hamam sahibi olan
Ebu Sir denen bu kötü, bu taht ve din düşmanının kötülük saçan el-
lerinden kurtardı!" diye yanıt vermiş. Şaşırnuş olan şah "Neyin söz
konusu olduğunu açıkla!" diye sorunca da, "Bil ki, ey zamanın şahı,
aksi bir rastlantıyla hamama bir kez girecek olursan, yakayı sıyıra-
madan mahvolursun!" demiş. Şah "Bu nasıl olacak?" deyince; Ebu
Kir gözleri yalancı bir korkuyla dolu ve kollarıyla ürküntü anlatan
hareketler yaparak "Zehirlenerek! Seni düşünerek sarı arsenik ve
sönmemiş kireçle tertip edilmiş bir ağda hazırladı ve bununla ut ye-
rindeki¹ tüyleri alayım derken seni cayır cayır yakacak! 'Ut yerinde-
ki tüyleri rahatlıkla ve canın acımadan almam için bu ağdadan iyisi-
ni bulamazsın!' diyerek onu önerecek ve şahımızın kasıklarına ağda

1 *Ut yeri*: İnsanın vücudunda örtmek zorunda olduğu yer; edep yeri (Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*)

yapacak ve bütün yollardan en ıstırap vereni olan bu yolla seni öldürecek! Çünkü Hristiyanların kralı tarafından kiralanmış bir casustan başka bir şey olmayan bu hamam sahibi, yapacağı ağdayla şahımızın canını alacaktır. Bundan dolayı çabucak gelip sana bilgi vermek istedim. Çünkü senin çok iyiliğini gördüm!" diye soluk soluğa konuşmuş. Boyacı Ebu Kir'in bu sözlerini işiten şah, benliğini yoğun bir korkunun sardığını hissetmiş; öylesine ki, tir tir titremiş ve sanki yakıcı zehir o anda etkisini göstermişçesine kışının büzüldüğünü duyumsamış. Ve boyacıya "Şimdi hemen senin söylediğini denetlemek için birinci vezirimle hamama gideceğim! Ama sen bu sırrı kimseye açıklamadan dikkatle kendine sakla!" demiş. Ve birinci vezirini çağırarak birlikte hamama gitmiş.

Orada, her zamanki gibi, Ebu Sir, şahı özel odaya sokup onu ovuşturmak ve yıkamak istemiş; ama şah kendisine "İlkin birinci vezirimle meşgul ol!" demiş. Ve birinci vezire dönerek, ona "Uzan!" demiş. Çok semiz ve yaşlı bir teke gibi kıllı olan birinci vezir de, işitip itaat ettiği yanıtını vermiş; ve mermer üzerine uzanarak kendisinin berberin marifetli elleriyle ovuşturulmasına, sabunlanmasına ve yıkanmasına izin vermiş. Bunu izleyerek Ebu Sir, şaha "Ey zamanın şahı, alt yandaki kılları almak için tüm usturaları gereksiz bırakan, tüy alıcı erdemleri üstün bir ağda buldum!" demiş. Şah da "Bu ağdayı, birinci vezirimin alt yanındaki kıllar üzerinde dene!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Dört Yüz Doksan Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"Bu ağdayı birinci vezirimin alt yanındaki kıllar üzerinde dene!" demiş. Ebu Sir de, çanağı eline almış; söz konusu ağdadan ba-

dem iriliğinde bir parça alarak birinci vezirin göbeğinin hemen altındaki tüylere sırf deney olsun diye sürmüş. Ağdanın kıl sökücü etkisi öyle müthiş olmuş ki, şahın artık onun korkunç bir zehir olduğundan kuşkusu kalmamış; ve yüreği bu görünümün uyandırdığı öfkeyle kabarak hamam oğlanlarına dönüp onlara "Şu sefil tutukla-yın!" diye haykırmış. Ve onlara parmağıyla, bu durumun sessiz ve kekeme kıldığı Ebu Sir'i göstermiş. Sonra şah ile vezir çabucak giyinmişler, Ebu Sir'i dışarıdaki muhafızlara teslim edip saraya dönmüşler.

Orada, şah, liman reisi de olan gemilerinin kaptanını çağır-tmış ve ona "Sen git, Ebu Sir denen haini tutukla! Ve sönmemiş kireç do-lu bir çuval al, onu da içine tık! Ve götürüp sarayımın penceresin-den denize at! Böylece bu sefil bir defada iki ölümlle birden ölsün: hem boğulsun, hem yansın!" demiş. Kaptan "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş.

Oysa liman reisi ve gemilerin kaptanı aslında, bir zamanlar Ebu Sir'e minnettar kalmış olan aynı kaptanmış. Çabucak koşup zindana giderek Ebu Sir'i bulmuş; onu oradan çıkarıp küçük bir ge-miye bindirmiş ve kentten pek uzak olmayan küçük bir adaya götür-müş; orada kendisiyle özgürce konuşmuş; ona "Ey *falan* kimse! Se-nin bana gösterdiğin saygıyı hiç unutmadım! Senin yaptığın iyiliği iyilikle karşılamak isterim! Şimdi bana, şahla aranda ne geçtiğini ve onun sana karşı olan itibarını yitirecek ve seni mahkûm ettiği ölü-me itecek ne gibi bir suç işledin, anlat!" demiş. Ebu Sir "Vallahi! Kardeşim, yemin ederim ki, ben her kusurdan arındığım ve böylesi-ne bir cezayı hak edecek hiçbir şey yapmadım!" diye yanıt vermiş. Kaptan "Öyleyse senin, kuşkusuz, şahın zihnini saptıran düşmanla-rın olsa gerek! Çünkü çok belirli bir mutluluğa ermiş olan ve bahtın lütuflarına uğrayan herkes, hırslı ve kıskanç kişilerin dikkatini çe-ker! Ama hiç korkma! Burada, bu adada, güven içindesin! Dolayısı-yla hoş gelmişsin ve de rahat ol! Ben seni ülkeneye selametleyesiye ka-dar zamanını balık avlayarak geçir! Şimdi şahın yanına gidip senin

ölümünü gerçekleştiriyormuş gibi davranacağım!" demiş. Ebu Sir, hemen, sönmemiş kireç dolu büyük bir çuval alıp şahın sarayına, oradan da denize bakan pencerelere doğru gitmek üzere yanından ayrılan deniz kaptanının elini öpmüş.

Şah buyruğunun yerine getirilmesini dirseklerini pencereye dayayarak beklemekteymiş; kaptan pencerelerin altına gelince, şah-tan ölüm emrini almak üzere yukarıya bakmış. Şah kolunu pencereden çıkararak eliyle çuvalı denize atmasını bildiren bir işaret yapmış ve bu emri hemen yerine getirilmiş. Ama aynı anda şah, eliyle yaptığı işaretin sertliğinden dolayı parmağındaki canı kadar değerli bir altın yüzüğü suya düşürmüştü. Gerçekten, denize düşen bu yüzük, büyülü bir tılsım-yüzükmüş ve şahın otoritesi ve gücü ona bağlıymış; halkın ve ordunun saygısını sağlamakta bu yüzük aracı oluyormuş; çünkü şah bir suçlunun cezasının yerine getirilmesini istediği zaman, bu yüzüğün bulunduğu elini havaya kaldırması yetiyormuş; ve o anda yüzükten çıkan şimşek kafasım gövdesinden koparak suçluyu cansız yere seriyormuş! Bundan dolayı şah parmağındaki yüzüğün böylece denize düştüğünü görünce, bu olaydan kimseye söz etmemiş ve kaybolma olayını derin bir sır gibi saklamış; yoksa uyruklarını uzun süre korku ve itaat içinde tutması olanaksızmış. Şahın durumu işte böyleymiş!

Ebu Sir'e gelince, bir kez daha yalnız kalınca, deniz kaptanının kendisine verdiği balık ağını almış; içini kemiren düşüncelerden kurtulmak ve yiyeceğini sağlamak üzere ağı denize fırlatmış ve balık avlamaya koyulmuş. Ağı denize fırlatıp kısa bir süre geçtikten sonra geri çekmiş ve içinin çeşitli renk ve irilikte balıkla dolu olduğunu görmüş. Kendi kendine "Vallahi! Uzun zaman var ki, hiç balık yemedim! İçlerinden birini seçip kaptanın bana sözünü ettiği mutfaktaki iki çocuğa vereyim! Bana zeytinyağda kızartsinlar!" demiş. Gerçekten liman reisi ve gemilerin kaptanı diğer görevleri arasında her gün şahın mutfağı için taze balık sağlamakla da görevliymiş; ve o gün, balık avlama işiyle kendisi uğraşmadığından bu işi Ebu

Sir'e bırakmış ve mutfaktaki iki çocukla tuttuğu balıkları şaha göndermesini kendisine söylemiş bulunuyormuş. Dolayısıyla avladıklarım iki çocuğa teslim etmeden önce ağdaki balıkların en iri ve en güzel olanını seçmiş; sonra da kemerinden büyük bir bıçak çıkarmış ve balığa daldırmış; hâlâ titremekte olan balığı bir yandan öbür yana yarmış. Ebu Sir, balığın gövdesinden dışarı çıkan bıçağın ucunda kuşkusuz onun yutmuş olacağı bir altın yüzüğün bulunduğunu görünce çok şaşırmış!

Bunu gören ve bu tılsımlı yüzüğün müthiş erdemleri bulunduğunu bilmeyen Ebu Sir...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüzüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Bunu gören ve bu tılsımlı yüzüğün müthiş erdemleri bulunduğunu ve şahın parmağından denize düşmüş olduğunu bilmeyen Ebu Sir yüzüğe pek değer vermemiş ve alıp kendi parmağına geçirmiş.

Tam o sırada şahın mutfacı için besin sağlayan iki çocuk yanına gelip ona "Ey balıkçı, bize, her gün şah için balık veren kaptana ne olduğunu söyleyebilir misin? Burada uzun süredir onun dönmesini bekliyoruz. Ne yana gitti acaba?" demişler. Ebu Sir, elini onlara doğru uzatarak "Şu yana doğru gitti!" diyerek yanıt vermiş. Ama aynı zamanda iki mutfak yamağının başları omuzlarından fırlayıp sahipleleriyle birlikte yere yuvarlanmış! Bu iki görevli çocuğu öldüren, Ebu Sir'in parmağında taşıdığı yüzüğün fırlattığı şimşekmiş!

İki çocuğun böylece canlarından olup yerde yattığını gören Ebu Sir, kendi kendine "Bu iki çocuğun başlarını gövdelerinden kim sıçrattı acaba?" diye sormuş. Ve yöresinde her yana, havaya ve ayak

ucuna bakmış. Ve tam kötü niyetli ecinnilerin gizli gücüyle ölmüş olacaklarını düşünerek titremekte iken deniz kaptanının gelmekte olduğunu görmüş; kaptan onun yanına gelince Ebu Sir'in boynuna atılıp "Her kişi boynuna asılı bulunan yazgısını taşır. Seninki şahinkinden de üstün bir yazgı! Ama anlat bana, bu yüzük senin eline nasıl geçti; ben de ondan sonra onun erdemlerini sana anlatayım!" demiş. Ebu Sir de, deniz kaptanına burada tekrarlaması yararsız olan tüm öyküyü anlatmış. Ve sırası gelince kaptan da, hayranlıkla, bu korkunç yüzüğün erdemlerini ona anlatmış ve "Şimdi senin hayatın kurtuldu; şahınki tehlikede! Korkmaksızın kente giderken bana yol-daşlık edebilirsin! Ve yüzük taşıyan parmağının bir işaretiyle düş-manlarının, hatta şahın bile başını uçurur ve omuzlarından aşağı düşürürsün!" demiş. Ve küçük gemiye bindirerek Ebu Sir'i kente götürmüş ve saraya ulaştırarak şahın önüne çıkarmış.

O sırada Şah Divan'ını kurmuş; yöresine vezirlerden, emirlerden ve danışmanlarından oluşan bir kalabalığı toplamış bulunuyormuş; ve her ne kadar yüzüğünün kaybolmasından ötürü kaygıyla dolu ve burnuna kadar yükselen bir öfke içinde imişse de, ne sorununun açıklanmasını ne de yüzüğünü denizde arattırarak bulunması için girişimde bulunmayı göze alıyormuş; çünkü tahtın düşmanlarının bu uğursuz olaydan sevinmelerini görmekten korkuyormuş. Ama Ebu Sir'in içeri girdiğini görünce, kaybının bir düzen dolayısıyla ortaya çıktığından kuşkusu kalmamış; ve "Ah! Sefil, sen nasıl oldu da denizin dibinden çıktın ve boğulmaktan ve yanmaktan kurtuldun!" diye haykırmış. Ebu Sir "Ey zamanın şahı, Tanrı Yüceler Yücesidir!" diye yanıt vermiş. Ve şaha, hamamda bir kez parasız yıkanmasının minnettarlığını duyan deniz kaptanı tarafından nasıl kurtarıldığını; gücünü bilmediği yüzüğü nasıl bulduğunu; nasıl bilmeden mutfak görevlisi iki çocuğun ölümüne neden olduğunu anlatmış. Sonra da "Ve şimdi ey şah, bu yüzüğü bana yaptığın iyiliklere karşılık sana geri vermeye geldim; ve de eğer aslında bir suçlu olsaydım, bu yüzüğü düşmanlarımla kökünü kurutmak ve şahlarını öldürmekte kullanacakken, bunu yapmadığımı göstermek istedim! Buna karşılık, senden işlemediğim ve uğrunda beni malıkûm ettiğin cinayeti daha büyük bir dikkatle incelemeni; suçlu bulunursam, beni her türlü işkencelerle öldürmeni diliyorum!" diye eklemiş. Ve bu sözleri söyleyerek, Ebu Sir parmağından yüzüğü çıkararak şaha sunmuş; o da hemen rahatça soluk alarak ve sevinçle yüzüğü parmağına geçirmiş. Ve ruhunun da bedenine döndüğünü duyumsamış. Bunun üzerine ayağa kalkmış ve kollarını Ebu Sir'in boynuna dolayıp ona "Ey saygın kişi, kuşkusuz sen, iyi aileden gelmiş kimseler arasında seçkin bir çiçeksin! Senden beni suçlamamanı, sana yaptığım kötülüğü ve sana verdiğim zararı bağışlamanı rica ediyorum. Gerçekte, sende başka biri olsaydı, bana yüzüğü asla geriye vermezdi!" demiş. Berber "Ey zamanın şahı, sen gerçekten benim vicdanımın rahatlamasını istiyorsan, artık, benim üstüme yıktığın ve senin öfkeni ka-

bartan ve seni hiddetlendiren suçun ne olduğunu bana söyle!" diye yanıt vermiş. Şah, ona "Vallahi! Neye yarar bu? Artık senin yalan yere suçlandığından emin bulunuyorum! Ama madem ki sana yıkılan suçun ne olduğunu öğrenmek istiyorsun, işte söylüyorum: Boyacı Ebu Kir, bana, birinci vezirin kasığındaki kıllarda denenmiş olan ağda hakkında senin için *şunu* ve *şunu* söyledi...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Birinci vezirin kasığındaki kıllarda denenmiş olan ağda hakkında senin için *şunu*, *şunu* ve *şunu* söyledi!" demiş. Ebu Sir de, gözlerinde yaşlarla "Vallahi! Ey zamanın şahı, ben Nasıralıların kralını hiç tanımadım ve yaşamım boyunca Nasıralıların topraklarına ayak basmadım ki onların casusu olayım! Ama gerçek şudur!" diyerek yanıt vermiş; ve şaha boyacı ile kendisinin Kuran'ın Fatiha suresini okuyup yeminleşerek nasıl bir sözleşme yaptıklarını; sonra nasıl birlikte yola çıktıklarını ve boyacının kendisine oynadığı bütün oyunları ve düzenbazlıkları, katlandığı sopalanma olayını ve yine onun tanımladığı ağda tertibini de ekleyerek anlatmış. Sonra da "Her durumda, ey şah, deri üzerine uygulanan ve ancak yutulursa zehir etkisi yapan ağda son derece harika bir şeydir. Benim ülkemde, alt takımların üstünde bulunan kılları düşürmek için erkekler de, kadınlar da onu ustura yerine sırf bu maksat için kullanırlar. Onun bana oynadığı oyuna ve kötü davranışa gelince; şah, sadece hanın kapıcısını ve boyahanenin çıraklarını çağırıp soruşturma yaparak söylediklerimin doğruluğunu denetleyebilir!" diyerek sözünü sürdürmüş.

Şah da kendisi için kanıta hiç gerek bulunmadığı halde, sırf Ebu Sir'i doyuma kavuşturmak için hanın kapıcısını ve boyahanenin çıraklarını çağırtmış; hepsi sorgulanarak yaptıkları açıklamalarla beraberin söylediklerinin doğruluğunu, Ebu Kir'in alçakça davramışının ağırlığını daha da arttırarak, kanıtlamışlar.

Bunun üzerine şah, muhafızlara "Boyacı başı açık, yalın ayak ve elleri ardına bağlanarak getirilsin!" diye haykırmış. Muhafızlar da hemen koşup boyahaneyi sarmışlar; ama boyacı o sırada orada değilmiş. O zaman evini aramışlar; ve onu dingin zevklerin tadını çıkarırken ve hiç kuşku duymadığı Ebu Sir'in ölümünü düşlerken bulmuşlar. Ve hemen üzerine atılarak ensesine yumruklarla çökmüşler, kıcını tekmelemişler, karnına ve sırtına vurmuşlar ve üzerinde tepinip giysilerini yırtmışlar; üzerinde sadece gömleğini bırakıp başı açık yalın ayak ve elleri ardına bağlanmış olarak şahın tahtının önüne kadar sürüklemişler. Boyacı, Ebu Sir'i şahın yanında otururken; hanın kapıcısı ile boyahanedeki çırakların da salonda onun yanında ayak üzeri durduklarını görmüş; ve her şeyi anlamış; ve korkudan taht salonunda olduğu halde yapacağını yapmış. Çünkü artık kurtulması olanaksız bir felakete uğradığının farkına varmış imiş. Ama şah ona öfkeyle bakıp "Herhalde şu gördüğün kişinin eski arkadaşın, soyup soğana çevirdiğin, kötü davramp yüzüstü bıraktığın, dövdüğün, kovduğun, sövdüğün, suçladığın, kısaca mahvettiğin fakir kişi olduğunu inkâr edecek değilsin!" demiş. Hanın kapıcısı ve boyahane çırakları da ellerini kaldırıp "Evet, vallahi! Bunları inkâr edemezsin! Buna Tanrı ve şah önünde tanıklık ederiz!" diye haykırmışlar. Şah da "İster inkâr et, ister kabul et, bahtın belirlediği ceza eksilmeyecektir." demiş ve muhafızlarına "Alın onu götürün, ayaklarından tutarak bütün kent boyunca sürükleyin; sonra da sönmemiş kireç dolu bir çuvala sokup denize atın; orada yanıp boğularak çifte bir ölümle ölsün!" diye haykırmış. Bunu duyan berber "Ey zamanın şahı, onun hakkında şefaatte bulunmama izin vermeni rica ediyorum. Çünkü ben onu bana yaptığı her şey için affettim!" diye haykır-

miş. Ama şah "Sen onu, sana karşı işlediği suçlardan dolayı bağışla-
san da, kendisinin bana karşı işlediği suçları ben bağışlamıyorum!"
 demiş. Ve muhafızlarına, bir kez daha "Alın götürün onu, buyrukla-
rımı yerine getirin!" diye haykırmış.

Bunun üzerine muhafızlar Ebu Kir'in boyahanesini ele geçir-
miş ve onun kötülüklerini haykırarak tüm kent boyunca gövdesini
sürüklemişler; sonunda sönmemiş kireç dolu bir çuvala sokarak de-
nize fırlatmışlar. O da boğulup yanarak ölmüş; çünkü bahtı böyley-
miş.

Ebu Sir'e gelince, şah ona "Ey Ebu Sir, şimdi benden ne diler-
sen dilemeni istiyorum; istediğin o anda yerine getirilecektir!" de-
miş. Ebu Sir "Şahtan sadece beni vatanıma geri yollamasını diliyo-
rum; çünkü bundan böyle yakınlarımdan uzakta yaşamak benim
için azap verici olacaktır; ve artık burada oturma hevesim de kalma-
dı!" diye cevap vermiş. Şah da, onun ayrılışına çok üzülse de (çünkü
onu, şimdiki kılı ve göbekli birinci vezirinin yerine geçirmek istiyor-
muş), kendisine büyük bir gemi hazırlatmış; içini kadın, erkek köle-
lerle ve zengin armağanlarla doldurmuş; ve ona veda ederken "De-
mek ki benim birinci vezirim olmak istemiyorsun?" demiş. Ebu Sir
de "Ülkeme dönmeyi yeğlerim!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine
şah ısrar etmemiş; ve gemi, Ebu Sir ve köleleriyle birlikte İskenderi-
ye yönünde uzaklaşmış.

Tanrı onlar için güzel bir yolculuk takdir etmiş olduğundan gü-
ven içinde İskenderiye'ye ulaşmışlar. Ama daha kıyıya ulaşır ulaş-
maz, kölelerden biri, denizin kumsala attığı bir çuval bulmuş; Ebu
Sir çuvalı açmış ve içinden, dalgaların oraya kadar sürüklediği Ebu
Kir'in cesedini bulmuş! Ebu Sir de, onu, oralardan pek uzakta olma-
yan deniz kıyısında bir yere gömdürmüş ve üzerine bir anıt diktir-
miş. Orayı, vakıf mallarıyla destekleyerek bir ziyaret yeri haline ge-
tirmiş; ve türbenin kapısının üzerine ahlaki öğütleri içeren şu dizele-
ri kazdırdığı bir kitabe koymuş:

Kötülükten el çek! Ve kötülüğün tasından içip sarhoş olma! Kötü her zaman savrulup yere serilir!

Okyanus, yüzeyinde çölün iskeletlerinin yüzdüğünü görür: oysa dibinde, deniz dibinin kumları üzerinde, inciler sakince yatar.

Huzur ve mutluluk dolu bölgelerde, havanın saydam sayfalarında 'İyilik tohumunu serpen iyilik biçer! Çünkü her şey aslına döner!' yazılıdır!

Ve boyacı Ebu Kir'in sonu ile Ebu Sir'in bundan sonra mutlu ve kaygısız geçecek yaşamının başlangıcı böyle olmuş. Ve bundan dolayı boyacının gömüldüğü körfez, o zamandan beri *Ebu Kir Körfezi* olarak anılmış. Sonsuza Dek Yaşayan'a ve İradesiyle kış ve yaz günlerinin birbirini izlemesini sağlayana şükürler olsun!

Ve sonra Şehrazat "Ve işte, ey bahtıgüzel şah, bu öyküden bana kadar ulaşanlar bu kadar!" demiş. Şehriyar da "Vallahi! Bu öykü, örnek oluşturacak bir öykü! Bundan dolayı şimdi senden bir, iki ya da üç ibret verici fıkra anlatmanı arzu ederim!" diye haykırmış. Şehrazat da ona "Bu tür öyküler, benim en iyi bildiğim öykülerdir!" demiş.

Ve o anda sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Demiş ki:

ITIRLI BAHÇE'DEN İBRET VERİCİ FIKRALAR

*"Ey bahtıgüzel şah, bu tür öyküler benim en iyi bildiğim öykülerdir. Sana Itırlı Bahçe adlı kitaptan alınmış birkaçını anlatacağım!" demiş. Şah Şehriyar da "Bu durumda hemen anlatmaya başla, çünkü bu akşam ruhumu büyük bir sıkıntının sardığını hissediyorum! Ve artık sabaha kadar başının omuzlarında kalacağından da pek emin değilim!" demiş. Şehrazat da, gülerek "İşte anlatıyorum! Ancak sana, ey bahtıgüzel şah, bu fıkraların kaba ruhlu, dar fikirli kimsele-
rin gözünde açık saçık sayılabileceğini söyleyeyim!" demiş. Şah Şehriyar da "Bu korku, seni sakın alıkoymasın, Şehrazat! Bununla birlikte, eğer bu ibret verici fıkraları, halının üstünde kıvrılmış yatarak seni dinleyen bu küçük kızın iştihasını istemiyorsan ona çabucak uzaklaşmasını söyle! Zaten bu küçük kızın artık burada ne yaptığını da tam olarak anlamıyorum!" demiş. Şahın bu sözlerini işiten küçük Dünyazat, kovulmaktan korkarak ablasının kucağına atılmış; o da onun gözlerinden öperek onu bağrına basmış ve sevgili ruhunu yatıştır-
tırmış. Sonra Şah Şehriyar'a dönerek, ona "Her şeye karşın onun kalabileceğini sanıyorum! Çünkü belden aşağı şeylerden söz etmenin asla kınanması gerekmez; ve de temiz ve saf olan her şey temiz ve saf kalır!" demiş.*

ÜÇ DİLEK

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, çok iyi niyetli birisi, tüm yaşamını Kitap'ın ateşli inanç sahiplerine vaadettiği, sofı kişinin o gece en olmaz dileğinin bile yerine getirileceğine inandığı ve Tüm Güç Sahibi'nin Olanaklar Sağladığı Gece diye adlandırılan mucizevi gecesini beklemekle geçirmiş. Böylece, o gece¹, bu kişi, bütün gün sıkı sıkıya oruç tuttuktan sonra, birdenbire içinde ilahi bir lütufa uğrayacağı umudunun uyandığım hissetmiş. Ve karısını çağırarak ona "Dinle beni, kadın! Bu gece, Sonsuz Varlık önünde ruhumu tertemiz hissediyorum, hiç kuşkusuz bu gece benim için Tüm Güç Sahibi'nin Olanaklar Sağladığı Gece olacak! Tüm dileklerim ve isteklerim Nasip Dağıtıcı tarafından hiç kuşkusuz yerine getirileceğine göre, seni, dileyeceğim dilekler konusunda danışmak için çağırdım; çünkü çoğunlukla senin görüşlerin, benim için yararlı olmuştur. Dolayısıyla dileklerimi düzenlerken bana ilham ver!" demiş. Karısı "Yahu, senin kaç dilek dileme hakkın var?" diye sormuş; o da "Üç!" diye yanıt vermiş. Kadın, "Öyleyse üç dileğinden birini Tanrı'ya açarak işe başla! Bilirsin ki, erkeğin üstün niteliği ve zevkleri onun cinsel gücündedir; ve erkek dokunulmadık, hadım ya da güçsüzse, mükemmel sayılmaz. Bunun sonucu olarak erkeğin zebbi ne kadar hatırı sayılır irilikte ise, cinsel gücü de o denli büyük olur ve mükemmellik yo-

1 Kadir gecesı (Ç.)

lunda ilerler. Sen de Yüceler Yücesi'nin önünde saygıyla eğilerek ona 'Ey Hayırsağlayıcı, ey Cömert Varlık, zebbimi görkemli boyutlara ulaştır!' de!" demiş. Adam secdeye vararak ellerini göğze kaldırmış ve "Ey Hayırsağlayıcı, ey Cömert Varlık, zebbimi görkemli boyutlara ulaştır!" demiş.

Bu dilek açıklanır açıklanmaz, o an, o saatte, ötelerden kabul edilmiş. Ve mübarek adamın zebbi şişip büyümeye başlamış; öylesine ki, iki iri bal kabağı arasındaki bir asma kabağı yerine konacak kadar olmuş ve ağırlığı öylesine artmış ki, sahibini ayaktayken oturmaya, yatarken ayağa kalkmaya zorlamış.

Karısı da onun görünümüyle öylesine dehşete kapılmış ki, kutsal adamın denemek üzere kendisini her çağırışında kaçıp kurtuluyormuş. Ve kadın "Tek bir saldırıyla bir kayayı baştan aşağı delmeye yeterli böyle bir gereçle denenmemi nasıl istersin?" diye haykırıyormuş. Zavallı adam da sonunda "Ey iğrenç kadın, şimdi bu durumda ne yapmam gerek? Bu, senin marifetin, alçak!" demiş. Kadın "Tanrı beni ve yöremi kolasın! Peygambere yalvar, ey aç gözlü! Benim vallahi, böyle şeylere ihtiyacım yok! Senden bu kadarım da istememiştım. Göklere yalvar da küçülüversin! Bu da senin ikinci dileğin olsun!" diye yanıt vermiş.

Mübarek adam gözlerini göğze kaldırmış ve "Ey Tanrım beni bu cansıkıcı maldan kurtar ve beni onun verdiği tedirginlikten azat et!" demiş. Ve hemen, sanki zebbi ve yumurtaları yokmuşçasına adamın karnının altı dümdüz olmuş. Ama, tamamıyla yok olmuş, ne kendisine doyum sağlamış ne de karısına; ve adam karısına sövüp saymaya ve kendisini gereğince dilek dilemekten yoksun bıraktığından dolayı suçlamaya başlamış. Ve mübarek adamın acısı öylesine bir noktaya varmış ki, karısına "Bütün bu durum, senin kusurundan ve anlamsız nasihatlarından ortaya çıktı! Ey akılsız karı, benim Allah nezdinde üç dilek hakkım vardı ve ben bu dünyada olsun, öbür dünyada olsun, bana en çok yarayacak dileklerde bulunacak-

tım. İşte şimdiden dileklerimin ikisi harcandı; ve hiçbir şey elde edemedim; hatta eskisinden de beter bir durumdayım! Ama hâlâ üçüncü dileğimi dilemek hakkım saklı olduğundan Tanrı'dan başlangıçta sahip olduğum şeyi'in yerine getirilmesini dileyeceğim!" demiş ve Tanrı'sından dileyeceğini dilemiş; o da bunu yerine getirmiş ve kendisine başlangıçta sahip olduğu şeyi iade etmiş.

Bu fıkradan çıkacak ibret: İnsan sahip olduğu şeyle yetinmelidir!

Sonra Şehrazat demiş ki:

GENÇ ÇOCUK VE HAMAM TELLAĞI

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, hamam tellağının birinin her zamanki müşterileri arasında kentin ileri gelenlerinin ve zenginlerinin oğulları da varmış. Çünkü mesleğini yürüttüğü hamam kentin en göz alan yerindeymiş. Günlerden bir gün yıkanmaya gelenleri beklemekte olduğu salona henüz tüyleri çıkmamış, ama oldukça tombul ve art yuvarları toplu bir oğlan çocuğu girmiş; bu çocuğun yüzü de çok güzelmış ve de o ülkenin şahının birinciye gelen vezirinin oğluymuş. Tellak da bu hoş delikanlının o denli hoş olan bedenini ovuşturmaktan haz duymuş ve içinden "İşte öyle bir beden ki, yağ kitleleri her yanında ipek gibi yastıklar oluşturmuş. Ne zengin biçimler ve ne hoş bir tombulluk bu böyle!" demiş. Ve onu, sıcak hamamdaki göbek taşının ılık mermerine yatırmış ve özel bir itinayla ovmaya başlamış. Ve kalçalarının yakınına ulaşp buraları ovuştur-

rurken; tombul çocuğun zebbinin ancak bir fındık iriliğinde olduğunu görerek çok şaşmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yaşıca susmuş.

Ama Beş Yüz Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Tombul çocuğun zebbinin ancak bir fındık iriliğinde olduğunu görerek çok şaşırmış. Ve bunu görünce, içinden kederlenmeye ve yapmakta olduğu ovuşturma işini keserek iki elini birbirine çarpırmaya başlamış.

Genç çocuk tellağın bu denli üzüntüye kapıldığını ve umutsuzluktan yüzünün karmakarışık olduğunu görünce, ona "Neyin var senin, ey tellak, niçin böyle üzülyor ve ellerini birbirine çarpıyorsun?" demiş. O da "Ne yazık ki! Efendim, benim düş kırıklığım ve sızlanmalarım senin üstünedir! Çünkü görüyorum ki, sen, bir erkeğin başına gelebilecek en büyük felakete uğramışsın! Gençsin, güzel ve tombulsun! Yüzün de, bedenin de mükemmel! Ve Nasip Dağıtan ancak seçtiklerine verdiği her şeyi sana bağışlamış. Ama zevkler veren gereğten adamakıllı yoksun kılmış! Onsuz erkek, erkek sayılmaz! Zebbi ve onun sağladığı zevkler olmayınca insanın yaşamı neye yarar?" demiş. Bu sözleri duyan vezirin oğlu başını kederle öne eğmiş ve "Amcam, çok doğru söylüyorsun! Ve tam da benim tek derdimin üzerinde düşünmeme neden oldun! Saygın babamdan kalan miras bu denli küçükse, onu verimli kılmadığımdan ötürü, kusur sadece benimdir. Gerçekten, oğlağın güçlü bir teke haline gelmesini, içini tutuşturan keçilerden uzak kaldıkça, nasıl beklersin! Ya da ağaç sulanmazsa gelişir mi? Ben bugüne kadar kadınlardan uzak

durdum. Ve hiçbir arzu beşiğindeki yavruyu uyandırmaya gelmedi! Ama, sanıyorum ki, şimdi, uyuyanları uyandırmanın ve çobanın bastonuna yaslanmasının zamanıdır!" diye yanıt vermiş.

Vezirin oğlunun bu konuşmasını duyan hamam tellağı "Ama, küçük parmağındaki tırnağın kadar bile boyu olmayan sopasına çoban nasıl yaslanacak?" demiş. Çocuk "Bu konuda benim iyi yürekli amcam, senin verimkâr yardımına güveniyorum. Gidip serinleme odasındaki peykeye bıraktığım giysilerimi bulup kemerimdeki altın kesesini alarak bu girişimi sağlayabileceğim bir genç kız bulup getir de, onunla ilk denememi yapayım!" diye yanıt vermiş. Tellak da "İşittim ve itaat ettim!" diyerek onu yanıtlamış ve kerevete giderek keseyi almış ve hamamdan çıkarak söz konusu genç kızı aramaya başlamış.

Yolda yürürken, kendi kendine "Bu zavallı çocuk, bir zebbin dokunulunca gittikçe büyüyen yumuşak bir şekerleme olduğunu sanıyor! Ve hıyarın bir günden ertesi güne alabildiğine boylanacağını düşünüyor; ya da muzun muz haline gelmeden olgunlaşverdiğini düşünüyor!" diyormuş. Ve bu serüvene gülerek karısını bulmaya gitmiş; ve ona "Ey Ali'nin anası, bilesin ki, hamamda on dördüncü günündeki ay kadar güzel bir oğlan çocuğunu ovuşturmaktaydım. Kendisi birinci vezirin oğludur; ve mükemmel bir vücudu var. Ama zavallının öbür erkeklerinki gibi bir zebbi yok! Sahibi olduğu şey, ancak bir fındık büyüklüğünde! Onun bu durumuna hayıflanınca, bana, dolu olan bu keseyi vererek babasından kalan fukara mirasını bir anda geliştirecek yetenekte bir kız sağlamamı istedi; çünkü saf çocuk, daha ilk denemede zebbinin bir anda dikilip gelişeceğini sanıyor! Ben de bu paranın evde kalmasının daha iyi olacağını düşündüm; gelip seni buldum ve benimle hamama gelip bu zavallı çocuğun sonuç alamayacağı bu sözde deneyde kendisine yardım etmek üzere karar vermeni istedim. Bu konuda uygunsuz hiçbir şey yok! Sen de hiçbir tehlike ve korku duymaksızın gülerek bir saat oyalanırsın! Ben de

dışarıdan ikinizi gözetir ve yıkananların meraklı bakışlarından sizi korurum!" demiş.

Kocasının bu sözlerini duyunca genç kadın işitip itaat ettiği cevabını vermiş ve ayağa kalkarak süslenmiş ve en güzel giysileriyle donanmış. Zaten hiçbir süsü ve giysisi olmasa da, herkesi yolda kendine baktıracak ve tüm yürekleri havalandıracak kadar, zamanının kadınları içinde en güzellerinden biriymiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yaşıca susmuş.

Ama Beş Yüz Dördünce Gece Olunca

Demiş ki:

Çünkü zamanının kadınları içinde en güzellerinden biriymiş.

Tellak böylece karısını hamama götürmüş ve sıcak hamamın mermeri üzerinde onu bekleyen vezirin genç oğlunun yanına sokmuş; ve onları yalnız bırakarak dışarı çıkıp can sıkıcı kişilerin kapının önünden geçerken başlarını kapıdan yana çevirmelerini engellemek için dikilip durmuş; ve onlara bu kapının içerden kapanmış bulunduğunu söylemiş.

Genç kadın delikanlıyı görünce, onun ay gibi güzelliğiyle büyülenmiş; oğlan da aynı duygulara kapılmış. Ve kadın kendi kendine "Öteki erkeklerin sahip olduğu şeyin onda bulunmaması ne yazık! Çünkü kocamın bana anlattığı, gerçekten doğru: yavrusu ancak bir fındık iriliğinde!" demiş. Ama delikanlının bacakları arasında bulunan uyku halindeki yavru, kadının dokunuşuyla duyarlı hale gelmiş; onun küçük hali sadece görünüşte böyle olduğundan ve yavrunun uyku durumu, babasının kucağındayken tamamıyla içeri çeki-

len bir türün gereği bulunduğundan, yavaş yavaş uyuşuk halinden silkinmeye başlamış. Ve birdenbire bir eşeğin ya da bir filinkine benzer bir belirginlikte, gerçekten iri ve güçlü bir görünüm kazanmış! Ve tellağın karısı bir hayranlık çılgılığı koparmış, delikanlının boynuna atılmış; o da yengin bir horoz gibi kadının üzerinde tünemiş. Ve bir saatlik bir sürede, bir kez, sonra ikinci bir kez, sonra da üçüncü bir kez kadının içine girmiş; ve böylece onuncu kez ona sahip olmuş; o da, fıkırdayan bir mutlulukla onun altında çılgınca kıpırdayarak inleyip duruyormuş.

Hepsi bu kadar! Ve kapının tahtadan kafesi ardında tellak bütün manzarayı görüyor; ama halkın önünde utanılacak duruma düşmekten çekinerek gürültü yapmaya ya da kapıyı kırmaya cesaret edemiyormuş. Ve sadece ona bir türlü yanıt vermeyen karısını yarı kısık bir sesle çağırmakla yetiniyormuş. Ona "Ey Ali'nin anası, dışarı çıkmak için hâlâ ne bekliyorsun? Gün ilerliyor ve beslenmek için göğsünü arayan emzikli çocuğunu unutmuş görünüyorsun!" diyor-muş. Ama kadın, delikanlının altında, çabalamalarını sürdürüyor, gülüşler ve soluk soluğa kalmalar arasında "Yok, vallahi! Bundan böyle bu yavrudan başkasına süt ya da başka beslenecek şey vermem!" diyor-muş. Vezirin oğlu da ona "Ama yine bir ara gidip onu emzirmelisin! Sonra hemen geri gelirsin!" demiş. Kadın da "Yeni çocuğunu anasından bir saat bile öksüz bırakmaktansa, canım çıksın daha iyi!" diye yanıt vermiş.

Zavallı tellak, karısının böylece elinden kaçırdığını anlayınca ve kendisine dönmemek için edepsizce direndiğini görünce, öylesine büyük bir umutsuzluğa ve kıskançlık krizine kapılmış ki, hamamın tıraşasına çıkmış ve oradan kendini sokağa fırlatarak kafasını patlatmış ve ölmüş.

Böylece bu öykü, aklı başında olan kimselerin görünüşe aldandamaları gerektiğini kanıtlamak için söylenmiştir.

"Ama" diye sözünü sürdürmüş Şehrazat "Şimdi anlatacağım öykü, görünmekte olanın ne denli aldatıcı olduğunu çok daha iyi gösterecek; ve başkalarının güdümüne girmenin ne tehlikeli olduğunu belirtcektir."

BEYAZ VAR, BEYAZCIK VAR

İşittim ki, ey bahtıgüzel Şah, adamların içinden bir adam, büyüleyici ve güzel bir genç kadına âşık olmuş; ve zarafetin ve mükemmelliğin örneği olan bu genç kadın, sevdiği ve onun tarafından sevilen bir erkekle evliymiş ve başkaca, saf ve erdemli olduğundan, ona tutkun olan adam, bir türlü onu baştan çıkarmanın yolunu bulamıyormuş. Ve sonuç alamadan çok zaman geçip sabrını yitirdiğinden, ya onun inadını kırmak ya da kendisinden öç almak için bir çare bulmaya karar vermiş.

Bu genç kadının kocasının, güvenli bir hizmetkâr olarak, çocukluğundan beri kendilerinin yetiştirdiği ve efendilerinin bulunmadığı zamanlarda eve göz kulak olan bir genç uşağı varmış. Yüz bulamayan âşık, kendisine çeşitli armağanlar vererek ve gönül okşayıcı tavırlarla davranarak bu genç uşakla dostluk kurmuş ve böylece zamanla bu genç adam kendini tümüyle ona bağlamış ve hiç kısıtlamadan her hususta onun sözünden çıkmaz olmuş.

İşler bu noktaya ulaştınca, âşık, bir gün genç uşağa "Ey *falan kimse*, efendinle eşi bir kez evden çıkınca, gelip orayı görmek isterdim!" demiş. O da "Kuşkusuz!" demiş. Ve efendisi dükkâmna ve hanını hamama gitmek üzere evden uzaklaşınca, onu elinden tutup eve sokmuş; bütün odaları gezdirmiş ve evde bulunan her şeyi gös-

termiş. Oysa, genç kadından öç almayı iyice kafasına yerleştiren adam, ona oynayacağı oyunu çoktan hazırlamış imiş. Dolayısıyla, yatak odasına girince, yatağa yaklaşmış ve yumurtanın beyazıyla doldurmuş olduğu bir şişenin içindekilerini yatağa dökmüş. Ve bu işi o denli gizlilikle yapmış ki, genç oğlan hiçbir şeyin farkına varmamış. Bunu izleyerek adam evden çıkıp yoluna gitmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Evden çıkıp yoluna gitmiş, Ve işte onun durumu böyleymiş!

Kocaya gelince şöyle! Günbatımına doğru, dükkânını kapayınca, evine dönmüş; alış verişle geçen bütün bir günün yorgunluğuyla yatağına girip dinlenmek üzere uzanmak istemiş; ama çarşafı lekeleyen geniş bir benek görmüş; şaşırarak ve güvensizliğin sınırında güvensizlik duyarak irkilmiş. Sonra kendi kendine "Kim benim evime girip de, karımla yapabileceği şeyi yapabilir? Çünkü gördüğüm şey, hiç kuşkusuz erkek tohumu!" demiş. Ve daha da emin olmak için tacir, parmağını sıvının ortasına daldırmış ve "Ta kendisi!" demiş. O zaman öfkeye kapılarak her şeyden önce genç uşağı öldürmek istemiş; sonra düşünce değiştirerek kendi kendine "Böylesine büyük bir boşalma bu genç oğlandan gelemaz. Çünkü henüz yumurtalarının şiştiği yaşa ulaşmadı!" diye düşünmüş. Böyle de olsa, onu çağırması ve sesi öfkeyle titreyerek, ona "Sefil hergele, hanımın nerede senin?" diye haykırmış. O da "Hamama gitti!" diyerek yanıt vermiş. Bu sözleri duyunca, dinsel yasalar her çiftleşmeden sonra kadının da, erkeğin de boy abdesti almalarını gerektirdiğinden, kuşku

lacirin kafasında iyice yer etmiş! Ve oğlana "Git söyle, çabucak eve dönsün!" diye haykırmış. Oğlan da buyruğu yerine getirmek üzere çabucak evden çıkmış.

Karısı eve dönünce, söz konusu edilen yatağın bulunduğu odada gözlerini sağdan sola, soldan sağa çevirip durmakta olan koca, onu saçlarından yakalamış ve yere devirip gittikçe şiddetlenen yumruklarla ve tekmelerle dövmeye başlamış. Bunu izleyerek kollarını bağlamış, eline büyük bir bıçak alarak onu boğazlamaya hazırlanmış. Ama bunu görünce kadın alabildiğine çığlıklar atmaya ve uğuldamaya başlamış; öylesine ki, tüm komşu kadınlar ve erkekler yarıdımına koşuşmuşlar ve onu boğazlanmak üzere iken bulmuşlar. O zaman güç kullanarak kocayı kadından ayırmışlar ve kadına neden böyle bir cezaya layık görüldüğünü sormuşlar. Kadın da "Nedenini bilmiyorum!" diye haykırmış. O zaman hep bir ağızdan adama "Eğer ondan bir şikâyetin varsa ya boşama hakkını kullanır ya da yumuşaklık ve tatlılıkla azarlayarak yola getirirsin!" diye haykırmışlar ve Ama onu öldüremezsin; çünkü belki de lekesiz ve namusludur. Biz de onu böyle biliriz ve Tanrı önünde de, kadı önünde de buna şahitlik ederiz! Kendisiyle uzun zamandır komşuluk yapıyoruz; davranışlarında suçlanacak hiçbir şey görmedik!" diye eklemişler. Tacir "Bırakın şu namussuzu geberteyim! Ahlaksızlığının kanıtını görmek istiyorsanız, yatağına soktuğu adamın bırakmış olduğu sıvı lekeye bakmanız yeter!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan komşu kadın ve erkekler yatağa yaklaşmışlar ve her biri parmağını lekeye sokarak "Bu erkek tohumudur!" demiş. Ama tam o anda, genç oğlan, yaklaşıp sıvının çarşafın emmediği kısmını bir tavaya toplamış; ve içindekileri pişirmek için ocağı koymuş. Sonra da pişirdiklerini almış ve yarısını yemiş yarısını da orada bulunan ötekilere dağıtmış ve onlara "Tadin şundan! Bu yumurta akıdır!" demiş. Ve hepsi tadarak, gerçekten yumurta akı olduğunu anlamışlar; koca da karısının masum ve haksız olarak suçlanmış ve cezalandırılmış olduğunu anla-

mış; ve onunla uzlaşmak için acele etmiş ve barışmalarını sağlamlaştırmak için ona yüz dinar ve bir altın gerdanlık armağan etmiş.

Böylece, bu kısa öykü, her çeşitten beyaz olduğunu ve ancak ak-lı başında kişinin aradaki farkı anlayabileceğini kanıtlamak içindir.

Şehrazat bu fıkraları Şah Şehriyar'a anlatıp bitirince susmuş. Şah da "Gerçekten, Şehrazat, bu öyküler son derece eğitici! Dahası, ruhumu öylesine dinlendirdiler ki, şimdi artık baştan aşağı olağandı-şı bir öykünü dinlemeye hazırım!" demiş. Şehrazat da "Kuşkusuz! Şimdi anlatacağım öykü, tam da senin istediğin gibidir!" demiş.

KARADAKİ ABDULLAH İLE DENİZDEKİ ABDULLAH'IN ÖYKÜSÜ¹

Ve Şehrazat, Şah Şehriyar'a şöyle demiş:

Anlatırlar ki, ama Tanrı en doğrusunu bilendir, bir zamanlar mesleği balıkçılık olan Abdullah adlı bir adam varmış ve bu balıkçı-nın besleyeceği dokuz çocuğu ile bir anası bulunuyormuş ve çok fa-kirmiş; öylesine ki, mal varlığı olarak sadece ağı varmış. Ve bu ağ onun dükkânı yerine geçiyor ve ekmeğini kazanma aracı oluşturu-yor, evi için tek yardım kapısını aralıyormuş. Bu balıkçı, her sabah avlanmak için deniz kıyısına gider ve az miktarda balık avlayarak

¹ Arapça metinde Abdullah – ı Berri ve Abdullah – ı Bahri olarak geçiyor (Ç.).

bunları satar ve kazandığı parayla Nasip Dağıtan'ın saptadığı ölçüye göre çocukları için harcamalar yaparmış; ama o gün çok balık tutmuşsa, kazandığıyla, karısına mükemmel bir yemek hazırlasın diye yiyecekler sağlar, meyve satın alır ve hiçbir kısıtlama ya da arttırma yapmaksızın ve elinde hiçbir şey bırakmaksızın hepsini ailesi için harcar; kendi kendine "Yarının ekmeğini yarın kazanırsın!" dermiş. Ve böylece ertesi günün payını düşünmeden günübirlik yaşarmış.

Durum böyleyken, karısı, bir gün, onuncu oğlunu doğurmuş; zaten Tanrı'nın takdiriyle aynı şekilde öteki dokuz çocuk da oğlanmış; ve tam da o gün, Abdullah'ın fukara evinde hiçbir şey yokmuş. Karısı da kocasına "Efendi, evde bir boğaz daha arttı; ve günün ekmeği de ortada yok! Gidip de şu acılı anımızda bizi ayakta tutacak bir şeyler aramayacak mısın?" demiş. O da "Ben de hemen çıkıp bu yeni doğan çocuğun uğruna, gelecekteki mutluluğunun ölçüsünü anlamak için Tanrı'nın lütfuna güvenip ağımyı denize fırlatarak avlanmaya gidiyordum!" diye yanıt vermiş. Karısı ona "Tanrı'ya güven!" demiş. Balıkçı Abdullah da ağımyı sırtına vurmuş ve deniz kıyısına gitmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Balıkçı Abdullah ağımyı omzuna vurmuş ve deniz kıyısına gitmiş; ve onu, bu yeni doğan çocuğun uğruna suya atıp denizin dibine yerleştirmiş; ve "Yarabbi, oğlumun yaşamını kolay kıl, güçlüğe uğramasın! Her şeyi bol olsun, yoksulluk çekmesin!" demiş. Ve belli bir süre bekledikten sonra, ağı çekmiş ve içini çöplerin, kumların, çakıl-

ların ve yosunların doldurduğunu görmüş; ama ne iri, ne ufak hiçbir balık yokmuş! Bunu görünce şaşırmış ve içten içe üzülmüş ve "Demek ki Tanrı bu yeni doğan oğlanı nasipsiz ve kısmetsiz yaratmış! Bu böyle olamaz ve de olmamalı! Çünkü insanı çenesiyle ve ağız olarak iki dudak çizerek yaratan Varlık, bunu boşuna yapmış olamaz! İhtiyaçlarını yerine getirme sorumluluğunu da yüklenir; çünkü o Öngörücü'dür, Cömert'tir. Şükürler olsun ona!" demiş. Sonra ağını sırtına vurmuş ve onu denizde bir başka yere atmaya gitmiş. Epeyce bir süre sabırla bekledikten ve oldukça ağır bulduğu için epeyce zahmet harcadıktan sonra onu kıyıya çekmiş. Bakıp içinde şişmiş ve korkunç bir koku saçan ölmüş bir eşek bulmuş ve içi bulanmış; ağından çabucak bu ölmüş eşiği çıkarmış ve hemen yeni bir kıyıya doğru yollanmış ve kendi kendine "Övülesi Yüce Tanrı'dan gayrı başvurulacak güçlü varlık yoktur! Benim bahtsızlık olarak başıma gelen her şey, lanetli karımın kusurundandır! Kendisine kaç kez 'Artık su da benim için bir şey kalmadı. Geçimimizi başka yerde aramalıyız! Artık bu mesleği yapamam! Hayır, gerçekten artık dayanamayacağım! Ey karı bırak da şu balıkçılıktan başka bir meslek tutayım!' demedim mi? Ve bunu o kadar çok söyledim ki, dilimde tüy bitti! Bana, boyna '*Allah kerim! Allah kerim!* Tanrının cömertliği sınırsızdır! Umutsuzluğa kapılma, ey çocuklarımin babası!' diye yanıt veriyordu. Oysa, Tanrı'nın cömertliği görülüyor, işte! Bu yeni doğan çocuğun kısmeti ölmüş eşek mi olmalıydı?" demiş. Ve balıkçı Abdullah, derin bir kederin pençesinde hareketsiz kalakalmış. Sonra Tanrı'dan düşüncesizce ağzından çıkan sözler için özür dileyerek kendi kendine "Ey kullarına lütuflar ve hayırlarda bulunan ve bahtlarını önceden belirleyen sen, Nasip Dağıtıcı, hayırlı avlar nasip eyle! Ve de bu yeni doğan çocuktan lütfunu esirgeme! Sana onun bir gün benliğini sırf sana bağlayan bir sofı kişi olacağını vaadedirim!" diyerek ağını bir kez daha denize fırlatmaya karar vermiş. Sonra kendi kendine "Tek bir balıktan başkasını istemiyorum; yeter ki onu, kara

günlerde dükkânın önünde durup, dışarıdan sıcak ekmek kokusunu solurken, beni görünce eliyle işaret edip yanına çağırır ve dokuz yavrumla analarına yetecek ekmeği cömertçe veren benim koruyucum fırıncıya götürüyüm!" diyormuş.

Ağını üçüncü kez denize fırlatan Abdullah, uzun süre beklemiş; sonra da onu çekmeye başlamış. Ama bu kez ağı, ilk iki sefer çektiği zamandakinden daha ağırmış. Ve bu ağırlık öylesine olağandışıymış ki, onu kıyıya çekmek için sonsuz bir gayret harcamış; ve iplere asılan elleri epeyce kanadıktan sonra sudan çıkarabilmiş. Ve o zaman, şaşkınlığın sınırında, ağır ilmiklerine bütün âdemoğullarına benzeyen, tek farkı bedeninin alt bölümü balık kuyruğu gibi uzayan bir Beni Âdem'in takılmış bulunduğunu görmüş. Bu farklılığın dışında, tıpkı yeryüzünde yaşayan insanlar gibi bir başı, bir yüzü, bir sakalı, bir bedeni ve kolları varmış.

Bunu görünce Balıkçı Abdullah, bir an için efendimiz Davut oğlu Süleyman'a eski zamanlarda başkaldıran ve bu yüzden kırmızı bakır kaplara kapatılarak denize atılan ifritlerden bir ifritle karşı karşıya bulunduğunu sanmış. Ve kendi kendine "Hiç kuşkusuz bu, onlardan biri! Suyun ve zamanın yıpratmasıyla kap aşınmış ve ağız mühürlü kaptan çıkmış ve benim ağıma takılmış olacak!" demiş. Ve korku haykırırları kopararak, giysisini dizinin üzerine kadar kaldırarak ve kumsal üzerinde soluk soluğa kalarak "Aman! Aman! Senden bağışlanma dilerim, ey Süleyman'ın ifriti!" diye haykırıp koşmaya başlamış.

Ama âdemoğlu, ağır içinden, ona "Gel ey balıkçı! Benden kaçma! Çünkü ben de senin gibi bir Beni Âdem'im! Bir meret veya bir ifrit değilim! Gel de beni şu ağdan kurtar, hiçbir şeyden korkma! Seni alabildiğine ödüllendiririm! Allah da yaptığın iyiliği Hesap Gününde gözönünde tutar!" diye haykırmış. Bu sözleri duyunca balıkçı rahatlamış; kaçmaktan vazgeçip geri dönmüş ve bir ayağı ileri gider-

ken öbürü geri gelerek yavaş yavaş ağına doğru ilerlemiş. Ve ağa kapılmış âdemoğlu'na "Demek sen bir ecinni değilsin, öyle mi?"

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Demek ki sen bir ecinni değilsin, öyle mi?" demiş. O da "Kesinlikle! Ben Tanrı'ya ve onun elçisine inanan bir insanoğluyum!" diyerek yanıtlamış. Abdullah "Öyleyse seni kim denize attı?" diye sormuş. O da "Kimse denize atmadı beni, çünkü ben orada doğdum! Çünkü ben deniz çocuklarından biriyim. Biz, aslında, denizin derinliklerinde yaşayan kalabalık halklarız. Suda yaşar, suda soluklanırsınız; nasıl siz karada, kuşlarsa havada yaşar ve soluklanırsa! Hepimiz Tanrı'ya ve dua ve barış üzerine olası Peygamberine iman ederiz; ve yeryüzünde oturan kardeşlerimiz insanlara karşı iyi ve yardımseveriz; çünkü Tanrı'nın buyruklarına ve Kitabındaki öğütlere boyun eğriz!" demiş; ve "Zaten bir ecinni ya da kötü niyetli bir ifrit olsam, senin ekmek kazanma aracın ve evinin tek yardım kapısı olan ağından, ona zarar vermeden, kurtarılmamı rica edecek yerde onu parça parça etmez miydin?" diye eklemiş. Bu tartışma kaldırmaz sözleri duyan Abdullah son kuşklarının ve son korkularının da dağıldığını duyumsamış; ve eğilerek denizde yaşayan âdemin ağlardan kurtulmasına yardım etmiş. O sırada beriki ona "Ey balıkçı, Talih benim yakalanmanı senin iyiliğin için istedi. Gerçekten, ağın bana ulaşıp ilmiklerine takıldığım sırada denizde gezmekteydim. Dolayısıyla sana ve yakınlarına mutluluk sağlamak isterim! İster misin seninle bir anlaşma yaparak birbirimizin dostu olalım ve böyle-

ce birbirimize armağanlar verelim? Böylece sen her gün beni buraya görmeye gelir ve bana sizin ülkenizde yetişen üzüm, incir, karpuz, kavun, şeftali, erik, nar, muz, hurma ve diğer meyvelerden getirirsin! Ben de bunları senden büyük bir zevk duyarak alırım. Ve karşılığında, her defasında, sana, derinliklerimizde yetişen mercan, inci, zümrüt, bezadi taşı¹, yakut, gök yakut, değerli madenler ve denizde bulunan her türlü değerli taş ve cevahir veririm! Ve her seferinde, sana, meyve getirdiğin sepeti bunlarla doldururum, ister misin?" diye sözünü sürdürmüş.

Bu sözleri işitince, zaten bu göz kamaştıran şeyler sayılırken neşe ve hayranlığa gömülen balıkçı, artık sadece tek bacağı üzerinde durarak "Ya Allah! Kim istemez bunu?" diye haykırmış. Sonra da "Evet! Ama her şeyden önce anlaşmamızı mühürlemiş olmak için Fatihâ okuyalım!" demiş. Ve denizde oturan âdem buna uymuş. İkisi birden yüksek sesle Kuran'ın ilk suresi olan Fatihâ'yı okumuşlar. Ve hemen bunu izleyerek balıkçı Abdullah denizde oturan dostunu ağlardan kurtarmış.

Dolayısıyla dostuna "Senin adın ne?" diye sormuş. O da "Benim adım Abdullah'tır. Böylece sabahları buraya gelip dediğinde, bir gün tesadüfen beni karşında göremezsen 'Ya Abdullah, ey denizde oturan kişi!' diye haykırmayeter! Ben o anda işittirim ve hemen sudan çıktığımı görürsün!" diye yanıt vermiş. Sonra da "Ama sen, ey kardeşim, senin adın nedir?" diye sormuş. Balıkçı "Benim adım da seninki gibi Abdullah'tır!" diye cevap vermiş. Bunu duyan denizle ilgisi "Sen Kara'daki Abdullah'sın, ben de Deniz'deki Abdullah! Böylece biz iki kez kardeş oluyoruz: adlarımızla ve dostluğumuzla! Beni bir an burada bekle dostum! Hemen dalıp çıkarak sana ilk deniz armağanlarımı getireyim!" demiş. Karadaki Abdullah "İşittim ve itaat ettim!" demiş. Denizdeki Abdullah da kıyıdan suya atlamış ve balıkçının gözü önünden kaybolmuş.

1 Aqua marin karşılığı (Ç.)

Bunun üzerine Karadaki Abdullah, belli bir süre geçtiği halde Denizdeki Abdullah'ın ortaya çıkmadığını görerek onu ağdan kurtardığına pişman olmuş; ve kendi kendine "Bilmiyorum bir daha geri döner mi? Hiç kuşkusuz ardından bana gülmüş ve bütün söylediklerini onu kurtarmam için anlatmıştır. Ah! Keşke onu yakalayınca bırakmasaydım! Böylece onu kentte oturanlara gösterir ve birçok para kazanırdım! Hatta onu evlerinden çıkmak zahmetine katlanmayan zengin kişilerin konutlarına götürür; onlara da gösterirdim. Bana büyük paralar öderlerdi!" demiş. Ve içinden böylece sızlanmayı sürdürmüş ve kendi kendine "Ey balıkçı, balığın ellerinden kaçıp kurtuldu..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ey balıkçı, balığın ellerinden kaçıp kurtuldu!" demiş. Ama, tam o anda Denizde Abdullah başının üzerinde bir şeyler tutarak suyun dışına çıkmış ve gelip Karada Yaşar Abdullah'ın yanında yer almış. Denizde Yaşar'ın iki eli inciler ve mercanlar, zümrütler, bezadi taşları, yakutlar ve her çeşitten değerli taşla doluymuş. Ve bunların hepsini balıkçıya uzatarak ona "Bunları al, Abdullah kardeşim ve azlığından ötürü beni bağışla! Çünkü bu kez, doldurabilmek için elimde sepet yoktu; ama gelecek kez, bana bir sepet getir, onu bu deniz ürünleriyle doldurayım!" demiş. Bu değerli taşları gören balıkçı, son kertede sevinmiş. Ve onları alıp parmakları arasından akıtarak hayranlıkla seyretmiş; ve onları bağrında gizlemiş. Denizde Yaşar

da ona "Anlaşmamızı unutma! Her sabah güneş doğmadan önce buraya gel!" demiş. Ondan izin alıp denize gömülmüş.

Balıkçıya gelince, neşeyle uçar gibi, kente geri dönmüş ve önce, kötü günlerinde iyiliklerini gördüğü fırıncının dükkânının önünden geçmekle işe başlamış; ve ona "Kardeşim, bahtın güler yüzü bizim yolumuzda da kendini gösterdi! Dolayısıyla sana ne borcum varsa, bana bildirmeni rica ediyorum!" demiş. Fırıncı "Ne borcu? Ne gereği var, bunun? Aramızda teklif mi var? Hiçbir şeyin yoksa, ailenin beslenmesi için ne kadar ekmeğe ihtiyacın varsa al! Ve ödemek için gerçekten refaha kavuşuncaya kadar bekle!" diye yanıt vermiş. Balıkçı "Ey dostum, yeni çocuğumun uğru ve Tanrı'nın iyiliği ve cömertliğiyle refaha kesinlikle kavuştum. Sefaletin gırtlığıma sarıldığı sırada bana yaptığın iyiliklerle karşılaştırılınca, benim sana verebileceğim pek bir değer taşımaz! Ama bunu sağlayıncaya kadar şunları al!" demiş. Ve elini koynuna sokarak oradan bir avuç değerli taş çıkarmış; ve kendisine ancak Denizde Yaşar Abdullah'ın verdiklerinin yarısı kalmış. Ve bunları "Senden sadece bu deniz cevherlerinin çarşıda satılmasını beklerken, bana gerekeceği için biraz ödünç para isteyeceğim!" diyerek fırıncıya sunmuş. Fırıncı da gördüğünden şaşırarak cevahiri almış ve çekmecesini açarak içindeki tüm parayı balıkçının avcuna boşaltmış; ve ailesi için gerekli ekmeği bizzat kendisi, evine kadar götürmek istemiş. Ve ona "Ben senin kölenim ve de hizmetkârıyım!" demiş. Ve birçok ısrardan sonra sıcak ekmekleri başında taşıyarak balıkçının ardından evine kadar yürümüş ve seleyi orada bırakıp balıkçının elini öpüp oradan ayrılmış.

Balıkçı Abdullah'a gelince, ekme selesini çocuklarının anasına teslim etmiş; sonra onlara kuzu eti, piliçler, sebzeler ve meyveler almak üzere çabucak evden çıkmış. Ve akşam karısı ona, olağandışı bir yemek hazırlamış. Çocukları ve karısıyla yeni doğan çocuğun kendilerine getirdiği servet ve mutluluğu, sevincin sınırlarına ulaşmasına sevinerek kabullenip mükemmel bir yemek yemişler.

Bunu izleyerek Abdullah, karısına olup biteni: avının nasıl De-

nizdeki Abdullah'ın yakalanışıyla bittiğini ve en ince ayrıntılarına kadar başından geçen serüveni anlatmış. Ve denizde oturan dostunun kendisine verdiği hediyelerden kalanını eline teslim etmiş; karısı da bütün bunlardan çok sevinmiş; ama ona "Bu serüvenin sırrını iyice sakla! Yoksa, hükümette bulunanlarla başın büyük dertlere girer" demiş. Balıkçı da "Kuşkusuz! Durumu, fırıncı dışında, kimseye söylemeyeceğim. Çünkü insanın mutluluğunu, olağan koşullarda saklaması gerekirse de, bana ilk kez iyilik yapan dostumdan onu bir sır gibi saklayamam!" diye yanıt vermiş.

Ertesi gün, er saatte, balıkçı Abdullah her türden ve her renkten bir sepet dolusu meyveyle, gün doğmadan önce, deniz kıyısına ulaşmış. Ve sepetini kıyının kumu üzerine bırakmış; Abdullah'ı görmediğinden, iki ellerini birbirine çarparak "Neredesin sen, ey Denizde Yaşar Abdullah?" diye haykırmış. O anda dalgaların dibinden denizsel bir ses "İşte buradayım, ey Karada Yaşar Abdullah, işte emrine amadeyim!" diye yanıt vermiş. Ve denizdeki, sudan çıkıp kıyıda belirmiş; ve selamlar verilip iyi dileklerde bulunulduktan sonra, balıkçı ona meyve sepetini sunmuş. Denizde oturan da teşekkür ederek onu alıp yeniden denizin dibine dalmış. Ama birkaç dakika sonra, meyveden boşaltılmış, fakat zümrüt, bezadi taşı ve diğer bütün taşlar ve deniz cevherleriyle dolu sepeti elinde tutarak yeniden belirmiş. Balıkçı da dostundan izin aldıktan sonra sepeti başına oturmuş ve fırıncının fırını önünden geçerek kentin yolunu tutmuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Balıkçı da, dostundan izin aldıktan sonra sepeti başına oturtmuş ve fırıncının fırını önünden geçerek kentin yolunu tutmuş. Ve eski koruyucu dostuna "Selam üzerine olsun, ey eli açıkların babası!" demiş. O da "Senin de barış, Tanrı'nın lütufları ve hayırları üzerine olsun, ey uğurlu yüzlü kişi! Biraz önce evine, sırf senin için özel pişirdiğim kırk çöreklik bir tepsi gönderdim. Hamuruna da arınık sade yağını, tarçını, kakuleyi, küçük hindistan cevizini, zerdeçalı, misk otunu, anasonu ve rezeneyi bol bol koydum!" demiş. Balıkçı da elini, içinden binlerce ışık saçılan sepete daldırmış ve oradan üç avuç dolusu değerli taş çıkarmış ve ona vermiş. Sonra yolunu sürdürmüş ve evine ulaşmış. Orada sepetini yerleştirmiş, içinden her tür ve her renkten en güzel taşları seçmiş ve hepsini ince ipekten bir kumaş parçasına doldurmuş ve cevahirciler çarşısına gitmiş ve cevahirciler şeyhinin dükkânı önünde durmuş ve ona "Bunları satın alır mısın?" diye sormuş. Cevahirciler şeyhi balıkçıya güvensizlik dolu gözlerle bakmış ve ona "Bunlardan sende başka var mı?" diye sormuş. O da "Evde bunlardan bir sepet dolusu var" diye yanıt vermiş. Öteki "Evin nerede senin?" diye sorunca da, balıkçı "Vallahi, benimkine ev falan denemez; çünkü sadece tahtalardan yapılmış, balıkçılar çarşısının yakınında *falan* adlı küçük bir sokakta kurulmuş bir kulübedir!" diye yanıt vermiş. Balıkçının bu sözlerini duyan cevahir-ci çıraklarına "Tutuklayın şunu! Bu, bize şahın eşi sultan hanımın mücevherlerini çalmış olduğu bildirilen hırsızdır!" diye haykırmış. Ve onu sopalamalarını emretmiş. Ve tüm cevahirciler ve tacirler yöresini çevirip ona sövmeye başlamışlar. Kimileri, Hacı Hasan'ın dükkânını geçen ay soyan da mutlaka budur!" diyor; kimileri de "*Falan*'ın evini soyup soğana çeviren sefil de budur!" diyor. Ve her biri suçlusu bulunamamış bir hırsızlık öyküsü anlatıyor ve bunu ba-

lıkçıya dayatıyormuş. Abdullah da bütün bu sürede sesini çıkarmıyor, hiçbir inkâr yoluna da sapmıyormuş; ve de ilk sopalamalardan sonra, suçlarını itiraf ettirmek ve sarayın kapısında astırmak için onu şahın huzuruna sürüklemişler.

Hepsi birden Divan'a ulaştıklarında Cevahirciler Şeyhi şaha "Ey zamanın şahı, hanım sultanın gerdanlığı kaybolduğunda bize haber vermiştin; ve suçluyu bulmamızı buyurmuştun. Biz de elimizden geleni yaptık ve Tanrı'nın yardımıyla başarı sağladık! Ve işte şimdi suçlu, üzerinde bulduğumuz ziynetlerle birlikte karşında!" demiş. Şah da baş hadımağasına "Bu mücevherleri al, hanıma göster; ve kendisine yitirdiği gerdanlığın mücevherlerinin bunlar olup olmadığını sor!" demiş. Baş hadımağası da hanım sultanı bulmaya gitmiş; ve önüne bu şahane taşları sürerek, ona "Ey hanımım, kaybolan gerdanlığın taşları bunlar mı?" diye sormuş.

Bu mücevherleri görünce, hanım sultan hayranlığın sınırına ulaşmış ve hadımağasına "Hiç ilgisi yok! Ben gerdanlığımı sonradan çekmecedey buldum. Bu mücevherlere gelince, bunlar benimkilerden daha güzel ve eşleri dünyada yoktur! Git, ey Mesrur, şaha söyle de bunları satın alsın ve evlenme çağına gelmiş bulunan kızımız Refah için bir gerdanlık yaptırsın!" demiş.

Şah, hadımağasından, hanım sultanın cevabını öğrenince, bir masumu kötü davranarak böylesine tutuklamış olan cevahirciler şeyhine karşı sonsuz bir hiddete kapılmış; ve onu Ad ve Tamud'un¹ bütün lanetleriyle lanetlemiş! Ve cevahirciler şeyhi de titremeler içinde "Ey zamanın şahı, biz bu adamın fakir bir balıkçı olduğunu bildirdik; bütün bu mücevherleri elde bulundurduğunu ve de evinde bir sepet dolusu daha mücevheri olduğunu öğrenince, bunların bir fakirin yasal yollardan ele geçiremeyeceği kadar büyük bir servet

¹ Söylenceye göre Tanrı'nın yolladığı peygamberi kabul etmediklerinden ötürü lanetlenen ve bu durumları bakımından Kuran'da da adları anılan İslam - öncesi iki Arap kabilesi (Lippmann'ın dipnotu).

olduğunu düşündük!" diye cevap vermiş. Bu sözleri işiten şahın öfkesi daha da artmış ve cevahirler şeyhi ile arkadaşlarına "Ey pis soy-suzlar, ey imansız sapıklar, ey bayağı yaratıklar! Bilmez misiniz ki hiçbir servet, ne kadar ani ve hayranlık verici de olsa, gerçek iman sahibinin bahtında varsa, imkânsız değildir! Ah! Vicdansızlar! Ve sorgusunu yapmadan, durumunun ne olduğunu anlamadan, bu servetin kendisi için çok büyük olduğu tarzındaki hatalı bir bahaneyle, bu zavallıyı çabucak mahkûm etmişsiniz! Ve ona hırsız işlemi yapmışsınız ve benzerleri arasında onurunu kırnuşsınız! Ve bir an bile Yüce Tanrı'nın lütuflarını dağıtırken, asla, elini dar tutmadığını düşünmemişsiniz! Siz, ey cahil budalalar, çamurdan yaratıkların aşağılık hesaplarıyla, Yüceler Yücesi'nin sonsuz kaynaklarının bereketini biliyor musunuz ki mutlu bir bahtın terazisine koyacağı ağırlığın az veya çok olacağına hükmediyorsunuz? Defolun sefiller! Huzurumdan çıkın! Tanrı hayırlı elini üstünüzden çeksin!" diye haykırmış. Ve onları utanç içinde bırakarak kovmuş. İşte onların durumu böyleymiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Onuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Ve onları utanç içinde bırakarak kovmuş. İşte onların durumu böyleymiş!

Balıkçı Abdullah'a gelince, onunki de şöyle: Şah ona doğru dönmüş ve ona hiçbir soru sormaksızın kendisine "Tanrı verileriyle seni kutsasın! Güvenlik üstüne olsun! Onu ben sana sağlayacağım!" demiş. Sonra da "Şimdi bana gerçeği: dünyada hiçbir hükümdarın eşi-

ne sahip olamayacağı kadar güzel olan bu mücevherlerin nasıl eline geçtiğini anlatmak ister misin?" diye eklemiş. Balıkçı "Ey zamanın şahı, evde hâlâ bu mücevherlerden bir balık sepeti dolusu var. Bunlar bana dostum Denizde Yaşar Abdullah'ın bir armağanıdır!" demiş ve hiçbir ayrıntıyı atlamadan tüm serüvenini anlatmış. Ama onu burada tekrarlamamanın hiçbir yararı yok. Sonra da "Ben, onunla, Kuran'ın Fatûha suresini okuyarak mühürlediğimiz bir anlaşma yaptım! Bu anlaşmaya göre, ben ona, her sabah şafak vakti, yeryüzü meyveleriyle dolu bir sepet vereceğim; o da aynı sepeti şu gördüğün mücevherleri oluşturan deniz ürünleriyle doldurmayı üstlenecek!" diye eklemiş.

Balıkçının bu sözlerini işitince şah, bu inanç sahibi hakkında Tanrı'nın gösterdiği cömertliğe şaşırıp kalmış; ve "Ey balıkçı, bu, senin bahtında yazılıymış. Yalnız sana şunu söyleyeyim ki, servet korunmak ister; ve zengin, yüksek bir mertebeye sahip olmalıdır! Gelecek için sana güvence veremem; ve ölürsem ya da tahtı yitirirsem beni izleyen hükümdarın senin hakkında nasıl davranacağım bilemem! Belki de servet hırsıyla dünya malına gönül bağlayacağı için seni öldürtür. Ve bunu önlemenin en iyi yolu, sanırım ki, seni, evlenme çağına gelmiş kızım Refah ile evlendirmek ve seni başvezirim ilan etmektir; böylece öldüğüm zaman yasal olarak tahtıma sen sahip olursun!" demiş. Balıkçı da "İşittim ve itaat ettim!" cevabını vermiş.

Bunun üzerine şah köleleri çağırmış ve onlara "Şurada gördüğünüz efendinizi hamama götürün!" demiş. Köleler de balıkçıyı sara-yın hamamına götürmüşler; özenle yıkamışlar ve şahane giysiler giydirmişler; ve onu şahın önüne getirmişler; şah da onu hemen başvezir ilan etmiş. Ve yeni görevi hakkında gerekli bilgileri vermiş. Abdullah da "Senin görüşlerin ey şah, benim davranış kurallarımdır ve hayırseverliğin hoşuma giden gölgeliktir!" diye yanıtlamış.

Bunu izleyerek şah, balıkçının evine haberciler ve çığırtma, zurna, zil, davul ve flavta çalanlarla birlikte birçok muhafız göndermiş.

Ayrıca giysiyle donatmada ve süslemede usta kadınları görevlendirip balıkçının karısıyla çocuklarının donatılarak yirmi zencinin taşıdığı tahtırevana bindirilerek, şahane bir mevkîp halinde ve musiki sedaları arasında saraya getirilmesini istemiş. Onun bu buyrukları hemen yerine getirilmiş ve balıkçının karısı, yeni doğan çocuğunu göğsünde taşıyarak, dokuz çocuğuyla birlikte şahane bir tahtırevana yerleştirilmiş; ve merasim muhafızları ve musiki icra edenler alayın önünde yer alarak emrine verilen kadınlarla emirlerin ve ileri gelenlerin eşlerinin refakatinde, kendisini sonsuz saygılarla kabul edecek olan hanım sultanın beklediği saraya götürülmüş. Şah da çocukları yanına çağırarak her birini sırayla kucağına oturtmuş; ancak kendi çocuklarına gösterebileceği bir sevgiyle onları babaca okşamış. Kendi bakımından hanım sultan da yeni başvezirin karısına sevecenlik göstermiş; ve onu saraydaki dairelerinin büyük veziresi olarak harem kadınlarının hepsinin başına geçirmiş. Bundan sonra, şah, tek kızı olan Refah'ı, vezir Abdullah'a, evlenme yoluyla ikinci eş olarak vermekte gecikmemiş. Ve bu münasebetle halk ve askerler için kenti süsleyip aydınlatarak büyük şenlik düzenlemiş. Abdullah da, o gece, genç etin zevklerini tatmış; ve şahın genç kızının bekâreti ile o güne kadar üzerinde eyleştiği yıpranmış beden arasında ki farkı ayırt etmiş.

Ertesi gün, şafak vakti, şah, kentteki bir gün önceki coşkunun etkisiyle her zamandan erken uyanmış; pencereye oturmuş ve kızı Refah'ın kocası başvezirin, başında meyve dolu bir balıkçı sepeti taşıdığı halde, saraydan çıktığını görmüş. Ve ona seslenip "Ne taşıyorsun öyle, ey damadım..."

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Demiş ki:

Ve ona seslenip "Ne taşıyorsun öyle, ey damadım? Ve ne yana gidiyorsun?" diye sormuş. O da "Bu, dostum Denizdeki Abdullah'a taşıdığım meyve sepetidir!" yanıtını vermiş. Şah "Ama bu saat, herkesin evinden çıktığı bir saat değildir. Sonra, benim damadımın başında bir hamal gibi yük taşıması da uygun düşmez!" deyince de "Doğru! Ama buluşma saatini kaçırmaktan ve Denizdeki Abdullah'ın gözünde imansız bir yalancı derecesine düşmekten ve bana 'Dünyanın işleri artık seni görevinden alıkoyuyor ve verdiği sözleri unutturuyor!' diyerek sitemde bulunmasını duymaktan çekiniyorum!" yanıtını vermiş. Şah da "Hakkın var! Git dostunu bul ve Tanrı seninle birlikte olsun!" demiş. Abdullah da çarşılardan geçerek denizin yolunu tutmuş. Dükkânlarını açan sabahçı tacirler, onu tanıyarak "Bu, mücevherlerle meyveleri değiştirmeye giden şahın damadı başvezir Abdullah'tır!" demişler. Onu tanımayanlarsa geçtiği yolun üstünde durarak ona "Hey meyve satıcısı, kayısının okkası kaç?" diye soruyormuş. O da herkese "Satılık değil! Daha önce ısmarlandı!" diye yanıt veriyormuş. Ve de bunu herkesin hoşuna gidecek bir tarzda, çok nazikçe söylüyormuş. Ve böylece kıyıya ulaşmış ve seslenerek Denizde Yaşar Abdullah'ı dalgalardan dışarı uğratmış. Ve orada her renkten mücevherler karşılığında meyveleri kendisine vermiş. Sonra, dostu fırıncının dükkânının önünden geçerek kentin yolunu tutmuş. Ama dükkânın kapısını kapalı görerek çok şaşırmış. Ve dostunun gelip gelmeyeceğini anlamak için bir süre orada beklemiş. Sonunda durumu komşu dükkâncıya sormaya karar vermiş: "Kardeşim, komşun fırıncıya ne oldu?" diyerek. O da, "Tanrı'nın başına ne getirdiğini tam olarak bilmiyorum. Belki de evinde hasta yatıyor!" diye yanıt vermiş. "Peki, evi nerede?" diye sorunca da; "*Falan sokakta!*" cevabını almış. Bunun üzerine kendisine tanımlanan soka-

ğın yolunu tutmuş; ve kendisine fırıncının evi gösterilince, kapıyı çalıp beklemiş. Biraz geçtikten sonra, yukarıda açılan bir çatı penceresinden fırıncının korku dolu başının belirdiğini görmüş; fırıncı her zamanki gibi mücevher dolu balık sepetini görünce, inip kapıyı açmış. Gözlerinde yaşlarla Abdullah'ın boynuna sarılmış ve ona "Demek şahın buyruklarıyla asmadılar seni? Ama senin hırsız diye tutulduğunu duymuştum ben; ve işbirlikçi diye beni de tutuklayacaklarından korkuyordum; bundan dolayı fırını ve dükkânı acele kapattım ve evimin dip taraflarında saklandım. Ama, ey dostum, açıkla bana, nasıl oluyor da bir vezir gibi giyinmiş bulunuyorsun?" demiş. Bunun üzerine Abdullah, başından sonuna kadar neler geçirdiğini ona anlatmış; "Ve Şah beni başvezir ilan etti ve kızıyla everdi; ve şimdi başında eski karım, çocuklarımin anasının bulunduğu bir haremim var!" diye eklemiş. Sonra da "Bu sepeti, içindeki her şeyle al! Sana aittir. Çünkü bunun, bugün, böyle olması senin talihinde yazılıdır!" demiş. Sonra onun yanından ayrılıp boş sepetle saraya dönmüş.

Şah onun boş sepetle döndüğünü görünce, gülerek ona "İşte görüyorsun! Denizde yaşayan dostun seni yüzüstü bırakmış!" demiş. O da "Aksine! Bugün sepetime doldurduğu mücevherler, güzellikten yana daha öncekinden üstündü. Ama onların hepsini sefalet içindeyken beni ve çocuklarım ile analarını besleyen fırıncı dostuma verdim. Ben de, sıram gelince, fakirlik günlerimde onun bana karşı merhametli olduğu gibi, refah günlerimde onu asla unutmadım. Çünkü Allah rızası uğruna, ihtiyaç içindeki fakirlere karşı duyarlılığımı asla yitirmedigimi kamtlamak isterim!" diye yanıt vermiş. Şah da, iyice aydınlanmış olarak ona "Arkadaşının adı ne?" diye sormuş. O da "Ona Fırıncı Abdullah derler. Bana Karada Yaşar Abdullah dedikleri gibi!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan şah hayran olmuş ve heyecanlanıp "Benim de Şah Abdullah diye çağırıldığım gibi! Hepimiz de Tanrı'nın kulları olduğumuza göre, Yüceler Yücesi'nin önünde eşit ve inanç ve köken ortaklığıyla kardeşiz! İstiyorum

ki, ey Karada Yaşar Abdullah, onu ikinci vezir yapmam için gidip benim adıma Fırıncı Abdullah'ı arayıp bulasın!" diye haykırmış.

Hemen Karada Yaşayan Abdullah gidip Fırıncı Abdullah'ı arayıp bulmuş ve şah, onu hemen vezirlik giysileri ve alametleriyle donatmış ve Karada Yaşar Abdullah'ı nasıl sağ kol veziri yapmışsa, onu da sol kol veziri yapmış. Ve eski Balıkçı Abdullah, gidip dostu Denizde Yaşar Abdullah'ı görmeyi ve ona bir sepet mevsim meyvesi götürmeyi ve karşılığında sepet dolusu değerli maden ve taşlar almayı hiçbir gün ihmal etmeden sürdürürken yeni görevlerini de olanca parlaklığıyla yerine getirir olmuş. Gerek bahçelerde, gerekse turfandacı manavlarda meyve bulamayınca sepeti kuru üzüm, badem, fındık, fıstık, ceviz, kuru kayısı ve her tür ve renkten reçellerle doldurmuş. Ve her seferinde de, başında her zamanki gibi, mücevher dolu sepetle geri dönmüş.

Bir gün, Karada Yaşar Abdullah, alışık olduğu gibi, şafak vakti kıyıya gitmiş; dostu Denizde Yaşar Abdullah'ın yanında oturmuş; ve onunla denizde oturanların yaşam tarzı üzerine konuşmaya başlamış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz On İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Dostu Denizde Yaşar Abdullah'ın yanında oturmuş; ve onunla denizde oturanların yaşam tarzı üzerine konuşmaya başlamış; ve ona bir ara "Ey kardeşim Denizde Yaşar, sizin yaşadığınız ülke güzel midir?" diye sormuş. O da "Kuşkusuz! Ve eğer istersen, seni birlikte denize götürür ve orada olanları sana gösteririm; benim kenti-

mi gezdirir, evimde tüm konukseverliğimle konuk ederim!" diye yanıtlamış. Karada Yaşar Abdullah da "Kardeşim, sen suda yaratılmışsın ve su oturduğun yerdir. Bundan dolayı denizde yaşamaktan rahatsızlık duymuyorsun. Ama senin çağrını kabul etmeden önce bana, karada yaşamamın senin için ölümcül olup olmayacağını söyleyebilir misin?" diye sormuş. O da "Gövdem kurur, buruşurdu; ve bana doğru esen kara yelleri beni öldürürdü!" demiş. Karada Yaşar "Benim için de aynı şey söz konusu! Ben yeryüzünde doğmuşum. Bundan dolayı yeryüzünün havası beni rahatsız etmez. Ama seninle birlikte denize girersem, içime su dolar, beni boğar ve ölürüm!" demiş. Denizde Yaşar "Bu konuda hiçbir korkun olmasın, çünkü sana bedene süreceğin bir merhem getireceğim; suyun artık sende zararlı bir gücü kalmayacak; hatta bütün ömrünü orada geçirsen bile! Ve böylece benimle birlikte denize dalar ve denizin her yanını dolaşabilirsin! Nerede olursa olsun asla sana bir zarar gelmeksizin orada uyur, orada uyanırsın!" diyerek yanıtlamış.

Bu sözleri işiten Karada Yaşar, Denizde Yaşar'a "Bu durumda, seninle denize dalmamda hiçbir sakınca kalmıyor! Öyleyse denemem için söz konusu merhemi getir!" demiş. Denizde Yaşar "Ben de öyle yapacağım!" yanıtını vermiş; ve yanında meyve sepetini götürerek denize dalmış; ve birkaç dakika sonra ellerinden birinde içinde içyağına benzer, rengi altın sarısı, kokusu tam anlamıyla güzel bir merhemle dolu bir çömlek tutarak sudan çıkmış. Karada Yaşar Abdullah da ona "Bu merhem neden yapılmıştır?" diye sormuş. O da "*Dandan* adı verilen bir tür balığın karaciğerindeki yağdan yapılmıştır. Ve dandan denen bu balık, denizdeki balıkların en irisidir. Öylesine büyüktür ki, bir ağız açışta, sizin gibi karada yaşayanların fil ve deve dediğiniz yaratıkları hiç zorlanmadan yutabilir!" diye yanıt vermiş. Eski balıkçı da korkarak "Bu belalı hayvan neyle beslenir?" diye sormuş. O da "Derinliklerde doğan daha küçük sıradan yaratıkları yer. Çünkü bilirsin ki, atasözü 'Zayıflar güçlüler tarafından yutulur!' der" diye karşılık vermiş. Karada Yaşar da "Doğru söylüyor-

sun! Ama sizin denizlerde, bu dandanlar gibi başka balıklar da var mı?" demiş; o da "Binlercesi, sayısını ancak Tanrı bilir!" diye cevap vermiş. Karada Yaşar "Öyleyse beni, sana bu ziyareti yapmaktan başışla kardeşim; çünkü bu tür bir balıkla karşılaşırsam o da beni yutar!" diye haykırmış. Denizde Yaşar "Asla böyle bir korkuya kapılma, çünkü bu dandan balığı, korkunç bir yırtıcılığı olmasına karşın, kendisi için eti bir tür zehir olan âdemoğlundan çok korkar!" demiş. Eski balıkçı "Ya Allah! Ama bir kez dandan tarafından yutulduktan sonra, onun için bir zehir olmuşum ya da olmamışım, neye yarar ki?" diye haykırmış. Denizde Yaşar "Bu dandan yüzünden kesinlikle korku duyma, çünkü âdemoğlunu görür görmez kaçır gider; ondan ölesiye nefret eder! Ve sonra sen onun yağını sürününce, seni kokundan tanıyacak ve kötülük yapmayacaktır!" diye yanıt vermiş. Karada Yaşar da dostundan güvence alınca, ona "Tanrı'ya ve sana güveniyorum!" demiş. Sonra soyunup yokluğu sırasında kimse çalmasını diye giysilerini kumda açtığı bir çukura gömmüş. Bunu izleyerek söz konusu merhemi, hiçbir açık yer bırakmadan, tepeden tırnağa sürünmüş; ve bu işi bitirince Denizde Yaşar'a "İşte hazırım, Denizde Yaşar kardeşim!" demiş. O zaman Denizde Yaşar Abdullah arkadaşını kolundan tutarak...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz On Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

O zaman Denizde Yaşar Abdullah arkadaşını kolundan tutarak onunla birlikte denizin derinliklerine dalmış. Ve ona "Aç gözlerini!" demiş. Ve o da boğulmadığını ve denizin müthiş ağırlığının altında

ezilmediğini duyumsamış; ve denizde göklerin altındakinden bile daha iyi soluk aldığından gerçekten suyun kendisini etkilemediğini anlamış; ve gözlerini açmış. Ve o andan başlayarak deniz dibinin konuğu olmuş.

Ve başının üzerinde denizin zümrüt bir köşk gibi açıldığını görmüş; tıpkı karada göklerin su üzerinde hayranlık verici bir mavilikle görüldüğü gibi... Ve ayaklarına dünyanın yaratılışından beri hiçbir dünyasal gözün görmediği denizaltı bölgeleri uzanmış. Derinliklerdeki dağlar ve ovalarda sakinlik hüküm sürüyormuş; ve suların şaşaası ve sonsuz saydamlığında, varlıkların ve eşyanın yöresinde narin bir ışık ıpıldamaktaymış; ve doğal gökyüzünün tüm büyülemesinin ötesinde huzurlu bir manzara onu büyülüyormuş; ve dal budak sarmış sessizliğinde hareketsiz kızıl mercan ormanları, ak mercan ormanları ve de yakuttan, kaba zümrütten ve zümrütgillerden ve başka taşlardan, gökyakuttan, altın renkli yakuttan, sarı yakuttan sütunları olan elmas mağaraları ve ülkeler gibi geniş bir alana baş sallayan çıldırmış bir bitki topluluğu; ve gümüş kumların ortasında suların saydamlığı içinde parıltılar saçarak yansıyan çeşitli renk ve biçimlerdeki deniz kabukları. Ve tüm yöresinde ışıldayan çiçeklere benzer, meyvelere benzer, kuşlara benzer, bazıları da kızıl altın ve gümüş pullu büyük kertenkelelere benzer balıklar ve yine daha çok mandalara, ineklere, köpeklere, hatta âdemoğullarına benzer başka balıklar; ve suyun onları söndürmekten uzak, aksine, yeniden canlandığı çok renkli binlerce ışık saçan şahane taş yataklarından oluşmuş geniş setler; ve beyaz inci, pembe inci ve yaldızlı inci dolu istiridyelerin açıldığı yataklar ve müthiş irilikte kabarmış ve dipleri ağır ağır oynarken üzerinde ordu birlikleri gibi geniş bakışlı diziler halinde sıralanmış ve çeşitli denizsel bölgelerin sınırlarını belirtir ve تنها genişliklerin saptanmış bakıcıları gibi görünen süngerler görmüş.

Ama Karada Yaşar Abdullah, daima dostunun kolunda, önündeki, uçurumlar üzerinde önünden hızla akıp geçen bütün bu harita

görünümü izlerken; birdenbire aynı yeşil cevherden bir dağın yamaçlarında oyulmuş bir dizi sayısız zümrüt mağarası görmüş; bunların kapılarında oturmuş ya da uzanmış, saçları amber ya da mercan renginde genç kızlar varmış. Bunlar, eğer art yuvarları, kalçaları ve ayakları yerine birer kuyrukları olmasa, yeryüzündeki genç kızlara benzer yaratıklarmış. Bunlar, deniz kızları imiş! Ve bu yeşil mağaralar onların yurtluğu imiş!

Bunu gören Karada Yaşar, Denizde Yaşar'a "Kardeşim, bu genç kızlar evli değiller mi; neden aralarında erkeklerini görmüyorum?" diye sormuş. O da "Bunlar bakire genç kızlardır; ve yurtluklarının kapısında, onları alıp çekecek ve hoşlarına gidecek eşlerinin gelmesini bekliyorlar. Denizin başka yörelerinde erkekler ve dişilerle dolu kentler var; orada genç kocalar arayan kızlar çıkar, buraya gelirler; çünkü genç kızların eyleştiği ve geniş ülkemizin her yanından gelip koca beklemek için biraraya toplandığı tek yer burasıdır!" diye yanıt vermiş. Ve tam o bu açıklamayı bitirdiği sırada, erkek ve dişilerin oturduğu kentlerden birine ulaşmışlar; ve Karada Yaşar Abdullah "Kardeşim, burada, içinde oturanlarıyla bir kent görüyorum; ama alış veriş yapılan hiçbir dükkân göremiyorum! Ve de sana, hiçbir kentlinin gizlenmesi gereken yerlerini giysilerle ötmemiş bulunduğunu görmekle çok şaşırdığımı söylemeliyim!" demiş. O da "Alış veriş konusunda, yaşam bizim için kolay ve gıdamız sadece elimizin ulaşacağı yerde avlanan balıklar olduğundan buna ihtiyacımız yok. Vücudumuzun belirli yerlerini gizlemeye gelince, bunu gerekli görmüyoruz; çünkü bizim yaratılışımız, o dediğin yerler bakımından siziinkinden farklı. Dahası, örtünmek istesek de yapamayız; çünkü onları örtecek kumaşımız yok!" diye yanıt vermiş. Karada Yaşar "Haklısın! Peki, sizde evlenmeler nasıl oluyor?" diye sormuş. O da "Bizde hiç evlenme yapılmaz; bizim arzularımızı ve eğilimlerimizi saptayıp düzenleyen yasalarımız yoktur; bir genç kız hoşumuza giderse, onu alırız; hoşumuza gitmez olunca da, onu bırakırız; ondan da bir başkası hoşlanır! Zaten, hepimiz Müslüman değiliz; içinizde

pek çok Hristiyan ve Musevi de var; ve bu kimseler saptanmış evliliğe karşı çıkarlar; çünkü kadınları çok severler. Sadece kâfirlerin gi-remediği ayrı bir kentte yaşayan biz Müslümanlar, Kitap'ın ilkelerine göre evleniriz; ve Yüceler Yücesi'nin ve barış ve dua üzerine olası Peygamberin iyi gözle izlediği esaslara göre düğün yaparız. Ama, kardeşim, seni artık bir an önce kendi kentimize ulaştırmak istiyorum; çünkü koca ülkemizin ve onu bezeyen kentlerimizin görünüm-lerini göstermek için bin yıl da geçirsem çabamı sonuçlandıramam; ve sen büyük bir bütünün sadece bir kısmını görerek onun hakkın-da hüküm veremezsin!¹" demiş. Ve Karada Yaşar "Evet, kardeşim; ama ben acıktım; yalnız, ne denli acıkmış olsam da senin gibi çiğ balık yiyemem!" demiş. Denizde Yaşayan da, ona "Peki, siz karada yaşıyanlar balığı nasıl yiyorsunuz?" diye sormuş. O da "Zeytinyağında ya da susamyağında kızartırız!" diye yanıt vermiş. Denizde Yaşar gülmeye başlamış ve "Peki, biz, suda yaşadığınıza göre, zeytinyağı veya susamyağım nereden bulalım ve söndürmeden ateşin üstünde nasıl balık kızartalım?" demiş. Karada Yaşar "Haklısın kardeşim! Öyleyse beni, bilmediğim kentine götür!" demiş.

O zaman Denizde Yaşar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz On Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

O zaman Denizde Yaşar Abdullah, görüntülerin gözleri önünden peşe peşe geçtiği çeşitli bölgeleri dolaştırdıktan sonra onu, için-

1 Mardrus, aslında, "Yirmi dört ölçü üzerinden bir ölçü kadar bile fikir edinmiş olmazdın!" şeklinde çevirmiş (Ç.)

de yaşıyanların adedine göre irili ufaklı evleri yine mağaralar şeklinde olan ötekilerden daha küçük bir kente ulaştırmış; bu mağaralardan birinin kapısına götürerek "Gir, kardeşim, burası benim evimdir!" demiş. Onu mağaraya sokmuş ve "Hey, kızım, çabuk buraya gel!" diye haykırmış; ve hemen bir pembe mercan kümesinin ardından dalgalı uzun saçları, güzel göğüsleri, harika bir göbeği, zarif bir endamı ve uzun siyah kirpikli yeşil gözleri olan, ama bedeni tüm denizaltı halkı gibi kalça ve bacak yerine kuyrukla sonuçlanan bir genç kız çıkarak yanlarına yaklaşmış ve Karada Yaşar'ı görünce, birdenbire durmuş ve ona engin bir merakla bakmış; sonra da bir kahkaha kopararak "Baba, bize getirdiğin bu kuyruksuz kişi de kim?" diye haykırmış. O da "Kızım, her gün getirdiğim ve senin zevk duyarak yediğin meyveleri bana getiren Karada Yaşar dostumdur. Gel de ona nezaketle yaklaş ve hoş gelmeler dile!" diye yanıt vermiş. Kız da yaklaşmış ve ona büyük bir incelikle ve seçkin bir dille barış dilemiş; ve Abdullah da, son kertede etkilenererek onu yanıtlamış; o sırada, bağrına bastığı iki çocuğunu birer kolunda taşıyarak Denizde Yaşar'ın eşi de içeri girmiş. Çocukların elinde sağlam dişlerle çatırdatarak, sanki yeryüzü çocuklarının hıyar yer gibi yedikleri irice iki balık varmış. Ve kadın, Denizde Yaşar'ın yanbaşındaki Abdullah'ı görerek, eşikte şaşırarak durmuş; ve iki çocuğunu yere bıraktıktan sonra, bütün varlığıyla gülerek "Aman yarabbi! Bu bir kuyruksuz! Nasıl kuyruksuz olunur, acaba?" diye haykırmış. Ve Karada Yaşar'ın yanbaşına kadar gelmiş; onu tepeden tırnağa kadar seyretmeye koyulmuş; özellikle, tüm yaşamında onunki gibi bir alt takım görmemiş bulunduğundan bedeninin alt yanına şaşakalmış. Çocuklarla genç kız da ilkin bu çıkıntıdan biraz korktukları halde, sonradan, birçok kez elleriyle yoklayacak kadar yüreklenmişler; ve dokundukça da gülüp eğlenmişler. Aralarında gülüşüp "Bu bir kuyruksuz!" diyorlarmış ve neşeyle oynayıp duruyorlarmış. Karada Yaşar Abdullah onların davranışlarından ve kaygısızlıklarından alınarak Denizde Yaşar Abdullah'a "Kardeşim, sen beni buraya çocuklarının

ve karının alay konusu olayım diye mi getirdin?" demiş; o da "Senden çok özür dilerim, kardeşim, ne olur beni bağışla; çünkü bizim ülkemizde kuyruğu olmayan kimseye pek önem vermezler!" demiş. O, tam bu sözleri tamamladığı sırada, iri ve güçlü kuvvetli iki kişi gelmiş ve ev sahibine "Ey Abdullah, deniz padişahı, yeryüzünün kuyruksuzlarından birini evine kabul etmiş bulunduğunu öğrenmiş bulunuyor. Doğru mu, bu?" demişler. O da "Doğrudur! İşte karşınızda gördüğünüz o kimsedir. Benim dostum ve konuğumdur. Ve şu anda onu alıp buraya getirdiğim kumsala geri götürmek istiyorum!" diye yanıt vermiş. Onlar "Sakın bunu yapma! Çünkü padişah bizi, onu aramakla görevlendirdi; onu görmek ve yapısı hakkında bir fikir edinmek istiyor! Anlaşılan onun olağandışı bir bedeni, ön yanında da daha olağandışı bir başka organı varmış. Padişah bunların ne olduğunu görmek ve adlarını öğrenmek istiyor!" demişler.

Bu sözleri duyan Denizde Yaşar Abdullah, konuğuna dönmüş ve ona "Kardeşim, bağışla beni, çünkü özrüm ortada! Biz, padişahımızın buyruklarına uymamazlık edemeyiz!" demiş. Karada Yaşar ona "Ben bu padişaktan korktum; çünkü belki de bende, kendisinde bulunmayan bir şey bulunduğu için canı sıkılacaktır; ve belki de bu yüzden benim öldürülmemi isteyecektir!" demiş. Denizde Yaşar "Seni korumak üzere ben orada olacağım; böylece sana bir zarar gelmemesini sağlayacağım!" demiş. O da "Öyleyse, senin kararına uya-
cağım; ve Tanrı'ya güvenerek seni izleyeceğim!" demiş. Denizde Yaşar da konuğunu alıp padişahın huzuruna götürmüştü.

Padişah Karada Yaşar'ı görünce, öylesine gülmüş ki, tahtından suya düşmüştü. Sonra da "Aramıza hoş geldin, ey kuyruksuz!" demiş. Sonra yöresinde bulunan bütün saygın yüksek kişiler, pek çok gü-lüp parmaklarıyla birbirlerine "Evet vallahi! Bu bir kuyruksuzdur!" diyerek Karada Yaşar'ın arka yanını göstermişler. Padişah da ona "Nasıl oluyor da senin bir kuyruğun olmuyor?" deyince; "Bilmiyorum padişahım! Ama biz yeryüzünde yaşayanlar hepimiz böyleyiz!" demiş. Padişah "Peki, kuyruk yerine ardında kabaran bu şeye ne ad

veriyorsunuz?" deyince "Kimimiz buna kış deriz, kimileri art yan der; kimileri de iki yanlı olduğundan art yuvarlar adını verir" diye yanıt vermiş. Padişah da ona "Peki bu art yanınız ne işe yarar?" deyince "Yorulunca oturmaya! Ama kadınlarda çok değerli bir organ oluşturur!" diye yanıt vermiş. Padişah "Ya şu önündeki, ona ne ad veriliyor?" diye sorunca "Ona zebb denir!" demiş. "Ne işe yarar, bu zebb?" diye sorunca da "Her türden pek çok kullanımı vardır. Ama padişaha saygımdan açıklayamam! Ama kullanımları öylesine gereklidir ki, bizim dünyamızda, değer bakımından, erkeklerin indinde bundan değerli başka bir şey yoktur; kadınların indinde büyücek art yuvarlar kadar değerli başka bir şey olmadığı gibi!" diye yanıt vermiş. Padişah ile yöresindekiler bu sözlere olanca varlıklarıyla gülmeye başlamışlar. Karada Yaşar Abdullah da ellerini göğse kaldırarak "Bir âlemde art yuvarları bir şöhret aracı, bir başka âlemde de bir gülme aracı olarak yaratan Tanrı'ya şükürler olsun!...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz On Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Bir âlemde art yuvarları bir şöhret aracı, bir başka âlemde de bir gülme aracı olarak yaratan Tanrı'ya şükürler olsun!" diye haykır-
mış. Ve kendini denizde yaşayanların meraklarını doyurma aracı
olarak görmenin sıkıntısıyla kişiliğini, art yanını ve geri kalan yerle-
rini ne yapacağını bilememiş. Ve içinden "Vallahi! Buradan uzaklar-
da olmak ya da çıplaklığımı örtecek bir şeylere sahip bulunmak is-
terdim!" demiş. Ama sonunda padişah ona "Ey kuyruksuz, art yanın-
la beni öylesine eğlendirdin ki, istediğin ne varsa sana bağışlamak

isterdim. Ne istiyorsan haydi bana söyle!" demiş. O da "Senden iki şey isterdim, ey padişah! Yeniden karaya dönmek ve yanımda birçok deniz mücevheri götürmek!" diye yanıt vermiş. Ve Denizde Yaşar Abdullah da "Bir şey daha var, padişahım! Dostum burada bulunalı beri hiçbir şey yemedi ve çiğ balık etini de sevmez!" demiş. Bunun üzerine padişah "Kendisine istediği kadar mücevherat verilsin ve geldiği yere götürülsün!" demiş.

Ve hemen tüm denizde yaşarlar büyük boş ıstıridye kabuklarının içlerini her renkten değerli taşlarla doldurup getirmekte ivedilik göstermişler ve Karada Yaşar Abdullah'a "Bunları senin için nereye taşımamız gerek?" diye sormuşlar. O da "Beni ve âdeti gereği mücevheratla dolu sepeti taşıyacak olan kardeşiniz dostum Abdullah'ı izlemeniz yeter!" diye yanıt vermiş. Sonra padişah'tan izin almış, dostu yanında ve mücevherat dolu ıstıridye kabuklarını taşıyan denizde yaşarlar peşinde olduğu halde, deniz ülkelerini aşip gökyüzünün yükseldiği kıyıya çıkmışlar.

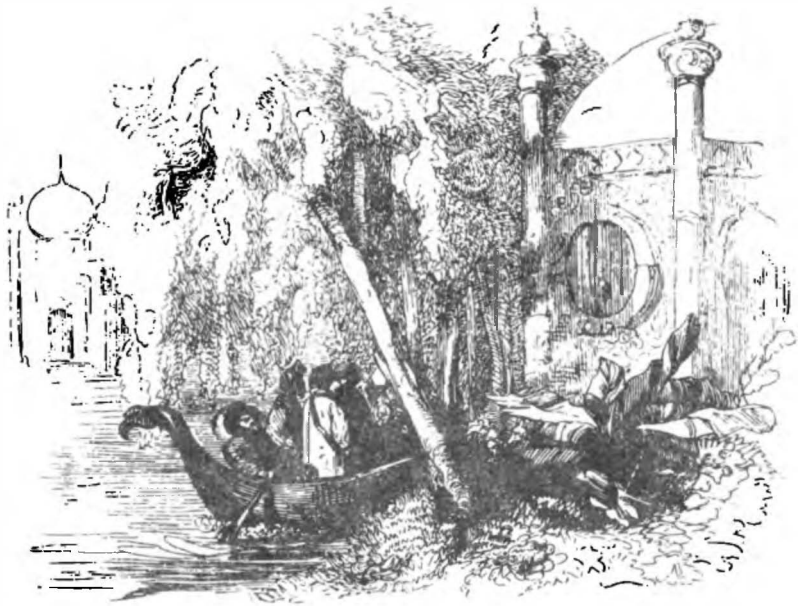
Orada, kıyıda oturarak, bir ara, doğduğu yerin havasını solumak üzere dinlenmiş. Bunu, izleyerek giysilerini gömdüğü çukurdan çıkararak giyinmiş; ve dostu Denizde Yaşar Abdullah'tan izin olarak ona "Beni bütün bu ıstıridye kabukları ve bu sepetle kıyıda bırak! Gidip bunları taşıyacak hamallar bulayım!" demiş. Ve gidip bütün bu hazineyi saraya taşıyacak hamallar bulmuş ve sonraşahın huzuruna çıkmış. Şah, damadını görünce, büyük sevinç belirtileriyle onu karşılamış; ve kendisine "Senin yokluğundan hepimiz çok kaygılandık!" demiş. Abdullah da ona, başından sonuna tüm serüvenini anlatmış; ama onu burada tekrarlayanın hiçbir yararı yok. Ve onun eline sepetle içi mücevher dolu ıstıridye kabuklarını teslim etmiş. Ve şah damadının anlattığı öyküye ve denizden getirdiği servete çok hayran kalmışsa da, damadının ve genellikle tüm olarak herkesin art yuvarları adına, denizde yaşayanların bu konudaki davranışlarını pek uygun bulmayarak canı sıkılmış ve ona "Ey Abdullah, bir daha gidip kıyıda bu Denizde Yaşar Abdullah'ı bulmanı artık istemi-

yorum. Çünkü bu kez, izlenmekle büyük bir zarar görmemişsin ama; gelecekte başına ne geleceğini bilemezsin! Zira *'Yere düşen testinin her zaman sağlam kalması mümkün değildir!'* hükmünün yerine gelip gelmeyeceğini bilemezsin! Ve de sen benim damadım ve vezirimsin. Her sabah başında sepetle deniz kıyısına gitmeni görmele-ri de pek uygun olamaz; sonra da gidip o az veya çok kuyruklu ya da az veya çok nezaketsiz kişilerin sana gülmelerine vesile olman da doğru değil! Sarayda kal; böylece barış içinde olursun, biz de senin için kaygılanmayız!" demiş.

Bunun üzerine Karada Yaşar Abdullah, kayınbabası Şah Abdullah'a karşı çıkmak istemeyerek dostu fırıncı Abdullah ile birlikte sarayda kalmış; ve duyduğu kızgınlıktan ötürü artık sözünü etmediği Denizde Yaşar Abdullah'ı kıyıda görmeye gitmemiş.

Ve hepsi, Neşeleri Söndürücü ve Dostları Ayırıcı Ölüm gelip onları ziyaret edinceye kadar en mutlu koşullar içinde zevk duyarak yaşamışlar. Görülen ve Görülmeyen Alemleri Yöneten, Tüm Güçlerin Sahibi, niyet ve ihtiyaçlarını bildiği tüm kullarını hayırla kollayan, hiç ölmeyen Canlı Varlığa şükürler olsun!

Ve Şehrazat, bu son sözleri söyleyerek susmuş. O zaman Şah Şehriyar "Ey Şehrazat, bu öykü gerçekten olağandışı!" diye haykırmış. Şehrazat da "Evet, şahım, ama hiç kuşku yok ki, hoşuna gitme talihine mazhar olursa, senden anlatma izni istediğim GENÇ SARI ADAMIN ÖYKÜSÜ kadar hayranlık verici olamaz!" demiş. Şah Şehriyar da "Kuşkusuz! Anlatabilirsin!" demiş. Bunun üzerine Şehrazat da demiş ki:

GENÇ SARI ADAMIN ÖYKÜSÜ

Bana, birçok öykü arasında anlatılmıştır ki, ey bahtıgüzel şah, Halife Harun Reşit, bir gece veziri Cafer, öbür veziri El-Fazl, gözdesi Ebu İshak, şair Ebu Nuvas, celladı Mesrur ve güvenlik yetkilisi Güve Ahmet ile ve de hepsi tacir kılığında, Dicle kıyısına yollanmış ve orda bir kayığa binerek suyun akışına göre kendilerini bir serüvene terk etmişler. Çünkü Cafer, Halife'nin uykusuzluğa ve zihin bulanıklığına uğramış bulunduğunu görerek, cansıkıntısını dağıtmak için ona, hiçbir şeyin henüz görülmeiyeni görmek, henüz işitilmeye-

ni işitmek ve henüz ziyaret edilmemiş yerleri ziyaret etmek kadar etkili olmadığını söylemiş bulunuyormuş.

Böylece geçen belli bir süre sonunda, kayak nehre bakan bir evin penceresi altına gelmiş; evin içinden güzel ve hüzünlü bir sesin uta eşlik ederek şu dizeleri söylediğini duymuşlar:

şarap bardağı şuracıkta ve yakındaki sık ağalıktan kuş ötüyor; yüreğime diyorum ki: 'Ne vakte kadar mutluluğu iteceksin? Uyan, yaşam ödenecek kısa süreli bir borçtur!

İşte bardak ve saki! Güzel ve genç bir sâkidir senin dostun! Ona bak ve elinden sana uzattığı bardağı al!

Gözleri baygın ve bakışları davetkâr! Bunları küçümseme sakın!

Yanaklarına taze güller ektim; olgunlaşınca onları toplamak isterken gül yerine narlar buldum!

Ey yüreğim, bunları küçümseme! Bu an, yanaklarının ayva tüyüne büründüğu andır!'

Halife bu kıtaları işitince, vezirine "Ey Cafer, bu ses ne kadar güzel!" demiş. Cafer de "Efendimiz, kuşkusuz bu kadar güzel ve tatlı bir sesi, kulaklarım bugüne kadar işitmemişti! Ama sultanım, bir duvar ardından duyulan bir ses, yarı işitilmiş sayılır. Bunu sadece bir perde arkasından dinlesek ne iyi olurdu...

Anlatısının burasında şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-vaşa susmuş.

Ama Beş Yüz On Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Ama sultamm, bir duvar ardından duyulan bir ses, yarı işitilmiş sayılır. Bunu, sadece bir perdenin arkasından dinlesek ne iyi

olurdu!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Halife "Ey Cafer, bu sesi daha iyi işitmek ümidiyle ev sahibinden konukseverlik dilemek üzere içeri girelim!" demiş. Ve kayığı durdurarak kıyıya çıkmışlar. Sonra bu evin kapısını çalmışlar ve kapıyı açan hadımağasından içeriye girmek için izin istemişler. Hadımağası da ev sahibine haber vermeye gitmiş; ve çok kısa bir süre sonra, ev sahibi gelerek "Ailecek konuklara huzur ve bereket dileriz! Ev sahibi sayıldığınız bu eve hoş geldiniz!" demiş. Ve onları tezhipli koyu mavi bir zemin üzerine hoş renkli bezeklerle süslenmiş bir tavanı olan ve ortasında harika sesler vererek su fişkırtan kaymak taşından bir havuzun bulunduğu geniş, temiz bir salona sokmuş. Ve onlara "Efendilerim, hepinize birden Bismillah diyorum. İcinizden hanginizin en onurlu ve rütbece ve durum bakımından en yüce olduğunu bilmediğimden, buyurun, uygun bulduğunuz yerlere oturun!" demiş. Sonra salonun dibindeki yüz altın yaldızlı iskemleye oturmuş bulunan yüz genç kıza dönerek bir işaret yapmış. Ve hemen bu yüz genç kız ayağa kalkıp birbiri ardından sessizce dışarı çıkmış. İkinci bir işaret üzerine, etekleri bellere dolanmış köleler, her renkten ve gökte uçan, yerde yürüyen ya da denizde yüzen tüm eti yenecek yaratıkla donanmış tabaklar ve tatlılar, reçeller, üzerlerine fıstık ve bademle konukları öven yazılar yazılmış pastalar konmuş büyük tepsiler getirmişler.

Bunun üzerine yiyip içmeye başlamışlar; ve ellerini yıkadıktan sonra ev sahibi onlara "Konuklarım, şimdi varlığınızla burayı onurlandırdıktan sonra, bana istediğiniz bir şeyi yerine getirme zevkini tattırmak istiyorsanız lütfen açıkça bildirin! Çünkü arzularınız başım üzerinedir, gözüm üzerinedir!" diye hitap etmiş. Cafer "Kuşkusuz, ey ev sahibi! Su üzerindeyken yarım yamalak ve örtülü biçimde duyarak hayran olduğumuz bir sesi daha iyi işitmek için evine gelmiş bulunuyoruz!" demiş.

Bu sözleri işiten ev sahibi "Hoş gelmişsiniz!" diye yanıt vermiş ve ellerini çırparak koşuşan kölelere "Hanımınız Sitt Cemile'ye gi-

dip bize bir şarkı söylemesini bildirin!" demiş. Ve birkaç dakika sonra, büyük bir perdenin ardından utun ve tamburların yeğni eşliğiy-le eş bulunmaz bir ses şu şarkıyı okumuş:

Al kadehi, dudaklarına sunduğum şu şarabı iç: insanın gönlünü hiç bulandırmaz o!

Ama zaman, boşuna sevdiğine kavuşma düşleri kuran sevilen bir kadından uzaklara kaçargider!

Dicle'nin kararan sularına gözlerimi dikerek fırtınanın kararttığı ayın altında ne çok gece geçirdim!

Batıda kaç kez akşamleyin, ayın gümüş bir bıçak gibi lal rengi sularda yittiğini gördüm!

Kadın şarkıyı okuyup bitirince ses kesilmiş ve sadece telli sazlar gittikçe tükenir bir şekilde uyumlu ve uçucu bir musikiyi sürdürmüşler. Halife, hayran ve kendinden geçmiş, Ebu İshak'a dönmüş

ve ona "Vallahi! Ömrümce böyle bir ses duymamıştım!" demiş. Ve ev sahibine de "Bu sesin sahibi mutlaka âşıktır ve de sevgilisinden ayrı düşmüştür!" demiş. O da "Hiç de değil! Hüznün bundan başka bir nedeni var! Örneğin babasından ya da anasından ayrı düşmüş ve onları hatırlayarak böylesine şarkı söylüyor olamaz mı?" diye yanıt vermiş. El-Reşit "İnsanın ana-babasından ayrılmasının böylesi vurgulamalar uyandırması çok şaşırtıcı doğrusu!" demiş. Ve ilk kez olarak evsahibine dikkatle bakmış; ve onun, çizgileri büyük bir güzellik ortaya koyduğu halde yüzünün safran gibi sarı renkte olduğunu görmüş. Bu görünümünden çok şaşırarak ona "Ey ev sahibimiz, senden bir isteğimiz daha olacak!" demiş. Genç sarı adam da "Dileğinizi yerine getirilmiş bilin!" diye yanıtlamış. Halife "Benim dileğim ve birlikte olduğumuz bu kişilerin de dilediği şey, yüzünün bu safran sarısı renginin yaşamının akışı dolayısıyla edinilen bir şey mi, yoksa doğduğun zaman edindiğin özgün bir şey mi olduğunu bilmektir!" diye sormuş.

Bunun üzerine genç adam "Siz hepiniz, ey konuklarım, bilin ki, tenimin safran sarısı renkte olmasının nedeni öylesine olağandışı bir öykü oluşturur ki, iğneyle gözün iç köşesine yazılmış olsa, onu saygıyla okuyan için ibret oluştururdu. Pekâlâ, bana kulak verin ve ruhunuzun tüm uyanıklığıyla beni dinleyin!" demiş. Hepsi de "Kulağımız ve ruhumuz sana aittir! İşte seni sabırsızlıkla dinliyoruz!" demişler.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın¹ belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

"Kulağımız ve ruhumuz sana aittir. İşte seni sabırsızlıkla dinliyoruz!" demişler. O zaman teni sarı renkli genç adam sözü alıp anlatmaya başlamış:

Bilin ki, efendilerim, benim kökenim Umman ülkesidir. Orada babam deniz ticareti yapan tacirlerden biriydi; ve yıllık kazançları otuz bin dinar olan otuz gemiye sahipti. Aydın bir kişi olan babam bana okuyup yazma öğretti ve bilinmesi gerekli her şeyi edindirdi. Bunu izleyerek son saati geldiğinde beni çağırttı ve bana saygıyla dinlediğim vasiyetlerini bildirdi. Sonra Tanrı onu elimizden aldı ve rahmetine kavuşturdu. Sizin de ömrünüzü uzatsın efendilerim! Ben, babamın ölümünden bir süre geçtikten sonra, artık bütün servetini üzerime almış, dükkânımda konuklarımın arasında oturmakta iken, kölelerimden biri kapıda deniz kaptanlarından birinin bulunduğunu ve bana turfanda meyvelerle dolu bir sepet getirmiş olduğunu bildirdi. Onu içeri aldırđım; gerçekten bizim toprağımızda bilinmeyen meyvelerden oluşan ve tam anlamıyla harika olan armağanını kabul ettim. Memnunluğumu göstermek için, karşılık olarak, kendisine, yüz altın dinar verdim. Sonra bu meyveleri konuklarıma dağıttım; ve deniz kaptanına "Kaptan, bu meyveler nereden geliyor?" diye sordum. Bana "Basra'dan ve Bağdat'tan!" diye cevap verdi. Bu sözleri duyan konuklarım, Basra ve Bağdat'ın harika topraklarını anlatmaya ve orada yaşanan hayatı, ikliminin güzelliğini ve halkının uygarlığını övmeye başladılar; ve bu konudaki övgülerini, biri diğerinin söylediğini daha da zenginleştirecek şekilde konuşarak sürdürüp durdular. Ben onların anlattıklarından öylesine etkilendim ki, artık daha fazla bir şey sormaksızın, o saatte ve o anda ayağa kalkarak yolculuğı olanca varlığıyla arzulayan ruhuma karşı

koymaksızın; mallarımı, mülklerimi, arazilerimi ve kendi kullanımı için ayırdığım biri dışında gemilerimi, erkek ve dişi kölelerimi açık arttırma yoluyla satarak hepsini paraya çevirdim. Ve böylece kutularda bulunan mücevherat, değerli taşlar, altın külçeler dışında, bin kez bin dinar tutup para edindim. Bunu izleyerek, en yeğni derekeye indirgediğim servetimi de yanıma alarak kendime sakladığım gemiyle Bağdat'a gitmek üzere yelken açarak yola koyuldum.

Tanrı bana mutlu bir yolculukla sağ salım Basra'ya ulaşmayı takdir etmişti; oradan da başka bir gemiyle Dicle yolunu tutarak Bağdat'a ulaştım. Orada oturacak en uygun yeri soruşturup bilgi edindim. Bana Karlı mahallesinin en çok aranan ve önemli kişilerin oturmak için seçtikleri yer olduğu söylendi. Bu mahalleye gittim ve orada Zafaran Sokağında güzel bir ev kiraladıktan sonra servetimle eşyalarımı taşıttım. Bunu izleyerek abdest aldım ve arzularımın maksadı ve bütün kentlerin incisi ünlü Bağdat'ta bulunmamdan ötürü ruhum neşelendi ve göğsüm ferahladı; en iyi giysilerimle donandım, en kalabalık sokaklardan geçerek rasgele dolaşmaya başladım.

O gün de, günlerden cuma idi ve tüm kent halkı benim gibi dolaşarak ve dışarıdaki temiz havayı soluyarak tatil gününün tadım çıkarıyordu. Ben de kalabalığı izliyor; onların sürüklendiği yöne doğrudugidiyordum. Böylece Karn-el-Sirat denilen, Bağdat'ta dolaşanların her zaman ulaşmak istedikleri yere geldim; ve burada son derece güzel binalar arasında ötekilerden daha güzel olan ve yüzü nehre dönük bulunan bir bina gördüm. Ve binanın mermer eşiğinde beyaz giysilere bürünmüş, görünüşü oldukça saygın, ak sakalı iki eşit gümüş tutam halinde kemerine kadar inen yaşlı bir kişinin oturmakta olduğunu gördüm. Yöresini de aylar kadar güzel, kendisi gibi seçkin kokular sürünmüş beş genç çevirmişti.

Bunun üzerine, ak giysili yaşlı adamın nurlu çehresine ve gençlerin güzelliğine kendimi kaptırarak gelip geçenlerden birisine "Bu

saygın şeyh kimdir ve adı nedir?" diye sordum. Bana "Bu kişi, gençlerin dostu Abd-ül-Ula'dır! Ve onun evine girenlerin hepsi yiyip içmekten, içeride sürekli olarak oturan delikanlılar ya da genç kızlardan seçtikleriyle eğlenmekten başka bir şey düşünmez...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Demiş ki:

"Ve onun evine girenlerin hepsi yiyip içmekten, içeride sürekli olarak oturan delikanlılar ya da genç kızlardan seçtikleriyle eğlenmekten başka bir şey düşünmez!" dedi. Ben de, bu sözleri işitince, hayran kalmanın sınırlarında bir hayranlıkla kendi kendime "Beni, yüzü uğur saçan bu şeyhin yoluna çıkaran Tanrı'ya şükürler olsun! Ta ülkemden Bağdat'a gelmem, böylesine birini bulmak içinmiş!" diye haykırdım. Ve yaşlı kişiye doğru ilerledim ve kendisine barış diledikten sonra ona "Efendim, sana bir şey sormam gerekiyor!" dedim. Bana bir baba oğluna güler gibi güldü ve "Ne istiyorsun bakalım!" diye sordu. Ona "Bu gece senin konuğun olmayı çok istiyorum!" dedim. Yüzüme bakarak "Dost yüreğim ve gönül yüceliğiyle!" diye yanıtladı. Sonra "Oğlum, bu gece, bir gecelik fiyatları, erdemlerine göre değişen yeni bir genç kız grubu gelecek! Kimilerinin geceliği on dinardır, kimilerinin yirmi, kimilerinin de elli, hatta yüz dinar! Seçimine kalmış!" diye ekledi. "Vallahi! Ben ilkin gecesini ancak on dinar olanlardan başlamak isterdim. Sonrası Allah Kerim!" diye yanıt verdim. Ve de "İşte bir aylık için üç yüz dinar; çünkü iyi bir deney bir ayda edinilir!" diye ekledim. Ve kendisine üç yüz dinarı saydım; ve bunları yanında bulunan terazide tarttırdım. O zaman orada bulunan gençlerden birini çağırdı ve ona "Efendini içeri sok!" dedi. Delikanlı da, elimden tutup beni ilkin evin hamamına soktu; orada beni iyice yıkadı ve büyük bir istek ve titizlikle gerekli bakımı gösterdi. Bunu izleyerek bir köşke götürüp kapılardan birini açtı.

Kapıyı ferah yüzlü güleç bir genç kız açtı; ve içeri buyur eden bir işaret yaptı. Delikanlı ona "Konuğumu sana emanet ediyorum!" dedi; ve çekildi. O zaman kız, oğlanın bıraktığı elimden tutarak, beni, eşliğinde özel bir hizmetle görevlendirilmiş iki yıldız gibi güzel iki

köle kızın karşıladığı mucizevi süslemelerle bezenmiş bir odaya soktu. Ben hanımları olan genç kadına büyük bir dikkatle baktım; ve böylece onun bir dolunay kadar güzel olduğuna güven getirdim. İlk, beni oturtup kendisi de yanıma oturdu; sonra iki genç köleye bir işaret çaktı; onlar da bize hemen üzerinde kızarmış piliçler, kızarmış etler, bildircin kebabı, güvercin kebabı ve kızartılmış yaban horozu bulunan altın tepsiler getirdiler. Doyuncaya kadar yedik. Yaşamım boyunca ne bunlar kadar lezzetli yemekler yemiş ve yemekler yendikten sonra getirilen içkiler kadar nefis içkiler içmiş ne de hoş kokulu çiçekler koklamış; lezzetli meyveler yemiş ve bunca olağandışı tatlı ile reçeller tatmıştım. Genç kadın da kendini, nezaketle, büyüleyici tavrılarla ve şehvetli okşayışlarla o kadar kanıtladı ki, günlerin nasıl geçtiğinin farkına varamadan onunla bir ay yaşadım.

Ayın sonunda küçük köle kız gelip beni aradı ve hamama götürdü; oradan çıkıp beyazlara bürünmüş şeyhi bulup ona "Efendim, bu kez, akşamı yirmi dinarlık olanlardan isterim!" dedim. O da bana "Altınları say bakalım!" diye yanıt verdi. Evime gidip altın aldım, geldim; gecesi yirmi dinardan bir aylığına bir genç kadın için altı yüz altın saydım. O da delikanlılardan birini çağırıp, ona "Efendini al, götür!" dedi. Delikanlı da beni hamama götürüp ilkinden daha bir itinayla yıkadı; ve beni, kapısı dört küçük zenci kız tarafından gözetlenen bir daireye götürdü; bunlar bizi görünce koşup hanımlarına gelişimizi bildirdi. Kapıda ilkinden de güzel ve zengin giyimli Frenklerin ülkesinden gelmiş genç bir Hristiyan kadının belirlediğini gördüm. Beni elimden tutup, bezeklerinin ve renklerinin zenginliği şaşırtıcı bir odaya soktu; ve gülümseyerek "Sefa geldin, güzel konuk!" dedi...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

"Sefa geldin, güzel konuk!" dedi. Ve ilkinden de olağandışı yiyecekler, içecekler yedirdikten sonra, çok güzel bir sesi olduğundan ve uyumlu sazları buna eşlik ettirmeyi bildiğinden eline bir Acem udu alarak, hiç duymadığım bir zevkle başımı döndüren şu şarkıyı okudu:

Babil'in yükseldiği toprakların hoş kokusu, meltemle gidip sevgilime haber götürün!

Uzaklarda, büyülu yerlerde oturan, âşıkların ruhuna dert getiren arzuları yatıştıracak veriyi sağlamadan onları tutuşturan o kadına!

Böylece ben, efendilerim, bu Frenk kızıyla bütün bir ayı geçirdim; ve onu ilk sevdiğim kadından çok daha becerikli buldum. Ve ilk gününden son gününe kadar bana verdiği zevkler için gerçekten çok para ödemiş olmadığımı anladım.

Ve delikanlı beni alıp hamama götürmek için geldiğinde beyazlara bürünmüş şeyhi görmekte ve ona genç kızları seçmedeki isabetli kararından dolayı tebriklerimi sunmada kusur etmedim. Ve ona "Vallahi! Ey şeyh, senin bolluk içindeki evinde her daim oturmak isterdim. Burada gözler şenleniyor, duygular zevkleniyor ve seçkin bir topluluğun sihri taşıyor!" dedim. Şeyh de benim övgülerime çok sevindi ve memnunluğunu bana göstermek için bana "Ey konuğum, bizim için olağandışı bir şenlik gecesi olacak! Ve sadece evimin seçkin müşterilerine o gecede bulunma hakkı tanınacak! Biz bu geceye Şahane Görünümler Gecesi deriz! Senin sadece taraçaya çıkman ve gözlerinle bu görünümü görmen gerek!" dedi; ben de yaşlı adama teşekkür ederek taraçaya çıktım.

Bir kez taraçaya çıkınca, ilk gördüğüm şey, taraçayı ikiye bölen

büyük bir kadife perde oldu. Ve bu perdenin arkasında güzel bir halı üzerinde, ayın aydınlığı içinde, bir yandan öbür yana uzanmış iki güzel genç, dudak dudağa öpüşen bir genç kız ve âşığı vardı. Ve ben, genç kızı görüp onun eşsiz güzelliğini fark edince, artık nerede bulunduğumu bilemedim; soluk almadan, şaşkın ve hayran uzun uzadıya ona bakarak öylece kaldım; sonunda şaşkınlığımdan kurtuldum; onun kim olduğunu öğrenmeden rahata ulaşamayacağımı anlayarak taraçadan aşağı indim ve bir aydır aşk hayatı geçirdiğim genç kadını buldum; ve gördüğüm şeyi ona anlattım. O da, içinde bulunduğum durumu görerek bana "Bu genç kızla neden bu kadar meşgulsun?" dedi. Ben de "Vallahi! Benim aklımı, fikrimi aldı, götürdü!" diye yanıt verdim. Gülererek "Öyleyse ona sahip olmak arzundasın, öyle mi?" dedi. Ben de "Ruhumun dileği budur; çünkü yüreğimde hüküm sürüyor!" diye yanıt verdim. Bana "Öyleyse, bil ki, bu genç kız, efendimiz Şeyh Tahir Ebul-Ula'nın kendi kızıdır! Ve biz onun emirlerinin kulu kölesiyiz! Onunla bir gece geçirmenin bedeli ne kadardır bilir misin?" dedi. Ben "Nasıl bilebilirim?" dedim. "Beş yüz altın dinar! Şahların ağzına layık bir meyvedir!" diye beni yanıtladı. Kendisine "Vallahi! Ona bir gece bile sahip olmak için tüm servetimi harcamaya hazırım!" diye yanıt verdim. Ve o geceyi gözümü bir an bile kırpmadan geçirdim; çünkü zihnim, tamamıyla onunla meşguldü.

Ertesi gün de, çabucak en iyi giysilerimle donanıp bir şah gibi giyindim ve kızın babası Şeyh Tahir'in yanına gittim; ve ona "Bu kez geceliği beş yüz dinar olanı istiyorum!" dedim. Bana "Altınları ortaya koy!" diye yanıt verdi. Ben de hemen otuz gecenin bedeli olan on beş bin dinarı eline saydım. O da bunları aldı ve genç oğlanlardan birini çağırarak "Efendini al ve hanımın *filanın* yanına götür!" dedi. Genç oğlan beni alıp güzellikten ve zenginlikten yana yeryüzünde eş bulunmaz bir daireye soktu. Orada, kaygısızca oturmuş, elinde

bir yelpaze tutan genç kızı gördüm. Ve birdenbire, ey saygın konuklarım, ruhumu dolduran hayranlıkla şaşakaldım...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Yirminci Gece Olunca

Demiş ki:

Ve birdenbire, ey saygın konuklarım, ruhumu dolduran heyecanla şaşakaldım! Çünkü gerçekten on dördündeki ay gibiydi; ve sadece benim selamıma yanıt verme biçimiyle bile ve düzeni yapılmış bir uttan daha ahenkli sesiyle aklımı bulandırdı; ve gerçekten öylesine güzel, her yanıla öyle zarif ve bedensel uyumda idi ki, hiç kuşkusuz şairin şu dizelerde anlattığı kişinin söz konusu olduğunu düşündürüyordu:

Güzeldir o! Kâfirler arasında görülse, onun uğrunda putlarını bırakır, tek ilahi varlık olarak ona tapınırlardı!

Batının herhangi bir keşişi, onu doğuda görseydi; hiç kuşkusuz artık batıyı terk eder ve bakışlarını doğuya çevirirdi!

Ama ben, gözlerinin aydınlattığı karanlıkta onu görerek 'Ey gece, ne görüyorum ben?' diye haykırım:

'Beni aldatan sevecen bir hayalet mi bu, yoksa dokunulmadık bir bakire çiftleşmek istediği birini mi çağırıyor?'

Ve bu sözleri duyunca bedeninin orta yerindeki çiçeği eliyle sıktığını görür ve bana üzgün ve acılı fısıltılarla şöyle dediğini işitirim:

'Güzelim dişlerin kokulu çubuklarla ovuşturulmadıkça çok güzel görünmediği gibi; zebb de güzel ferçlere genç dişler için kokulu çubuklar gibidir!

Ey Müslümanlar yardım edin! Artık sizin içinizde ayakta kalmayı bilen usta bir zebb kalmadı mı?'

Bunu duyunca bitişke yerinden zebbimin çatırdadığını ve muzaffer bir uçuş yapmak için gömleğini kaldırdığını hissederim! Ve kendi dilinde o güzele, 'İşte! İşte!' der!

Ve yelkenleri fora ederim! Ama o korkar ve bana, 'Sen de kimsin?' der; ben de, 'Çağrına karşılık veren zebbi ayaklanmış bir yiğit kişi!' diye yanıt veririm.

Ve artık gecikmeksizin saldırırım; zebbim bir kol gibi nazıkçe oyluklarında kıpırdar!

Tam da üçüncü çiviye çakarken, bana 'Daha yakına gel, ey yiğit kişi, daha yakına göm!' der; ben de 'Daha yakına hanımım, daha yakına geliyorum!' diye yanıt veririm!¹

Ben ona barış dileyince, o da bana, dokunaklı baygın bakışlar fırlatarak karşılık verdi; ve bana "Dostluk, rahatlık gönül yüceliği dilerim, konuğumuza!" dedi. Ve beni elimden tutarak, efendilerim, yanına oturttu; ve içeri güzel göğüslü genç kızlar girdiler ve bize tepsi-lerinde getirdikleri hoş karşılama içkileriyle, lezzetli meyvelerle, seçkin reçellerle ve ancak şahların saraylarında içilen şaraplarla hizmet ettiler; bize güller, yaseminler sundular. O sırada yöremizde altın buhurdanlıklarda yanan kokulu bitkiler etrafa narin kokularım saçıyorlardı. Daha sonra esirelerden biri, getirdiği saten kılıfı açıp içinden fildişinden yapılma bir ut çıkardı; kız buna düzen verdikten sonra, şu dizeleri okudu:

Şarabı ince bir gençten başkasının elinden içme! Çünkü eğer şarap sarhoşluk veriyorsa; genç onun bu niteliğini artırır!

Çünkü o sakinin yanaklarında gülün pembeliği parıldamadıkça; şarap asla içine sinmez!

¹ Mathers'in çevirisinde son dörtlük biraz daha değişik olarak çevrilmiş: "So I let him out, but she started back in horror: 'I said twig, but here's a tree! Is there not some error?'" (Onu çıkardım ama o, dehşetle geri çekilerek, 'Ben birdal demiştim, ama karşıma bir ağaç çıktı! Bunda bir yanlışlık yok mu?' (Ç.))

Ve ben, ey konuklarım, bu girizgâhtan sonra, daha gözüpek oldum, elim daha bir cüretkâr oldu ve gözlerim ve dudaklarım onu yutar gibi bir hal aldı. Onun bilgiden, güzellikten yana niteliklerini öylesine olağandışı buldum ki, onunla sadece parasını zaten ödemiş bulunduğum o ay değil; babası olan, beyazlar giyinmiş yaşlı kişiye bedelini ödeyerek bir ay daha, yeniden bir ay daha, böylece bunca hatırı sayılır bir harcama nedeniyle artık bende vatamm Umman kentinden getirdiğim tüm servetten tek bir dinar kalmayınca kadar uzun bir süre birlikte kaldım; ve o zaman ondan zorunlu olarak ayrılacağımı düşünerek gözlerimdeki yaşların yanaklarımdan sel gibi akmasını engelleyemedim ve geceyi gündüzden ayıramaz oldum...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş yüz Yirmi Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Gözlerimdeki yaşların yanaklarımdan sel gibi akmasını engelleyemedim ve geceyi gündüzden ayıramaz oldum! O da beni böyle göz yaşlarına boğulmuş görünce, bana "Neden ağlıyorsun?" dedi; ona "Hanımım, artık param yok ve şairin dediği gibiyim:

Fakirlik bizi kendi ülkemizde yabancı kılıyor; paraysa yabancı ülkede bir vatan sağlıyor!

İşte bunun içindir ki, ey gözümün nuru, babanın beni senden ayracağı korkusuyla ağlıyorum!" dedim. O da bana "Öyleyse bil ki, bu evin müşterileri, burada tükenip yıkılırlarsa, babam onlara arzu-

lanan tüm cömertlikle ve alışlagelen yaşantıdan hiçbir yoksunluğa uğramadan üç gün daha konaklama hakkı tanır! Sevgilim, benim yüreğimde de sana karşı büyük bir aşk bulunduğundan bu konuda hiçbir kuşkun olmasın! Çünkü burada istediğin kadar uzun kalman için inşallah bir yol bulacağım! Gerçekte, kendi elim altında sırf bana ait kişisel servetim var ve babam bunun ne denli büyük olduğunu bilmiyor. Ve de her gün sana bir gecenin bedeli olan beş yüz dinarlık bir kese vereceğim; bunu götürüp babama vereceksin; ve ona 'Bundan böyle gecenin bedelini sana gün be gün ödeyeceğim!' diyeceksin! Babam da paranın ödeneceğini bilerek bu koşulu kabul edecektir. Ve âdeti gereğince benim hakkım olan bu parayı getirip bana geri verecektir; ben de bunu sana yeniden, yeni bir gece geçiresin diye vereceğim; ve bu, böylece Tanrı'mın istediği ve senin benden bıkaçağın zamana kadar uzun bir zaman sürüp gidecektir!" dedi.

Bunun üzerine, ey konuklarım; ben, kendimi kuşlar kadar yeğni hissettim; ona teşekkür edip elini öptüm; ve sonra, bu duruma uygun olarak onunla bir yıllık bir süre kümeste bir horoz gibi yaşadım.

Bu sürenin sonunda kötü talih, sevgilimin bir gün, bir öfkeye kapılarak köle kızlardan birini şiddetli bir biçimde dövmesini istedi; kız da "Vallahi, sen bana nasıl kıydınsa, ben de seninyüreğine öylece kıyacağım!" diye haykırdı; ve hemen koşup sevgilimin babasının yanına gitti ve ona başından sonuna kadar bütün işi anlattı.

Yaşlı Tahir Ebul-Ula, kölenin anlattıklarını dinleyince, ayağa fırlayıp beni bulmaya geldi; ve ben henüz olup bitenden haberi olmadığımdan sevgilimin yanıdaydım ve kendimi çeşitli oynaşmalara kaptırmış bulunmaktaydım; bana "Hey! Falan kişi!" diye haykırdı; kendisine "Emriniz, amca!" diye yanıt verdim. "Buradaki âdetimiz gereğince, bir kimse tükenip yıkılınca, bu müşteriyi, hiçbir şeyi esirgmeden, üç gün daha ağırlarız. Ama sen, bir yıldır hile yoluyla,

bizim konukseverliğimizi keyfince yiyip içerek ve çiftleşerek kötüye kullandın!" dedi. Sonra kölelerine doğru dönerek, onlara "Bu pezevenk çocuğunu buradan atın!" diye haykırdı. Beni yakalayıp çırılçıplak soyarak ve elime birkaç parça gümüş para koyarak ve üstüme çıplaklığımı örtmek için parçalanarak paçavraya dönüşmüş bir lata giydirerek kapıdan dışarı attılar; ve ak giysilere bürünmüş şeyh, bana "Defol! Seni sopalamak ve yaralamak istemiyorum! Ama çabuk gözden yok ol! Eğer hâlâ kentimiz Bağdat'ta kalmak felaketine uğrarsan, kanın başından fışkırtılarak dökülecektir!" dedi.

Bunun üzerine ben, on beş aydır içinde yaşadığım halde hiç tanımak fırsatını bulmadığım bu kentte nereye gideceğimi bilemeden burnumun diki doğrultusunda yürüdüm. Ve yüreğimde dünyanın

tüm uğursuzluklarını ve ruhumda umutsuzluklar, hüznler, kaygılar hissettim. Ve kendi kendime "Nasıl oluyor da, ben buraya, otuz gemimi ve mallarımı satarak en az bin kez bin dinarla gelip bir uğursuz yaşlı adamın evinde bütün bu serveti harcıyorum? Sonra da şimdi oradan çırılçıplak, yüreğim kırık ve ruhum alçalmış olarak çıkıyorum? Ama Yüceler Yücesi Muzaffer Tanrı'dan başka başvurulacak güçlü varlık yoktur!" dedim. Ve bu acı veren düşüncelere dalmış olarak Dicle kıyılarına ulaştım; ve orada Basra'ya yol almak üzere bulunan bir gemi gördüm; ve yolculuk bedelini ödemek üzere kaptana öneride bulunarak bu geminin güvertesine çıktım ve böylece Basra'ya ulaştım.

Orada gecikmeksizin çarşıya yöneldim; çünkü açlık içimi eziyordu; ve gördüm ki...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yirmi İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Gecikmeksizin çarşıya yöneldim; çünkü açlık içimi eziyordu; ve bana süratle yaklaşan bir baharatçı gördüm; beni görünce olanca canlılığıyla boynuma atıldı ve kendisini bana babamın eski bir dostu olarak tanıttı; ve bana durumumu sordu. Ben de, hiçbir ayrıntıyı atlamaksızın ona başıma gelen her şeyi anlattım. O da bana "Valla-hi! Bunlar akli başında bir adamın yapacağı işler değil! Ama şimdi, geçen geçmiş bulunduğuna göre ne yapmayı düşünüyorsun?" dedi. Kendisine "Bilmiyorum!" diye yanıt verdim. Bana "Bende kalmak ister misin? Yazmayı bildiğine göre, benim mallarımın girdisini çıktısını kaydederek günde bir gümüş dirhem ücretle çalışır mısın? Yi-

yip içmen de ayrıca benden olacak!" dedi. Ben de teşekkür ederek bu öneriyi kabul ettim. Alınan veya satılan malların girdi çıktısını kaydeden bir kâtip olarak onun yanında kaldım. Ve orada, bir köşede bin dinar biriktirecek kadar bir süre yaşadım.

Bunun üzerine, deniz kıyısında, kendi hesabıma, küçük bir dükkân açtım ve burada uzaklardan mal getiren gemileri gözleyerek, onlardan mal alıp, bir gün sevgilimi bulmayı ümit ettiğim Bağdat'a, bu malları satmak üzere götürmeyi düşlemeye koyuldum.

Böylece talih, bir gün, beklediğim malları yüklenmiş bir gemiye ulaşmanı sağladı; ve ben, öteki tacirlerin arasına katılarak gemiye doğru yöneldim ve güverteye çıktım. Ve orada, geminin ambarından iki adam çıkıp birer iskemleye oturdular ve mallarını önlerine koydular. Hem de ne mallar! Ve de ne çok göz kamaştıran şeyler! Orada mücevherler, inciler, yakutlar, akikler, yemen taşları ve her renkten diğer taşlardan başka bir şey görmedik! O zaman bu iki adamdan biri, kara tacirlerine döndü ve onlara "Ey tacir topluluğu, bütün bu gördükleriniz bugün için satılık değildir! Çünkü hâlâ denizyorgunuyum! Bunları sadece yarın neleri satın alacağınızı görmemiz için önünüze seriyorum!" dedi. Ama tacirler onu öyle sıkıştırdılar ki, hemen satışa geçildi; ve tellal cinslerine göre mücevherleri bağırarak satmaya başladı. Ve tacirler birbiri ardından fiyat arttırmaya koyuldular. Öyle ki ilk satışa çıkan küçük bir mücevher kesesi dört yüz dinara kadar yükseldi. O anda, babamın Umman'da tacirler kâhyası olduğu sırada beni tanımış olan kesenin sahibi, bana "Sen niye bir şey söylemiyor ve öteki tacirler gibi fiyat arttırmıyorsun?" diye sordu. Ben de "Vallahi, efendim, benim elimde servet olarak yüz dinardan fazla para kalmadı!" dedim. Ve bu sözleri söyleyerek üzüntüye kapıldığımdan gözlerimden yaşlar döküldü. Bunu gören kesenin sahibi ellerini birbirine vurarak şaşkınlıkla "Ey Ummani, nasıl oluyor da o büyük servetten elinde yüz dinardan fazla para kalmıyor?" diye haykırdı. Sonra bana acıyarak baktı; ve durumumu kavradı; sızsın tacirlere dönüp onlara "Siz de tanık olun ki, bu ke-

seyi içindeki cevahirler, değerli madenler ve diğer şeylerle birlikte, gerçek değerinin bin dinardan fazla olduğunu bildiğim halde, bu gence, yüz dinar karşılığında satıyorum. Dolayısıyla bu, benden ona bir armağandır!" dedi. Ve şaşıp kalan tacirler, görüp işittiklerine tanık oldular; tacir de keseyi tüm içtenliğiyle bana verdi. Hatta bir hal ile üzerinde oturmakta olduğu iskemleyi de armağan etti; ben de cömertliğinden dolayı ona teşekkür ettim; sonra gemiden çıktım ve cevahirciler çarşısına yöneldim.

Orada bir dükkân kiraladım; alış veriş yapmaya ve her gün oldukça hatırı sayılır bir kazanç sağlamaya başladım. Kesedeki eşyalar arasında iki yüzünde karıncanın ayak izleri şeklinde tılsımlı harfleri düşündüren, işaretler bulunan, sanki muska yazma sanatında usta bir el marifetiyle düzenlenmiş koyu kırmızı renkte bir kabuk bulunuyordu. Ağırlığı çeyrek kilo ise de, özel kullanımını ve değerini bilmiyordum. Tellalı birkaç kez çarşıda bağırıttımsa da kimse ona on ila on beş dirhemden fazla değer biçmemişti. Ve ben, her şeye karşın çok iyi bir fırsatı gözetmeyi yeğ tutarak onu bunca düşük bir fiyatta elden çıkarmak istemedim. Bu parçayı dükkânımın bir köşesine attım; orada bir yıl kaldı. Bir gün dükkânımda oturmakta iken içeriye...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yirmi Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Bir gün dükkânımda oturmakta iken içeriye bir yabancı girerek bana barış diledi. Ve bu kırmızı kabuğu, üzerini bürümüş tozlara karşın farkına vararak "Tanrı'ya hamt olsun! Sonunda aradığımı

buldum!" diye haykırdı. Ve kabuk parçasını eline aldı; ilkin dudaklarına, sonra alına götürüp öptü ve bana "Efendim bunu bana satar mısın?" dedi. Ona "Satarım!" dedim. "Fiyatı nedir?" diye sordu; ben de "Sen ne verirsin?" dedim. "Yirmi altın dinar!" diye yanıt verdi. Ben de, bu sözleri duyunca, miktarı epeyce hatırı sayılır bulduğumdan yabancıнын benimle alay ettiğini sandım; oldukça nahoş bir edayla ona "Sen yoluna gitsene!" dedim. Adam önerisini düşük bulduğuma inanarak "Elli dinar vereyim!" dedi. Ama ben, gittikçe daha fazla benimle alay ettiğine inanarak, ona, yalnız yanıt vermemekle kalmayıp yüzüne bile bakmadım ve sanki bırakıp gitsin diye o yokmuş gibi davrandım. Bunun üzerine bana "Bin dinar!" dedi.

İşte böyle! Bense, ey konuklarım, ona yanıt vermedim; ve o, benim yoğun öfkemle büyümüş suskunluğumu görünce gülümsedi ve bana "Bana neden yanıt vermiyorsun?" dedi. Bense "Sen işine gitse-ne!" diyerek hep aynı yamıt veriyordum. Bunun üzerine bin dinar üzerine biner dinar daha ekleyerek yirmi bin dinar öneresiye kadar fiyatı yükseltti. Bense ona yamıt vermedim.

İşte böyle! Yoldan gelip geçenler ve komşu dükkâncılar da bu garip pazarlığa ilgi duyarak dükkânda ve sokakta yöremize toplandılar; ve bana karşı gittikçe daha fazla seslerini yükselterek mırıldanmaya başladılar ve hakkımda sevimsiz uyarılarda bulunarak "Bu sefil kabuk için daha fazla istemesine izin vermemeliyiz!" dediler. Kimileri de "Vallahi! Dikkafalı ve gözü dönmüş biri bu! Eğer kabuk parçasını ona bırakmazsa, onu kentten kovarız!" diyorlardı.

İşte böyle! Bense hâlâ nasıl davranacağımı bilmiyordum. Ve de, bu işe bir son vermek üzere, yabancıya "Gerçekten bunu satın almak mı istiyorsun, yoksa alay mı ediyorsun?" dedim. "Ya sen gerçekten satmak mı istiyorsun, yoksa alay mı ediyorsun?" diye yamıt verdi. Ben "Satmak!" dedim. O da "O halde, son fiyat olarak, sana, otuz bin dinar öneriyorum ve artık pazarlığı bitirelim!" dedi. O zaman orada bulunanlara dönerek onlara "Bu satış işinde sizi tanık tutuyorum. Ama önceden, müşteriden bu kabuk parçasını ne yapacağını

öğrenmek istiyorum!" dedim. O da "İlkin pazarlığı bitirelim, ondan sonra bu şeyin niteliğini ve yararını söylerim!" diyerek cevap verdi. Kendisine "Sana onu sattım!" dedim. O da "Konuşmamıza Tanrı tanıktır!" dedi. Ve kemerinden altın dolu bir kese çıkararak bana verdi: teraziye vurarak eksiksiz bulduğum otuz bin dinarı aldım; karşılığında da muskayı verdim. Onu, büyük bir soluk salıvererek cebine yerleştirdi; ve bana "Satış işi böylece bir sonuca bağlandı, değil

mi?" dedi. Onu "Tamam, bitti bu iş!" diye yanıtladım. Adam orada bulunanlara dönerek, onlara "Muskayı bana satmış bulunduğuna ve saptanan otuz bin dinarı aldığına tanık olun!" dedi. Bunu söyledikten sonra bir acımayla ve sonsuz bir alayla bana "Ey zavallı, valla-hi! Daha da dayatarak, bu alış verişini uzatsaydın ve muskayı elinde

tutsaydın, onun için değil otuz bin, yüz bin, hatta, hatta bin kere bin dinar bile öder, daha da ileri giderdim!" dedi.

Bense, konuklarım, bu sözleri işiterek, önsezi noksanlığımla böylesi büyük bir kazançtan yoksun kaldığımı anlayarak, içimde büyük bir yıkılma hissettim; ve birdenbire duyduğum isyanla kanım başımdan çekildi ve o zamandan beri yüzümde, sizin de bu akşam farkına vardığınız bu sarılık peyda oldu.

Bir an için şaşırarak öylece kaldım. Sonra yabancıya "Şimdi bu kabuk parçasının erdemlerini ve yararını bana söyler misin?" dedim. Yabancı da bana "Bil ki, Hint şahının yeryüzünde güzellikten yana hiç eşi olmayan çok sevdiği bir kızı var; ama bu kız şiddetli baş ağrıları çekiyor! Babası olan şah da, onu yatıştıracak ilaç ve imkânların tümünü deneyip sonuç alamadığından ülkesinin en deneyimli kişilerini, bilimadamlarını ve kâhinlerini toplattı; ama içlerinden hiçbiri onun işkence haline gelen başağrılarını dindirmekte başarı sağlayamadılar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek, yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yirmi Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

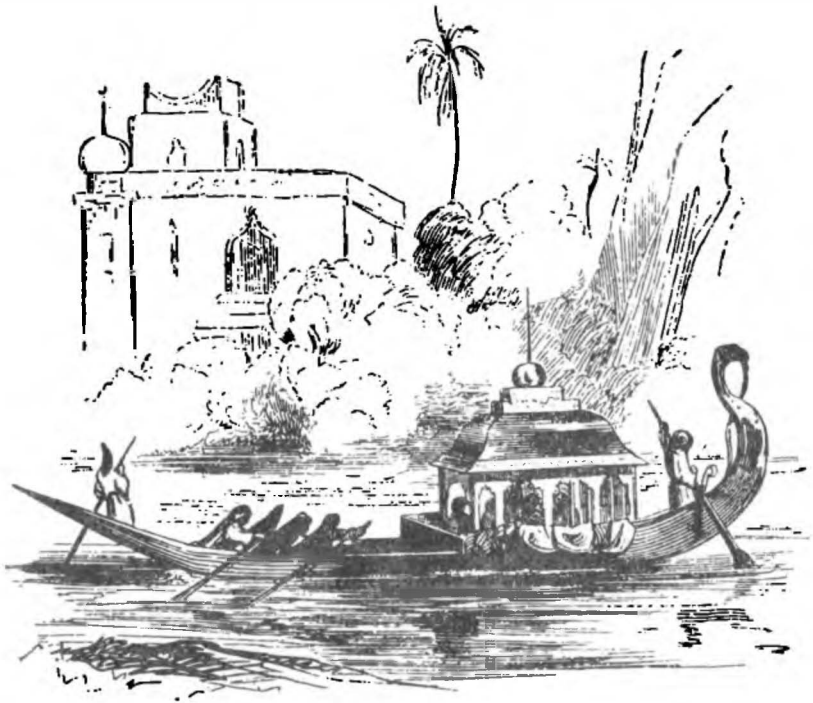
... Ama içlerinden hiçbiri onun işkence haline gelen başağrılarını dindirmekte başarı sağlayamadılar. O sırada, toplananların arasında ben de vardım; şaha 'Ey Şah, Babilli Sadullah adlı bu tür dertlere çare bulmakta yeryüzünde kendinden üstün, hatta eşi olabilecek kimse bulunmayan birisini tanıyorum; uygun görürsen gidip kendisini arayayım!' dedim. Şah da 'Hemen onun yanına git!' diye yanıt verdi. Kendisine 'Öyleyse bana bin kez bin dinar ve koyu kızıl

bir kırmızı kabuk ve de fazladan bir armağan ver!’ dedim. Ve şah istediğim her şeyi bana verdi; ben de Hindistan’dan ayrılarak Babil’e doğru yollandım. Ve orada Bilge Sadullah’ı sordum; beni alıp ona götürdüler. Huzuruna çıktım ve kendisine yüz bin dinar ile şahın he-diyesini sundum; sonra da kabuk parçasını verdim. Ve ona görevi-mi açıkladıktan sonra, kendisinden başağrıları yenecek bir muska yazmasını rica ettim. Babilli Bilge de tam yedi ayyıldızlara danışıp bu sürenin sonunda, uğurlu bir günde, bana sattığın bu muska-nın iki yüzünde gördüğün gizem dolu tılsımlı işaretleri kabuk parça-sının üzerine çiziktirdi. Ben de bu muskayı aldım ve Hint şahının huzuruna çıkarak kendisine sundum.

Şah da sevgili kızının odasına gidip onu, ağırları dayanılmaz ha-le gelince, kendisini pencereden atmasın diye verilen tavsiyeler doğ-rultusunda uçları, odanın dört ayrı köşesine raptedilmiş dört ayrı zincire bağlanmış olarak bulmuş. Ve muskayı kızının alnına taktığı andan başlayarak kız o saat ve o anda iyileşmiş. Şah bunu görünce, sevincin sınırına ulaşırcasına sevince kapıldı. Ve beni zengin arma-ğanlarla donattı ve en yakım olan kişilerin arasına kattı. Şahın kızı da, böyle mucizevi bir biçimde iyileşince muskayı gerdanlığına bağ-lamış ve bir daha boynundan çıkarmamış.

Ama günü birinde genç sultan, bir denizde, arkadaşlarıyla oy-naşarak gezinti yapıyormuş; bunlardan biri talihsiz bir hareketle gerdanlığı koparmış ve muska suya düşmüş. Muska suda kaybol-muş; ve daha o anda gizli güçler sultana egemen olarak bunların et-kisiyle başağrısı yeniden ve bu kez öyle bir şiddetle başlamış ki, kı-zın aklı şaşmış. Bunun haberini alan şahın derdi, tüm sözcüklerin anlatamayacağı bir düzeye çıkmış. O zaman beni çağırttı ve gidip Babilli Sadullah’ı bularak yeni bir muska yaptırmakla görevlendir-di. Ben de gittim; ama Babil’e ulaşınca Şeyh Sadullah’ın öldüğünü öğrendim.

Ve o zamandan beri bana yardım için yanımda bulunan on ki-şiyle araştırmalar yapıyor ve herhangi bir tacirde veya bir satıcı ya

da gelip geçen bir kişide iyileştirici etkisi ve cinleri def edici erdemi bulunan Şeyh Sadullah'ın elinden çıkmış bu muskalardan birini bulmak üzere dünyanın her yanını dolaşıyorum. Talih de seni benim yoluma çıkardı ve tam bulmaktan artık umudumu yitirdiğim sırada senin dükkânında onu bulmamı ve satın almamı istedi!" dedi. Efendilerim, yabancı, bu öyküyü anlattıktan sonra, kemerini sıkıştırdı ve ayrılıp gitti. İşte, size daha önce açıkladığım gibi, benim yüzümün sarılığının nedeni budur!

Bana gelince, elimde bulunan her şeyi paraya çevirip dükkânımı da sattıktan sonra; çabucak Bağdat'a gitmek üzere yola çıktım. Ve oraya ulaştığım anda, sevgilimin babası beyazlar giyinen yaşlı adamın sarayına âdeta uçarak gittim. Çünkü ondan ayrılalı beri ge-

ce gündüz düşüncemi dolduruyordu; ve onu görmek arzularımın ve yaşamımın ereği olmuştu. Ve onun yokluğu içimdeki ateşi yeniden tutuşturmaktan ve ruhumu coşturmaktan başka bir işe yaramamıştı.

Giriş kapısını bekleyen genç bir oğlandan onu sordum. Genç oğlan da bana, başını kaldırıp yukarı bakmamı söyledi. Bakıp binanın yıkılmış ve sevgilimin oturmayı âdet edindiği pencerenin sökülmiş bulunduğunu ve hüznü bir havanın ve derin bir kederin o yere egemen olduğunu gördüm. O zaman gözlerime yaşlar doldu ve küçük köleye "Kardeşim, Allah Şeyh Tahir'in başına ne getirdi?" dedim. Bana "Ebül Hasan ül-Ummanni adlı genç Ummanlı bizi terk ettiğinden beri neşe de bu binayı terk etti ve felaket üzerimize çöktü. Bu genç tacir, Şeyh Tahir'in kızıyla bir yıl burada kalmıştı; ama, bu sürenin sonunda artık parası kalmayınca, efendimiz şeyh, onu evden kovmuştu. Ama onu büyük bir aşkla seven genç hanımımız...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Yirmi Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

Ama onu büyük bir aşkla seven genç hanımımız bu ayrılıştan o denli sarsıldı ki, onu neredeyse öldürecek olan ağır bir hastalığa yakalandı. O zaman efendimiz Tahir, kızının öldürücü bitkinliğini görünce, yaptığından pişman oldu; her yana ve her ülkeye haberciler yollayarak genç Ebül Hasan'ı arattı; ve onu bulana yüz bin dinar ödül vereceğini vaadetti. Ama bugüne kadar tüm araştırmalar boşa çıktı; çünkü hiç kimse onun izini bulamadı ya da ondan haber gitire-

medi. Bu yüzden, şeyhin kızı şimdi son nefesini vermek üzere bulunuyor!" dedi.

O zaman ben, içim dertten kanayarak çocuğa "Ya Şeyh Tahir! O nasıl?" diye sordum. Bana "Bütün bunlardan öylesine büyük bir üzüntüye kapıldı ve direnişi öyle bir kırıldı ki, tüm genç kızları ve delikanlıları sattı ve Yüceler Yücesi Tanrı önünde pişmanlık getirdi!" diye yanıt verdi. O zaman ben genç köleye "İster misin sana, Ebül Hasan ül-Ummani'nin nerede bulunduğunu bildireyim! Ne dersin?" dedim. Bana "Allah senden razı olsun, kardeşim, yap bunu! Bir sevgiliye hayat verecek, bir babaya bir evlat bağışlayacak, bir âşığı sevdiğine kavuşturacak; köleni ve kölenin ailesini fakirlikten kurtaracaksın!" diye yanıt verdi. O zaman ona "Öyleyse git efendin Şeyh Tahir'i bul ve kendisine 'İyi haber getirdiğim için bana vaadettiğin ödülü vermek zorundasın! Çünkü evinin kapısında Ebül Hasan ül-Ummani'nin ta kendisi bulunmaktadır!' de!" dedim.

Bu sözleri işitince, genç köle değirmenden kaçan katırın hızıyla uçup gitti; ve göz açıp kapayasıya kadar geçen bir sürede, sevgilimin babası Şeyh Tahir ile birlikte geri geldi. Yarabbi şeyh ne kadar değişmiş; evvelce yılların geçmesine karşın taze ve genç görünüşlü olan yüzü ne hale gelmişti? Sanki iki yılda yirmi yıl yaşlanmıştı. Öyleyken beni hemen hatırladı ve boynuma atılarak öpmeye başladı; bir yandan da "Ah, efendim, bu kadar uzun zamandır nerelerdedin? Kızım, senin yüzünden mezarın eşiğine geldi. Gel! Benimle birlikte evine gir!" dedi. Ve beni içeri sokarak dizüstü gelip birleşmemizi sağladığı için Tanrı'ya şükürler etti; ve genç köleye vaadettiği yüz bin dinarı vermeyi geciktirmedi; genç köle de benim için Tanrı'nın kutsamalarını dileyerek çekildi.

Bunu izleyerek Şeyh Tahir, ilkin tek başına kızının yanına girerek ona, kendisini ürkütmeden, gelişimi bildirdi. Ve "Kızım sana iyi bir haber getirdim! Eğer bir lokma bir şey yemeği kabul edersen ve de gidip hamamda yıkanırsan, sana hemen bugün Ebül Hasan'ı yeniden gösteririm!" demiş. Kız da "Babacığım, söylediğin doğru mu?"

diye haykırmış. O da "Yüceler Yücesi Tanrı üzerine yemin ederim ki, doğru söylüyorum!" diye yanıt vermiş. O zaman kız "Vallahi! Eğer onun yüzünü görürsem, zaten yiyip içmeye ihtiyacım kalmaz!" diye haykırmış. Yaşlı adam da, ardında durmakta olduğum kapıya doğru yönelerek bana "İçeri gir, ya Ebül Hasan!" diye haykırdı. Ben de içeri girdim.

Konuklarım, kız beni görüp tanıyınca, kendinden geçip bayıldı; ve yeniden kendine gelinceye kadar epeyce zaman geçti. Sonunda ayağa kalkabildi, sevinç gözyaşları ve gülüşler içinde birbirimizin kollarına atıldık ve uzun süre böylece heyecan ve mutluluğun doruğunda sarmaş dolaş kaldık. Ve yöremizde olup bitenin farkına varabildiğimizde, kabul salonunun ortasında şeyhin çabucak çağırtmış olduğu kadı ve şahitlerin bulunduğunu ve hemen orada evlilik sözleşmemizi düzenlediklerini gördük. Ve düğünümüz işitilmedik bir şaşaa içinde ve otuz gün otuz gece süren eğlencelerle kutlandı.

O zamandan beri, konuklarım, Şeyh Tahir'in kızı benim sevgili eşimdir. Ve ona ayrılık zamanlarının acılı saatlerini hatırlatan ve bunları, kendisi kadar güzel bir oğlan çocuğu doğurmakla birlikteliğimizin kutsallığı içinde yaşadığımız şu günlerle karşılaştırdınca, ona

zevk veren işittiğiniz o kederli şarkıları da söyleyen kendisidir. Ve de ey konuklarım şimdi size o çocuğu tanıtacağım...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görmüş ve yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yirmi Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Ve de, ey konuklarım, şimdi o çocuğu size tanıtacağım!" demiş. Ve bunu söyleyerek, sarı yüzlü genç Ebül Hasan, bir an için dışarı çıkıp on dördündeki ay kadar güzel bir oğlan çocuğunu elinden tutarak birlikte getirmiş; ve ona "Konuklarımıza barış dile!" demiş. Çocuk da hoş bir zarafetle isteneni yerine getirmiş. Halife ile arkadaşları kimliklerini saklamaya devam ederek, babalarının olağandışı öyküsü kadar çocuğun güzelliğinden, zarıflığından ve inceliğinden de son derece etkilenmişler. Ve ev sahiplerinden izin isteyerek, görüp işittiklerinden hayranlık duyarak oradan çıkmışlar.

Ve ertesi sabah, bu öyküyü düşünmekten bir türlü kendini almayan Halife Harun Reşit, Mesrur'u çağırmış ve ona "Ey Mesrur" diye seslenmiş. O da "Emirleriniz efendim!" deyince "Gidip Bağdat'ın altın olarak topladığımız tüm yıllık gelirini, Basra'nın ve Horasan'ın tüm gelirini getirip bu salonda topluca ortaya koy!" demiş. Mesrur da, o saatte, Halife'nin önüne, hazine dairesinden getirdiği ülkenin üç büyük kentinin sayısını sadece Tanrı'nın bildiği gelirini yığmış. Bunun üzerine Halife, Cafer'e, "Cafer!" demiş. O da "Buyur, ey Emir-ül-Müminin!" yanıtını vermiş. Halife "Git bana, çabucak Ebül Ummani'yi bul!" demiş. O da "İşittim ve itaat ettim!" demiş. Ve hemen gidip onu aramış ve titremeler içindeki genci Halife'nin huzuruna getirmiş; genç adam yeri öpüp saygı gösterisinde bulun-

duktan sonra, nasıl bir suç işleyebilmiş olduğunu ya da neden huzura çağrıldığını bilmeden gözlerini yere dikerek ayakta beklemiş.

O zaman Halife kendisine "Ey Ebül Hasan, dün gece sana konuk olan kişilerin adlarını biliyor musun?" demiş; o da "Hayır, valla-hi, ey Emir-ül-Müminin!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Halife, Mesrur'a dönmüş ve ona "Altın yığınının saklayan örtüyü kaldır!" demiş. Ve örtü kaldırılınca, Halife genç adama "Hiç değilse bana, evet ya da hayır diyerek bu servetin aceleyle sattığın kabuk parçasının seni yoksun bıraktığı miktardan daha çok olup olmadığını söyleyebilir misin?" demiş. Ebül Hasan, Halife'nin öyküsünden haberli oluşuna şaşarak ve gözlerini alabildiğine açarak "Vallahi, sultanım, bu servet ondan çok daha fazladır!" diye mırıldanmış. Halife de ona "Öyleyse bil ki, dün akşamki konukların Beni Abbas'ların beşincisi ile vezirleri ve yoldaşları idi; ve topluca gördüğün bu altınlar, benim tarafımdan armağan olarak, tılsımlı kabuk parçasının satışı dolayısıyla uğradığın zararı karşılamak için sana verilmiştir!" demiş.

Bu sözleri işitince, Ebül Hasan öylesine heyecan duymuş ki, yeni bir değişim içini sarsmış ve yüzünden sarı renk kaybolarak o anda yerini kızıl kan doldurmuş ve kendisine geceleyin dolunay durumundaki ay gibi parlayan ak ve pembe tenini kazandırmış. Halife de bir ayna getirterek onu Ebül Hasan'ın yüzüne tutturmuş. Ebül Hasan da Kurtarıcı'ya şükürde bulunmak üzere dizleri üstüne düşmüş. Ve Halife, toparlanan tüm altını Ebül Hasan'ın evine taşıttırarak onu en yakın dostlarıyla yaptığı toplantılara katılmaya çağırmış; ve "Tanrı'dan başka Tanrı yoktur! Değişim üstüne değişim sağlayan, ama kendisi tek değişmez varlık olarak kalana hamt olsun!" diye haykırmış.

Ve ey bahtıgüzel şah, işte Sarı Yüzlü Genç Adam öyküsü böyledir. Ama kesinlikle GÜLNAR İLE GÜLEN AY'IN ÖYKÜSÜ ile karşılaştırılmaz!" demiş. Şah Şehriyar da "Ey Şehrazat, sözünden hiç kuşku duymam! Öyleyse bana hemen Gülnar ile Gülen Ay'ın öyküsünü anlat, çünkü bu öyküyü bilmiyorum!" diye haykırmış.

GÜLNAR İLE GÜLEN AY¹ ÖYKÜSÜ

Ve Şehrazat demiş ki:

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, çağlar ve yıllar öncesinde, Acemlerin ülkesine bağlı olan Horasan'da Şehriman adlı bir şah yaşarmış.

Bu şahın hepsi de kısırlıkla damgalanmış yüz cariyesi varmış. Çünkü şah, bunların hiçbirinden dişi cinsten bile bir çocuk sahibi olamamış imiş. Bir gün bu şah kabul salonunda vezirlerinin, emirlerinin ve ülkenin ileri gelenlerinin ortasında oturmakta iken, aralarında sadece Devlet'in sıkıcı işlerini değil, şiirden, bilimden, tarihten, tıptan ve genellikle ona çocukları olmaksızın yaşadığı yalnızlığın hüznünü ve babaları ve atalarının kendisine vasiyet ettiği bahtı bırakacak ardılı olmamasının kederini unutturabilecek her şeyden konuşturlarken içeriye bir memluk girmiş ve ona "Sultanım, kapıda bir tacir ile birlikte genç ve gözün daha güzelini görmediği bir esire var!" demiş. Şah da "Taciri ve esireyi yanıma getirin!" demiş. Memluk gidip çabucak taciri ve güzel esireyi getirerek içeri sokmuş.

Onların içeri girdiklerini gören şah, kızı, bir fırlatışla yaralar saçan ince bir mızrağa benzetmiş; altın çizgili mavi ipekten bir peçeyle başı sarılı ve yüzü örtülü olduğundan tacir bu peçeyi kaldırmış;

1 Mathers, Burton ve Lippmann çevirilerinde Bedr-i Besim (Gülümseyen Ay) olarak geçiyor. Burton'un öykü başlığı "Denizde Doğmuş Gülnar ile Oğlu Acem Kralı Bedr-i Besim Öyküsü" olarak görülmüyor (Ç.).

ve birdenbire salon kızın güzelliğiyle aydınlanmış ve saçları yedi yoğun örgü halinde, tıpkı soylu bir kısrakın sağrısının ardından yere kadar değen kuyruğu gibi, omuzlarına dökülmüş ve ayak bileklerine kadar uzanmış bulunuyormuş. Genç kız şahaneymiş ve bedeni güzel konumluymuş; salınışı bhank ağacının narin gövdesinin rakseden narinliğine meydan okuyormuş; si-

yah ve doğuŖtan çekik gözleri yürekleri delmeye yönelmiş Ŗimşek-
lerle yüklü imiş; tek bir bakışı bile hastaları ve sakatları iyileştirir-
miş. Arzu ve emellerin amacı olan kutsanmış kalçalarına gelince,
gerçekten öylesine gösterişliymiş ki, tacirin kendisi bile onu örtme-
ye yetecek kadar büyük bir örtü bulamamış imiş...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdeğini görerek ya-
vaŖça susmuş.*

Ama Beş Yüz Yirmi Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

Kutsanmış kalçalarına gelince, gerçekten öylesine gösteriş-
liymiş ki, tacirin kendisi bile onları örtmeye yetecek kadar büyük
bir örtü bulamamış imiş.

Bütün bunlardan Ŗah, hayranlığın sınırında hayranlık duymuş
ve tacire "Ey Ŗeyh, bu esireyi kaçta satıyorsun?" diye sormuş. O da
"Sultanım, onu ilk efendisinden iki bin dinara satın almıştım; ama,
o zamandan beri, buraya gelinceye kadar onunla birlikte üç yıl yol-
culuk ettim ve böylece onun uğruna üç bin dinar daha harcadım;
ama ben onu, buraya satmayı önermek için değıl, benden size bir ar-
mağan olsun diye sunmak için getirdim!" diye yanıt vermiş. Ŗah taci-
rin konuŖmasından öyle etkilenmiş ki, onu harika bir onur giysisi-
le donatmış ve kendisine on bin altın dinar verdirmiş. Tacir de Ŗa-
hın elini öpmüş ve ona iyiliğinden ve eli açıklığından dolayı teŖek-
kür etmiş.

Bunu izleyerek Ŗah sarayındaki kâhyalara ve kadınlara "Onu
hamama götürün ve yıkayın; sonra da üzerinden yolculuğun izlerini
yok edin; Hint sümbülü yağı ve diğerkokuları kullanmayı eksik et-
meyin; ve oturacak yer olarak ona, denize bakan bir köŖk vermeyi

ihmal etmeyin!" demiş. şahın buyrukları o saat ve o an yerine getirilmiş.

şahın saltanat sürdüğü başkent, gerçekten deniz kenarında kurulu imiş: adı da Beyaz Kent imiş. Ve böylece saray kadınları, banyodan sonra, yabancı genç kıızı denize bakan bir köşke götürmüşler.

Ve bu anı beklemekte olan şah da, onun yanına sokulmuş. Ama kızını, onuruna ayağa kalkmadığını ve sanki kendisi orada değilmişçesine aldırmaı davrandığını görünce pek şaşırmış. Ve içinden "Herhalde bu kız töreleri bilmeyen kişilerce yetiştirilmiş!" diye düşünmüş ve ona daha dikkatlice baktıktan sonra, ay gibi yuvarlak ya da berrak bir semada yükselen güneşe benzeyen yüzünün güzelliğinden o denli etkilenmiş ki, artık onun nezaket noksanlığını düşünmemiş. Ve "Kullarının gözleri için güzelliği yaratan Tanrı'ya şükürler

olsun!" demiş. Genç kızın yanına oturmuş ve onu incitmeden bağına basmış. Sonra onu dizlerine oturtmuş ve dudaklarından öpmüş; ve baldan tatlı bulduğu tükürüğünün zevkine varmış. Ama kız, hiçbir sözcük söylememiş ve ne karşı koymayı ne de kendini ona vermede istekli görünmeyi düşünmeksizin istediğini yapmasına ses çıkarmamış. Şah da, odada şahane bir şölen hazırlatmış ve kıza yiyecek şeyler vermeye ve lokmaları ağzına taşımaya başlamış. Ve o arada, ona, tatlı tatlı sorular sorarak adını ve ülkesini öğrenmeye çalışmış. Ama o, tek bir söz söylemeden sessiz kalmış. Kızı çok güzel bulduğundan ona karşı öfkelenmeyi düşünmeyen şaha bakmak için başını da kaldırmamış; şah da "Belki de dilsizdir! Ama Tanrı'nın bunca güzel yarattığı birinden sözü esirgemesi mümkün değil! Yaradan'ın parmaklarına yaraşmayan bir eksiklik olurdu bu!" diye düşünmüş. Sonra elini yıkamak için su döksünler diye hizmetkârları çağırmış; ve ona leğen ve ibrîği getirmeleri anından yararlanarak onlara alçak bir sesle "Ona özen gösterirken hiç konuştuğunu işittiniz mi?" diye sormuş. Onlar da "Şahımıza söyleyebileceğimiz, onun yanında hizmetini görmek üzere bulunurken, onu yıkarken, kokular sürerken, saçını tarar ve giydirenken, bize 'Bu iyi! Bu iyi değil!' gibilerden bir şey söylemek için dudaklarının kıpırdattığını asla görmediğimizdir! Ve bunun, bizi küçük gördüğünden mi, yoksa dilimizi bilmediğinden ya da dilsizliğinden mi olduğunu bilemedik; ama onun ağzından tek bir teşekkür ya da kusur bulma sözcüğü çıkartmada başarı sağlayamadık!" diye yanıt vermişler.

Esirelerin ve kâhya kadınların bu sözleri üzerine şah, şaşırmanın sınırına ulaşmış ve bu dilsizliğin içsel bir üzüntüden doğabileceğini düşünerek onu eğlendirmeye çalışmış. Bu maksatla onunla eğlenip oynasınlar diye köşke tüm saray kadınlarını ve tüm gözdelerini çağırtmış; diğerleri şarkı söyler veya raksederler ya da ikisini birden yaparlarken çalgı çalmayı bilen sazandeler, bu sazları çalıp onu oyalamaya çalışmışlar. Kollarını kavuşturarak ve başını eğerek hareketsiz kalan, konuşmadan ve gülmeden oturan genç kız dışında

herkes alabildiğine eğlenmiş. Şah bunu görünce, göğsünün daraldığını hissetmiş ve kadınlara çekilmelerini buyurmuş. Ve genç kızla yalnız kalmış. Orada, yeniden ondan bir yanıt ya da ağzından bir söz almaya boşu boşuna uğraştıktan sonra, yanına yaklaşmış ve yavaş yavaş onu soymaya başlamış...

Ama anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Orada yeniden ondan bir yanıt ya da ağzından bir söz almaya boşu boşuna uğraştıktan sonra, yanına yaklaşmış ve yavaş yavaş onu soymaya başlamış. İlk onu saran yeğni örtüleri; sonra, birbiri ardından büründüğü çeşitli kumaşlardan renkli yedi giysiyi çıkarmış; en sonra da ince gömleği ve yeşil ipekten püsküllü geniş iç donunu... Giysilerden sıyrılan bedeninin saf gümüş beyaz parlıklar saçtığını görmüş. Ona büyük bir aşkla tutulmuş ve eğilerek bekâretini almış. Ve onun dokunulmamış ve delinmemiş bir inci olduğunu anlamış. Bu, onu pek sevindirmiş ve ona büyük bir şevk vermiş; ve "Vallahi! Bunca güzel ve arzu uyandıran bir genç kızın, çeşitli tacirlerin elinden geçtiği halde bakireliğinin giderilmemiş olması şaşılacak şey!" diye düşünmüş. Ve şah yeni esiresine öylesine bağlanmış ki, onun uğruna saraydaki bütün kadınları ve gözdelerini bıraktığı gibi, ülkenin işlerini de savsaklamış; ve onunla tam bir yıl kendisini bir an bile bırakmaksızın ve onda her gün yeni zevkler bularak kapalı kalmış. Ama, bütün bu duruma karşın, onun ağzından bir tek sözcük ya da herhangi bir onaylama çıkmadığı gibi kendisinin ona yaptıkları ile ya da kendi yöresinde olup bitenle ilgilendiğini de görmemiş. Hepsi o kadar! Ve de artık bu sessizliği ve dilsizliği neye yoracağını bilmemiş. Ve de artık dilini çözmekten ve onunla konuşmaktan ümidini kesmiş.

Günlerden bir gün şah, âdeti gereği, güzel ve duyarsız esiresinin yanında oturmuş ve ona karşı duyduğu aşkı her zamankinden daha şiddetle içinde yaşatırken, ona "Ey ruhların arzusu, ey yüreğimin özü ve gözlerimin nuru, senin için duyduğum aşkı anlamıyor musun? Senin güzelliğin uğruna gözdelerimi, cariyelerimi ve ülkenin işlerini terk ettiğimi bilmiyor musun? Bunu zevkle yaptım, pişman da değilim! Sen benim tek kısmetim, tek ağız tadımsın; ve de

bu dünyadaki tüm varlığımın! Ve işte bir yıl var ki, senin bu suskunluğunun ve duyarsızlığının nedenini asla bilemeden sabrımı sürdürüp duruyorum! Eğer gerçekten dilsizsen, bunu bana hiç değilse işaretle anlat ki, seni ömrümce işitemeyeceğimi bilerek bütün ümidimi terk edeyim, sevgilim! Değilsen, Tanrı yüreğini yumuşatsın ve hayrını göstererek layık olmadığım bu suskunluğa bir son vermek için sana esin sağlasın! Eğer böylesine bir teselli benden her zaman esirgenecekse, hiç değilse Tanrı seni benden hamile bıraksın, bana babarıdan ve atalarımın kalan tahta geçecek değerli bir oğlan versin! Yazık ki tek başıma ve ardıl bırakmadan yaşlanıp gidiyorum, pek yakında yılların ve dertlerin verdiği kırgınlıkla, genç döl yataklarını dölleme ümidim de kalmayacak! Yazık, ne yazık! Sen eğer benim için en küçük bir acıma ve sevecenlik duygusuna sahipsen, bana hiç değilse, hamile misin, değil misin, Allah rızası için, onu söyle! Sana yalvarıyorum, ondan sonra ölsem de gam yemem!" demiş.

Bu sözleri duyunca, gözleri her zaman yere eğik, elleri dizlerinde, kımıldamadan şahı dinleyen güzel esire, saraya gelişinden beri ilk kez hafif bir tebessümle gülmüş. Fazla bir şey olmaksızın, sadece o kadar! Bunu gören şah, öylesine bir heyecana kapılmış ki, sarayın karanlıklar ortasında bir şimşekle ışığa boğulduğunu sanmış. Ve ruhunda kımıldamalar olmuş ve böylesi bir işaretten sonra, artık onun konuşmaya razı olacağından kuşkulanmaksızın coşkuya kapılmış ve kendini genç kadının ayaklarına atmış ve bu anı, kollarını havaya kaldırarak, ağzı yarı açık dua durumunda beklemiş. Ve birdenbire genç kadın başını kaldırmış ve gülerek şöyle konuşmuş: "Ey yüce şah, efendimiz! Ey yiğit arslan! Bil ki...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Ve birdenbire genç kadın başını kaldırmış ve gülerek şöyle konuşmuş: "Ey yüce şah, efendimiz! Ey yiğit arslan! Bil ki, Allah dualarına yanıt verdi; zira senden hamileyim! Ve doğurma zamanım yakındır! Ama karnımda taşıdığım çocuğun küçük bir oğlan mı, yoksa minik bir kız mı olduğunu bilmem! Bir de, şunu bil ki, senden hamile kalmasaydım, ne sana hitap eder ne de tüm ömrümce sana tek bir söz söyledim!"

Bu beklenmedik sözleri işitince, şah, öylesine bir sevince kapılmış ki, ilkin söyleyecek tek bir söz bulamamış ve hiçbir şey yapamamış; sonra yüzü aydınlanmış ve hali değişmiş; göğsü ferahlamış, neşesinin patlayışı içinde ayağının yerden kesildiğini duyumsamış. Genç kadının elini, sonra da başını ve alnını öpmüş; ve "Tanrı'ya şükürler olsun ki, dilediğim iki lütfu bana bağışladı: Senin konuştuğunu görmemi ve bana hamileliğini bildirmiş olmanı! Elhamdülillah! Tanrı'ya övgüler olsun!" diye haykırmış.

Sonra şah kalkıp bir an için izin alarak onun yanından ayrılmış ve gidip hükümdarlık koltuğuna büyük bir debdebeyle oturmuş ve gönül ferahlığının ve sevincin sınırına ulaşmış. Ve vezirine, tüm halkına sevincinin nedenini bildirmesini ve yoksullara, dullar ve genellikle ihtiyaç içindeki herkese, Yüceler Yücesi Tanrı'ya bir şükran nişanesi olmak üzere yüz bin dinar dağıtılmasını buyurmuş. Vezir de hemen aldığı buyruğu yerine getirmiş.

Bunu izleyerek şah güzel esireyi yeniden görmeye gelmiş; yanına oturarak onu bağrına basmış ve öpmüş ve de ona "Hanımım, hayatımın ve ruhumun sultam, şimdi acaba bana ve hepimize karşı, gece gündüz, o sarsılmaz suskunluğu bizim yanımla geldikten sonra bir yıl geçtiği halde neden sürdürdüğünü ve bana sadece bugün seslenmeye karar verdiğini anlatır mısın?" diye sormuş. Genç kadın

"Kendimi burada, anamdan, babamdan ve doğduğum ülkemden sonsuza dek ayrılmış, gönlü kırık zavallı bir yabancı, esirlik durumuna indirgenmiş biri olarak bulup da nasıl suskunluğa düşmem?" diye yanıt vermiş. Şah da "Senin acılarını hissediyor ve onları anlıyorum! Ama, bu sarayın sahibi ve sultanı olarak buradaki her şey senin elinin altında, ben bile şah olarak senin hizmetinde bir köle iken, nasıl olur da zavallı bir yabancı olduğunu söylersin! Gerçekte, bunlar, yerine oturmayan sözlerdir! Ve eğer anan babandan ayrıldığın için dertli isen onları buldurup burada seninle buluşturmam için niye bana söylemedin?" karşılığını vermiş.

Bu sözleri duyan güzel esire, şaha "Bil ki ey şah, benim adım Gülnar'dır! Bunun benim ülkemin dilindeki anlamı Nar Çiçeği'dir¹; ve ben babamın padişah olduğu denizaltı ülkesinde doğdum. Babam öldüğü zaman, adı Çekirge olan annemden ve Salih olankardeşimden bazı sorunlardan dolayı şikâyetçi oldum; ve artık denizaltı ülkesinde, onların yanında yaşamayacağıma ve kıyıya çıkarak karşıma ilk çıkacak hoşuma giden adama kendimi vereceğime yemin ettim. Böylece, bir gece annem ve kardeşim Salih, erkenden uyumuşlarken ve sarayımız sualtının sessizliğine dalmışken; odamdan süzülerek çıktım; su yüzüne çıkarak ay ışığında bir adanın² kıyısına uzanmaya gittim. Ve orada, yıldızlardan düşen tatlı serinliğe kapılarak ve karadan esen meltemle okşanarak, kendimi, uykuya kaptırdım. Ve ansızın birilerinin üzerime çullandığını hissederek uyandım. Ve birdenbire beni yakalayıp sırtına vuran bir adamın pençesine düştüğümü anladım. Benim çığırma larıma karşın, bu adam beni alıp evine götürdü. Orada sırtüstü yatırarak zorla bana sahip olmak istedi. Bense, bu adamın çirkin ve pis kokulu olduğunu görerek asla ken-

1 Çeviri metinlerinin çoğunda Gülnar olarak geçmekle birlikte Mardrus Gül-i - Nar olarak ele almış. (Ç.)

2 Ada: Burada cezire karşılığı olarak çevrilmiştir. Ancak kimi zaman yarımada anlamına da gelmektedir. Örneğin: Ceziret - ül - Arap; Arap Yarımadası gibi (Bkz. Develioglu, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat) (Ç.)

dimi ona vermek istemedim ve tüm gücümü toplayarak onun ayaklarına yuvarlanmasını sağlayan şiddetli bir yumrukla yüzüne vurdum; sonra da üzerine atıldım ve öylesine patakladım ki, artık beni evinde tutmak istemedi ve çabucak çarşıya götürdü. Ve beni tellala verip açık arttırmaya çıkardı; ve beni ey şah, sana getiren tacire sattı. Tacir de vicdanlı ve dürüst bir adam olduğundan, beni bunca genç görünce, bekâretimi gidermek istemedi; beni birlikte yolculuğa çıkararak sana getirdi. Ve benim öyküm işte böyledir! Ve buraya girerken kendimi kimseye teslim etmemeye azmâttim; ve senin tarafından ilk kez şiddet görünce, kendimi köşkün penceresinden denize atıp annemi ve kardeşimi bulmaya karar verdim. Ve gururumdan dolayı bunca zamandır suskunluğa büründüm. Ama yüreğinin beni gerçekten sevdiğini ve benim yüzümden tüm gözdelelerini bıraktığını anlayınca, senin kibar davranışlarından etkilenmeye başladım. Ve senden hamile kaldığımı görerek sonunda seni sevdim ve ondan sonra kaçıp kendimi denize atarak ülkeme kavuşma fikrinden vazgeçtim. Ve zaten böyle hamile de kalınca hangi yüz ve hangi yürekle annemin ve kardeşimin yanına dönecektim? Onlar beni bu halde görünce ve bir yeryüzü adamıyla birleştiğimi anlayınca kederlerinden ölür; İran ve Horasan sultanı ve hükümdarların en yücesinin eşi olduğumu söylesem bile bana inanmazlardı! Ve işte sana söylenecek her şey bu kadardır ey Şah Şehriman! Vesselam...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Otuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"Ve işte sana söylenecek her şey bu kadardır, ey Şah Şehriman, vesselam!" demiş.

Bu konuşmayı duyan şah, karısının iki gözü arasından öpmüş ve ona "Ey büyüleyici Gülnar, ey deniz kızı, ey harika yaratık, ey gözümlün nuru sultanım, bana ne harika şeylerden söz ettin, böyle! Kuşkusuz, eğer beni terk edip gitseydin, bu bir an sürse bile, o anda ölürdüm ben!" demiş. Sonra da "Ama, ey Gülnar, bana, denizde doğduğunu, annen Çekirge'nin ve kardeşin Salih'in öteki yakınlarıyla birlikte deniz içinde yaşadıklarını ve babanın yaşadığı sürece deniz ülkesinin sultanı olduğunu anlattın! Oysa, ben, denizsel varlıkların mevcut bulunduğu konusunu tam anlamıyla kavrayamadım; ve bugüne kadar yaşlı kadınların bu konuda bana anlattıklarını akıl almaz saçmalıklar olarak kabul ettim. Ama seni dinleyince ve senin denizde yaşayanlardan biri olduğunu anlayınca bu gibi olayların gerçekliğinden artık kuşku duymaz oldum. Bundan dolayı senden, kendi ırkın ve yurdunda yaşayan bilinmeyen halkın hakkında beni daha iyi aydınlatmanı rica ediyorum. Özellikle bana suda, boğulup tıkanmadan nasıl yaşanılabilir, açıkla! Çünkü bu, benim tüm yaşamımda işittiğim en inanılmaz şeydir!" diye eklemiş.

Bunun üzerine Gülnar, ona "Kuşkusuz, bütün bunları sana tüm dost yüreğimle anlatacağım. Bil ki, ikisinin de dua ve barış üzerlerine olası Davut'un oğlu Süleyman'ın mührü üzerine kazılı isimlerin erdemi hürmetine, bizler denizin dibinde karada yaşar ve yürür gibi yaşıyor ve yürüyoruz; havada soluklanır gibi nefes alıyoruz; ve boğulacak yerde gıysilerimiz bile ıslanmadan yaşamımızı sürdürüyoruz; deniz, görmemizi engellemiyor ve hiçbir uygunsuz durum olmaksızın gözlerimizi açık tutuyoruz; ve öylesine seçkin gözlerimiz var ki, suyun uzayıp giden yoğunluğu içinde denizin derinliklerini delebiliyor; bize kadar ulaşan güneşin ışınları ve üstümüzdeki ay ile yıldızların parıltısı kadar denizin içindeki her şeyi ayırt ediyoruz.

Ülkemize gelince; yeryüzündeki tüm ülkelerden daha geniştir ve çok kalabalık büyük kentleri kapsayan eyaletlere bölünmüştür.

Ve oradaki halk, tıpkı yeryüzünde olduğu gibi, yaşadıkları bölgele-
re göre, türlü türlü yaşam ve davranış anlayışlarına ve de çeşitli be-
densel oluşumlara sahiptir; kimileri balıktır; kimileri de, bizim gibi,
Tanrı'ya ve Peygamberlerine inanan insan yapısındadır; ve Süley-
man'ın mühründe kazılı olan dilin tıpkısını konuşur. Oturduğumuz
yerlere gelince, yeryüzünde asla düşleyemeyeceğiniz bir mimarlık
anlayışıyla gerçekleştirilmiş göz kamaştıran saraylardır! Bunlar, biz-
de ne denli büyük ve güzel olsalar da pek değer verilmeyen ve an-
cak fakirlerin ve yoksulların barınaklarını süsleyen inciler söz konu-
su olmaksızın, billur kayalardan, sedeften, mercandan, yakuttan, al-
tından, gümüşten ve her türlü değerli maden ve taştan yapılmıştır.
Dolaşım olanaklarımıza gelince, bedenlerimiz harika bir çeviklik ve
kayganlıkla donanmış bulunduğundan, biz, sizler gibi, atlara ve ara-
balara ihtiyaç duymayız; buna karşılık şenlik günlerinde, toplu eğ-
lentilerde ve uzak yolculuklarda hizmet görmeleri için ahırlarımız-
da at besler ve araba bulundururuz. Bu arabalar sedeften ve değerli
madenlerden yapılmıştır; oturulacak yerleri ve tahtları da değerli
taşlardan yontulmuştur. Ve deniz atlarımız, yeryüzünde hiçbir hü-
kümdarın benzerlerine sahip olamayacağı kadar güzeldir! Ama, ey
şah, artık sana uzun uzadıya deniz ülkesini anlatmak istemiyorum.
Çünkü uzun olacağım umduğum yaşamımızda, Tanrı isterse, seni il-
gilendiren konularda sonsuz ayrıntılarla bilgi sunmam için yeterli
zamanın olacaktır. Şimdilik çok önemli ve de doğrudan doğruya se-
ni ilgilendiren bir konuyu çabucak açıklamayı yeğ tutuyorum. Sana
doğumdan söz etmek istiyorum. Bil ki, efendim, aslında, deniz ka-
dınlarının doğum yapması, yeryüzündeki kadınların doğum yapma-
sından tüm olarak farklıdır! Benim doğum zamanım da çok yakın ol-
duğundan, senin ülkenin ebe kadınlarının bana gereğince doğum
yaptıramayacaklarından çok korkuyorum! Bundan dolayı senden
Çekirge annemi Salih kardeşimi ve öteki yakınlarımı getirtmeme
izin vermeni rica ediyorum; onlarla barışırım ve annemin de yardı-

myla yeğenlerim güvenli bir doğum yapmamı sağlarlar ve tahtının mirasçısı olacak nevezata özen gösterirler...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Otuz Birinci Gece Olunca

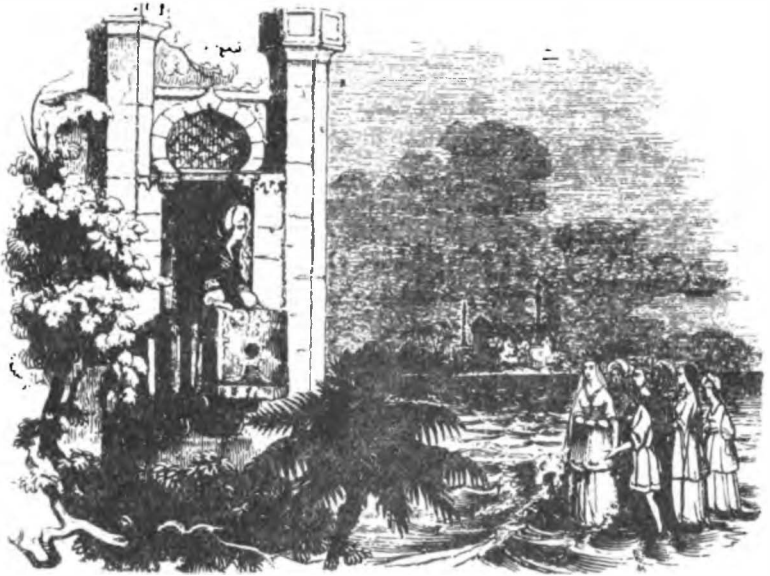
Demiş ki:

Ve annemin de yardımıyla yeğenlerim güvenli bir doğum yapmamı sağlarlar ve tahtının mirasçısı olacak nevezata özen gösterirler!" diyerek yanıt vermiş.

Bu sözleri işitince, şah "Ey Gülnar, senin arzuların benim davranış kurallarımdır ve ben hanımının buyruklarına boyun eğen köleyim! Ama, söyle bana ey harika yaratık! Bu kadar az bir zamanda annene, kardeşine ve yeğenlerine nasıl haber ulaştırabilecek, bunca yakın olan doğumunda onların hazır bulunmalarına sağlayacak-sın? Her durumda, bu arzunu daha önce bilmek; böylece gerekli hazırlıkları yaptırarak onları layık oldukları onurların tümüyle karşılamak isterdim!" diyerek onu yanıtlamış. Genç sultan da "Efendim, aramızda merasime gerek yok" diye cevap vermiş. "Ve zaten yakınlarım her an buraya gelebilir! Nasıl buraya ulaşacaklarını bilmek istersen, bu odanın yanındaki odaya girmen ve bir bana, bir de o odadaki pencerelerden denize bakman yeterli olacaktır!" diye sözünü sürdürmüş. Ve hemen Şah Şehriman yandaki odaya girmiş; ve elinden geldiğince dikkatle Gülnar'a ve bunu izleyerek yüzeyinde ne olacağım merak ettiği denize bakmış.

Gülnar da koynundan iki parça Komor Takımadaları'nda biten sarısabır çıkarmış; bunları bir buhurdanlığa koymuş ve tutuşturmuş. Buhurdanlıktan duman tüter tütmez uzun ve keskin bir ılık

çalmış; ve buhurdanlık üzerine anlaşılmaz sözcükler ve sihirli deyimler fısıldamış. Ve o anda, deniz köpürmüş ve kımıldanmaya başlamış; sonra yarılarak içinden ilkin ay kadar güzel ve usul boylu, yüzü ve inceliğiyle Gülnar'a benzer bir delikanlı çıkmış; yanakları pembe beyaz, saçları ve bıyıkları doğuştan deniz yeşili imiş; ve şairin dediği gibi, aydan da göz kamaştırıcı imiş; çünkü ay, göğün sadece bir burcunda yer alırken, bu delikanlı, bütün gönüllerde yer alıyormuş! Onu izleyerek denizden çok yaşlı, saçları bembeyaz bir kadının çıkmış; bu, delikanlının ve Gülnar'ın annesi Çekirge imiş. Onu

da, hemen ardından, belli bir ölçüde Gülnar'a benzeyen ve onun yeğenleri olan aylar kadar güzel beş genç kız izlemiş. Delikanlı ile beş genç kız, deniz üzerinde yürüyerek kuru ayaklarla köşkün pencere-lerinin altına kadar ilerlemişler ve oradan gerilerek birbiri ardından, bir an için kendilerine göründükten sonra onların girmelerine

yol açmak için zamamnda çekilen Gülnar'ın bakındığı pencereye yeğnilikle sıçramışlar.

O zaman Şehzade Salih, annesi ve yeğenleri Gülnar'ın boynuna atılmışlar ve onu yeniden bulmanın coşkusuyla, sevinçten gözyaşları dökerek kucaklamışlar; ve ona "Ey Gülnar bizi terk etmeye ve dört yıldır kendinden yana habersiz bırakmaya, hatta bulunduğun yeri bile bildirmemeye gönlün nasıl razı oldu? Vallahi! Ayrılığının acısıyla içimiz burkuldukça dünya gözümüze dar geldi! Artık yemeden içmeden zevk almamaya başladı; çünkü yediklerimiz ağızımıza tat vermez olmuştu! Ve artık ayrılığının acısıyla baştan aşağı yanarak gece gündüz ağlayıp inlemekten başka bir şey yapamaz olduk! Ey Gülnar! Bak, yüzümüz ıstıraptan nasıl inceldi ve sarardı!" demişler. Gülnar da bu sözleri duyunca, annesinin ve kardeşi Şehzade Salih'in ellerini öpmüş ve yeniden sevgili yeğenlerini kucaklamış ve hepsine birden "Kuşkusuz! Size önceden haber vermeden ayrılmakla sizin sevecenliğinize karşı büyük bir kusur işledim. Ama bahta karşı durulur mu? Şimdi artık birbirimizi bulmuş olmakla mesut olalım ve Tanrı'nın hayırseverliğine şükredelim!" demiş. Sonra hepsini yöresine oturtmuş ve tüm öyküsünü başından sonuna kadar onlara anlatmış. Ama onu burada tekrarlamak yararsız! Sonra da "Ve şimdi ben, bu üstün nitelikli ve mükemmelliğin sınırında mükemmel olan ve beni sevip hamile bırakan şahla evli bulunduğum için, buraya aramızı düzeltmek ve çocuk doğurduğum sırada yardımınızı rica etmek için sizi buraya getirdim. Çünkü denizin kızlarını nasıl doğurtacaklarını bilmeyen yeryüzü ebe kadınlarına güvenim yok!" diye eklemiş. O zaman anası Çekirge Sultan, ona "Kızım, seni burada bir yeryüzü hükümdarının sarayında görerek bahtsızlığa düşmüş olmandan çok korkmuştuk! Ve yurdumuza dönmen için seni sıkıştırmaya hazır bulunuyorduk; çünkü seni ne denli sevdiğimizi, sana duyduğumuz sevecenliğe ne çok değer verdiğimizi ve seni mutlu, huzurlu ve kaygısız görmeyi ne kadar arzu ettiğimizi bilirsin! Ama

bize mutlu olduğunu bildirdiğine göre artık senin için ne diyebiliriz?...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Otuz İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ama, bize mutlu olduğunu bildirdiğine göre artık senin için ne diyebiliriz? Ve bahtı zorlayıp seni denizdeki şehzadelerden biriyle evlendirmeye niyetlendirseydik, kuşkusuz bahta karşı çıkmış olacaktık!" demiş. Gülnar da "Evet vallahi! Burada huzurun, zevklerin, onurların, mutluluğun ve tüm arzulanıklarımın doruğundayım!" diye yanıt vermiş.

Hepsi bu kadar! Şah da Gülnar'ın söylediklerini işitmiş; ve yüreğinde memnurluk duymuş ve bu sözlerden ötürü ta içinden ona teşekkür etmiş; ve onu öncekinden bin kez daha çok sevmiş; ve ona karşı duyduğu aşk, yüreğinin çekirdeğinde pekişmiş; ve kendi kendine ona bağlılığının ve tutkusunun mümkün olan her alanda yeni kanıtlarını sunmak için söz vermiş.

Bunu izleyerek, Gülnar, kölelerini çağırmak için el çırpmış ve onlara sofra serip yemek getirmeleri için emir vermiş, sonra da bizzat mutfığa gidip pişirirlerken denetlemede bulunmuş. Köleler kıztatılmış etler, börekler ve meyvelerle donanmış büyük tepsiler getirmişler; Gülnar da yakınlarını, kendisiyle birlikte çevresine oturup yemek yemeleri için sofraya çağırmış. Ama onlar "Yok, vallahi! Gidip kocan olan şaha, bizim geldiğimizi bildirmenden önce hiçbir şey yiyemeyiz! Çünkü onun oturduğu yere izinsiz girdik ve henüz bizi tanımıyor!" diye yanıt vermişler. "Yoksa, sarayında yemek ye-

mek, kendisi bilmeksizin konukseverliğinden yararlanmak büyük bir nezaketsizlik olur! İyisi mi sen git, ona haber ver ve onu görmekle ve böylece aramızda tuz ekmek hakkı doğmasına neden olmasıyla çok mutlu olacağımızı kendisine söyle!" diye eklemişler.

Bunun üzerine Gülnar, yandaki odada saklanmış bulunan şahı bulmaya gitmiş; ve ona "Efendim, hiç kuşkusuz yakınlarıma seni nasıl övdüğümü ve seninle mutlu olduğuma inanmalarını engelleyecek en küçük bir imada bulunsaydım, beni nasıl alıp götürmeye kararlı olduklarını işitmişsindir!" demiş. Şah da "Duydum ve gördüm! Vallahi! Ve işte bu kutsanmış saatte bana olan bağlılığının kanıtını edindim ve artık senin sevginden kuşku duymaz oldum!" diye yanıt vermiş. Gülnar "Ve de, senin için o denli övgüde bulunduktan sonra, sana şunu da söylemeliyim ki, artık annem, kardeşim ve yeğenlerim sana karşı hatırı sayılır bir sevecenlik duydular; ve seni çok sevdiler diyebilirim! Bana da, seni tanımadan ve sana saygılarını ve iyi dileklerini sunmadan ve seninle dostça görüşmeden ülkelerine dönmek istemediklerini söylediler! Ben de senden, onların bu dileklerini yerine getirmeni rica ediyorum. Gelip onları görmeni, onların da seni görmelerini ve aranızda katıksız bir sevecenliğin ve dostluğun doğmasını istiyorum!" demiş. Şah da "İşitmek, itaat etmektir! Zaten benim de arzum budur!" diye yanıt vermiş. Ve hemen ayağa kalkıp yakınlarının bulundukları salona dönerken Gülnar'a eşlik etmiş.

Ve içeri girdiğinde onları en candan şekilde selamlamış; onlar da selamını yanıtlamışlar; ve şah, yaşlı Çekirge Sultan'ın elini öpmüş ve Şehzade Salih'i kucaklamış; ve de hepsini oturmaya davet etmiş. O zaman Şehzade Salih, ona iltifatta bulunmuş; ve Gülnar'ın bir değerbilmezin eline düşüp ziyan edildikten sonra bir mabeyinci ya da bir aşçıyla everilecek yerde kendisi gibi büyük bir şahın eşi olduğunu görmekle kapıldıkları sevinci belirtmiş; ve her birinin Gülnar'ı ne çok sevdiklerini ve daha önceleri, daha ergenlik yaşına ulaşmadan önce, onu denizdeki şehzadelerden biriyle evermeyi düşündüklerini, ama baktının itisiyle, kendi keyfince evlenmek üzere de-

nizaltı ülkesinden nasıl kaçtığını ona anlatmış! Şah da "Evet! Allah onu bana nasip etmiş. Ve sana kayınvaldem Çekirge Sultan ve sana Şehzade Salih ve de kibar yeğenlerim, iyi dileklerin ve övgüleriniz ve evlenmeme bütün gönlünüzle rıza gösterdiğiniz için çok teşekkür ederim!" diye yanıt vermiş. Sonra şah onları birlikte yemek yemek üzere sofra yöresine çağırmış ve onlarla uzun uzadıya tüm samimiyetiyle görüşmüş ve sonra her birine kendi dairelerine çekilirken eşlik etmiş.

Gülzar'ın yakınları, kendi onurlarına düzenlenen şenlikler ve eğlenciler içinde çok gecikmeden gelen Sultan'ın doğum yaptığı güne kadar sarayda kalmışlar. Gerçekten, Gülzar, hamileliğinin süresi dolunca, Çekirge Sultan'ın ve yeğenlerinin elleri arasında bulunay halindeki ay kadar güzel, pembe ve tombul bir oğlan çocuğu doğurmuş; onu şahane kundaklara sararak babası Şah Şehriman'ın kucağına vermişler; o da bebeği, ne bir kalemin ne de bir dilin anlatılabileceği denli büyük bir sevinçle alıp dolaştırmış; ve lütuf olarak fakirlere, dullara ve yetimlere büyük sadakalar dağıtmış ve hapishanelerin kapılarını açtırıp mahkûmları salıvermiş; kadın erkek tüm kölelere özgürlük vermek istemiş; fakat onlar emrinde bulunmakla mutlu oldukları böylesi bir efendinin hizmetinden ayrılmak istemediklerinden bu özgürlüğü kabul etmemişler. Tüm mutluluklar ortasında, sürekli eğlencelerle yedi gün geçtikten sonra Sultan Gülzar, kocasının, anasının, yeğenlerinin onayıyla oğluna Gülzar Ay¹ adını koymuş.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

1 Öteki metinlerde aynı anlamda Bedr – i Besim olarak geçer (Ç.).

Ama Beş Yüz Otuz Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

... Sultan Gülnar, kocasının, annesinin ve yeğenlerinin onayıyla oğluna Gülen Ay adını koymuş.

Bunun üzerine Gülnar'ın kardeşi ve Gülen Ay'ın dayısı Şehzade Salih bebeği kollarına almış ve onu, odada kollarında gezdirerek; elleri üzerinde havaya kaldırarak binlerce tarzda öpmeye ve okşamaya koyulmuş; ve birdenbire sıçrayarak sarayın üst katından denize dalarak bebekle birlikte gözden kaybolmuş.

Bunu gören Şah Şehriman heyecan ve kederle dolu, umutsuz-

luk çıgıkları atmaya başlamış ve başına öylesine şiddetli yumruklar indirmeye koyulmuş ki, neredeyse ölecekmiş. Ama Sultan Gülnar durumdan korkmuş ya da çok üzölmüş olmaktan uzak, güvenli bir sesle, şaha "Ey zamanın şahı, bu kadar küçük bir şey için umutsuzluğa kapılma ve oğlun hakkında hiçbir korku duyma! Çünkü ben hiç kuşkusuz bu çocuğu senden daha fazla sevdiğim halde, onun en küçük bir rahatsızlığa uğraması ya da soğuk alması veya sadece ıslanması halinde yapılması gerekeni derhal yapacak olan kardeşimle bulunduğunu bildiğimden içim rahat. Çocuğun kanının yarısının seninkinden olmasına karşın, denizde herhangi bir tehlikeye uğramaya-acağına güven duy! Benden gelen kanının öbür yarısının özelliğiyle, hiçbir belaya uğramadan tıpkı buradaki gibi suda da yaşayacaktır.

Bundan dolayı kaygılanma ve de kardeşimin en kısa sürede sağlıklı durumdaki çocukla birlikte geri gelmekte gecikmeyeceğinden emin ol!" demiş. Çekirge Sultan ile çocuğun genç teyzeleri de eşinin söylediklerini şaha tekrarlamışlar. Ama şah, denizin yeniden kabardığını ve kıpırdadığını ve bağı yarılarak küçük çocuğu kollarında yukarı kaldırarak taşıyan Şehzade Salih'in ortaya çıktığını ve bir sıçrayışta daha önce ayrıldığı pencereye ulaştığını görünceye kadar bir türlü yatışmamış; çocuk öylesine huzurlu bir haldeymiş ki, sanki annesinin bağırındaymışçasına ayın on dördü gibi gülümsüyormuş.

Bunu gören şah, tamamıyla sakinleşmiş ve hayran kalmış; Şehzade Salih de ona "Kuşkusuz, ey şah, benim sıçrayıp çocukla birlikte denize daldığımı görünce büyük bir korkuya kapılmışsındır!" demiş. Şah da "Kuşkusuz! Ey amcamın oğlu¹, gerçekten çok korkmuştum. Hatta onu bir kez daha sağ salım göreceğimden ümidimi kesmiştim!" diye yanıt vermiş, Şehzade Salih de "Bundan böyle onu merak etme, çünkü artık her zaman için suyun tehlikelerine, boğulmaya, su yutmaya, ıslanmaya ve başka benzer şeylere karşı korunmuş durumdadır; ve tüm yaşamı boyunca denize dalabilir ve keyfince orada dolaşabilir. Çünkü denizde doğan kendi çocuklarımızla aynı ayrıcalıkları kazanması için gerekli olanı yaptım; bunu da marifetini bildiğim bir sürmeyi gözlerine ve kirpiklerine sürerek ve barış ve dua ikisinin de üzerine olası Davut'un oğlu Süleyman'ın yüzüğünde yazılı olan gizemli sözleri üstüne üfleyerek sağladım!" demiş.

Bu konuşmayı izleyerek Şehzade Salih, küçüğü annesine geri vermiş; sonra kemerinden ağız mühürlü bir kese çıkarmış; mührü parçalayarak ağzını açmış ve dibinden tutarak içindekileri halının üzerine silkelemiş. Şah güvercin yumurtası iriliğinde elmasların,

¹ Amcamın oğlu: Burada "Kayınbiraderim" anlamındadır (Ç.)

yarım ayak uzunluğunda zümrüt çubukların, iri inci dizilerinin, olağandışı renkte ve boyutta yakutların ve birbirinden daha harika her türden cevahirin halı üzerinde parıldadığını görmüş. Ve bütün bu mücevherat çok renkli bir alev saçarak, salonu, ancak rüyalarda görülebilecek bir ışık uyumuyla aydınlatmış. Şehzade Salih de, şaha "İlk gelişimde ellerimin boş olmasının özrünü oluştursun diye bunları armağan olarak getirdim. O zaman kızkardeşim Gülnar'ın nerede olduğunu bilmiyordum ve mutlu bahtının onu senin gibi bir şahın yoluna çıkardığını aklıma bile getirmemiştim. Ama bu armağan hâlâ da, gelecek günlerde sana sunmak üzere sakladıklarımın kıyaslanamayacak kadar önemsizdir!" demiş. Şah ona bundan dolayı nasıl teşekkür edeceğini bilememiş ve Gülnar'a doğru dönerek ona "Gerçekten, kardeşinin bana gösterdiği cömertlik ve yeryüzünde bir eşi daha bulunmayan ve taşlarının biri bile bütün ülkeme bedel olan bu armağanın şahaneliği beni son kertede şaşırttı!" demiş. Gülnar da kardeşine akrabalık görevlerini bu denli bir davranışla yerine getirdiği için teşekkür etmiş; Salih de şaha dönerek "Vallahi, ey şah, bunlar, senin şanına uygun düşer armağanlar değildir! Bize gelince, senin iyiliğinin bize yüklediği minnet borcundan asla kurtulamayacağız; yüzümüzü gözümüzü yerlere sürerek bir yıl sana kulluk etsek bile sana olan borcumuzu ödeyemeyiz; çünkü üzerimizdeki hakkınla karşılaştırılırsa her şey çok değersiz kalır!" demiş.

Bu sözleri duyunca şah, Şehzade Salih'i kucaklamış ve ona candan teşekkür etmiş. Sonra da onu, annesi ve yeğenleriyle kırk gün daha şenlikler ve eğlenceler düzenlediği sarayda kalmaya zorlamış. Ama, bu sürenin sonunda Şehzade Salih, şahın huzuruna çıkmış ve elleri arasından yeri öpmüş. Şah da ona "Konuş, ya Salih! Ne istersin?" diye sormuş. O da "Ey zamanın şahı, gerçekten biz senin nimetlerinle boğulduk; ama artık ayrılmak için izin istemeye geldik. Çünkü ruhumuz ülkemize, ailelerimize, evlerimize dönmeyi candan diliyor. Epeydir onlardan uzak kaldık! Ve de yeryüzünde artık bir

gün bile fazla kalmak sağlığınıza zarar verir! Çünkü denizaltı iklimi-
ne alışmışsınız bir kez...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Otuz Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Yeryüzünde artık bir gün bile fazla kalmak sağlığınıza za-
rar verir. Çünkü denizaltı iklimine alışmışsınız bir kez!" diye yanıt ver-
miş. Şah da "Benim için ne büyük üzüntü, ey Salih!" diye yanıt ver-
miş. O da "Bizim için de öyle! Ama, şahım, sana saygılarımızı sun-
mak ve Gülnar ile Gülen Ay'ı görmek için zaman zaman yine geli-
riz!" demiş. Şah da "Evet, vallahi! Bunu sık sık yapın! Bana gelince,
sana ve seninle birlikte Çekirge Sultan'a ve yeğenlerine denizaltın-
daki ülkeneye giderken eşlik edememekten çok üzgünüm. Çünkü su-
dan çok korkarım!" demiş. O zaman hepsi birden ondan izin almış-
lar ve Gülnar ile Gülen Ay'ı kucakladıktan sonra birbiri ardından
pencereden atlayarak suya dalmışlar. İşte onların durumu böyley-
miş!

Küçük Gülen Ay'a gelince şöyle! Annesi Gülnar, onu sütanaları-
nın eline bırakmak istemediğinden dörtyaşına ulaşınca kadar, de-
nizin tüm erdemlerini taşıyan kendi memesinin sütüyle emzirmiş;
ve çocuk, aslı denizden gelen annesinin sütüyle bunca uzun süre bes-
lendiğinden, sonunda günden güne daha yakışıklı ve daha iri kıyım
olmuş; büyüdükçe gücü ve hoşça giderliği artmış; öylesine ki, on beş
yaşına ulaştığında gençlerin en yakışıklısı, en sağlam yapılısı, beden
eğitiminde en yeteneklisiymiş; zamanın şehzadeleri arasında en bil-
gesi ve en bilgilisi o imiş. Ve babasının tüm geniş imparatorluğunda

her gün herkesin konuşmaları, sırf onun erdemleri, büyüleyiciliği ve her alandaki başarıları üzerine yürütölür olmuş; gerçekten de güzel bir gençmiş! Ve şair ondan şöyle söz ederken hiç de abartmıyormuş:

Delikanlılığın devetüyü, yüzünde çok hoş iki çizgi çizmiştir, pembe yanaklar üzerine iki siyah çizgi... İnciler üzerindeki gri amberler gibi ya da elmaslar üstünde siyah kehribar gibi!

Öldürücü çizgiler baygın göz kapaklarının ardında yer almıştır; ve her bir bakışıyla fırlar ve öldürür!

Sarhoşluğa gelince sen, onu, şaraplarda arama! Şaraplar, senin arzunla uğradığın utancın kızarttığı yanakları kadar bunu sana sağlayamaz!

Ey nakışlar, göz kamaştıran yanakları üzerinde çizili bulunan siyah nakışlar¹, siz karanlıklarda yanan bir lambanın aydınlattığı misk tanelerinden oluşmuş bir tespihe benzersiniz!

Oğlunu büyük bir sevgiyle seven ve onda pek çok şahane nitelikler gören şah da, kendisinde yaşlılık ve bahtın sonuncu çizgiyi çizdiğini duyumsayarak henüz yaşarken onun tahta geçtiğini görmek istemiş. Bu maksatla vezirlerini, ülkenin ileri gelenlerini toplamış; bunlar genç şehzadenin onun yerine almaya her bakımdan layık olduğunu biliyorlarmış; onlara yeni hükümdarlarına itaat yemini ettirmiş; ve onların önünde tahtından inerek tacını başından çıkarıp oğlu Gülen Ay'ın başına kendi elleriyle yerleştirmiş. Bundan sonra tüm otorite ve iktidarını ona devrettiğini göstermiş olmak için oğlunun önünde elleri arasından yeri öpmüş; ayağa kalkarak önce oğlunun elini, sonra şahlık giysisinin eteğini öpmüş ve vezirler ve emirler sol yanında yer alırken, kendisi de tahtın sağ yanında yer almış.

1 Nakışlar sözcüğü ile burada yine yüzüne nakşedilmiş gibi duran ayva tüyü sakallar anlatılmak isteniyor (Ç.)

Ve yeni Şah Gülen Ay, hemen hükmetmeye, askıda kalan işleri düzenlemeye, lütuf görmeye layık memurları atamaya ve kusuru görülenleri işten el çektirmeye, güçlülere karşı güçsüzlerin, zenginlere karşı fakirlerin hakkını savunmaya girişmiş; ve öylesine bir bilgelikle, insafla ve derin sevgiyle adalet dağıtmış ki babası, babasının yaşlı vezirleri ve orada bulunanların hepsi hayran kalmış; Şah Gülen Ay ancak öğle vakti Divan'ı dağıtmış.

O zaman, babası olan eski şaha eşlik ederek annesi, denizde doğmuş olan sultan hanımın yanına girmiş; başında hükümdarlığın altın tacını taşıyor ve gerçekten ay kadar güzel görünüyormuş. Annesi de, onu, başında taçla bu denli yakışıklı görünce, heyecandan ağlayarak ona doğru koşmuş; ve boynuna atılarak ona sevecenlik ve coşkuyla sarılmış; sonra da elini öpmüş ve ona kutlu bir saltanat, uzun ömür ve düşmanları üzerinde zafer dilemiş.

Ve üçü birden böylece mutlulukla ve uyruklarının sevgisiyle bir yıl boyunca yaşamışlar; bu sürenin sonunda yaşlı hükümdar Şehriman yüreğinin hızla çarptığını duyumsamış; eşini ve oğlunu ancak kucaklayacak ve onlara son vasiyetlerini anlatacak zaman bulmuş; büyük bir huzur içinde ölmüş; ve övülesi Tanrı'nın rahmetine kavuşmuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Otuz Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Büyük bir huzur içinde ölmüş ve övülesi Tanrı'nın rahmetine kavuşmuş. Ve Gülnar ile Gülen Ay'ın matemleri ve üzüntüleri çok büyük olmuş ve hiç kimseyi görmeksizin bir ay ağlamışlar; ve fa-

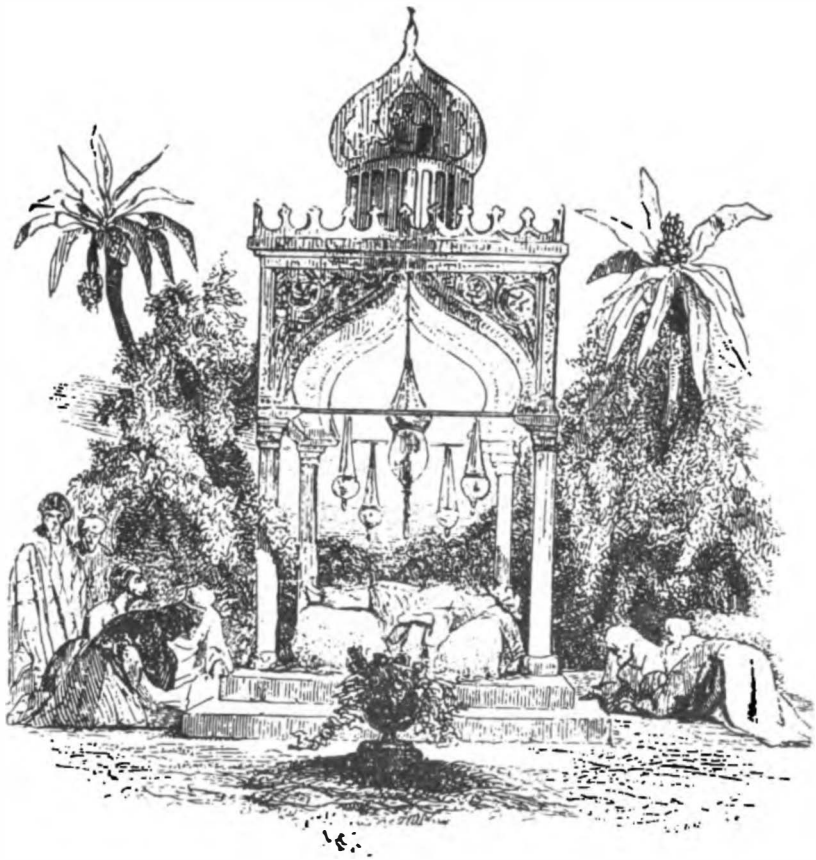
kirlerin, dulların ve yetimlerin yararlanması için bir imarethanenin yanında onun anısına layık bir anıt dikmişler.

Ve bu arada, genel matemde yer almak üzere denizyerlileri büyük anne Çekirge Sultan ve şahın dayısı Şehzade Salih ve teyzeleri de oraya ulaşmakta gecikmemişler. Zaten yaşlı şah yaşarken de, birçok kez gelerek yakınlarını ziyaret etmiş bulunuyorlarmış; ve onun son anlarında yanında bulunamadıkları için pek çok ağlamışlar; ve hepsi birden genel mateme katılmışlar; ve karşılıklı olarak sırayla birbirlerine başsağlığı dilemişler; ve uzun bir süre geçtikten sonra şaha, babasının ölümünü unutturabilmişler. Ve onu Divan'daki toplantılara katılmaya ve ülkesinin işleriyle uğraşmaya davet etmişler. O da, epeyce dayattıktan sonra, yakınlarını dinlemiş ve yeniden altınla işlenmiş ve değerli taşlarla bezenmiş hükümdarlık giysilerine bürünmeye ve tacım başına koymaya rıza göstermiş. Ve yeniden Devlet gücünü üstlenerek herkesin takdirini ve büyüklerin ve küçüklerin saygısını kazanarak adalet dağıtmış ve bu da böylece bir yıl sürmüş.

Bir gün öğleden sonra, epey zamandır kızkardeşi ile yeğenini gelip görmemiş olan Şehzade Salih, denizden çıkıp Ana Sultan ile Gülen Ay'ın bulunduğu salona girmiş. Onlara selam verip sonra ikisini de kucaklamış. Gülnar da ona "Kardeşim, nasılsın, annem nasıl, yeğenlerim nasıl?" diye sormuş; o da "Kardeşim, onların hepsi iyi, huzurlu ve mutlu... Senin ve yeğenim Gülen Ay'ın yüzünü görmemekten başka yoksunlukları yok!" diye yanıt vermiş. Ve fındık fıstık yiyerek oradan buradan konuşmaya başlamışlar. Ve Şehzade Salih, büyük övgülerle yeğeni Gülen Ay'ın güzelliğini, çekiciliğini, bedeninin oranlarını, hoş tavırlarını, yarışmalardaki becerisini ve bilgeliğini sayıp dökmüş; ve orada bulunan ve bir divana uzanmış ve başı bir yastığa dayalı olan Gülen Ay, kendi hakkında dayısının ve anasının konuşmalarını duyarak, onları dinler görünmek istemeyerek uyur gibi yapmış; ve bu yoldan rahatça kendi hakkındaki konuşmalarını işitebilmiş.

Gerçekten, Şehzade Salih, yeğeninin uyuduğunu görerek kız kardeşi Gülnar ile daha özgürce görüşerek ona "Unutuyorsun ki, kardeşim, oğlun yakında on yedi yaşına ulaşacak; bu yaşta da çocukları evermek düşünülür! Oysa, ben, onu bunca yakışıklı ve güçlü görerek ve onun yaşında şu ya da bu yoldan doyurulması gerekli ihtiyaçlar bulunduğunu bilerek, başına hoş olmayan şeyler gelmesinden korku duydum. Bundan dolayı onu evermenin zorunlu olduğunu düşündüm ve deniz kızları arasından ona, kendisine eşit güzellikte ve çekicilikte olan bir sultan buldum!" demiş. Gülnar da "Kuşkusuz! Benim de candan arzum budur, çünkü sadece tek bir oğlum var; onun da artık babasından kalan tahta bir mirasçı bırakmasının zamanı geldi! Dolayısıyla, kardeşim, senden, ülkemizin genç kızlarını bana hatırlatmam rica ediyorum, çünkü denizi terk edeli beri o kadar çok zaman geçti ki, bu kızların hangileri güzel, hangileri çirkindir hatırlayamıyorum!" diye yanıt vermiş. O zaman Salih, kızkardeşine deniz sultanlarının en güzellerini birbiri ardından, nitelikleri üzerinde durarak, onlardan yana ya da onlara karşı olan yararlı ve zararlı yanlarını da belirterek saymaya koyulmuş; ve her birini andıkça, Gülnar da "Ah! Hayır, anası yüzünden onu istemem; ötekini de babası yüzünden düşünemem; diğerini dili çok uzun olan teyzesi dolayısıyla istemem! Ötekini kötü kokan büyük annesi nedeniyle, diğerini de hırsı ve açgözlülüğünden ötürü düşünemiyorum!" diyor ve bu, Salih'in kendisine hatırlattığı bütün sultanlar söz konusu oldukça, böylece sürüp gidiyormuş.

Bunun üzerine Salih, ona "Kardeşim, yeryüzünde de, denizaltında da bir eşi olmayan oğlun için eş seçiminde titiz davranmakta haklısın! Ama, ben sana, elde bulunan tüm genç kızları sayıp döktüm ve sana önerebileceğim sadece bir tek kız kaldı!" demiş. Sonra durup tereddüt ederek "İlkin yeğenimin gerçekten uyumakta olduğuna iyice güven duymam gerek; çünkü sana bu genç kızdı, onun yanındayken söz edemem; ve bu önlemi almakta kendime göre nedenlerim var...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Demiş ki:

Bu genç kızdan onun yamndayken söz edemem; bu önlemi almakta kendime göre nedenlerim var!" demiş.

Bunun üzerine Gülnar, oğlunun yanına yaklaşmış ve onu yoklayıp solumasını dinlemiş; çok ağır bir öğle uykusu getiren bir tabak soğan yemiş olan oğlunun derin bir uykuya dalmış bulunduğunu görerek Salih'e "Uyuyor! Ne diyeceksen söyleyebilirsin!" demiş. O da "Bil ki, kardeşim, bu önlemi alıyorsam, asla kendi bakımından değil, ama babası olan şah yüzünden evlenme yoluyla ele geçirilmesi son derece güç olan bir denizaltı sultanından şimdi sana söz edeceğim içindir! Bizler işin güvenli olduğunu görmedikçe, yeğenimin ondan söz edildiğini işitmesi de asla yararlı olmaz; çünkü, kardeşim, biliyorum ki, aşk; kadınların ve kızların yüzleri bir ar peçesiyle kapalı olduğundan, biz Müslümanlarda, çoğu zaman, gözlerden çok kulaklar yoluyla algılanır!" demiş. Ana Sultan da "Haklısın kardeşim! Aşk ilkin su fişkirtan bir havuzken, çabucak felaket saçan engin bir tuzlu denize dönüşür! Ama lütfen çabuk ol da, bana, bu sultanla şah babasının adlarını söyle!" demiş. Kardeşi, "Denizaltı hükümdarlarından Semender'in kızı Cevahir¹ Sultan!" demiş.

Bu ismi işiten Gülnar "Ah! Şimdi bu Cevahir Sultanı hatırladım! Benim denizde yaşadığım sırada, ancak bir yaşında bir bebekti; ama kendi yaşındaki tüm bebekler arasında güzel bir çocuktü. Kim bilir o zamandan bu yana ne kadar harika olmuştur!" diye haykırmış. Salih "Gerçekten bir harika oldu; ne yeryüzündeki ne de sualtındaki ülkelerde böylesi bir güzellik görül müştür. Oh! Kardeşim, bu kız öylesine tatlı ve ince, öylesine doyumsuz ve büyüleyici ki! O

¹Mathers'de ve Lippmann'da Cevhere (Ç.)

teni, o saçları! O gözleri! Ve boyu bosu! Hele kalçası, öf, öylesine okkalı, bel öylesine ince; yani hem tıkHz hem de kaygısız ve ayrıksız; her yamyla yuvarlak güzelliKlerle donanmış bir yaratık! Salınıp yürürken bhanK dalını kıskandırır; dönüp bakarsa ceylanlar ve karacalar gizlenirler! Yüzünü gösterirse, güneş ve ay utandırır! Kıpırdarsa devirir! Dayanırsa öldürür! Ve otursarsa art yuvarlarcının izi öylesine derindir ki, kaybolmaz! Bu denli parlak ve mükemmel olur da nasıl Cevahir diye anılmaz?" diye yanıt vermiş. Gülnar da "Kuşkusuz!

Ona bu ismi vermek için anasına, tüm bilgilerin Sahibi Tanrı esin vermiştir! İşte gerçekten oğlum Gülen Ay'a eş olmaya layık kız budur!" diye yanıt vermiş. Hepsî o kadar! Ve Gülen Ay uyur gibi yapmayı sürdürmüş; ama ruhunda büyük bir zevk duymuş ve bunca tıkHz olduğu kadar, bunca incelikli de olan bu deniz sultanına sahip olmak hayalleri içinde yüreği hızla çarpmış.

Ama Salih, hemen "Yalnız, kardeşim, Sultan Cevahir'in babası Şah Semender hakkında ne demiştin sana? Kaba, vahşi ve nefret uyandırıcı biridir! Evlenmek üzere başvuran birçok şehzadeye kızını vermeyi reddetti. Hatta kemiklerini kırdırdıktan sonra onları utanç içinde bırakarak kovdu! Bundan dolayı kararsızım!" diye eklemiş. Sultan "Oldukça ince bir iş! Bizim de bunu uzun uzadıya düşünmemiz ve meyve olgunlaşmadıkça ağacı sallamamız gerek!" diye yanıt vermiş; Salih de "Evet! Düşünelim! Sonra ne olur, görürüz!" diye sözü bağlamış. Sonra, o anda Gülen Ay uyanmış gibi davranınca, konuşmayı bıraktıkları yerden daha sonra yeniden ele almak üzere susmuşlar. İşte onların durumu böyleymiş!

Gülen Ay'a gelince, sanki hiçbir şey duymamış gibi yattığı yerden kalkmış; rahatça gerinmiş; ama taa içinde, yüreği aşktan yanıyor ve yakıcı bir ateşle dolu bir mangal üzerindeymiş gibi cızıldıyor-muş...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Otuz Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ama taa içinde, yüreği aşktan yanıyor ve yakıcı bir ateşle dolu bir mangal üzerindeymiş gibi cızıldıyor-muş.

Gülen Ay bu konuda anasına ve dayısına en küçük bir söz söylemekten kaçınarak erkenden odasına çekilmiş ve bütün geceyi kendisi için çok yeni olan bu gönül derdinin pençesinde tek başına geçirmiş; arzularının amacına en kısa zamanda ulaşmak için en iyi çareyi düşünmüş durmuş. Onun gözlerini bir an bile kapayamadan sabaha kadar uyanık kaldığını söylemenin hiç gereği yok!

Şafak söker sökmez de ayağa kalkıp geceyi sarayda geçirmiş olan dayısı Salih'i uyandırmaya gitmiş; ve ona "Dayı, bu sabah deniz kıyısında dolaşmayı arzu ediyorum; çünkü göğsüm daralıyor: deniz havası herhalde beni ferahlatacaktır. Gezintim sırasında bana eşlik etmeni senden rica ediyorum!" demiş. Şehzade Salih de "İşitmek, itaat etmektir!" yanıtını vermiş. Ve ayağa kalkarak, yeğeni ile birlikte kıyıya gitmek üzere dışarı çıkmış. İkiisi birlikte, Gülen Ay dayısı-na hiçbir söz açmadan uzun süre yürümüşler. Gözlerinin köşesinde biriken yaşlarla solgunmuş Gülen Ay! Sonra birdenbire durarak ve bir kaya üzerine oturup denize bakarak doğaçlamadan şu dizeleri bulup şarkıya dökmüş:

Bana, yangının orta yerinde
Yüreğim tutuşurken;
'Onu görmeyi mi, yoksa
Bir yudum taze ve saf su
İçmeyi mi yeğlerdin?' deseydiler;
Sen nasıl yanıt verirdin?
'Onu görüp ölmeyi yeğlerdim mi derdin,
Ey Semender'in Cevahir'inin adı
Üzerine yazılalıdan beri
Duygunluk kazanan yüreğim!'

Şehzade Salih yeğeni şah tarafından hüznle söylenen bu şarkıya dökülmüş sözleri işitince ellerini birbirine çarpmış ve umutsuzluğun sınırında "Lâ İlâhe ill'Allah! Ve Muhammeden Resûlullah!! Muzafer Tanrı'dan yüce ve güçlü başka varlık yoktur! Evladım, demek ki sen, dün, deniz hükümdarı Semender'in kızı Cevahir hakkında annenle konuşmamı duydun? Ne felaket! Çünkü görüyorum ki oğlum, senin aklın ve yüreğin bu konuda şimdiden uğraşıp duruyor; oysa ortada henüz bir şey yok ve konunun ele alınması da oldukça zor!" diye haykırmış, Gülen Ay "Dayı, bana bu Cevahir Sultan ge-

rek, başka hiç kimse değil! Yoksa ölürüm!" diye yanıt vermiş. Dayısı "Öyleyse, çocuğum, senin durumunu kendisine bildirmem için annenin yanına dönelim; ve ondan, seni birlikte deniz ülkesine götürmek ve Semender'in ülkesine gidip senin için evlenmek maksadıyla Cevahir Sultan'ı istemek üzere izin isteyelim!" demiş. Ama Gülen Ay "Hayır dayı, annemden hiç kuşkusuz reddedeceği bir izin istemeyi düşünmüyorum! Çünkü benim için Şah Semender'in kötü huylarım düşünerek korkuya düşecek ve ülkemin şahı olmayınca başsız kalacağını ve taht düşmanlarının yokluğundan yararlanarak yerimi ele geçireceklerini söyleyecektir. Annemi tanırım, bana söyleyeceklerini önceden biliyorum!" diye haykırmış. Sonra Gülen Ay dayısının önünde epeyce ağlamış ve "Anneme haber vermeden seninle birlikte hemen Şah Semender'in ülkesine gitmek istiyorum! O, benim yokluğumun farkına varmadan çabucak geri döneriz!" diye eklemiş.

Şehzade Salih yeğeninin aldığı kararda direndiğini görünce, ona daha fazla acı çektirmek istememiş ve "Ne olacaksa, olsun! Ben Tanrı'ya güvenirim!" demiş. Sonra parmağından, isimler arasından kimi isimlerin üzerine yazılı bulunduğu bir yüzüğü çıkarıp yeğeninin parmağına geçirmiş; ve ona "Bu yüzük seni denizaltında karşılaştığın tehlikelerden kurtaracaktır ve sana denizsel erdemlerimizi sağlayacaktır!" demiş. Ve de hemen "Benim gibi yap!" diyerek sözünü tamamlamış. Ve yeğnilikle havaya fırlayarak kayalığı terk etmiş. Gülen Ay da onun gibi yaparak ayağını toprağa vurup dayısıyla birlikte havaya yükselmiş. Oradan denize doğru inen bir kavis çizerek ikisi birlikte suya dalmışlar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Oradan denize doğru inen bir kavis çizerek ikisi birlikte suya dalmışlar.

Ve Salih, ilkin yeğenine deniz altındaki konutlarını göstermek istemiş; böylece yaşlı sultan Çekirge'nin: kızının oğlunu yanında görmesini ve Gülnar'ın yeğenlerinin sevgili küçük yeğenlerini yeniden görerek sevinmelerini sağlamak istiyormuş. Çok geçmeden oraya ulaşmışlar; Şehzade Salih Gülen Ay'ı hemen büyükannesinin daireesine götürmüştü. Tam o sırada Çekirge Sultan, yakını olan genç kızların ortasında oturmakta imiş; ve Gülen Ay'ın içeri girdiğini gördüğü anda onu tanımış ve duyduğu heyecan ve zevkten soluğu kabarmış. Gülen Ay da, yanına yaklaşarak önce onun, sonra da teyzelerinin ellerini öpmüş; hepsi onu heyecanla ve keskin sevinç çılgınlıkları atarak öpmüş; ve büyükannesi, Gülen Ay'ı kendi yanına oturtmuş ve iki gözünün arasından öperek, ona "Hoş gelmişsin! Ey süt gibi ak yüzlü! Evimizi ışığa boğdun yavrum! Annen Gülnar nasıl?" demiş. O da "Sağlığı mükemmel ve eksiksiz bir mutluluk içinde! Sana ve amcasının kızlarına selamlarını iletmekle görevlendirdi beni!" diye yanıt vermiş. Evet söylediği buymuş; ama gerçek bu değilmiş; çünkü annesinden izin almamış imiş. Ama saraylarının tüm harika yanlarını göstermek isteyen teyzeleri tarafından sürüklenmekle, onlarla birlikte uzaklaşınca, Şehzade Salih çabucak, Semender'in kızı Cevahir'in büyüleyici güzelliğinin öyküsünü kulaklarıyla işiten yeğeninin gönlünde taht kuran aşktan annesini haberli kılmış. Ve ona, serüveni başından sonuna kadar anlatmış ve "Buraya benimle birlikte kızı babasından istemek için geldi!" diye eklemiş.

Şah Gülen Ay'ın büyükannesi Salih'in sözlerini işitince, oğluna karşı öfkenin sınırına ulaşırcasına öfkelenmiş ve Cevahir Sultan'ı,

Gülen Ay'ın yanında söz ederken gerekli önlemi almamış bulunduğundan ötürü şiddetle kınamış; ve oğluna "Sen pekâlâ deniz ülkelere birinin şahı olan Semender'in nasıl değerbilmez, küstah ve budala birisi olduğunu; ve kızını sakınarak nasıl bugüne kadar birçok genç şehzadeyi geri çevirdiğini biliyorsun! Ona karşı bizi de aynı alçaltıcı duruma düşürmekten korkmuyor ve hiç kuşkusuz reddedeceği bir öneride bulunmaya sürüklemekten çekinmiyorsun! Bu durumda onurumuza bunca tutunan bizler mahcup düşecek ve oradan, kuşkusuz, ibiğimiz düşerek geri döneceğiz! Gerçekte, oğlum, hiçbir durumda ve hangi tarzda olursa olsun, özellikle uyku ilacı alıp uyumuş bile olsa, kızkardeşinin oğlunun yanında bu sultanın adını anmamalıydın!" demiş. Salih "Evet! Ama şimdi artık olan olmuştur; ve genç adam, genç kıza öylesine âşık ki, bana, ona sahip olamazsa, öleceğini söyledi! Peki sonuç olarak ne yapalım? Hiç değilse Gülen Ay, Çevahir Sultan kadar güzel ve ünlü bir hükümdarlar sülalesinin ardılı ve de kendisi bir yeryüzü ülkesinin güçlü hükümdarı! Bu budala Semender ise dünyanın tek şahı değil! Beni, önerime karşı ödeyemeyeceğim ne gibi bir karşı öneride bulunarak mahcup duruma düşürebilir? Bana kızının zengin olduğunu söylerse, ben, bizimkinin daha zengin olduğunu; kızım güzel derse, oğlumuzun daha güzel olduğunu; kızım soyludur derse, oğlumuzun daha da soylu bir sülaleden geldiğini söylerim! Ve böylece anneciğim, bu evlenmeye razı oluncaya kadar dayatırım! Her durumda, kendi boşboğazlığımla olaya neden olduğuma göre, kemiklerimi kırdırmak ve hayatım bahasına da olsa, işi tatlı bir sonuca bağlamak da bana düşer!" diye yanıt vermiş. Ve yaşlı Çekirge Hatun, gerçekte, bu çözümünden başka yapacak şey olmadığını görüp içini çekerek "Bu tehlikeli serüvene kapılmamak en iyisi olurdu evladım! Ama bahtımız madem ki böyle çizilmiş, inancıma aykırı olsa da, seni istediğini yapmanda özgür bırakmaya karar verdim. Ama sen dönünceye kadar Gülen Ay'ı yanımda tutacağım. Onun, kesin hiçbir şey bilmeksizin, ortaya çıkmasını istemiyorum! Dolayısıyla onsuz yola çık ve de özel-

likle konuşmalarına dikkat et, yoksa kulağına hoş gelmeyen bir sözcük uğruna hiçbir şeyi hesaba katmayan ve herkese karşı aynı edepsizlikle davranan bu kaba ve yabani şahın öfkeye kapılmasından korkarım!" demiş. Salih de "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş.

Şehzade Salih, bunun üzerine ayağa kalkmış ve yanına Şah Semender'e verilmek üzere içi değerli armağanlarla dolu iki büyük heybe alarak bunları iki kölenin sırtına yüklemiş ve onlarla birlikte kendilerini Semender'in sarayına götürecek olan deniz yolunu tutmuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Otuz Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

...Ve onlarla birlikte kendilerini Şah Semender'in sarayına götürecek olan deniz yolunu tutmuş.

Saraya ulaştınca, Şehzade Salih, şahın sarayına gidip konuşma izni istemiş; bu izin kendisine verilmiş. O da deniz ülkesi Şahı Semender'in zümrüt ve Yemen taşından bir taht üzerinde oturmakta olduğu salona girmiş; ve en seçkin bir tarzda ona barış dileklerini sunmuş ve ayakları dibine, kölelerinin sırtlarında getirdikleri şahane armağanlarla dolu iki heybeyi bırakmış. Şah da, bunu görünce, Salih'in barış dileğini yanıtlamış; onu oturmaya davet ederek, kendisine "Hoş geldin Şehzade Salih! Epey zaman var ki, seni görmedim; bundan üzüntü duymaktaydım! Bana çabucak hangi nedenle beni görmek istediğini söyle; çünkü bir armağan sunulunca, daima karşılığında aynı değerde bir şey beklenir! Konuş da, senin için bir şey yapıp yapamayacağımı anlayayım!" demiş. Bunun üzerine Salih,

şahın önünde bir kez daha iyice eğilmiş ve ona "Evet! Benim, ancak Tanrı'nın ve huzurunda bulunduğum arslan yürekli, cömert; zaferleri, yüceliği, nezaketi, merhameti ve iyiliği tüm karalar ve denizlerde ünlenmiş ve kervanların geceleyin ateş yöresinde toplandıkları vakit konuşmalarında hayranlıkla kendisinden söz ettiği soylu şahın yerine getirebileceği bir dileğim var!" demiş. Birbirine bitişik müthiş kaşlarının çatılışı bu konuşmayla biraz gevşemiş olan Şah Semender de "Dileğini açıkla ey Salih, duyarlı bir kulağa ve algılamaya hazır bir zekâya ulaşacaktır! Eğer yapabileceğim bir şeyse, bunu gecikmeden yerine getirmek isterim! Ama yapamayacağım bir şeyse; kötü niyetin bununla ilgisi olmayacaktır! Çünkü Tanrı, ey Salih, bir varlıktan yeterliğini aşan bir davramış beklemez!" demiş. Bunun üzerine Salih, şahın önünde ilk iki eğilişinden de daha fazla eğilerek, ona "Ey zamanın şahı, senden dileyeceğim şey, gerçekte, bana bağışlayabileceğin bir şeydir; çünkü senin gücüne bağlı ve tek başına egemen bulunduğun bir alana dahildir; imkânı bulunduğu önceden güven duymasam kuşkusuz gelip senden istemek densizliğinde bulunmazdım. Bilgeler 'Hoş karşılanmak dilersen, imkânsızı talep etme!' demişlerdir. Ben de, ey şah Tanrı mutluluğumuz uğruna seni korusun, ne akılsız ne de kibirliyim! Ve bil ki, buraya, ey muzaffer şah, sadece elçi olarak geldim! Ve bu da, ey soylu, ey yüceler yücesi şah, senin biricik incin, değer biçilmez mücevherin, gizli hazinen kızın Cevahir Sultan'ı, yeğenim Şah Şehriman'ın ve kızkardeşim Gülnar'ın oğlu ve Beyaz Kent'in ve İran'dan Horasan sınırlarına kadar uzanan ülkelerin hükümdarı Gülen Ay ile evlenmek üzere istemek içindir" demiş.

Deniz ülkesi şahlarından Semender, Salih'in bu konuşmasını işitince, öylesine gülmüş ki, sırtüstü yere düşmüş; ve o durumda da sarsılmayı ve ayağıyla havaya iri tekmeler sıvurarak çırpınmayı sürdürmüştü! Bunu izleyerek ayağa kalkmış ve Salih'e sessizce bakarak ansızın ona "Ho! Ho!" diye haykırmış. Ve yeniden gülmeye ve sarsılmaya başlamış; öylesine şiddetle ve öylesine uzun süreli sarsılmış

ki, sonunda gürültülü bir yellenme koparmış. Ve böylece, sakinleşip Salih'e "Gerçekte, ey Salih, ben seni her zaman aklı başında ve ince fikirli birisi olarak tanımışımdır; ama şimdi ne kadar yanıldığımı anlıyorum! Haydi söyle bana, böylesi çılgınca bir öneride bulunmaya cesaret ettiğine göre uz görüşüne ve aklına ne oldu?" demiş. Ama Salih, hiç bozulmadan ve dayanıklılığını yitirmeden "Bilmiyorum! Ama kesin olan bir şey var! Yeğenim olan Gülen Ay, hiç değilse kızın Cevahir Sultan kadar güzel, zengin ve soylu bir aileden gelmektedir! Ve eğer Cevahir Sultan böylesi bir evlenme için yaratılmamışsa, acaba başka ne iş için yaratılmıştır, söyle bana? Çünkü bilgenin biri 'Bir genç kız ya evlenir, ya mezara girer' demiştir. Onun için, biz Müslümanlarda yaşlı kız görülmez! Öyleyse, ey şah, çabucak bu fırsatı yakala ve kızını mezardan kurtar!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri duyan şah Semender, öfkenin doruğuna ulaşmış ve iki ayağı üzerinde dikilerek ve gözlerini kan bürüyerek kaşlarını çatıp Salih'e "Ey insanların köpeği, kızımın adını herkesin içinde anmak için bula bula bu sözleri mi uygun gördün? Öyleyse sen bir köp'öğlü köpekten başka nesen? Ve senin Gülen Ay adlı yeğenin de kim oluyor? Babası kimmiş onun? Ya hemşiren kim? Hepiniz köp'öğlü köpeksiniz!" diye haykırmış. Sonra muhafızlarına dönmüş ve onlara "Heý, 'sizler! Tutuklayın şu aracıyı ve kemiklerini kırın!" diye haykırmış.

Muhafızlar hemen Salih'in üzerine atılmışlar ve onu yakalayıp yere devirmek istemişler. Ama Salih bir şimşek gibi hızla, onların elinden kurtulmuş ve kaçmak için dışarı fırlamış. Ama, orada, çok şaşırarak deniz atlarına binmiş, çelik zırhlarına bürünmüş ve baştan aşağı silahlanmış bin atlının bulunduğunu ve bunların kendi yakınları ve yurdunun insanları olduğunu görmüş! Bunlar oraya annesi Çekirge Sultan'ın, Şah Semender'in kötü davranacağını sezinleyerek, her türlü olaya karşı önlem almış olmak için yollamış bulunduğu ve tam o anda oraya ulaşmış olan güçlermiş.

Bunun gören Salih birkaç sözcükle olup biteni anlatarak onlara

"Gidip şu çılgın şahı yakalayın!" diye haykırmış. O zaman bin atlı, bineklerinden inip palalarını çekerek Şehzade Salih'in ardında tek bir kitle oluşturup taht salonuna atılmışlar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Kırkinci Gece Olunca

Demiş ki:

O zaman bin atlı bineklerinden inip palalarını çekerek Şehzade Salih'in ardında tek bir kitle oluşturup taht salonuna atılmışlar.

Şah Semender'e gelince, düşman askerlerinin bir şelale uğultusuyla salona girip gecenin karanlığı gibi yayıldıklarını görünce, direngenliğini hiç bozmamış ve muhafızlarına "Bu pis tekeye ve ardındaki sürüye saldırın! Kılıçlarınız başlarına, tükürüklerinin dillerine yakınlığından daha yakın olun!" diye haykırmış.

Ve hemen muhafızlar "Semender uğruna!" diye haykırmışlar. Salih'in savaşçıları da "Salih uğruna!" diye haykırmışlar. Ve iki taraf fırtınalı bir deniz gibi birbirine katılmış ve çarpışmışlar. Salih'in savaşçılarının yüreği kayalardan daha sertmiş ve savrulan kılıçları bahtın hükmünü yerine getiriyormuş! Ve kaya gibi sert yürekli, kılıç ve mızrak ustası yiğit Salih boyunları vuruyor, göğüsleri deliyor ve dağları devirecek bir şiddetle bir yerden öbür yere sıçırıyormuş! Oh! Bu ne müthiş bir kargaşa! Ne korkunç bir kıyım! Ve siyah kargaların ucunun değdiği boğazlarda ne çok haykırımlar boğulmuş! Ne çok kadın dul ve ne çok çocuk yetim kalmış! Ve boğuşma şiddetle sürmüş, darbeler çınlayıp durmuş, açılan yaralarla bedenler inildemiş ve denizin dibindeki topraklar düşen gövdelerin ağırlığıyla titremiş! Ama bahtın hükmü karşısında kılıçlar ve bütün bir ordu ne yapabilir? Ve ne zamandan beri yaradılanlar, saptanmış ölümcül saatleri geciktirebilmekte ya da öne alabilmektedir? Böylece, bir saat kadar süren çarpışma sonunda, Semender'in muhafızlarının yürekleri kırılğan testilere benzer hale gelmekte gecikmemiş ve sonuncusuna kadar hepsi şahlarının tahtı yöresindeki toprağa cansız serilmişler. Semender de, bunu görünce, öylesine bir öfkeye kapılmış ki, dizlerine kadar sarkan olağandışı taşakları göbek deliğine kadar geri çekilmiş ve ağzı köpürerek Salih'in üzerine saldırmış. O da kendisini mızrağının ucuyla karşılayarak "Al sana, ey hain ve kaba yaratık! Yok olma denizinin en dibine ulaşarak kahrol!" diye haykırmış ve çınlayan bir darbeye onu yere yıkmış ve oraya mıhlamış; savaşçıları hemen yetişip onu yakalayıp ellerini ardına bağlamışlar. Ve işte her şey böyle olup bitmiş.

Cevahir Sultan ve Gülen Ay'a gelince, onların durumu da şöyle

olmuş; Sarayda girişilen savaşımın ilk gürültülerini duyan Cevahir Sultan, aklını kaçırmış gibi olmuş; hizmetçilerinden Mersin adlı biriyle saraydan kaçmış; ve deniz bölgelerini aşarak su yüzüne çıkmış; تنها bir adaya ulaşınca kadar kaçışını sürdürmüş; ve orada sık yapraklı bir ağacın üzerine çıkarak saklanmış. Hizmetçisi Mersin de, onun gibi aynı şekilde tırmadığı bir başka ağaçta saklanmış.

Oysa baht, aym şeylerin yaşlı Çekirge Sultan'ın sarayında da geçmesini takdir etmiş. Gerçekten, Salih'e, Semender'in sarayına kadar armağan heybelerini taşıyarak eşlik eden iki köle savaşın başlamasıyla kendilerini kurtarmak için kaçıp hanımları Çekirge Sultan'a tehlike haberini bildirmeye koşmuşlar. Ve genç Şah Gülen Ay, gelir gelmez köleleri sorguya çekerek, pek güvenilmez olsa da, bu haberlerden çok telaşa kapılmış ve ta içinden, dayısının atıldığı büyük tehlikenin ve denizaltı ülkesinin uğradığı felaketin ilk nedeninin kendisi olduğunu düşünmüş. Ve de, büyükannesi Çekirge Sultan'ın önünde büyük bir utanca kapıldığından, kendi yüzünden dayısı Salih'in uğradığı beladan sonra, onun önüne çıkmak yürekliğini kendinde bulamamış ve büyükannesinin, kölelerinin getirdiği haberle meşgul olmasından yararlanarak denizin dibinden fırlayıp Beyaz Kent'te bulunan annesi Gülnar'ın yanına ulaşmak üzere suyun yüzüne çıkmış. Fakat izlenecek yolu bilemediğinden yolu şaşırmış; ve Cevahir Sultan'ın sığınarak kendini kurtardığı aynı تنها adaya çıkmış.

Toprağa ayak basar basmaz, yaptığı yorucu koşuşmadan dolayı kendini yorulmuş bularak Cevahir Sultan'ın üzerinde saklandığı ağacın altına gelerek uzanıp yatmış. Her insanın kaderinin, rüzgâr gibi hızlı koşsa da, onu gittiği her yerde izlediğini ve izlenen için hiçbir dinlenme olanağı bulunmadığını bilmiyormuş ve sonsuzluğun dibinde ona ayrılan gizemli nasip hakkında hiçbir fikri yokmuş.

Bir kez ağacın dibine uzanınca, uyumak için başını koluna yaslamış ve birdenbire gözlerini ağacın tepesine dikince, sultanın bakışlarıyla ve yüzüyle karşılaşmış ve ilkin ağacın dalları arasından meh-

tabı gördüğünü sanmış. "Akşamları ışıklandırmak ve geceleri aydınlatmak için mehtabı yaratan Tanrı'ya şükürler olsun!" diye haykırmış. Sonra, daha dikkatli bakarak bunun insani bir güzellik ve ay kadar güzel bir genç kızın yüzü olduğunu fark etmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Kırk Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Bunun insani bir güzellik ve ay kadar güzel bir genç kızın yüzü olduğunu fark etmiş. Ve "Vallahi! Hemen çıkıp onu yakalayacak ve adını soracağım! Çünkü bu kızın çehresi, dayım Salih'in bana tanımladığı Cevahir Sultan'ın o harika çehresine garip şekilde benziyor! Bunun, aynı kimse olmadığını kim bilebilir? Kim bilir, belki de savaş başlar başlamaz babasımın sarayından kaçmak zorunda kalmıştır!" diye düşünmüş. Ve son kertede heyecanlanarak ayağa sıçra-

miş ve ağacın altında ayakta durarak ve başını genç kıza doğru kaldırarak, ona "Eytüm arzuların yüce amacı, sen kimsin ve hangi nedenle bu adada, bu ağacın üzerinde bulunuyorsun?" demiş. Bunun üzerine sultan, güzel delikanlıya doğru biraz eğilerek ona gülmüş ve su gibi şakıyan bir sesle "Ey güzel delikanlı, ey yakışıklı genç, ben Denizler Ülkesi Şahı Semender'in kızı Cevahir Sultan'ım! Ülkemden, baba evimden, babamdan ve ailemden, yenilenlerin kederli bahtından nasibimi almamak için kaçtığımdan burada bulunuyorum. Çünkü Şehzade Salih, şu anda, bütün muhafızlarını kıyıma uğrattıktan sonra babamı esir almış, sarayın her yanında beni arıyor olmalıdır! Yazık! Ne yazık! Ey yakınlarımdan uzakta katlandığım katı sürgün! Ey şah babamın kötü bahtı! Yazık! Ne yazık!" demiş. Ve güzel gözlerinden dökülen iri gözyaşları Gülen Ay'ın yüzüne düşmüş; o da ellerini gökyüzüne heyecanla kaldırarak, sonunda "Ey Cevahir Sultan, canımın içi, ey uykusuz gecelerimin rüyası, lütfen aşağı in şu ağaçtan! Çünkü ben, senin gibi bu denizlerin yerlisi Gülnar'ın oğlu Şah Gülen Ay'ım! Oh! İn aşağı, çünkü ben, gözleriyle vurulmuşum! Güzelliğinin tutkulu esiri olmuşum!" diye haykırmış. Ve genç kız, hayran kalarak "Ya Allah! Efendim, demek Salih'in yeğeni Gülnar Sultan'ın oğlu yakışıklı Gülen Ay sensin ha?" diye haykırmış. O da "Benim ya! Sana yalvarıyorum in aşağı!" demiş. Kız da "Oh! Babam, kızını senin gibi bir kocadan yoksun kılmak isteyecek kadar bilgeliğinden uzak davranmış. Daha iyisini dileyebilir miydi sanki? Daha güzel ve daha büyüleyici bir şehzade yeryüzünde veya deniz dibinde nerede bulunabilir? Oh sevgilim! Babamı düşüncesizce seni reddetmiş olmasından dolayı artık kınama! Çünkü ben seni seviyorum! Eğer sen beni bir karış seviyorsan, ben seni bir kol uzunluğunca seviyorum! Seni gördüğüm andan beri, benim için duyduğun aşk, çılgın yüreğime aktı ve güzelliğinin kurbanı oldum!" demiş.

Ve bu sözleri söyledikten sonra ağaçtan kayarak Gülen Ay'ın kollarına düşmüş; o da sevincin doruğunda onu bağrına basmış; kız da onun öpmelerini öpmelerle, okşayışlarını okşayışlarla karşılaya-

rak onunla oynamış. Ve Gülen Ay, bu zevkli dokunuşlarla ruhunda tüm kuşların öttüğünü duymuş ve "Ey yüreğimin sultanı, ey bunca arzulanan Cevahir Sultan, sen, kesinlikle uğrunda ülkemi, annemi, atalarımın sarayım terk ettiğim kişisin! Dayım Salih, senin güzelliğinin ayrıntılarının dörtte birini bile bana anlatamamış! Geriye kalan üç çeyrek benim meçhulümdü! O benim önümde güzelliğinin bir kratını tarttı, oysa tepeden tırnağa altın varlığın yirmi dört kratmış!" diye haykırmış. Ve bu sözleri söyledikten sonra onun her yanını öpücüklerle kaplamayı ve binbir tarzda okşamayı sürdürmüş. Sonra kalçalarının kutsamasından nasibini almak üzere tutuşarak cüretkâr eli kızın işlemeli uçkuruna uzanmış. Genç kız da, bu girişiminde ona yardımcı olmak ister gibi ayağa kalkarak birkaç adım uzaklaşmış ve birdenbire sağ elini ileri doğru uzatarak, yüzüne tükürmüş ve "Ey yeryüzü yaratığı, insan kılığından çıkarak gagası ve ayakları kızıl bir akkuş ol!" diye haykırmış. O anda Gülen Ay, şaşkınlığın doruğunda, kanatları ağır, uçuşu imkânsız, gagası ve ayakları kızıl, ak tüylü bir kuşa dönüştüğünü görmüş; ve gözlerinde yaşlarla genç kızı izlemeye koyulmuş.

Bunun üzerine Cevahir Sultan, hizmetçisi Mersin'e seslenip ona "Babamın en büyük düşmanı bulunan ve onunla boğuşan aracı Şehzade Salih'in yeğeni olan şu kuşu al! Ve onu buradan pek uzakta olmayan Kuru Ada'ya götür! Orada susuzluktan ve açlıktan ölsün!" demiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça súsmuş.

Demiş ki:

Şu kuşu al ve onu buradan pek uzakta olmayan Kuru Ada'ya götür; orada açlıktan ve susuzluktan ölsün!" demiş.

Hepsi o kadar! Çünkü Cevahir Sultan, Gülen Ay'a, uygunsuz bir durum yaratmadan yaklaşabilmek, bu yoldan tam bir gıda yoksunluğuyla onu öldürmek üzere kuş kılığına sokabilmek için o denli canayakınlık göstermiş bulunuyor ve böylece babasının ve babasının muhafızlarının öcünü almak istiyormuş. Onun durumu da işte böyleymiş!

Akkuşa gelince! Hizmetçi Mersin, hanımı Cevahir'e itaat etmiş olmak için, umutsuzca kanat çırpışlarına ve kaba sesle kopardığı haykırıslara karşın onu tutmuşsa da yüreği, kendisini acımasız bir ölümün beklediği Kuru Ada'ya götürmeye el vermediğinden ona acımış! Ve duyarlı ruhunun isteğine uyarak kendi kendine "Onu, bunca kıyıcı şekilde ölmeyeceği ve bahtını bekleyeceği başka bir yere taşımam daha doğru olur! Çünkü bakarsın, hanımım, bir süre sonra ilk davranışından pişmanlık duyar ve bir kez öfkesi geçtikten sonra, buyruğunu hemen yerine getirdiğim için beni suçlar!" demiş. Ve bu düşünceyle esir kuşu, her tür meyve ağaçlarıyla dolu, saydam bir ırmağın suladığı yeşil bir adaya taşımış ve onu orada bırakarak hanımının yanına dönmüş.

Şimdilik kuşu yeşil adada, Cevahir Sultanı da ilk indiği adada bırakalım ve Semender'i yenen Şehzade Salih'in ne olduğuna bakalım! Bir kez Şah Semender'i zincire vurunca, onu sarayın bir bölmesine kapatmış ve kendini onun yerine şah ilan etmiş. Sonra da çabucak her yanda Cevahir Sultan'ı aramış; ama, tabii ki bulamamış. Ve bütün araştırmalarının boşuna olduğunu görünce, eski yurtluğuna dönerek başından geçenleri annesi Çekirge Sultan'a anlatmış. Sonra da "Anneciğim, yeğenim Gülen Ay nerede?" diye sormuş. Kadın

"Bilmiyorum! Herhalde teyzeleriyle geziyor olmalı! Şimdi hemen onu aratırım!" diye yanıt vermiş. Ve o, tam bu sözleri söylediği sırada yeğenleri içeri girmiş ve Gülen Ay onlarla birlikte değilmiş. Her yana onu aramak için adamlar gönderilmiş; ama, doğallıkla, onu hiçbir yerde bulamamışlar. O zaman Salih'in, büyükannenin ve yeğenlerin duyduğu acı sonsuz olmuş; ve pek çok ağlayıp inlemişler. Sonra Salih, göğsü daralmış olarak, Gülen Ay'ın annesi, kızkardeşi denizden giden Gülnar Sultan'a haber yollamak zorunda kalmış.

Gülnar da neredeyse çıldıracak hale gelerek hemen denize dalmış; annesi Çekirge Sultan'ın sarayına koşmuş. Ve kucaklaşmalardan ve ilk gözyaşlarından sonra "Oğlum Şah Gülen Ay nerede?" diye sormuş. Yaşlı annesi, uzun uzadıya bir girizgâh yaptıktan ve gözyaşlarıyla dolu susmalardan sonra, yöresinde oturan yeğenlerinin hıçkırıkları ortasında kızına, başından sonunakadar tüm öyküyü anlatmış. Ama onu burada tekrarlayanın yararı yok. Sonra da "Ve Şah Semender'in yerine kendisini hükümdar ilan eden kardeşin Salih, her yerde araştırmalar yaptırmış; ama Gülen Ay'ı da Semender Şah'ın kızı Cevahir Sultan'ı da henüz bulabilmiş değil!" diye eklemiş. Gülnar bu sözleri duyunca, dünya gözünün önünde kararmış; yüreğine keder girmiş ve her yanı umutsuz hıçkırıklarla sarsılmış. Ve uzun bir süre, denizaltı sarayında kadınların matem haykırılarından ve acı hıçkırıklarından başka ses duyulmamış.

Ama bu denli garip ve üzücü olan bir durumun hemen bir çaresini bulmak gerekiyormuş. Bu nedenle ilkin gözyaşlarını kurutan büyükanne olmuş; ve "Kızım, bu serüvene ruhun ölçü ötesinde kederlenmesin; çünkü oğlun Gülen Ay'ı yeniden bulmak için kardeşinin araştırmaları bırakmasının anlamı yok! Sana gelince, oğlunu gerçekten seviyorsan ve onun yararlarını gözetiyorsan, işleri yönetmek ve oğlunun yitmesini iyice gizlemek için ülkene dönsen iyi edersin!" demiş. Gülnar da "Hakkın var anne, geri döneceğim! Ama senden lütfedip oğlumu aklımdan hiç çıkarmamanı ve kimsenin araştırmayı kesmemesini rica edeceğim! Çünkü onun başına herhangi bir

felaket gelirse, hayata ancak onun aracılığıyla baktım ve onu görmedikçe yaşamdan hiçbir zevk almadığım için, hiç kuşkusuz ölürüm!" diye yanıt vermiş. Çekirge Sultan da "Kuşkusuz kızım, tüm sevecen yüreğimle! Bu konuda hiçbir endişen olmasın ve yüreğin bütünüyle sakinleşsin!" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Gülnar, annesinden, kardeşinden ve yeğenlerinden izin almış ve yüreği kaygı dolu, ruhu üzüntü içinde, ülkesine ve kentine geri dönmüş...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Kırk Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ülkesine ve kentine geri dönmüş.

Şimdi de, duyarlı genç Mersin'in Cevahir Sultan tarafından gagası ve ayakları kızıl, ak tüylü bir kuşa dönüştürdüğü Gülen Ay'ı bıraktığı yeşil adaya dönelim!

Kuş halindeki Gülen Ay, kendini Kurtarıcı Mersin tarafından öylece bırakılmış bulunca, felaketli bahtını ve kuşa dönüştürüldüğünü görmenin verdiği şaşkınlıkla alabildiğine ağlamaya başlamış. Uçmak için kanatlarını zorlamışsa da, havada tutunamamış; çünkü kanatları çok ağır ve iriymiş. O zaman "Zaten ne yana gideceğimi bilemedikçe ve kuş görünüşümle, içimden şah olduğumu bilmeme karşın, kimse beni tanımayacağına göre, bu adadan ayrılmam neye yarar?" diye düşünerek kendini bahtına terk etmiş. Ve oldukça kederli, adada yaşamını sürdürmüştü; ve akşamları da, uyumak için bir ağaç üzerinde tünemeyi âdet edinmiş.

Günün birinde kederinden başı önüne eğik, pençelerine basarak dolaşırken, adaya avlanmak için gelmiş ve ağını gererek bekle-

mekte olan bir kuşbazın dikkatini çekmiş. Kuşbaz, kızıl gagası ve ayakları ak tüyleriyle zıt bir güzellik oluşturan bu eşi görülmedik iri kuşun şahane görünüşünden etkilenerek, türü kendisine tam anlamıyla yabancı olan bu kuşa sahip olmak fikriyle keyiflenmiş; ve titiz bir dikkatle ve telaş etmeyen bir ustalıkla ona arkasından yaklaşmış ve sessiz bir atılımla onu ağna sokup yakalamış. Ve ayaklarından tutarak omzuna vurduğu bu güzel avla zenginleşmiş olarak gelmiş bulunduğu kente geri dönmüş.

Ve kuşbaz, kente ulaşınca, kendi kendine "Vallahi! Tüm yaşamımda ister karadaki, ister denizdeki avlanmalarımda böylesi bir kuş görmedim. Dolayısıyla fiyatını ve değerini bilmeyenlere ve oturup ailesiyle onu afiyetle yiyecek olanlara bunu düşük fiyatla satmaktan kaçınmalı; aksine, gidip onun güzelliğine hayran kalacak

olan kentin hükümdarına armağan olarak vermeliyim! O da beni gereğince ödüllendirir!" demiş. Ve saraya gitmiş; kuşu görür görmez son derece etkilenen ve özellikle gagasının ve ayaklarının rengine hayran olan hükümdara sunmuş. Şah kuşu alıp kuşçuya on altın dinar vermiş; o da önünde yeri öpüp oradan ayrılmış.

Bunun üzerine şah, altın işlemeli büyük bir kafes yaptırmış ve güzel kuşu bunun içine kapamış. Önüne de darı ve buğday taneleri koymuş; ama kuş asla gagasını bunlara değdirmemiş; şaşırان şah da kendi kendine "Bunları yemiyor! Ona başka şey getireyim!" demiş. Ve onu kafesten çıkarıp önüne pilicin beyaz yanlarını, et dilimleri ve meyveler koymuş. Ve kuş hemen bunları büyük bir zevkle yemeye koyulmuş. Şah da, bunu görerek sevinçten hoplamış ve kölelerinden birine "Koş çabuk, zamanın mucizeleri içinde görülmedik bir mucize örneği olan harika bir kuş satın aldığımı hanım sultana haber ver; gelip benimle birlikte onu hayranlıkla seyretsin ve kuşların genellikle beslenmediği gıdalarla nasıl beslendiğini görsün!" demiş. Köle de çabucak gidip hanım sultam çağırılmış; o da gelmekte gecikmemiş.

Ama, kuşu görür görmez, telaşla başım örtmüş ve canı sıkılarak kapıya doğru yönelip oradan çıkmak istemiş. Şah ardından koşup peçesinden tutarak onu "Burada kocan olan benden, hadımağalarından ve hizmetçilerden başkası bulunmadığı halde neden yüzünü örttün?" diye sormuş. O da "Ey şah, bil ki bu kuş, kuş değildir; senin gibi bir erkektir! Ve de Şehriman ile deniz kızı Gülnar'ın oğlu Şah Gülen Ay'dan başkası değildir! Ve deniz hükümdarı Semender'in kızı Cevahir Sultan tarafından, babasını yenen Gülen Ay'ın dayısı Salih'ten öç almak için biçimi böylece değiştirilmiştir!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri işitince şah şaşırmanın sınırında şaşırılmış ve "Allah bu Cevahir Sultan'ın belasını versin ve elini kessin! Allah rızası için, ey amcamın kızı, bu olayın ayrıntılarını anlat bana!" diye haykırmış. Zamanın en tanınmış sihirbazı olan hamın sultan da, hiçbir ayrıntıyı

atlamadan, ona tüm öyküyü anlatmış. Şah da, son kertede hayranlıkla, kuşa doğru dönüp ona "Bütün bunlar doğru mu?" diye sormuş. Kuş da...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek susmuş.

Ama Beş Yüz Kırk Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Kuşa doğru dönüp ona "Bütün bunlar doğru mu?" diye sormuş. Kuş da, doğrulayıcı anlamda başını sallayıp kanatlarını çırp-
mış. Bunu gören şah, karısına "Allah seni kutsasın, ey amcanın ki

z! Benim hatırım için, çabuk bu büyüü çöz! Onu bu ıstıraptan kurtar!" demiş. Bunun üzerine hanım sultan, yüzünü bütünyle örterek, kuşa "Ey Gülen Ay, şu büyük dolaba gir!" demiş. Kuş da bu buyruğa uyup gelip hanım sultanın açtığı duvarın içinde saklı bulunan büyük bir dolaba girmiş; kadın da onun ardından elinde içi su dolu bir tasla dolaba girmiş; onun üzerine anlamı bilinmeyen sözcükler fısıldamış; tasın içindeki su hemen kaynamaya başlamış. O zaman kadın eline biraz su alıp "Büyülü isimlerin ve etkili sözlerin yüzü suyu hürmetine ve Tam Gücü elinde bulunduran ve yeri göğü yaratan, ölüleri yeniden diriltten, koşulları saptayan ve bahtları dağıtan Yüce Tanrı adına, senin bu kuş şeklini terk edip Tanrı'nın sana vermiş olduğu eski şekline dönmeni istiyorum!" diyerek üzerine bu suyu serpmiş. Ve hemen titremeler içinde, silkinerek kuş eski şekline dönüşmüş. Ve şah, onun, yeryüzünde eşi bulunmaz güzellikte bir genç olduğunu görünce şaşır kalmış. Ve "Vallahi! Gülen Ay adına tam anlamıyla layık bu genç!" diye haykırmış.

Böylece, Gülen Ay eski haline döner dönmez "Lâ ilâhe ill'Allah ve Muhammeden Resul'ullah!" diye haykırmış. Sonra şahın yanına yaklaşıp elini öpmüş ve ona uzun bir ömür dilemiş. Şah da onun başını öpmüş ve ona "Gülen Ay, bana, doğumundan bugüne kadar tüm öykünü anlatmanı senden rica ediyorum!" demiş. Gülen Ay da, hiçbir ayrıntıyı atlamadan şahın sonsuz hayranlığını uyandıran tüm öyküsünü anlatmış.

Bunun üzerine şah zevkin doruğuna çıkarak büyüden kurtulmuş olan genç hükümdara "Şimdi, ey Gülen Ay, senin için ne yapmamı dilersin?" diye sormuş. O da "Ey zamanın şahı, ülkeme geri dönmeyi isterdim! Çünkü, epey zaman var ki ondan uzakta kaldım; ve korkarım ki tahtın düşmanları benim uzaklaşmamdan yararlanıp saltanatımı ele geçirirler. Sonra annem de benim kaybolmamla meraklanıp duruyordur! Ve kim bilir bu kuşkulu durumda dertlerini, kaygılarını yenip hâlâ yaşıyor mu?" diye yanıt vermiş. Şah da, onun güzelliğinden etkilenererek ve gençliğinden ve merhametli yüre-

ğinden duygulanarak "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş. Ve hemen bir gemi hazırlatıp yol hazırlıklarına girişmiş ve yelkenlerini, halatlarını yenileyip kaptan ve tayfalarını sağlamış; Gülen Ay da veda edip şükranlarını sunduktan sonra, kendini bahtına teslim ederek gemiyle yola çıkmış.

Ama, bu baht, hâlâ ona, görünmezliği içinde, başka serüvenler saklıymış! Gerçekten, kıyıdan ayrılmalarından beş gün sonra, korkunç bir fırtına kopmuş ve gemi yönetilemez hale gelip sonra da bir kayaya çarparak parçalanmış; ve sadece Gülen Ay, boğulmazlığı sayesinde kurtulup yüzerek sağlam toprağa ayak basabilmiş. Ve uzaktan iri beyaz bir güvercine benzer dağın tepesine kurulmuş ve denize egemen olan bir kentin belirdiğini görmüş. Ve birdenbire bu dağın tepesinden, bir kasırga ivmesiyle kum taneleri gibi sayılamaz atlardan, katırlardan ve eşeklerden oluşmuş bir sürünün kopup üzerine doğru inerek yaklaştığını görmüş. Bu dört nala gelen yabani sürüdekiler yöresini sararak durmuşlar. Ve tüm eşekler, atlar ve katırlar hep birlikte "Nerden geldinse oraya dön!" anlamında başlarıyla belirli şekilde ona işaretler yapmaya başlamışlar. Ama o, kalmakta ısrar edince, atlar kişnemeye, katırlar soluk alıp vermeye ve eşekler anırmaya başlamışlar; ama bunlar, acı ve umutsuzluk kişnemeleleri, solunumları ve anırmaları imiş. Bazıları da açık seçik olarak burunlarından soluyup ağlamaya başlamışlar. Ve suya dönmek için direnen Gülen Ay'ı nazikçe başlarıyla itmişler. Sonra onun geri dönecek yerde kente doğru ilerlediğini gören dört ayaklı hayvanlar bazısı önünde, bazısı ardında onunla birlikte ve sanki matem tutar gibi sesler çıkararak yürümeye başlamışlar. Bu halleriyle Gülen Ay'da, Kuran okuyucularının ölüler için hafif sesle Arap dilinde okudukları Kuran ve ilahilere benzer bir izlenimi bırakıyorlarmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Gülen Ay'da, Kuran okuyucularının ölümleri için hafif sesle okudukları Kuran ve ilahilere benzer bir izlenim bırakıyorlarmış.

Gülen Ay da, artık uyumakta mı, yoksa uyanık mı olduğunu, yoksa yorgunluğundan dolayı mı böyle aldatıcı bir sanıya kapıldığını bilemeyerek rüyada yürür gibi yürümeyi sürdürmüş ve böylece tepenin üzerine tünemiş gibi görünen kentin kapısına dayanmış. Ve bir eczacı dükkânının kapısına oturmuş ak sakallı bir şeyh görerek çabucak selam vermiş. Şeyh de kendi bakımından, onu bunca güzellikte görünce, son derece etkilenmiş ve ayağa kalkarak selamını iade etmiş ve eliyle işaretler yaparak dört ayaklı hayvanları uzaklaştırmaya başlamış. Onlar da arada bir başlarını çevirerek üzüntülerinin yoğunluğunu anlatmak ister gibi bakarak uzaklaşmaya başlamışlar; sonra da her yana dağılarak gözden kaybolmuşlar.

O zaman yaşlı şeyh tarafından sorgulanan Gülen Ay, birkaç sözcükle öyküsünü anlatmış; sonra da şeyhe "Ey saygın amca, şimdi sen de bana, bu kentin neresi olduğunu ve sızlanarak bana eşlik eden bu dört ayaklı hayvanların ne olduğunu söyler misin?" demiş. Şeyh de "Oğlum, ilkin dükkânıma gir ve şuraya otur! Çünkü herhalde yiyecek bir şeylere ihtiyacın olmalı! Sonra sana söylemem gerekeni söylerim!" diye yanıt vermiş. Onu dükkâna sokarak bir divana oturtmuş ve önüne yenecek ve içecek bir şeyler getirmiş. Onu iyice dinlendirip karnını doyurunca, iki gözünün arasından öpmüş ve ona "Buranın hanım sultanı seni görmeden önce, seni benim karşıma çıkaran Tanrı'ya şükürler olsun! Eğer hâlâ sana bir şey anlatmamışsam, seni korkutup içini üzerek zevk içinde yemek yemeni engellemekten çekindiğim içindi. Bil ki, bu kente Büyülü Kent derler ve burada saltanat süren hanım sultanın adı da Almanak'tır ve tükenmez bir arzu ateşiyle yanar! Ve bu adaya çıkan genç, sağlıklı ve gü-

zel bir yabancıya her rast gelişinde, onu baştan çıkarır ve kırk gün boyunca gece gündüz onu üzerine çekerek birçok kez çiftleşir. Böylece, bu sürenin sonunda, bu genci tüm olarak tüketir ve onu hayvana dönüştürür. Ve bu yeni hayvan şekliyle, bu genç yeni güçler ve nitelikler kazandığından, o da iş tutacağı hayvanın durumuna göre, kimi zaman kısarak, kimi zaman dişi eşek haline dönüşerek, sayısız kez bu hayvanla birleşir. Bundan sonra, yeni âşıklar edinmek ve rastladığı gençler arasından yeni kurbanlar bulmak üzere tekrar insan kılığına dönüşür. Bazen öyle olur ki arzularının son kertede aşırı olduğu bir gece, adadaki tüm dört ayaklılarla ilişki kurar ve bu, sabaha kadar sürer. İşte onun yaşamı böyledir!

Bana gelince, sana büyük bir sevgiyle bağlandığım için, yavrum, senin, anlattığım şeyden başkasını gözü görmeyen bu doyum-suz büyücünün pençesine düşmeni istemiyorum! Ve sen bugüne kadar bu adaya düşen gençlerin en yakışıklısı olduğun için, eğer Almanak Ece'nin eline düşersen, kim bilir başına neler gelir?

Seni dağın tepesinden görüp karşılamaya koşan eşeklere, katırlara ve atlara gelince, bunlar Almanak tarafından biçim değiştirmiş gençlerdir. Seni bunca genç ve güzel görünce, sana acımışlar ve baş işaretleriyle ilkin seni yeniden denize dönme kararı vermeye zorlamışlardır. Sonra da, ikazlarına karşın kalmak için senin inat ettiğini görerek kendi dillerinde, sanki insani yaşama veda eden birinin ölümüne bağışlar gibi kendi dillerinde ölümcül biçimlerde mersiyeler söyleyerek sana buraya kadar eşlik ettiler!

Aslında, oğlum, bu sihirbaz genç ece ile yaşam, eğer âşık olarak bahtın karşısına çıkardığı gence karşı aşırılık göstermese kesinlikle nahoş olmazdı. Bana gelince, benden çekinir ve nefret eder; çünkü benim büyücülük ve sihirbazlık sanatında ondan daha bilgili olduğumu bilir. Ancak ben, oğlum, Tanrı'ya ve barış üzerine olası Peygamberine inanan birisi olduğumdan, kötülük yapmak için asla büyü sanatını kullanmam! Çünkü her zaman kötülük döner dolaşır, kötülük yapanı vurur!" demiş.

Yaşlı şeyh daha bu sözleri söyler söylemez, dükkânın önünde ef-latun ve altın yaldızlı giysilere bürünmüş, aylar kadar güzel bin genç kadının iki sıra halinde yer aldığı bir mevkip, değerli taşlar kakılmış koşumları ışıldayan bir Arap atına binmiş olan bu kadınların hepsinden güzel genç bir kadına yer açmış. Bu, sihirbaz Almanak Ece'nin ta kendisiymiş. Dükkânın önünde durarak atının dizginini tutan iki esirenin yardımıyla atından inmiş ve yaşlı şeyhin yanına gelmiş ve onu büyük bir saygıyla selamlamış. Sonra divana oturmuş ve yarı kapalı gözlerle Gülen Ay'a bakmış. Ama nasıl bir bakışmış bu!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Kırk Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Sonra divana oturmuş ve yarı kapalı gözlerle Gülen Ay'a bakmış. Ama nasıl bir bakışmış bu! Uzun, delici, okşayıcı ve ışık saçan! Ve Gülen Ay kendisini bir mızrakla delinmiş ya da tutuşan bir ateşle yanmış gibi duyumsamış. Sonra genç Ece yaşlı şeyhe dönüp ona "Ey Şeyh Abdurrahman, nasıl oldu da böylesi bir gence sahip olabildin?" demiş. O da "Bu, benim kardeşimin oğludur! Bir gezi yaparak yanıma geldi!" demiş. O da "Çok yakışıklı bu genç, ey şeyh! Onu bana sadece bir gece ödünç veremez misin? Onunla başka bir şey yapmaksızın sadece konuşur ve dokunulmamış durumda ertesi sabah iade ederim!" demiş. O da "Bana onu büyülemeyeceğine dair yemin verebilir misin?" demiş. Kadın "Büyücüler Ustası'nı ve senin önünde yemin veririm, ey saygın amca!" diye yanıt vermiş; ve onu birlikte sarayına götürmüş. Böylece Gülen Ay, artık kendini bahtın elleri-

ne terk ettiği için hiçbir sözcük söylememiş ve hiçbir şekilde duygularını belli etmeden kendini götürmelerine katlanmış.

Ve büyücü Almanak, daha önce tanıdığı âşıklarına duymadığı bir şekilde bu gence karşı içinin yandığını duyumsayarak onu çabucak duvarları sırf altından inşa edilmiş ve firuze bir havuzun fışkırttığı sularla serinlemiş bir salona götürmüş ve onunla birlikte fildişinden büyük bir yatağa yatmış ve genci öylesine olağandışı ve harika bir tarzda okşamaya başlamış ki, oğlan şarkı söyleyip oynamaya koyulmuş. Ve kadın ona hiç de kaba davranmamış. Aksine, gerçekten incelikle davranmış! Horozun bu yorulmak bilmez tavuk üzerindeki saldırıları sayılamayacak kadar çok kez tekrarlamış. Oğlan, kendi kendine "Vallahi! Bu kadın son kertede uzman! Beni hiç sarsmıyor! Kendi geliş zamanını da benimkini de kolluyor! Sanmam ki Cevahir Sultan, bu büyücü kadar bu işlerde usta olsun! Burada tüm ömrümce kalıp artık ne Semender'in kızını ne ailemi ne de ülkemi düşünmek istiyorum!" demiş. Gerçekten, orada tüm zamanını genç büyücü ile şenlik kurarak, dans ederek, şarkı söyleyerek ve okşayışlar, saldırılar, çiftleşmeler ve benzeri diğer şeyler yaparak, zevkin ve neshenin doruğunda kırk gün kırk gece kalmış.

Ve zaman zaman gülmek için, Almanak, ona "Gözüm, benimle dükkânda amcanla olduğundan daha iyi bulmuyor musun kendini?" diye soruyormuş. O da "Vallahi! Amcam fakir bir ecza satıcısıdır, ama sen hayat iksirinin ta kendisisin!" diye yanıt veriyormuş.

Böylece kırkıncı günün akşamına ulaştıklarında, büyücü Almanak, Gülen Ay ile birlikte sonsuz sayıdaki çeşitli saldırılardan sonra her zamankinden daha çok yorularak uyumak için uzanmış. Ama gece yarısına doğru, uyuyor gibi yapan Gülen Ay onun yataktan tutuşmuş bir çehreyle kalktığını görmüş. Sonra salonun ortasına kadar giderek orada bakır bir tepsi üzerinden bir avuç arpa alarak bir leğenin içindeki suya atmış. Birkaç saniye sonra arpa filiz vermiş ve yaprakları sudan çıkmış, başakları olgunlaşmış ve sararmış. Bunun üzerine büyücü yeni taneleri koparmış ve bir havana koymuş; dövdükten sonra çeşitli kutulardan çıkardığı tozlarla bunu karıştırarak pas-taya benzer yuvarlak bir kitle haline getirmiş. Sonra böylece hazırla-

diği pastayı, ocağın ateşinde ağır ağır pişirmiş; ocaktan çekip bir havluya sardıktan sonra bir dolaba kapatmış; sonra da gelip Gülen Ay'ın yanında yatağa uzanmış ve uyumuş.

Ertesi sabah sihirbazkadının sarayına gireli beri yaşlı şeyh Abdurrahim'i unutmuş olan Gülen Ay, onu hatırlamış ve geceleyin Almanağ'ın yapmış olduğu şeyleri anlatmak için gidip onu bulmanın gerekli olduğunu düşünmüş.

Dükkanında şeyhi bulduğu zaman, yaşlı adam onu görmekle çok sevinmiş ve ona coşkuyla sarılmış; yanına oturtup "Ümit ederim ki, oğlunu, inançsız biri olsa da, sihirbaz kadından şikâyet edecek bir şey yoktur!" demiş. O da "Valla-hi, benim iyi yürekli amcacığım, bütün bu sürede bana çok incelikle davrandı ve hiçbir hususta beni sıkmadı. Ama, bu gece, onun yataktan kalktığını hissettim ve yüzünü ateşler içinde görerek uyur gibi yaptım ve beni epeyce korkutan şeyler yaptığını gördüm! İşte bunun içindir ki, ey saygın amcacığım, sana danışmaya geldim" diye yanıt vermiş. Gece gördüklerini ona anlatmış.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

...Ve büyücünün gördüğü işi ona anlatmış.

Bu sözleri işiten şeyh Abdurrahman büyük bir öfkeye kapılmış ve "Ah, lanet olasıca, hain kadın! Yeminini tutmak istemeyen alçak! Hiçbir şey onu kötülük için büyü yapmaktan alıkoyamaz!" diye haykırmış. Sonra da "Artık onun kötülüklerine bir son vermenin zamanıdır!" diye eklemiş. Sonra da bir dolaba doğru gidip oradan büyücünün hazırladığına her bakımdan benzeyen bir pasta çıkarmış, onu bir mendile sarmış ve Gülen Ay'a vermiş ve ona "Sana verdiğim bu pastayla sana yapmak istediği kötülük kendisine dönecektir. Gerçekten, o hazırladığı pastayı, kırk günün sonunda âşıklarına yedirir ve onları adayı dolduran dört ayaklı hayvanlara dönüştürür. Ama sen, evladım, sana vereceği pastaya dokunmaktan sakın! Aksine, ona, sana verdiğim pastadan bir lokma yedirmeye çalış! Sonra da onun sana yaptırmak istediği şeyleri sen ona yap; büyücülüğü gereği sana söyleyeceği sözleri sen de onun üzerine telaffuz et! Böylece onu istediğin hayvana dönüştürürsün! O zaman üzerine biner ve gelir beni bulursun! Geri kalan şeyleri de burada ben yaparım!" demiş. Gülen Ay, şeyhe, kendisine gösterdiği sevecenlik ve ilgiden dolayı teşekkür ettikten sonra onu terk edip büyücünün sarayına dönmüş.

Ve Almanak'ı, kendisini, tam ortasına gecedan hazırladığı pastayı koyduğu bir sofraya örtüsünü önüne çekmiş bahçede beklerken bulmuş. Sihirbaz saraydan ayrılış dolayısıyla şikâyetle bulununca, Gülen Ay ona "Hanımım, amcamı görmeyeli epeyce bir zaman geçtiği için onu ziyaret etmeye gittim; beni coşkuyla karşıladı ve bana yemek yedirdi; ve diğer harika şeyler arasında, öyle nefis pastalar vardı ki, sana da tadasın diye bir parça getirmekten kendimi alamadım!" demiş. Ve küçük paketi çıkararak pastayı ortaya koymuş; ve

ondan bir parçasını yemesini rica etmiş. Almanak da onu kırmamak için, pastadan koparmış ve yutmuş. Sonra, kendisininkini Gülen Ay'a sunmuş; o da kadını kırmamak için bir parça koparmış ve yutar gibi yaparak giysisinin içine kaydırıvermiş.

Onun gerçekten pasta parçasını yuttuğunu sanan sihirbaz, hemen ayağa kalkmış ve leğenden avcunun içine bir parça su alarak bunu "Ey cılız genç, güçlü bir eşek ol!" diye haykırarak onun üzerine serpmiş. Ama büyücü kadın, genç adamın eşeğe dönüşeceği yerde ayağa kalkarak çabucak leğene yaklaşıp avcuna su alıp, bunu "Ey hain, insan kılığından çık, eşek ol!" diye üzerine serptiğini görünce şaşır kalmış. Ve tam o anda, şaşkınlığından kendine gelmeye zaman bulamadan, büyücü Almanak dişi eşeğe dönüşmüş. Ve Gülen

Ay onu mahmuzlayıp gidip Şeyh Abdurrahman'ı bulmuş ve olup biteni ona anlatmış. Sonra da hırçınlık eden eşeği ona bırakmış.

Bunun üzerine şeyh, eşek Almanak'ın boynuna çifte zincir vurmuş ve onu duvardaki bir halkaya bağlamış. Sonra da Gülen Ay'a "Şimdi, oğlum, kentimizin işlerini düzene koymaya çalışacağım; işe de bunca gencin dört ayaklı hayvanlara dönüşmesini sağlayan büyüler ortadan kaldırmakla başlayacağım. Ama, ilkin, senden ayrılmak bana çok pahalıya mal olacaksa da, seni ülkeneye göndererek annenin ve uyruklarının tedirginliğine bir son vermek istiyorum! Ve bu maksatla en kestirme yolu bulmanı sağlayacağım!" demiş.

Ve bu sözleri söyledikten sonra, dudaklarının arasına iki parmağını koymuş ve uzun ve şiddetli bir ıslık çalmış; hemen önünde dört kanatlı iri bir ecinni belirmiş ve ayaklarının ucunda dinelerek çağrılmasının nedenini sormuş. Şeyh de ona "Ey Şimşek Ecinni! Omuzlarına Şah Gülen Ay'ı alacak ve onu olanca çabuklukla Beyaz Kent'teki sarayına götüreceksin!" demiş. Şimşek Ecinni başını eğerek gerdan kırmış. Gülen Ay da kurtarıcısı şeyhin elini öpüp ona teşekkür ettikten sonra, Şimşek Ecinni'nin omzuna binmiş; ve bacaklarını göğsüne doğru uzatarak boynuna kuvvetle sarılmış. Ecinni de haberci güvercin ivmesiyle ve kanatlarıyla bir yel değirmeninin gürültüsünü kopararak havalara yükselmiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Kırk Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

Kanatlarıyla bir yel değirmeninin gürültüsünü çıkararak havalara yükselmiş. Ve yorulmak bilmeden bir gün bir gece yol git-

miş; böylece altı aylık yol almış. Beyaz Kent'in üzerine ulaşmış ve Gülen Ay'ı sarayının tıraçasına bırakmış. Sonra da gözden kaybolmuş.

Gülen Ay da yüreği ülkesinin rüzgârıyla ferahlamış olarak çabucak, ortadan yok olduğundan beri sessizce ağlayarak oğluna ihanet etmemek ve de tahtı ele geçireceklere fırsat vermemek için matemini gizlice ruhunda sürdüren annesi Gülnar'ın oturmakta olduğu daireye inmiş. Salonun perdesini kaydırmış, orada annesini ziyaret gelmiş bulunan büyük annesi Çekirge Sultan ve dayısı Salih ile teyzelerinin bulunduklarını görmüş. İçeri girip orada bulunanlara barış dilemiş ve kendini annesinin kollarına atmış; o da oğlunu görerek sevinç ve heyecandan baygın düşmüş. Ama yeniden kendine gelmekte gecikmemiş ve oğlunu bağrına basıp hıçkırıklarla sarsılarak

çağırıp hemen sultanı adada bulmak ve birlikte gecikmeden getirmek üzere göndermiş. Haberci gözden kaybolup Cevahir Sultan ve cariyesi Mersin ile birlikte dönmekte gecikmemiş.

O zaman Şah Semender ilkin kızın kucaklamış; sonra onu yaşlı Çekirge Sultan ve Gülnar Sultan ile tanıştırmış; ve ona hayranlıktan ağzı bir karış açık Gülen Ay'ı göstererek "Bil ki, kızım, seni bu soylu genç adamla, deniz kızı Gülnar Sultan'ın oğlu yiğit arslan Gülen Ay ile nişanladım; çünkü o gerçekten erkeklerin en güzelidir, en büyüleyicisidir ve en kudretlisidir! Soyluluk ve rütbede de en yüce mertebededir ve daha da fazlasıdır! Bundan dolayı onun senin için yaratılmış bulunduğunu, senin de onun için yaratılmış olduğunu düşündüm...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Kırk Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"Bundan dolayı onun senin için yaratılmış bulunduğunu, senin de onun için yaratılmış olduğunu düşündüm!" demiş.

Babasının bu sözleri üzerine Cevahir Sultan, alçakgönüllülükle başını eğmiş ve "Senin görüşlerin babacığım, benim davranış kurallarım, gözetici sevecenliğin ise hoşlandığım gölgeliktir! Madem ki arzun böyledir; benim için seçtiğin kişinin hayali gözlerimde, adı ağzımda, oturacağı yer de yüreğimde olacaktır!" diye yanıt vermiş.

Gülen Ay'ın teyzeleri ve orada hazır bulunan öteki hatunlar bu sözleri işitince, sarayı sevinç çığlıkları ve keskin lu-lu-lu'larıyla cınlamışlar. Sonra Şah Salih ve Gülnar, Şah Gülen Ay ile Cevahir Sultan'ın evlilik sözleşmelerini düzenlemeleri için hemen kadıyı ve şa-

hitleri çağırtnmuşlar; ve düşünleri öylesine büyük bir şaşaa ve zenginlikle kutlanmış ki, giysi merasimi dolayısıyla gelinin giysisi dokuz kez değiştirilmiş. Geriye kalana gelince, bunları gereğince anlatmakta başarı gösteremeden dil tüylenir. Ve de güzel şeyleri uzlaştıran ve onları mutlu kılmak üzere neşeyi hemen sunan Tanrı'ya şükürler olsun!

Şehrazat bu öyküyü anlatmayı bitirince susmuş. Bunu gören küçük Dünyazat "Ablacağım, sözlerin ne kadar tatlı, kibar ve zevkli! Ve bu öykü ne kadar harika!" diye haykırmış. Şah Şehriyar da "Kuşkusuz! Ey Şehrazat, sen bana bilmediğim şeyleri öğrettin. Çünkü bu güne kadar suların altında olup bitenleri pek bilmiyordum. Ve Deniz Hükümdarı Abdullah ile Gülnar'ın öyküsü beni çok doyardı! Ama ey Şehrazat, sen tümüyle şeytansı olan bir öykü bilmez misin?" demiş. Şehrazat dagülerek "Ey şahım, şimdi öylesine bildiğim bir öyküyü hemen anlatacağım!" cevabını vermiş.

MUSULLU İSHAK'IN KIŞ GECESİ

Ve Şehrazat demiş ki:

Müzikle uğraşan, El-Reşit'in gözde şarkıcısı Musullu İshak bize aşağıdaki anısını anlattı. Dedi ki: Kışın, bir gece, dışarıda rüzgâr arslanlar gibi kükrerken ve bulutlar su dolu tulumların açılmış geniş ağızlarından boşanırcasına, gürültüyle boşanırken, bakır mangalının üstünde ellerimi ısıtıyor ve yolların çamuru, yağmur ve karanlıktan ötürü ne dışarı çıkabiliyor ne de bana eşlik edebilecek bir arkadaşımı ziyaret umudu besliyordum. Ve bağrım gittikçe daha fazla

daraldığından, köleme "Zaman geçirmek için bana yiyecek bir şeyler getir!" dedim. Kölem bana hizmete koyulurken, bir süre önce sarayda görmüş olduğum bir genç kızın güzelliğini düşünmekten kendimi alıkoyamadım; ama, geçmiş gecelerimi güzelleştiren birçok başka kadınlar varken, bunları değil de neden ısrarla onun yüzünü düşündüğümü bir türlü anlayamıyordum. Ve onu arzulamanın hoşluğuna kendimi öylesine kaptırmıştım ki, önümdeki halının üzerine sofrayı serdikten sonra kollarını göğsünde bağdaştırmış tepsileri getirmem için ayakta sadece işaretimi beklemekte olan kölemi bile unutmuştum. Ve ben, hülyama gömülerek yüksek sesle "Ah! Eğer genç Saide burada olsaydı, o güzel sesini dinlerdim; içim böyle kararmazdı!" diye haykırdım. Genellikle sesiz düşünmeyi âdet edindiğim halde, şimdi bu sözleri yüksek sesle söylediğimi çok iyi hatırlıyorum. Gözlerini şaşkınlıkla iri iri açmış olan kölemin önünde sesimin böyle yükselmiş olmasına da çok şaşırmıştım.

Ve bu dileğimi açıklar açıklamaz, sanki beklemeye dayanamayacakmış gibi birinin kapıyı çaldığını duydum ve genç bir sesin, iç çekerek "Sevgilisi, dostunun kapısını aşabilir mi?" dediğini duydum. Bunu duyunca içimden "Kuşkusuz karanlıkta yolunu kaybetmiş biri var, kapıda! Yoksa arzumun verimsiz ağacında meyveler mi açacak?" dedim. Öyle de, böyle de olsa, hemen ayağa fırladım, koşarak gidip kapıyı kendim açtım; ve eşikte bunca arzuladığım Saide'yi gördüm; ama tuhaf bir halde ve garip bir görünümdeydi! Yeşil ipekten kısa bir urba giyinmişti ve başındaki ipek işlemeli örtü onu yağın yağmurdan ve taraçalardan boşanan sudan koruyamayacak incelikteydi. Ve de, bacaklarının açıkça belirttiği gibi, yol boyunca çamurlara da batmıştı. Ve ben, onu, böyle bir durumda görünce "Hanımım, niye bu kılıkta sokağa çıktın ve de böylesine bir gecede?" diye haykırdım. Bana, tatlı bir sesle "Hey! Bana yolladığın haberciden dileğini işitince başka türlü davranabilir miydin? Bana, senin beni ne çok istediğini ısrarla söyledi: işte ben de bu kötü havaya rağmen karşıdayım!" dedi.

Oysa ben, böylesi bir buyruk verdiğimi hiç hatırlamadığım gibi, zaten tek kölemin hem yanıbaşında olup hem de vermiş olsam da böylesi bir buyruğu yerine getirmek üzere dışarı çıkması mümkün olmayacağı doğal bulunsa da, bütün bunlardan ruhumun nasıl olduğunu sevdiğime göstermek istemedim; ve ona "Birleşmemizi sağlayan ve arzunun acılığını bala dönüştüren Tanrı'ya şükürler olsun, hanımım! Gelişin eve nasıl koku saçtı ve ev sahibinin gönlünü tedirginlikten nasıl kurtardı bir bilsen! Gerçekte, eğer gelmeseydin, seni ben aramaya çıkacaktım, ruhum seninle öylesine doluydu...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Ellinci Gece Olunca

Demiş ki:

Seni aramaya ben çıkacaktım, ruhum öylesine seninle doluydu ki!" dedim. Sonra köleme doğru döndüm ve ona "Hemen gidip sıcak su ve kokular getir!" dedim. Köle buyruğumu yerine getirince, ben kendim sevgilimin ayaklarını yıkamaya koyuldum ve üzerlerine bir şişe gülsuyu döktüm. Sonra da ona yeşil ipekli muslinden bir urba giydirdim ve onu meyve ve içkilerin bulunduğu sofrada yanı başıma oturttum. Ve benimle epeyce şarap içtikten sonra ve onun hoşuna gitsin diye, aslında birçok rica ve yalvarmalardan sonra şarkı söylemeyi âdet edindiğim halde, ona, yeni bestelediğim bir şarkıyı okumak istedim. Ama, bana ruhunun beni iştirmek arzusu taşımadığını söyledi. Ben de "Öyleyse, hanımım, lütfet de sen bize bir şarkı oku!" dedim. "Onu da istemiyorum! Çünkü içimden gelmiyor!" diye yanıt verdi. "Bununla birlikte ey gözümün nuru, şarkı ve müzik

olmadıkça neşe tamamlanmış olmaz! Sen ne dersin?" dedim. Bana "Hakkın var! Ama bu akşam, bilmem nedendir, sadece halktan bir kimsenin ya da bir sokak dilencisinin şarkısını duymaktan başka bir şey istemiyorum. Acaba gidip kapıda bu arzumu doyurabilecek biri geçiyor mu, bakar mısın?" dedi. Ben de onu kırmamak için, böylesine bir gecede sokaktan geçecek biri bulunmayacağından emin olmakla birlikte, gidip sokak kapısını açtım ve aralığından başımı uzattım. Ve çok şaşırarak, karşiki duvara bastonunu dayamış yaşlı bir dilencinin kendi kendine konuşarak "Ne büyük bir gürültü koparıyor bu fırtına böyle! Rüzgâr sesimi dağıtıp halkın beni işitmesini engelliyor! Zavallı köre acıyın! Şarkı söylese kulak verilmez! Söylemese, acından ölür!" diyordu. Bu sözleri söyleyen, yaşlı kör bir yandandan da bastonuyla toprağı ve duvarı yokluyor, yolunu sürdürmeye çalışıyordu.

Ben bunu görünce, bu beklenmedik karşılaşmadan hem şaşırmış hem de etkilenmiş olarak, kendisine "Amca, sen şarkı söylemeyi bilir misin?" diye sordum. "Bildiğimi söylerler!" diye yanıt verdi. Ben de ona "Bu durumda, ey şeyh, geceyi bizimle bitirmek ve meclisimizden yararlanmak ister misin?" dedim. Bana "Öyle istiyorsan tut elimi, çünkü iki gözüm de kördür!" diye yanıt verdi. Ben de elini tuttum ve onu eve sokarak ardından dikkatle kapıyı kapadım ve dostuma "Haıumım, sana fazladan kör olan bir şarkıcı getirdim! Bizim yaptıklarımızı görmeden bize zevk verebilecektir! Senin de sıkılmana ve yüzünü örtmene gerek yok!" dedim. Bana "Çabucak onu içeri al!" dedi. Ben de dilenciye içeri soktum.

İlkin onu karşımıza oturtmakla işe başladım ve bir şeyler yemeye çağırdım. Büyük bir incelikle parmak uçlarını kullanarak yemek yedi. Yeme işini bitirince, ellerini yıkadı ve ona içecek sundum; üç bardak dolusu şarap içti ve sonra bana "Kimin evinde bulunuyorum acaba, söyler misin?" diye sordu. Kendisine, "Musullu İbrahim oğlu İshak'ın evinde!" diye yanıt verdim. Adım onu pek şaşırtmadı; bana "Ah! Evet, senden söz edildiğini duydum. Ve senin evinde bulun-

maktan dolayı memnunum!" dedi. Sonra şeyh bana "Öyleyse, ey İshak, istersen, çok güzel olduğunu söyledikleri sesini bana duyurur musun? Çünkü çağrılıların hoşuna gitmesi için ilkin ev sahibi şarkıya başlamalıdır!" dedi. Ben de "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını verdim. Bu önerisi beni zevklendirdiğinden udumu alıp olanca ustalığımla çalarak ve şarkı söyleyerek onun dileğini yerine getirdim. Büyük bir özenle şarkıyı bitirip son nağmeleri saçarken, yaşlı dilenci alaylı bir gülüşle bana "Gerçekten ya İshak, mükemmel bir musikişinas ve eksiksiz bir şarkıcı olmak için pek noksanın kalmamış!" dedi. Oysa ben, onun, methetmekten çok bir kusur bulma şeklindeki bu konuşmasını duyunca, kendi gözlerimde küçüldüğümü hissettim; kızgınlık ve düş kırıklığıyla udu bir yana fırlattım. Ama, konuşuma saygısızlık da olmasın diye, ona yanıt vermek istemedim ve sustum. O zaman bana "Kimse artık çalıp söylemeyecek mi? Burada başka birileri yok mu?" dedi. Ben de "Sadece bir esire var!" dedim. "Ona şarkı söylemesini buyur da, kendisini dinleyeyim!" dedi. Ben de "Sen dinlediklerinle artık yetinmiş bulunduğuna göre, neden şarkı söylesin?" dedim. "Yine de söylesin!" dedi. O zaman, dostum olan genç kız, isteksizce udu eline aldı, ustaca bir taksim yaptıktan sonra, elinden geldiğince şarkı söyledi. Ama yaşlı dilenci ansızın onun şarkı okumasını kesti ve "Senin daha öğreneceğin çok şey var!" dedi. Ve dostum, kızarak udu elinden fırlattı ve ayağa kalkmak istedi. Onu, dizlerine atılarak binbir güçlkle alıkoydum. Sonra kör dilenciye dönerek ona "Vallahi, ey çağrılı, ruhumuz sana ancak yetkinliğince bir şeyler sunabilir! Bununla birlikte, seni memnun etmek için elimizden geleni yaptık. Şimdi nezaket kurallarına göre, sende olanı bize vermek için, senin sıran geldi!" dedim. Bir ku-lağından ötekine kadar ağzını yayararak güldü ve bana...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Bir kulağından ötekine kadar ağzım yayarak güldü ve bana "Öyleyse bu güne kadar kimsenin eli değmemiş olan bir udu bana getirmekle işe giriş!" dedi. Ben de gidip bir kutu açtım ve oradan yepyeni bir ut çıkararak eline verdim. Parmakları arasında yontulmuş bir kaz tüyü tuttu. Bunu teller üzerinde uyumla gezdirdi. Ve daha ilk sesleri duyar duymaz, bu dilencinin zamanımızın en iyi musikişinaslarının hepsinden daha usta olduğunu fark ettim. Ama asıl şaşıtığım şey, sanatın cahili olmadığım bilindiği halde, bugüne kadar hiç duymadığım bir tarzda çalgı çalması oldu. Ve sonra eşi bulunmaz bir sesle şu şarkıyı okudu:

Düşen gölgeler boyunca, sevgili evinden çıktı ve gecenin koynunda beni bulmaya geldi. Ve bana barış dilemeden önce, kapıyı çalıp bana "Sevgilisi dostunun kapısını aşabilir mi?" diye sordu.

Yaşlı dilencinin bu şarkısını işitince, ben ve dostum, şaşkınlığın doruğunda birbirimize bakakaldık. Sonra sevgilim hiddetten kıpkırmızı oldu ve bana, sadece benim işitebileceğim bir sesle "Ey hain! Gelip bana kapıyı açtığın sırada, benim ziyaretimi bu yaşlı dilenciye anlatarak bana ihanet etmeye utanmıyor musun? Gerçekte, ey İshak, senin bağrının bir saatçik bile bir sırrı saklayacak kadar güçlü olduğunu sanmıyorum! Sana benzeyen adam kendinden utansın!" dedi. Ama ben kendisine bin kez yemin ederek kimseye gevezelik etmediğimi söyledim; ve de ona "Babam İbrahim'in kabri üzerine sana yemin ederim ki, bundan, şu kör dilenciye hiç söz etmedim!" dedim. Dostum bana inandı ve sonunda kör tarafından görölmekten korkmadan, onu okşamama ve öpmeme izin verdi. Ben de, kimi vakit onu yanaklarından ve dudaklarından öperek, kimi vakit onu

gıdıklayarak, kimi vakit de göğüslerini çimdikleyerek ve narin yerlerini ısırarak onunla oynadım; o da aşırı derecede kıkırdayıp durdu. Sonra yaşlı amcaya döndüm ve ona "Bize bir şarkı daha okumak ister misin efendim?" dedim. "Neden olmasın?" dedi ve udu eline alarak şu şarkıyı okudu:

Ah! Çoğu zaman sevgilimin büyülemesinin etkisiyle sarhoş dolaşırım ve elimle o güzel çıplak cildini okşarım!

Bazen fildişinden körpe göğsünün narlarını sıkıştırır, bazen de yanaklarının elmasını ısırırım. Ve sonra yeniden başlarım!

Ben, bu şarkıyı işitince, artık onun körlüğünün sahteliğinden kuşku duymayarak, sevgilime peçesiyle başını örtmesini rica ettim. Dilenci de birdenbire bana "Gidip su dökmek istiyorum. Hela nerede acaba?" diye sordu. O zaman, ayağa kalktım; onun yolunu aydınlatsın diye bir mum aramak üzere bir an için dışarı çıktım; sonra da, ona yol göstermek üzere geri döndüm. Ama döndüğümde, orada hiç kimseyi bulamadım: kör, genç kızla birlikte ortadan yok olmuştu! Ve ben, şaşkınlığımdan kurtulunca, onları evin her yanında aradım; ama hiçbir yerde bulamadım. Bununla birlikte evin kapıları ve kapılarının sürgüleri içerden kapanmıştı ve onların tavandan mı, yoksa yer yarıp kapamırken o arada içine girerek mi odadan çıktıklarını bilemedim! Ama o zamandan beri inandığım bir şey var ki, İblis'in kendisi ilkin bana aracılık etmiş, sonra da sahte bir görünüm ve bir yanılsama oluşturmaktan öte bir şey olmayan genç kızı alıp götürmüştü!

Şehrazat, bu öyküyü anlatıp bitirdikten sonra, susmuş. Şah Şehriyar da, son kertede etkilenererek "Allah kötülerin belasını versin!" diye haykırmış. Şehrazat, onun kuşlarını çattığını görünce, kendisini yatıştırmak istemiş ve şu öyküyü anlatmış:

MISIRLI FELLAH VE BEYAZ ÇOCUKLARI

Kahire'nin valisi Emir Muhammet, salnamelerinde şunu anlatır. Der ki: Yukarı Mısır'da gezide bulunmaktayken, bir gece yörenin Şeyh-ül-Belat'¹ olan bir fellahın evinde konukladım. Bu, yaşını başını almış, son derece esmer renkli ve sakalı kırılaşmaya başlamış birisi idi. Ama küçük yaştaki çocuklarının yanakları bembeyaz ve pembe, saçları sarı ve gözleri mavi idi. Bizi hoş karşılayıp büyük sevgi gösterdikten sonra yammıza gelerek konuşurken, uygun düşecek biçimde kendisine "Ey falan kişi, nasıl oluyor da, senin tenin esmer olduğu halde, çocuklarının teni böylesine açık, cildi pembe beyaz, gözleri ve saçları açık renkli oldu?" diye sordum. Fellah da çocuklarını yanına çağırıp elini saçlarında gezdirerek bana "Efendim, çocuklarımın annesi bir Frenk kızdır ve ben onu Selahaddin-i Eyyübi zamanında, Hattin Savaşını izleyerek Kudüs'ü ele geçiren Hristiyanlardan kurtulduktan sonra bir savaş esiri olarak satın aldım. Ama bu çok zamanlar önceydi ve o zaman gençlik günlerimi yaşıyordum!" dedi. Ben de, ona "O halde ey şeyh, senden lütfedip bu öyküyü anlatmanı rica ediyoruz!" dedim. Fellah da "Tüm dost yüreğim ve ev sahipliğinin gerektirdiği saygıyla! Çünkü eşim Frenk kızı ile evliliğim oldukça gariptir!" diye yanıt verdi. Ve bize şu öyküyü anlattı:

Bilmelisiniz ki, benim mesleğim keten yetiştiriciliğidir. Babam ve büyükbabam da benden önce keten ekip biçmişler; ırk ve köken

¹ Şeyh - ül - Belat: Beldeler (bölge) amiri (Ç.)

bakımından da bu ülkenin fellahları içinden bir fellahım. Bir yıl, öyle oldu ki, ektiğim, biçtiğim ve ayıkladığım keten, Allah'ın hikmetiyle çok iyi ürün oluşturdu; ve değeri beş yüz altın dinarı buldu. Ama onu pazara sürüp istediğim kazancı sağlayamadın; tacirler de bana "Sen al ürününü, Akra Hisarı'na götür; orada büyük bir değer karşılığında satarsın!" dediler. Ben de onların sözüne değer vererek ketenimi alıp Akra kentine gittim; bu kent o sıralarda Frenklerin elindeydi. Ve gerçekten, orada malımın yarısını simsarlara altı aylık sürede ödenmek üzere iyi fiyatla devrettim; öteki yarısını da yanımda tutarak kentte kaldığım süre parça parça satarak büyük paralar kazandım.

Böylece mallarımı satmaktayken, günün birinde, Frenklerin âdetine uygun olarak yüzü açık ve başı örtüsüz bir Frenk kızı dükkânıma gelip benden mal almak istedi. Oracıkta, önümde, güzel, beyaz ve hoş bir tavırla duruyordu; keyfimce onun güzelliğini ve tazeliğini hayranlıkla izleyebiliyordum. Ve yüzüne baktıkça sevgisi gönlümü sarıyordu. Bu yüzden ona keten satışım epeyce uzun sürdü...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Elli İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Bu yüzden ona keten satışım epeyce uzun sürdü. Sonunda, malı sardım ve oldukça ucuza sattım. Ayrılıp giderken de onu bakışlarla izledim.

Birkaç gün sonra, yeniden keten satın almaya geldi; bu kez malı, kendime hiç kâr bırakmadan, ilkinden de ucuz fiyatla sattım. Kız da benim kendisine tutulduğumu anladı; ve ayrılıp gitti. Ama bir sü-

re sonra, bu kez yanında satış sırasında yöremizden ayrılmayan yaşlı bir kadınla birlikte geldi; ve ondan sonra her alışverişe geldiğinde bu kadını da birlikte getirdi.

Ama, artık sevda tümüyle ruhumu sardığından, yaşlı kadını bir gün bir kenara çektim ve ona "Senin ödülünü sağlarsam, onunla bir buluşma için bana yardımcı olur musun?" diye sordum. Yaşlı kadın bana "Onunla buluşmak için sana bir olanak sağlarım ama, bu, sen, ben ve o olmak üzere üçümüz arasında kalmak koşuluyla olur; ve dahası, epey para da harcarsın!" diye yanıt verdi. Ben de onu "Ey yardımsever hala, eğer hayatım ve varlığım onun lütuflarına denk tutulacak olsaydı, ona yaşamımı ve ruhumu verirdim. Para konusuna gelince, hiç de önemli değil!" diye yanıtladım. Ve kendisiyle aracılık bedeli olarak elli dinar üzerinde anlaştık ve bunu eline saydım. İş böylece sonuçlanınca, kadın genç kızla konuşmak üzere yanımdan ayrıldı ve uygun bir yanıt sağlayarak yanıma döndü. Sonra da bana "Efendim, bu genç kızın benzer buluşmalar için belirli bir yeri yok, çünkü hâlâ bakire bir kızdır ve böylesine işleri bilmiyor. Böyle olunca senin onu, gidip seni bulacağı ve sabaha kadar kalacağı kendi evinde karşılamam gerekiyor!" dedi. Ben de bunu büyük bir istekle kabul ettim; ve buluşma için gerekli olabilecek her türlü yiyecek, içecek ve hamur işleri sağlayarak çabucak eve gittim. Ve onu beklemeye başladım.

Ve biraz sonra Frenk kızının geldiğini görerek gidip ona kapıyı açtım ve kendisini eve aldım. Mevsim yaz olduğundan her şeyi taraçaya taşımıştım. Onu yanıma oturttum ve onunla birlikte yiyip içmeye başladım. Oturmakta olduğum ev deniz kıyısındaydı; ve taraça, ay ışığında çok güzeldi; gökyüzünü dolduran yıldızlar da suya yansıyor. Ve ben, bütün bunlara bakarak kendi benliğime dönüp içimden "Yüceler Yücesi Tanrı huzurunda, ona karşı gelerek ne senin ırkından olan ne de seninle aynı yasalara bağlı bulunan bu Frenk kıızıyla zina etmeye utanmıyor musun?" diye düşündüm. Ve sevgiyle bana sokulan genç kızın yanında uzanmakta olduğum halde içim-

den "Yüceliğine kurban olduğum Allah'ım, bu Frenk kızına, bakireliğine duyduğum saygıyla yaklaşmaktan çekindiğime tanık ol!" dedim. Ve böyle düşünerek sırtımı genç kıza döndüm; ona elimi bile dokundurmadım ve göğün iyilik saçan parlaklığı içinde uyudum.

Sabah olunca, genç Frenk kızı uyandı, bana tek bir söz söylemeksizin, cam çok sıkılmış olarak evimden ayrıldı. Ben de, her zamanki gibi keten satmakla uğraşmak üzere dükkânıma döndüm. Ama, öğleye doğru, genç kıızı, yanında yaşlı kadın olduğu halde, küskün bir yüzle dükkânımın önünden geçerken gördüm; ben de yeniden tüm varlığımla, ölürcesine onu arzuluyordum. Çünkü, Allah da biliyor ya, ay gibiydi; ve ben de artık içimden gelen ayartıya karşı duramıyordum. Ve içimden heveslenerek "Böylesi bir kız için duyduğum arzuyu frenleyen sen kim oluyorsun? Bir derviş, bir sufi değilsin; bir hadımağası ya da Bağdatlı veya İranlı bir inmeli de değilsin! Yukarı Mısır'ın güçlü fellahlarının soyundan değil misin sen, yoksa sana anan kendi bağrından süt emzirmedi mi?" dedim. Ve artık daha fazla düşünmeden, yaşlı kadının ardından koştum, onu bir yana çekerek "Senden onunla ikinci bir kez beni buluşturmanı isteyeceğim!" dedim. O da bana "Mesih aşkına, şimdi iş değişti; artık yüz dinar ödemen gerek!" dedi. Ben de, hemen oracıkta, ona yüz altın dinar saydım, alıp gitti. Ve genç Frenk kızı geceleyin bana ikinci kez geldi; ama ben çıplak gecenin güzelliği önünde, aynı kaygılara kapıldım ve bu ikinci buluşmamızdan da yararlanamadım; ve tüm bakireliği karşısında kıza elimi sürmekten çekindim. O da, müthiş bir hiddetle yanımdan kalktı ve çekip gitti.

Oysa ertesi gün, yeniden, dükkânımın önünden geçerlerken, içimde aynı kırpıntıları hissettim ve yüreğim çarparak yaşlı kadını bir kenara çekip kendisine konuyu açtım. Ama kadın yüzüme öfkeyle bakarak bana "Mesih aşkına, ey Müslüman! Senin dininde bakirelere böyle mi davranılıyor? Bu kez ona beş yüz dinar ödemedikçe el süremezsın!" dedi. Sonra çekip gitti. Bense, heyecan ve aşk ateşinden yanarak bütün ketenimin parasını biraraya getirip, gerekirse

hayatımı da verip bu beş yüz dinarı feda etmeye karar verdim. Ve bunları bir mendile koyarak yaşlı kadına çabucak ulaştırmak isterken birdenbire...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Elli Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Yaşlı kadına çabucak ulaştırmak isterken, birdenbire bir telalin "Ey bu ülkede yaşayan Müslümanlar, işleriniz dolayısıyla burada kaldığınız sırada, bizimle sizin aranızdaki barış ve silahları bırakma durumumuz sona erdi. İşlerinizi yoluna koyup buradan ayrılmamız ve ülkenize dönmeniz için size bir hafta süre verildi!" dediğini duydum.

Bu bildiriye duyunca, keten olarak elimde ne kalmışsa sattım, parasını sonradan almak üzere sattığım malların bedelini topladım; bizim ülkelerde satmaya yarar mallar satın aldım ve içimde, ruhumu ve düşüncemi saran bu Hristiyan kızı için binlerce acı ve pişmanlık taşıyarak Akra kentini terk ettim.

Oradan, Suriye'ye, Şam'a gittim ve yeniden savaş başladığından gidip gelmeler kesilmiş olduğu için Akra'dan aldığım malları büyük bir kârla sattım. Sonra da çok iyi tecimsel ilişkiler kurup Yüceler Yücesi Tanrı'nın yardımıyla zengin oldum. Bu arada savaş esiri Hristiyan kızlarını alıp satarak epeyce kâr sağladım. Böylece Akra'daki serüvenden sonra üç yıl geçirdim; ve genç Frenk kızından ansızın ayrılmakla duyduğum acı keder, yüreğimde yumuşamaya yüz tuttu.

Biz Müslümanlar, Frenkler üzerinde gerek Kudüs'te, gerekse

Suriye'de zaferler kazanmayı sürdürdük. Ve Tanrı'nın yardımıyla, Sultan Selahaddin-i Eyyübi, çok sayıdaki muzaffer savaşlardan sonra Frenkleri ve tüm kâfırları yendi; ve tüm ülkelerini ele geçirdi, hükümdarları ile komutanlarını esir ederek Şam'a getirdi ve Tanrı'ya şükürler olsun ki yeniden barış kuruldu.

İşler bu durumda iken, bir gün, Sultan Selahaddin'in ordusunun hâlâ toplu olarak bulunduğu çadırlara, satmak üzere çok güzel bir esire götürdüm. Kendisine bu esireyi gösterdim; beğenip almak istedi. Bu esireyi ona sadece yüz dinara bıraktım. Ama Tanrı kendisinden merhametini esirgemesin! Sultan Selahaddin'in üzerinde sadece doksan dinar bulunuyordu, çünkü hazinesindeki tüm varlığını kâfırlara açtığı savaşta harcamıştı. Bunun üzerine sultan, yöresindeki muhafızlara dönerek onlara "Alın, bu taciri, son girişimimizde tutsak aldığımız kızların bulunduğu çadıra götürün, ona borçlu bulunduğum on dinar yerine içlerinden en çok hoşuna gideni seçsin!" dedi. Sultan Selahaddin, böyle adaletli bir hükümdardı.

Bunun üzerine muhafızın biri beni Frenk tutsaklarının bulunduğu çadıra götürdü. Ve ben bu kızların arasından geçerken, gözüm hemen Akra'da iken o denli tutulduğum genç kıza ilişti. Onu tanıdıktan sonra, kendisi bir Frenk atlı birliğinin komutanının eşi olmuş. Onu tanıyınca, ona sahip olmak üzere kendisini kollarımın arasına aldım ve muhafıza "İstedğim budur!" dedim. Ve kadını yanıma alarak oradan uzaklaştım.

Bundan sonra, onu çadırıma götürerek, kendisine "Ey genç kız, beni tanımadın mı?" dedim. Bana "Hayır, seni tanımıyorum!" diye yanıt verdi. Ben "İlkin elli dinar, sonra da yüz dinar ödeyerek yaşlı kadının aracılığıyla Akra'dayken iki kez evine geldiğin; ama seni olanca bakireliğin içinde görerek dokunmaktan çekinip çok öfkelenmene karşın, evinden ayrılmasına izin veren dostunum! Tam seni, bu kez beş yüz dinar ödeyerek üçüncü bir kez bir geceliğine sahip olmaya hazırlanmışken, şimdi sultan seni bana on dinara bağışladı" dedim. Başını eğdi ve birdenbire yeniden kaldırarak "Olup bitenler

anlaşılan İslam inancının gizemi gereğidir! Böyle olunca ben de parmağımı kaldırarak Tanrı'dan başka Tanrı olmadığına ve Muhammet'in onun elçisi bulunduğuna tanıklık ederim!" dedi. Ve böylece resmen imanım haykırarak İslamlıkla onurlandı!

Ben de o zaman, kendi bakımından "Vallahi! Bu kez ona, onu azat edip şeriat düzenine göre onunla evlenmedikçe cinsel bakımdan yaklaşmayacağım!" diye düşündüm. Ve kadı İbn-i Şeddat'ı bulmaya giderek bütün konuyu kendisine açıkladım. O da şahitleri ile benim çadırıma gelerek evlenme sözleşmesini kaleme aldı.

Ancak ondan sonra onunla çiftleştim. Ve benden hamile kaldı. Biz de Şam'a yerleştik. Böylece birkaç ay geçtikten sonra, Şam'a hükümdarların kendi aralarında vardıkları bir anlaşmaya göre savaş esirlerinin değiş tokuşunda bulunmak üzere Frenk kralının bir elçisi gelince, tüm erkek ve kadın tutsaklar özenle seçilerek Müslüman tutsaklarla değiştirildi. Ama Frenk elçisi listesine bakıp da bir kişinin hâlâ eksik olduğun görünce, *falan* atlı birliğin komutanının eşi diye karımın ilk kocasının adını anmış. Sultan da onun her yanda aranması için adamlar göndermiş. Muhafızlar gelip onu benden istediler. Baştan başa rengim attı ve ağlayarak gidip karımı buldum ve kendisine durumu anlattım. Ama ayağa kalkarak bana "Beni hemen sultanın huzuruna götür! Önünde dize gelerek ona söyleyeceğim şeyi ben bilirim!" dedi. Ben de karımı yanıma alarak, örtünmüş olarak Sultan Selahaddin'in yanına götürdüm; ve Frenk elçisinin onun sağ yanında oturur gördüm...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

... Frenk elçisini onun sağyanında oturur gördüm.

O zaman, sultanın önünde yeri iki elimin arasından öptüm ve kendisine "İşte söz konusu olan kadın budur ve de benim karımdır!" dedim. O da eşime doğru döndü ve ona "Sen ne diyorsun bakalım! Elçiyle birlikte ülkene mi döneceksin, yoksa burada, kocanla mı kalacaksın?" diye sordu. Kadın "Ben, burada kocamla birlikte kalıyorum, çünkü Müslümanım ve ondan hamileyim ve artık Frenklerin arasında ruhum rahat olamaz!" diye yanıt verdi. Bunu duyan sultan, elçiye dönerek, ona "İşittin mi? Ama istersen onunla sen konuş!" dedi. Frenklerin elçisi, eşime ayıplamalar ve tehditlerle hitap etti ve sonunda "Burada Müslüman kocanla kalmayı mı yeğliyorsun yoksa Atlı Birliği komutanı kocan *falana* dönmeyi mi?" diye sordu. O da "Ben Mısırlı olan kocamdan ayrılmayacağım, çünkü Müslümanlar arasında olursam ruhum huzurunu sürdürecektir!" diye yanıt verdi. Çok öfkelenen elçi ayağını yere vurarak bana "Öyleyse al bu kadını götür!" dedi. Ben de karımı elinden tutup onunla birlikte Divan'dan çıktım. Ve ansızın elçi bize seslenerek bana "Akra'da oturan ve yaşlı bir Frenk olan karının anası, bana, gördüğün şu paketi verdi!" dedi. Ve paketi bana teslim ederek "Ve bu kadın, kızını sağlıklı olarak görmeyi umut ettiğini söylemek için beni görevlendirdi!" diye ekledi. Bunun üzerine paketi alıp karım ile birlikte eve döndüm. Ve paketi açtığımızda, eşimin Akra'da giymekte bulunduğu urbalarla birlikte ilkin kendisine ödediğim elli dinarla, ikinci buluşmada ödediğim yüz dinarı elimle verdiğim mendillere düğümlenmiş olarak buldum. Böylece ben de bekârete verdiğim değer in sağladığı armağanı aldım ve Tanrı'ya şükürler ettim!

Daha sonra, Frenk iken Müslüman olan karımı birlikte buraya Mısır'a getirdim! Ve işte, ey konuklarım Yaradanın kutsadığı bu ço-

cuklar da bana bu kadının armağanlarıdır! Bugüne kadar ömrümü-zü birlikte geçirdik, pişirdiğimiz ekmeği birlikte bölüşerek yedik! Ve benim de öyküm budur! Ama Allah daha iyisini bilir! dedi.

Ve Şehrazat, bu öyküyü anlatarak susmuş. Şah Şehriyar da "Bu Fellah ne kadar mutluymuş, Şehrazat!" demiş. Şehrazat da "Evet, ey şah; ama, Halife ile Deniz Maymunlarının Sahibi Balıkçı Halife kadar mutlu değil kuşkusuz!" demiş. Şah Şehriyar, "Öyleyse, nedir bu HALİFE İLE BALIKÇI HALİFE ÖYKÜSÜ?" diye sormuş. Şehrazat "Onu hemen size anlatacağım!" diye yanıtlamış.

HALİFE İLE BALIKÇI HALİFE

Ve Şehrazat demiş ki:

İşittim ki, ey bahtıgüzel şah, eski zamanlarda ve geçmiş çağlarda. Bağdat kentinde, meslek bakımından balıkçı ve adı Halife olan bir adam yaşarmış. Bu, öylesine fakir, öylesine bahtsız ve her şeyden yoksun bir adammış ki, evlenmek için gerekli birkaç parça bakkır parayı bile asla biraraya getiremezmiş; ve böylece yoksulların yoksulu kişiler bile, bir eşe ve çocuklara sahip olduğu halde, o bekâr kalmış.

Günün birinde, âdeti gereğince, bu adam, ağını omzuna vurmuş, başka balıkçılar gelmeden erken saatte avlanmak için su kenarına gelmiş. Ama, birbiri ardından on kez ağını suya fırlattığı halde hiçbir şey tutamamış. Buna son derece canı sıkılmış; göğsü daralmış, zihni perişan olmuş; ve umutsuzluğun pençesinde nehrin kıyısında oturup kalmış. Ama sonunda kötü düşünceleri başından sav-

mış ve kendi kendine "Tanrı benim davranışımı bağışlamaz! Ondan başka sığınılacak varlık yoktur! Kullarının nafakasını gözetir; ve onun vereceği nafakadan kimse bizi yoksun kılamaz; kismetimizi kesmişse, kimse de bunu bize sağlayamaz! Böyle olunca iyi günleri de, kötü günleri de geldikleri haliyle kabullenmeli; ve felaketlere karşı sabır dolu bir yürek taşımalıyız! Çünkü kötü baht, sabırlı bakımla patlayan ve iyileşen bir yara gibidir!" demiş.

Balıkçı Halife, ruhunu bu sözlerle yatıştırarak yüreklenip ayağa kalkmış, yenlerini kıvrarak, kemerini sıkarak ve giysisinin uçlarını kaldırarak ağını kolunun atabileceği kadar uzağa fırlatmış ve bir süre beklemiş; ondan sonra iplere sarılmış ve tüm gücüyle ağı çekmiş; ama ağı öylesine ağırmış ki, ipleri koparmadan avı geri çekmek için sonsuz gayret sarf etmiş. Sonunda başarak, yavaşça kıyı-

ya çıkarmış, yüreği çarparak ağı açmış; ama içinde bir gözü kör, bir ayağı total iri bir maymundan başka bir şey bulamamış...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Elli Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

... Ama içinde bir gözü kör ve bir ayağı total iri bir maymundan başka bir şey bulamamış.

Bunu görünce, bahtsız Halife "Tanrı'dan başka güç ve kuvvet yoktur! Aslında da Allah'a ait bulunmakta ve sonunda ona dönmekteyiz! Ama bugün beni hangi uğursuzluk izlemektedir? Bu felaket dolu kader ve uğursuz talihin anlamı ne? Bu kutsal günde başıma gelen nedir? Yoksa bütün bunlar Yüce Tanrı'nın çizdiği yol mudur?" diye haykırmış. Ve bunu söyleyerek, maymunu alıp boynuna bir ip bağlayarak nehir kıyısında bitmiş bir ağaca bağlamış; sonra eline bir kamçı alarak, umutsuzluğunun acısını çıkarmak için maymunun üzerine yürüyerek onu dövmek istemiş. Ama birdenbire Tanrı'nın yardımıyla maymunun dili açılmış ve etkili bir konuşmayla Halife'ye "Ey Halife, elini durdur; ve beni dövme! Bırak bu ağaca bağlı kalayım ve git Tanrı'ya güvenerek ağını bir kez daha suya fırlat. O, sana günlük nafakanı verecektir!" demiş.

Halife, bu kör ve total maymunun konuşmasını işitince, tehdit edici davranışından vazgeçmiş, yeniden su kenarına gidip ağını bulmuş ve ipi elinde kalacak şekilde suya fırlatmış; ağı yeniden kıyıya çekmek isteyince, ilkinden de daha ağır olduğunu görmüş, yine de ağır ağır ve dikkatle çekmiş; bir de görmüş ki, ağın içinde ikinci bir maymun daha var; ama ilki gibi kör ve total değil; çok güzel ve göz-

leri sürmeli, pençeleri kınalı, dişleri beyaz ve biçimli aralıklarla birbirinden ayrık imiş. Başka maymunların kıcına benzemeyen güzel bir pembelikte kıcı varmış. Sırtında görülmesi hoş mavi ve kırmızıdan bir giysi, kollarında altın bilezikler, ayaklarında altın halhallar varmış; kulaklarında da altın küpeler... Ve de balıkçıya bakarken gülüyor, göz kırıyor ve diliyle gürültülü sesler çıkarıyormuş.

Bunu gören Halife "Bugün anlaşılan maymunların günü! Suyun balıklarını maymuna dönüştüren Tanrı'ya şükürler olsun! Demek ki bugün buraya ancak böylesi bir av için gelmişim! Ey can sıkıcı gün! İşte böyle başladın! Daha ilk sayfası okununca içeriği anlaşılan bir kitap gibisin! Ama bütün bunlar ilk maymunun tavsiyesini

tutmamdan ortaya çıktı!" diye haykırmış. Ve bunları söyleyerek ağaca bağlı bulunan maymuna doğru koşmuş; kırbacını kaldırarak üç kez havada dolaştırmış ve "Bak, ey uğursuz suratlı yaratık, bana verdiğin nasihatın sonunda başıma ne geldi! Seni dinlemiş olmam ve günüme senin kör gözün ve topal ayağım görmekle başlamam işte sonunda beni açlıktan ölmeye mahkûm etti!" diye haykırmış. Ve sırtına şiddetle kamçıyı indirmiş ve tam yeniden vuracağı sırada maymun ona "Ey Halife, beni döveceğine, ilkin gidip sudan çıkardığın arkadaşım ile konuşsana! Çünkü, ey Halife, bana layık gördüğün işlem seni hiçbir yere götürmez, aksine! Beni dinle, bu senin yararındır!" diye haykırmış. Halife de çok şaşırarak kör maymunu bırakmış ve bütün dişlerini göstererek gülen ikinci maymunun yanına yaklaşmış. Ve ona "Ey zift suratlı, sen kim olabilirsin ki?" diye haykırmış. Güzel gözlü maymun da "Nasıl, ey Halife, sen yoksa beni tanımadın mı?" diye yanıt vermiş. Balıkçı da "Hayır! Seni tanımıyorum! Çabuk konuş! Yoksa şu kırbaç sırtında şaklar!" demiş. Maymun "Böyle konuşma, ey Halife, uygun değil! Benimle başka türlü konuşsan ve seni zengin edecek yanıtlarımı alsan iyi edersin!" demiş. O zaman Halife, kamçıyı bir yana atmış ve maymuna "İşte seni dinlemeye hazırım, ey tüm maymunların şahı maymun sultan!" demiş. Öteki de "Öyleyse bil ki ey Halife, ben sahibim Yahudi sarraf Ebu Saada'ya aitim! O da, servetini ve işlerindeki başarıyı bana borçludur!" demiş. Halife "Bu nasıl oluyor?" diye sorunca da "Sadece sabahları yüzüne baktığı ilk kimsenin ve geceleri de yatmadan önce gördüğü son kimsenin ben oluşumdan!" yanıtını vermiş. Halife de bu sözleri duyunca "*Maymun suratı gibi uğursuz* atasözü ne kadar doğruymuş!" diye haykırmış. Sonra kör maymuna doğru dönerek ona "İşittin sen de, değil mi? Bu sabah senin suratın bana yorgunluk ve düş kırıklığından başka bir şey getirmedi! Sen, şuradaki kardeşin gibi değilsin!" diye haykırmış. Ama güzel gözlü maymun, ona "Ey Halife, kardeşimi rahat bırak ve beni dinle! Sözlerimin doğruluğunu sınamak için, beni ağının ucundaki ipe bağla ve onu bir

kez daha suya at! Böylece sana mutluluk getirip getirmediğimi göreceksin...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Elli Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

"Böylece sana mutluluk getirip getirmediğimi göreceksin!" demiş.

O zaman Halife maymunun kendisine tavsiye ettiğini yapmış ve ağı suya atarak bir koyun kadar büyük, gözleri altın dinarlar, pulları elmaslar gibi parlak harika bir balık yakalamış. Sanki yeryüzünün ve bağlısı yerlerin hükümdarı olmuşçasına muzaffer bir edayla bunu, güzel gözlü maymuna göstermiş; o da kendisine "Gördün mü? Şimdi güzel taze otlar bul, bir seleye döse; balığı üzerine koy, yeniden üzerini otlarla ört; biz maymunları şu ağaca bağlı olarak bırakıp seleyi omzuna al ve onu Bağdat kentine götür! Gelip geçen ne taşıdığını sorarsa, onlara tek bir sözcükle bile yanıt verme! Sarraflar çarşısına ulaşınca, çarşının ortasındaki sarraflar şeyhi Yahudi Ebu Saada'nın dükkânını göreceksin! Onu dükkânındaki divanda arkasındaki yastığa dayanmış bulacaksın! Önünde iki kasa vardır: Biri altın. öteki gümüş için. Orada genç oğlanlar, köleler, hizmetkârlar ve memurlar göreceksin. Onun yanına doğru ilerler ve balık selesini önüne koyar ve ona 'Ey Ebu Saada, işte! Bugün nehir kıyısına balık avlamaya gittim ve ağımlı senin uğruna suya fırlattım; Tanrı da şu seledede gördüğün balığı gönderdi!' dersin ve balığı özenle seleden çıkarırsın. O zaman balığı eline alacak ve sana bedel olarak bir dinar ödeyecektir. Ama sen bunu ona geri çevirirsin. O zaman iki di-

nar verecektir; bunları da ona geri çevir! Ve ondan hiçbir şey alma, buna çok dikkat et! O zaman sana 'Öyleyse ne istiyorsun, onu söyle!' diyecektir. Sen de 'Vallahi! Ben bu balıkları sana ancak iki söz karşılığı satarım!' dersin. O da sana 'Neymiş bu iki söz?' diye sorarsa, kendisine 'Ayağa kalk ve "Ey çarşıda bulunan herkes tanıklık edin ki, Balıkçı Halife'nin maymununu benim maymunumla değiştirmeye razı oldum. Kendi talihimi onun talihıyla, kendi mutluluk payımı onunkiyle değiştiriyorum!" de!' Ve de Ebu Saada'ya hitap ederek 'Benim balığının karşılığı budur! Altını ne yapayım ben, ne kokusunu bilirim, ne tadını ne de yararını!' diye eklersin! İşte böyle konuşacaksın ey Halife! Ve eğer Yahudi bu pazarlığa razı olursa, onun malı olmuş bulunan ben, artık senin malın olacağımdan; her sabah sana hayırlar dileyecek, akşamları da 'Gecen hayrolsun!' diyeceğim; böylece sana mutluluk getireceğim ve her gün sana yüz dinar kazandıracağım. Yahudi Ebu Saada'ya gelince, her güne, bu kör ve topal maymunu görmekle başlayacak, akşamları da onu görerek bitirecek; ve Tanrı onu her gün bir yeni haksız vergi ya da bir angarya ya da bir hakaretle karşı karşıya getirecekti. Ve böylece, kısa bir sürenin sonunda, dilencilik derekesine inecektir! Böylece, ey Halife, sana söyleyeceğim şeye dikkatle sarıl, böylece refaha kavuşacak ve mutluluğa doğru uzayan gerçek yolu bulacaksın!" demiş.

Balıkçı Halife, maymunun bu sözlerini duyunca "Senin nasihatını dinleyeceğim ey tüm maymunların şahı! Peki sonra bu felaket saçan kör maymunu ne yapayım? Ağaca bağlı mı bırakayım dersin? Onun hakkında doğrusu çok kararsızım! Allah onu hiç kutsamasın!" diye yanıt vermiş. O da "Bırak suya dalsın gitsin! Beni de aynı şekilde bırak suya dalayım! En iyisi budur!" deyince balıkçı da "İşittim ve itaat ettim!" yanıtını vermiş. Kör ve topal maymuna yaklaşıp onu ağaçtan çözmüş ve kendisine nasihatta bulunan maymunu da özgür bırakmış. Maymunlar hemen iki sıçrayışta suya atlayıp içine dalmışlar ve gözden kaybolmuşlar. Bunun üzerine Halife balığı alıp yıkamış ve onu altı otlakaplı bir seleye yerleştirmiş; üstünü de aynı

şekilde otları örtmüştü; sonra seleyi omzuna alarak olanca gücüyle haykırıp şarkı söyleyerek kente gitmişti.

Çarşılara girince, gelip geçenler onu tanımış ve her zamanki gibi alaya almışlar; ve ona "Ey Halife, o taşıdığın nedir?" diye sormaya başlamışlar. Ama o yanıt vermemiş, hatta yüzlerine bile bakmamış; ve bu böylece tüm yol boyunca sürüp gitmişti. Sonunda sarraflar çarşısına gelmiş; birer birer dükkânları izleyerek Yahudinin dükkânına ulaşmış. Ve onu şahane bir tavırla dükkânının içindeki divana kurulmuş; yöresinde hizmete koşan her yaştan ve her renkten birçok hizmetkârın ortasında bulmuş; sanki Horasan hükümdarı gibi bir hali varmış. Halife de kendisiyle iş göreceği Yahudinin yanında bulunduğundan emin olduktan sonra, önüne gelinceye kadar ilerlemiş ve oracıkta durmuş. Yahudi başını kaldırıp onu görünce, kendisini tanımış ve ona "Hoş geldin ey Halife..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Elli Yedinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Hoş geldin ey Halife! Söyle bana, ne iş üzerindesin ve benden istediğin nedir? Eğer birisi kötü sözlerle seni incitti ya da canını sıkırsa, çabucak bana söyle ki, seninle gidip valiye bulalım ve sana verilen zararın hesabını soralım!" demiş. O da "Hayır, ey Yahudilerin başı ve de başlarının tacı, inan olsun ki öyle bir şey yok! Kimse bana kötü söz söylemedi, kimse de incitmedi ve canımı sıkmadı; tam aksine! Ama bu sabah evimden çıktım ve nehir kenarına gittim ve rast gelsin diye ve de senin uğruna ağımyı suya attım. Çekince içinde şu balığı buldum!" diye yanıt vermiş. Ve böyle konuşarak selesini açmış, oradan otların üstünde yatmakta olan balığı çıkarmış ve güve-

nerek Yahudi sarrafa göstermiş. O da bu balığı görünce, onu hayranlık verici bulmuş ve "Musa'nın Beş Kitabı ve Tanrı'nın On Emri'ni anarak sana temin ederim ki, ey balıkçı, dün gece rüyamda Bakire Meryem'i gördüm; bana 'Ey Ebu Saada, yarın benden bir armağan alacaksın!' dedi. Hiç kuşku yok ki, sözünü ettiği armağan bu balıktır!" demiş ve de "Dinin hakkı için söyle bana ey Halife, bu balığı da ha önce benden başka hiç kimseye gösterdin ya da satmak istedin mi?" diye sormuş. Halife de "Yok, vallahi! Sana Ebu Bekr-i Sıddık adına yemin ederim ki, ey Yahudilerin başı ve de başlarının tacı, senin dışında onu hiçkimse görmedi!" diye cevap vermiş. Bunun üzerine Yahudi genç kölelerden birine dönmüş ve ona "Sen, buraya gel! Bu balığı al, eve götür ve kızım Saada'ya, onu temizlemesini, yarısını kızartmasını, yarısını da ateşte kavurmasını ve ben işlerimi bitirip eve gelince hepsini sıcacık önüme koymasını söyle!" demiş. Halife de verilen buyruğu pekiştirmek için "Evet, ey çocuk, hanımına iyice tembih et de onları yakmasın ve de kendisine solungaçlarının güzelim rengini göster!" demiş. Çocuk da "İşittim ve itaat ettim!" diyerek çekip gitmiş.

Yahudiye gelince, parmaklarının ucuyla Balıkçı Halife'ye bir dinar uzatmış ve ona "Ey Halife, bunu kendin için al ve ailen için harca!" demiş. Halife de içgüdüyle onu eline alıp avcunda parıldadığını görünce, hayatında hiç altın görmemiş olduğu ve değerinden de hiç kuşku duymadığı için "Hazinelerin Sahibi ve zenginliklerin ve ülkelerin Hükümdarı olan Tanrı'ya şükürler olsun!" diye haykırmış. Sonra da çekip gitmek için birkaç adım atmış; ama birdenbire güzel gözlü maymunun tavsiyesi aklına gelmiş ve yeniden geri dönerek, dinarı Yahudinin önüne atmış ve ona "Al altınını ve balığı geri ver! Sen utanmazca fakirlerle alay edebileceğini mi sanıyorsun?" demiş.

Yahudi bu sözleri işitince, Halife'nin kendisiyle şakalaşmak istediğini sanmış; ve buna kahkahalarla gülerek bir yerine ona üç altın uzatmış! Ama Halife, ona "Yok, vallahi! Bu nahoş oyun yetsin! Sen gerçekten balığımı böyle sefil bir ücrete satacağımı mı sanıyorsun?" demiş. O zaman Yahudi ona üç yerine beş altın vermiş ve ken-

disine "Balığına karşılık bu beş altını al ve açgözlülüğü bir yana bırak!" demiş. Halife de onları eline almış ve bu altın dinarlara bakarak ve de hayranlık duyarak kendi kendine "Tanrı'ya şükürler olsun, herhalde Bağdat Halifesi'nin elinde bile bugün benim elimde olduğu kadar para yoktur!" demiş. Ve çarşının sonuna gidinceye kadar yolunu sürdürmüş. Ama tam o sırada maymunun sözleri ve kendisine yaptığı tavsiyeleri aklına gelmiş; ve Yahudinin yanına geri dönerek altınları küçümseyerek fırlatmış. Yahudi de "Neyin var, senin ey Halife? Ne istiyorsun? Yoksa altın dinarları gümüş dirhemlerle değiştirmek mi istemektesin?" diye sormuş. O da "Ben senin ne dirhemlerini istiyorum ne de dinarlarını; sadece bencileyin bir fakirin balığımı geri vermeni istiyorum!" diye yanıt vermiş.

Busözleri duyunca Yahudi kızmış ve haykırarak "Nasıl ey balıkçı! Sen bana bir dinar bile etmez bir balık getiriyorsun; ben de sana beş dinar veriyorum; yine de doyumсуzlanıyorsun ha? Sen deli misin? Peki, onu bana bırakmak için ne kadar para istiyorsun söyler misin?" demiş. Halife "Ben onu ne gümüş, ne de altın para karşılığı sana bırakmak istiyorum; sadece iki söz karşılığı satmak isterim!" diye yanıt vermiş. Yahudi iki sözcüğün söz konusu olduğunu işitince, İslam inancına göre söylenmesi gerekli tanıklık sözcüklerinin telaffuz edilmesini ve balıkçının balık karşılığında kendi dininden dönmelerini istediğini sanmış; ve hiddet ve nefretinden gözleri tepesinden fırlayacak gibi olmuş; nefesi tıkanmış ve göğsü çökmüş; dişlerini gıcırdatarak "Ey Müslümanların tırnak yiyicisi! Balığına karşılık benden dinimi değiştirmemi mi istiyorsun? Benden önce atalarımın sahip olduğu inancımı ve yaşamı çiğnememi mi düşünüyorsun yoksa?" diye haykırmış. Ve hizmetkârlarına seslenip onları yöresine toplamış ve onlara "Allah belasını versin! Şu katran suratlıyı gırtlığından yakalayın ve derisini parça parça edinceye kadar iyice sopalayın! Sakın acımayın!

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

"Sakın acımayın!" diye haykırmış. Ve hizmetçiler hemen onun üzerine sopalarla yürümüşler ve dükkânın merdivenlerinden yuvarlayıp düşünceye kadar vuruşlarını kesmemişler! Yahudi de onlara "Bırakın şimdi, kalsın gitsin!" demiş. Halife de iki ayağı üzerine dinelmiş. Aldığı darbelere karşın, sanki hiçbir şey duymamış gibiymiş! Yahudi de ona sormuş "Şimdi bana balığına karşılık almak istediğin parayı söyler misin? İş bitirmek için onu sana ödeyeceğim! Başına gelen pek hoş gitmeyecek işlemi de hesaba kat!" demiş. Ama Halife gülmeye başlamış ve ona "Benim hakkımda yediğim sopalardan yana hiç kaygılanma, efendim; çünkü, bir defasında on eşeğin yiyebileceği sopaya dayanırım! Kılım bile kıpırdamaz!" diye yanıt vermiş. Yahudi de bu sözler üzerine gülmeye başlamış ve ona "Hay Allah layığını versin! Söyle bakayım ne istiyorsun, ben de inancımın üstüne yemin ederim ki, onu sana bağışlayacağım!" demiş. Bunun üzerine Halife "Sana söyledim istediğim şeyi! Senin Müslümanlık yolunda tanıklık sözcüklerini telaffuz etmeni falan da istemiyorum! Çünkü, vallahi! Ey Yahudi, sen Müslüman olsan, senin İslamlaşmanın biz Müslümanlara hiçbir yararı; Yahudilere de hiçbir zararı olmaz; ve aksine kafirliğini sürdürür ve inançsızlık hatanda ısrar edersen bunun da Müslümanlara zararı ve Yahudilere yararı olmaz! Ama benim senden dilediğim iki sözcük, bambaşka bir şeydir! İsterim ki iki ayağın üzerine dinelesin ve 'Sözlerime tanık olun ey çarşı ahalisi, ey sağlam inançlı tacirler; kendi irademle, kendi maymunumu Halife'nin maymunu ile değiştirmeye ve bu dünyadaki bahtımı ve kaderimi, onun bahtı ve kaderi ile ve mutluluğumu onun mutluluğu ile takas etmeye rıza gösteriyorum!' de!" diye yanıt vermiş.

Balıkçının bu konuşmasını duyunca, Yahudi "Eğer istediğin buysa, iş benim için kolay!" demiş. Ve o saat ve o anda, iki ayağı üze-

rinde dinelerek balıkçı Halife'nin kendisinden dilediği sözleri söylemiş. Sonra ona dönerek "Benden daha başka istediğin bir şey var mı?" diye sormuş. O da "Hayır!" yanıtını vermiş. Yahudi "Öyleyse, haydi Allah selamet versin!" demiş. Ve Halife, daha fazla gecikmeden, ayağa kalkıp boş selesini ve ağını alıp nehir kıyısına dönmüş.

Ve güzel gözlü maymunun vaadine güvenerek ağını suya atmış; sonra onları, epeyce ağırlaştıklarından dolayı büyük güçlüklerle kıyıya çekmiş; ve içinin her türden balıkla dolu olduğunu görmüş. O sırada yanından başındaki tepsiyi denge içinde taşıyarak geçmekte olan bir kadın, kendisinden bir altın dinarlık balık istemiş; o da bunu kendisine satmış. Kölenin biri de gelip ikinci bir dinar ödeyerek kendisinden balık satın almış. Ve bu böyle sürüp giderek, o gün, yüz dinarlık balık satmış! O zaman, zaferin sınırında bir zaferle, yüz dinarı alıp, oturmakta olduğu balıkçılar pazarı yakınındaki sefil barınağına dönmüş.

Ve gece olunca, elde ettiği bunca paradan kaygılanmış ve uyu-mak için hasırın üzerine kıvrılırken, kendi kendine "Ey Halife, mahallede herkes seni fakir biri olarak bilir! Oysa, şimdi, elinin altında yüz altın dinar var! Herkes yakında bunu öğrenecek, Halife Harun Reşit de öğrenmekte gecikmeyecek; ve günün birinde para sıkıntısı çekince, muhafızlarını sana gönderecek ve 'Şu kadar paraya ihtiyacım var, öğrendim ki sende yüz dinar varmış! Senden ödünç alacağım!' diyecek! O zaman kendisine en acınacak tavrımı takınarak, yüzüme yumruklar indirerek 'Ey Emir-ül-Müminin, ben fakirin biriyim! Ve de bir hiçim! Nasıl olur da bunca düşsel bir servete sahip olabilirim? Vallahi! Sana bunu anlatan kişi, müthiş bir yalancıymış! Böylesine bir servete ne sahip oldum, ne de olacağım!' diyerek yanıt vereceğim. O zaman, kurnazlıkla paramı almak ve sakladığım yeri itiraf ettirmek için beni güvenlik amiri Güve Ahmet'e teslim edecek; o da giysilerimi çıkartıp itiraf edinceye ve kendisine yüz dinarı teslim edinceye kadar sopalamaya başlayacak! Böyle olunca, benim şimdi yapacağım en iyi şey, bu kötü durumdan kurtulmak için

hiç itirafta bulunmamak! İtirafta bulunmamak için de şükür Allah'a ki zaten oldukça dayanıklı olan bedenimi dayağa alıştırmaktır! Ama bunu öylesine tutarlı şekilde yapmalıyım ki, ilerde narin bünyem darbeler altında ezilmesin ve zayıf düşüp içimden gelmeyen şeyi bana asla yaptırmassın!" demiş.

Böyle düşünen Halife hiç tereddüt etmeden ve haşhaş yutucusu olarak kişiliğinin kendisine esinlediğini uygulamaya koymaya karar vermiş. Ve o dakikada yerinden kalkarak soyunmuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş

Ama Beş Yüz Elli Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

Böyle düşünen Halife hiç tereddüt etmeden ve haşhaş yutucusu olarak kişiliğinin kendisine esinlediğini uygulamaya koymaya karar vermiş. Ve birdenbire ayağa kalkarak çıırplak soyunmuş ve kendisinde bulunan deri bir yastığı alarak duvardaki bir çiviye asmış; sonra, yüz yirmi düğümlü bir kamçıyı eline alarak ve sırayla bir darbeyi kendi derisine, bir darbeyi deri yastığı vurarak bağırıyor, aynı zamanda o sırada güvenlik görevlisinin yanında bulunuyormuşçasına ve suçlamalara karşı kendini savunurcasına büyük feryatlar koparıyormuş. Ve "Ay! Eyvah! Vallahi efendim, yalandır bu! Büyük bir yalan! Eyvah! Ay! Beni mahvedecek sözler bunlar! Uf! Uf! Zayıf yapıyım ben! Hepsi yalancı bunların! Fakirin biriyim ben! Allah! Allah! Fakir bir balıkçı! Hiçbir şeyim yok! Şu dünyanın boş zenginliklerinden hiçbir şey! Evet, bir şeylerim var! Hayır, hiçbir şeyim yok! Evet, bir şeylerim var! Hayır, hiçbir şeyim yok!" diye haykırıyormuş. Ve böylece, kimi vakit kendi gövdesine, kimi vakit

de yastığa darbeler indirerek bulduğu çareyi uygulamayı sürdürüyormuş; ve sonradan fazlaca cam yamınca, kendi sırasını unutuyor ve yastığa bir yerine, iki, bir yerine üç ve bir yerine dört, sonra da beş darbe indiriyormuş!

İşte böyle! Gecenin bağrında çınlayan darbeleri ve haykırışları işiten komşular ve mahalledeki tacirler telaşa düşüp "Bu zavallı çocuğun başına ne geldi de böyle bağırıp duruyor? Ve de yağmur gibi inen bu darbeler de ne oluyor? Sakın hırsızlar evine girip de ona saldırıyor ve öldüresiye dövüyor olmasınlar!" demişler. Artık, çığırtmaların ve uğuldamaların yoğunlukları gittikçe arttığından ve darbeler gittikçe fazlalaştığından, hepsi evlerinden çıkmışlar ve Halife'nin evine koşmuşlar. Ama kapıyı kapalı bulduklarından kendi kendilerine "Hırsızlar eve taraçadan inerek arka yandan girmiş olmalı!" demişler. Ve komşunun taraçasına çıkarak oradan Halife'nin taraçasına sıçramışlar ve çatıdaki açıklıktan geçerek yanına girmişler. Ve orada kendisini çırılçıplak, kamçıyla sırayla bir kendini bir yastığı döverken bulmuşlar! Bir ayağından ötekine sıçrayarak bir ifrit gibi çırpınıp duruyormuş!

Bu durumu gören komşuları, şaşırarak ona "Neyin var senin Halife? Sorun nedir? İşittiğimiz darbeler ve senin uğuldamaların tüm mahalleyi heyecana boğdu ve uyuyamaz olduk! Ve işte yüreğimiz gümbürdeyerek koşup geldik!" diye sormuşlar. Ama Halife onlara "Sizler, benden ne istiyorsunuz? Kendi bedenimin sahibi ben değil miyim? Onu darbelere alıştırarak huzur bulma hakkım yok mu? Geleceğin bana neler sakladığını ben kendim bilmez miyim? Haydi, gidin artık, iyi yürekli kişiler! Siz de benim gibi aynı idmanları yapın! Çünkü siz de haksızlığa ve hakarete uğrayabilirsiniz!" diye haykırmış. Ve artık onların varlığına pek aldırmadan Halife yastığa vurduğu darbelerle ortalığı çınlatmayı ve sanki kendi bedenine darbeler iniyormuşçasına inlemeyi sürdürmüştü. Komşuları bu durumu görünce, öylesine gülmüşler ki sırtüstü yere düşmüşler ve geldikleri gibi çekip gitmişler.

Halife'ye gelince, bir süre geçtikten sonra yorulmuş, ama hırsız korkusundan ve yeni edindiği servetinin kaygısıyla gözlerini kapamak istememiş. Ve sabahleyin, işine gitmeden önce, hâlâ yüz dinarını düşünüyor ve kendi kendine "Onu barınağımda bırakırsam, kuşkusuz çalarlar; ve bir kuşağa sarıp belime dolasam, herhangi bir hırsız tarafından fark edilir ve تنها bir yerde üzerime atılarak beni öldürür ve soyar. Bunlardan daha iyi bir çare bulmalıyım!" demiş. Bunun üzerine ayağa kalkmış ve sırtındaki latasını iki parçaya ayırmış, bu parçalardan birini torba haline sokmuş ve altınları bunun içine koymuş ve torbayı da bir iple boynuna asmış. Bunu izleyerek, ağını, selesini ve sopasını almış, kıyıya doğru yollanmış. Oraya ulaşınca ağını kolunun tüm gücüyle suya fırlatmış. Ama yaptığı hareket öylesine sert kaçmış ve öylesine ölçüsüz imiş ki, altın torbası boynundan fırlamış ve ağlarla birlikte suya boylamış; ve akıntının gücü onu uzaklara sürükleyip derinlere gömmüş.

Bunu gören Halife, ağını bırakmış ve giysilerini çabucak çıkarıp kıyıya bıraktıktan sonra suya girip torbayı aramak üzere dalmış; ama onu bulmakta başarı sağlayamamış. O zaman, umutsuz ve gücü tükenmiş, kıyıya çıkıp giyinmek istemiş; ama giysilerinin kaybolduğunu görmüş; sadece ağını, selesini ve sopasını bulabilmiş. O zaman ellerini birbirine çırpıp "Ah! Giysilerimi çalan alçaklar! Ama bütün bunlar 'Devesini düzmedikçe, deveci hac farizesini gereğince yerine getirmiş olmaz!' atasözünün ne denli haklı olduğunu ortaya koyuyor...

Anlatısının jurasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

"Devesini düzmedikçe deveci hac farizesini gereğince yerine getirmiş olmaz!" atasözünün ne denli haklı olduğunu ortaya koyuyor!" diye haykırmış. Sonra üstünü örtecek tek sahip olduğu şey olan ağını toplayıp sırtına sarmış, bastonu elinde ve selesi sırtında iri adımlarla nehir kıyısında o yandan bu yana, sağa sola, ileri geriye, kızışik bir deve gibi kudurgan, soluk soluğa ve bu durumuyla Süleyman tarafından kapatıldığı bakır kaptan kurtulmuş asi bir ifrite birçok noktalardan benzer şekilde dengesiz dolaşmaya başlamış! İşte Balıkçı Halife'nin durumu böyleymiş! Ama bundan böyle söz konusu olacak olan Harun Reşit'in durumu ise şöyleymiş: Bağdat'ta, o sırada, iş adamı ve halifenin cevahircisi olarak, İbn ül-Kirnas adlı ünlü birisi varmış. Ve bu kişi çarşıda o denli önemli biriymiş ki, Bağdat'ta güzel kumaşlar, mücevherat, değerli eşya, genç oğlanlar ve kızlar, yani satılan her şey onun aracılığıyla veya onun elinden geçtikten ya da onun uzmanlığıyla değerlendirildikten sonra satılmış. Böylece günlerden bir gün İbn ül-Kirnas dükkânında otururken, tellal başının, güzellik, zarafet, incelik ve mükemmelliğin sınırında olan, seyredenin eşini asla görmediği güzellikteki genç bir kızla birlikte geldiğini görmüş. Ve bu genç kız, kendindeki bütün bu çekiciliğin dışında, tüm bilimleri, sanatları, şiiri, çalgı çalmayı, şarkı söylemeyi ve raksetmeyi de biliyormuş. İbn ül-Kirnas da onu hemen orada, beş bin altın dinara satın almakta kararsızlık göstermemiş; ve bin altın dinar değerindeki giysilerle donatarak kızı, Emir-ül-Müminine sunmaya gitmiş. Ve kız da geceyi halifeyle geçirmiş. Böylece halife, onun yeteneklerini ve çeşitli edintilerini bizzat denemiş. Nitekim onu her bakımdan bilgili ve çağında eşi bulunmaz bulmuş. Kızın adı Kuvvet-ül-Kulup¹ imiş. Esmermiş ve cildi taptaze imiş.

¹ *Kuvvet-ül-Kulup*: Yüreklerin Gücü anlamında. Diğer kaynaklarda Kut-ül-Kulup: Yüreklerin Gıdası olarak geçiyor (Ç.).

Emir-ül-Müminin de yeni cariyesinin güzelliğiyle büyülenmiş, ertesi gün İbn ül-Kirnas'a satış bedeli olarak on bin dinar göndermiş. Ve kıza karşı öylesine şiddetli bir tutkuya kapılmış ve yüreği öylesine onun boyunduruğu altına girmiş ki, artık yeğeni ve eşi olan El-Kasım'ın kızı Sitt Zübeyde'yi ihmal etmeye başlamış; öteki gözdelelerinin de hepsini bir yana bırakmış; ve onunla sadece cuma namazı için saraydan çıkarak tam bir ay bir odada kapalı kalmış. Ülkenin ileri gelenleri de ilişkinin bunca uzun sürmesi dolayısıyla durumu çok tedirgin edici bulmuşlar; ve gidip şikâyetlerini büyük vezir Cafer-ül-Barmaki'ye anlatmışlar. Cafer de onlara, bu duruma bir çare bulacağını vaadetmiş; ve halifeyi görebilmek için bir sonraki cuma namazı vaktini beklemiş. Ve camiye girerek onunla konuşma olanağı bulmuş ve kendisine uzun bir süre aşk tutkularından ve bunların sonuçlarından söz etmiş. Halife de, onu, sözünü kesmeden dinledikten sonra, kendisine "Vallahi! Ey Cafer! Bu öyküde ve bu seçimde benim hiçbir takıntım yok; aşkın bağlantılarına kendini kaptıran yürektedir kusur! Ve ben kendimi bu bağlardan nasıl kurtaracağımı bilemiyorum!" diye yanıt vermiş. Vezir Cafer de "Bil ki, ey Emir-ül-Müminin, gözden Kuvvet-ül-Kulup, bundan böyle senin ellerinde, senin buyruklarına boyun eğen esirelerden bir esiredir; ve bilirsin ki, elin sahip olduğuna gönül artık hırs duymaz. Böylece, ben, gönlünün gözdenden asla bıkmaması için sana bir çare göstermek istiyorum: Ondan, örneğin ava ya da balık tutmaya giderek zaman zaman uzaklaş. Çünkü, bakarsın, balıkçıların ağları senin yüreğine aşkın ağlarından daha fazlasını sağlar! Ve bu, şu an için, Devlet işleriyle uğraşmaktan daha çok değer sağlayabilir!" diye yanıt vermiş. Halife de, bunu "Olağanüstü bir fikir bu! Ey Cafer! Öyleyse geri bırakıp geciktirmeden hemen dolaşmaya çıkalım!" diyerek yanıtlamış. Ve ibadetleri biter bitmez, camiye terk edip her biri birer katora binerek, maiyetlerinin başında kent dışına çıkarak kırlarda dolaşmaya gitmişler.

Günün sıcaklığı sürerken, uzun bir süre, o yandan bu yana dola-

şarak, konuşmalarının dalgınlığı içinde sonunda maiyetlerinden uzak düşmüşler; El-Reşit iyice susadığından "Ey Cafer, çok susadığımdan âdeta dilim kurudu!" demiş. Ve yörelerindeki her yana, bir ev bulmak umuduyla bakmışlar ve uzaklarda bir tepede kıpırdayan bir şey ayırt ederek, halife, Cafer'e "Benim şurada gördüğüm şeyi, sen de görüyor musun?" diye sormuş. Cafer de "Evet, Emir-ül-Müminin, bir tepede belli belirsiz bir şey görüyorum! Bu, herhalde bir bahçıvan ya da hıyar eken bir çiftçi olacak! Her durumda, onun yöresinde bir yerlerde su bulunabileceğinden, gidip senin için araştıracağım!" demiş. El-Reşit de "Benim katırım seninkinden daha yolludur! Sen burada kal ve maiyetimizin gelmesini bekle; ben de kendim gidip şu bahçıvanın yanından su içip geri döneyim!" diye yanıt vermiş. Ve bunu söyleyerek El-Reşit, katırını o yönde mahmuzlamış ve bir fırtına rüzgârı ya da kayalıktan düşen bir şelale hızıyla uzaklaşmış; ve göz açıp kapayasıya kadar geçen zamanda, aslında Balıkçı Halife'den başkası olmayan söz konusu kişinin yanına ulaşmış. Onun, çıplak ve ağına bürünmüş, ter ve toza bulanmış, gözleri kıpkızıl, fırlak ve şaşkın; görülmesi korkunç bir durumda olduğunu görmüş. Böylece sanki تنها yörelerde dolaşan kötü niyetli ifritlere benziyormuş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altmış Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

Böylece, sanki تنها yerlerde dolaşan kötü niyetli ifritlere benziyormuş. Harun ona selam vermiş. Halife de onun selamını homurdanarak ve ona alevli bir bakış fırlatarak yanıtlamış. Harun ona "Ey kişi, bana verecek bir yudum suyun var mı?" demiş. Halife de, ona

"Ey sen, kör müsün yoksa deli mi? Suyun şu tepenin ötesinde akıp gitmekte olduğunu görmüyor musun?" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine Harun tepeyi dolanıp Dicle'ye doğru inerek susuzluğunu doyasıya gidermiş ve aynı şekil de katırını sulamış. Sonra yeniden Halife'nin yanına gelerek ona "Ey kişi, burada ne yapıyorsun ve de senin mesleğin nedir?" diye sormuş. Halife "Aslında senin bu sorun, su hakkındaki sorundan daha garip ve olağandışı! Omuzlarımda bulunan mesleğimin aracını görmüyor musun?" diyerek yanıt vermiş. Harun da, ona "Kuşkusuz bir balıkçı olmalısın!" demiş. O da "Söylediğin gibi" demiş. Harun da ona "Ama, hırkanı, gömleğini ve heybeni ne yaptın?" diye sormuş. El-Reşit'in yitirdiği eşyayı adlarıyla olduğu gibi saydığını işitince Halife, nehir kıyısında kendisini soyan hırsızın karşısına gelmiş bulunduğundan kuşku duymamış ve tepenin üstünden El-Reşit'in üzerine bir şimşek gibi saldırarak katırını dizgininden yakalamış ve "Eşyalarımı bana geri ver ve bu kötü şakaları bırak!" diye haykırmış. Harun "Ben, vallahi, senin giysilerini hiç görmedim; senin de neden söz ettiğini bilmiyorum!" diye yanıt vermiş. El-Reşit'in bilindiği gibi, şiş ve tombul yanakları ve çok küçük bir ağzı varmış. Ve Halife ona dikkatle bakarak, onun bir zurna çalıcısı olduğuna inanmış ve ona "Eşyalarımı bana geri verecek misin, vermeyecek misin ey zurnacı, yoksa sopalarım altında rakedip giysilerini ıslatmayı mı yeğ tutarsın?" diye haykırmış.

Halife, balıkçının büyük bir sopayı başının üzerine kaldırdığını görünce, kendi kendine "Vallahi! Ben bu sopanın bir vuruşunun yarısına bile dayanamam!" demiş. Ve daha fazla tereddüt etmeden, güzel ipek saten giysisinden soyunmuş ve bunu Halife'ye sunarak, ona "Ey kişi, yitirdiğin giysilerinin yerine al bu urbayı!" demiş. Halife de urbayı alıp her yandan incelemiş ve "Ey zurnacı, benim giysilerim bu süslü bayağı urbadan on kez daha değerliydi!" demiş. El-Reşit "Olsun! Sen yine de giysilerini bulana kadar onu giy!" demiş. Halife de urbayı alıp giymiş; ama onu çok uzun bularak balıkçı selesinin kulpuna takılı bulunan bıçağını alarak etek kısmından üçte birini keserek bundan kendisine bir sarık oluşturmuş; giysi de ancak diz-

lerine ulaşacak uzunlukta kalmış; ama o, hareketlerini kısıtlamasın diye onun böyle olmasını yeğliyormuş. Sonra halifeye doğru dönmüş ve ona "Allah senden razı olsun, ey zurnacı, söyle bana zurnacı olarak aylık kazancın sana yetiyor mu?" diye sormuş. Halife, onun sorusuna karşı çıkmayı göze alamadığından, "Zurnacı olarak kazandığım aylık gelir on dinar kadar tutuyor!" diye yanıt vermiş. Halife de derin bir acıma tavrıyla ona "Vallahi, ey fakir kişi, senin duru-

mun beni çok üzdü! Ben, aslında, bu on dinarı, sadece ağımyı suya fırlatıp çekerek bir saatte kazanıyorum; çünkü suyun içinde benim yararına çalışan bir maymun var; ağı her suya fırlatışımda onu balıkla dolduruyor. Ey şişkin yanak, benden balıkçılık sanatını öğrenmek

ve bir gün kazancıma ortak olmak üzere ilkin günde beş dinar alma, yardımcım olarak hizmetime girmek ister misin? Dahası, eski zurnacı ustalara karşı, sende canını sıkacak bir şey istediklerinde kullanacağım ve gerekirse bir vuruşta canlarını çıkaracağım bu sopanın nimetlerinden de yararlanırsın!" demiş. El-Reşit de "Önerini kabul ediyorum!" diye yanıt vermiş. Halife "Öyleyse katırından in, bu hayvanı bir yerlere bağla ki, gerek duyduğumuzda, pazara balık taşımak üzere bize hizmet etsin! Ve gel hemen balıkçı çıraklığına başla!" demiş.

Bunun üzerine halife, içinden "Ya sabır!" diyerek ve yöresine şaşkın bakışlar fırlatarak katırının sırtından inmiş, onu yakındaki bir ağaca bağlamış ve giysi adına üzerinde ne kaldıysa uçlarını kaldırmış ve gömleğinin eteklerini kemerine sokarak balıkçının yanında yer almaya gelmiş; o da kendisine "Ey zurnacı, şu ağı bir ucundan tut, *şu* tarzda onu koluna alarak *şöylece* suya fırlat!" demiş. El-Reşit de yüreğinde duyumsadığı tüm cesareti toparlayarak Halife'nin kendisine buyurduğu her şeyi yerine getirmiş; ağı suya fırlatmış; ve bir süre geçtikten sonra onu çekmek istemiş; ama öylesine ağır bulmuş ki, tek başına bu işi yürütememiş ve Halife de ona yardım etmek zorunda kalmış; ve ikisi birlikte onu kıyıya çekmişler; o sırada Halife, yardımcısına "Ey zebbinin zurnacısı, eğer nehrin dibindeki taşlara takılıp ağı yırtılır ve zarar görürse, seni düzerim! Ve sen benim giysilerimi nasıl almışsan, ben de senin katırını elinden alırım!" diyormuş. Ama Harun'un talihi varmış ki, ağ yırtılmadan ve içi en güzel balıklarla dolu olarak ortaya çıkmış! Yoksa Harun hiç kuşkusuz balıkçının zebbinin hışmına uğrayacakmış ve Allah bilir böylesi bir saldırıya artık nasıl dayanırmış! Böylece hiçbir kötülük olmamış! Aksine, balıkçı Harun'a "Ey zurna, sen çok çirkinsin ve yüzün tam anlamıyla kıcıma benziyor, vallahi! Ama yeni mesleğine özen gösterirsen, bir gün olağandışı bir balıkçı olursun...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

"Ey zurna, sen çok çirkinsin ve yüzün tam anlamıyla kışırıyor, vallahi! Ama yeni mesleğine özen gösterirsen, bir gün olağandışı bir balıkçı olursun! Bu arada, ben seni burada beklerken ve dönüşüne kadar balıkları gözetirken, senin en iyi yapacağın şey, katırına binerek çarşıya gidip bana bu harika balıkların artanlarını koymak üzere bana iki büyük sele satın almandır! Ve de sen kafanı başka şeyle yorma, çünkü benim burada balıkları tartacak terazim ve dirhemlerim ve perakende satış için gereken her şeyim var. Balıkçı Çarşısı'na gittiğimizde senin yapacağın bütün iş, terazi tutup müşterilerden para toplamak olacaktır. Ama ilkin koş bana şu iki seleyi satın al, gel! Orada burada oyalanmaktan da kaçın, yoksa sopayı sırtında bulursun!" demiş. Halife de "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş. Sonra da gidip katırı bağlı olduğu yerden çözmüş ve dört nala kaldırmak için mahmuzlamış; ve yüreği çatlayacak gibi gülererek gidip Cafer'i bulmuş. Cafer onu tuhaf görünüşü içinde görünce, kollarını havaya kaldırarak "Ey Emir-ül-Müminin, hiç kuşkusuz yolunun üzerinde, yatıp çimenlerde yuvarlanmak fırsatı bulduğun bir bahçeye rastlamış olacaksın!" diye haykırmış. Halife de Cafer'in bu sözlerini duyunca gülmeye başlamış. Sonra onları izleyen Cafer'in yakınları öteki Barmakiler yere kapanarak ona saygı göstermişler ve "Ey Emir-ül-Müminin, Tanrı neşeni daim kılsın ve seni tüm kaygılardan azade eylesin! Ama, bir yudum su bulmak üzere bizi terk ettikten sonra, seni bunca uzun süre geciktiren şey nedir?" diye sormuşlar. O da kendilerine "Çok gülünç ve inanılmaz bir olay yaşadım!" diye yanıt vermiş. Ve Balıkçı Halife ile olan serüvenini; nasıl kendisinin çaldığını sandığı giysiler yerine ona kendi işlemeli satengiysilerini verdiğini anlatmış. Bunuduyan Cafer "Aman yarabbi! Ey Emir-ül-Müminin, ben seni üstündeki zengin giysilerle ken-

di başına uzaklaşırken görünce başına gelecekleri içime doğmuştu sanki. Ama, gidip balıkçıdan kendisine verdiğini geri alacağıma göre, pek zarara uğranılmış sayılmaz!" diye haykırmış. Halife daha da çok gülerek "Sen bunu daha önce düşünmeliydin ey Cafer, çünkü bu mübarek adam, onu bedenine uydurmak için eteğinden üçte bir bölümünü kesti; ve kestiğiyle de kendine sarık yaptı! Ama, ey Cafer, gerçekten bir balık avlamak bana yetti ve bir kez daha böylesi bir iş tutacak değilim. Ve zaten, bir kez daha denersem, ilk kez sağladığım başarıyı tekrarlayacağımdan da pek emin değilim; çünkü ağımdan çıkan balıklar şaşırtıcı bir bollukta idi. Ve şimdi, efendim Halife, nehir kıyısında balıkları gözetiyor ve benim, avımın ürününü çarşıda satmak üzere içine koyup götüreceğim selelerle geri dönmemi bekliyor!" demiş. Cafer de "Ey Emir-ül-Müminin gidip sana müşteri bulayım mı?" demiş. Harun, "Ey Cafer! Atalarımın katıksız erdemleri üzerine yemin ederim ki, balıklarımı efendim Halife'den satın alıp bana getirenlere, her balık için bir dinar ödemeyi vaadediyorum!" diye bağırmış.

Bunun üzerine Cafer, maiyetindeki muhafızlara "Hey! Muhafızlar ve öteki kişiler, nehir kıyısına koşun ve Emir-ül-Müminine balık getirmeye gayret edin!" diye buyurmuş. Ve hemen maiyette bulunan herkes, nehre koşarak balıkları gözetmekte olan Halife'yi bulmuşlar; ve atmacaların avlarının üzerine saldırdıkları gibi onun üzerine saldırmışlar ve önünde yığılı duran balıkları, Halife'nin sallayarak onları tehdit ettiği sopaya karşın birbirleriyle çekişip kapışmışlar. Halife de onların sayıca kalabalık olmaları karşısında yenik düşerek "Ne de olsa, bu balıklar cennet balıkları değil!" diye haykırmış. Ve kuvvetle indirdiği sopalar sayesinde bunlardan en güzel iki tanesini yağmadan kurtarmakta başarı sağlamış; ve bunları alarak ve her birini bir elinde tutarak, haydut ve yol kesen sandığı bu kimselerden kurtulmak için suya atlamış. Böylece suda yüzüp uzaklaşarak ve her biri birer balık taşıyan ellerini havaya kaldırarak "Ey Tanrı! Bu mübarek balıkların yüzü suyu hürmetine, ortağım olan zurnacının bir an önce geriye dönmesini sağla!" diye haykırmış.

Ve o tam bu dilekte bulunduğu sırada, maiyetten atı yolda işemek için durduğundan ötekilerden sonra kıyıya gelmiş olan bir zenci, artık balıklardan hiçbir iz bulunmadığını görünce, sağa sola bakınmış ve suda bulunan Halife'yi her bir elinde birer balıkla göreyek "Ey balıkçı, buraya gel!" diye haykırmış. Ama Halife, ona "Bas

git, ey zebb yutucu!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri işiten zenci, öfkensinirına ulaşarak, mızrağını kaldırmış ve Halife'nin doğrultusunda nişan alarak, ona "Buraya gelip o iki balığı bana satacak mısın, yoksa seni mıhlayayım mı?" diye haykırmış. Halife de "Mızrağı bırak ey alçak! Hayatımı yitirmektense balıkları sana vermeyi yeğ tutarım!" diye yanıt vermiş. Ve sudan çıkarak zencinin önüne hor gö-

rüyle iki balığı atmış; o da bunları toplayıp kenarı zengin işlemeli ipek bir mendile koymuş; sonra da para çıkarmak için elini cebine sokmuş; ancak boş olduğunu görerek balıkçıya "Vallahi, ey balıkçı, talihin yokmuş; çünkü şimdi cebimde tek bir dirhem bile yok. Ama yarın saraya gelip zenci hadımağası Sandal diye beni ararsan, hizmetkârlar seni yanıma getirirler, sana nasıl cömert davrandığımı görürsün; böylece talihinin noksanını giderir, sonra da yoluna gider-sin!" demiş. Ve Halife, daha fazla terslik göstermekten çekinerek, hadımağasına anası ya da kızıyla cinsel ilişki ya da zina etmenin binlerce hakaretini ya da binlerce tehdidini savurmaktan da çok şey anlatan berbat bir bakış fırlatmış; ellerini birbirine çarparak ve acılık ve alay dolu bir sesle "Aslında, yaşamımdaki tüm kutsal günler arasında, başlangıcından beri, kutsanmış olan bir gün bu, besbelli!" diye söylenerek Bağdat doğrultusunda uzaklaşmış. Böylece kentin duvarlarını aşmış ve çarşıların giriş yerine gelmiş. O sırada gelip geçenler ve dükkâncılar...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altmış Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

O sırada gelip geçenler ve dükkâncılar, bir yandan sırtında ağı-nı, selesini ve sopasını taşıırken, öbür yandan, ikisi de en az bir dinar değerinde urbaya ve sarığa büründüğünü görünce, bu işin esasını öğrenmek üzere yöresini alıp ardında yürümeye başlamışlar; ve böylece halifenin terzisinin dükkânına ulaşmışlar. Terzi de, Halife'nin üstüne daha ilk bakışta, pek az bir zaman önce Emir-ül-Müminine bizzat teslim ettiği giysiyi tanımış. Ve balıkçıya "Ey Halife, sırtındaki urba sana nereden geldi?" diye haykırmış. Halife de, key-

fi iyice kaçmış bulunduğundan, onu tepeden tırnağa süzerek "Sen bu işe ne karışyorsun, suratı boklu terbiyesiz herif ? Yine de, benim saklanacak bir şeyim olmadığı için bil ki, balık tutmayı öğretmek için tuttuğum, sonra da yardımcım olan çırağım bu urbayı, giysilerimi çaldığından ötürü suçlanıp eli kesilmesin diye bana verdi!" diye yanıt vermiş.

Bu sözleri işitince terzi, gezintisi sırasında halifenin bu balıkçıya rastlamış bulunduğunu ve onunla gülüp alay etmek için bu azizliği yaptığını anlamış. Ve rahatça yolunu sürdürüp evine gitmesi için Halife'nin yakasını bırakmış. Biz onun durumuna ertesi gün yeniden döneceğiz.

Ama şimdi Halife Harun Reşit'in bulunmadığı sırada sarayda ne olup bittiğini bilmenin zamanıdır. Ve de, orada gerçekten son derece mühim olaylar geçmiş! Biz, halifenin Cafer ile birlikte sadece biraz hava almak ve Kuvvet-ül-Kulup'a olan tutkusundan bir süre kurtulmak maksadıyla oyalanmak üzere kırlara açılmak için saraydan ayrıldığını biliyoruz. Oysa, esireye duyulan bu tutkudan içi üzülen tek kişi halife değilmiş. Sitt Zübeyde'nin, bu genç kız saraya gelip Emir-ül-Mümininin tek gözdesi olalı beri, kadınların rakiplerine karşı doğallıkla duyumsadıkları kıskançlık duygularıyla ruhu öylesine doluymuş ki, ne yiyebiliyor, ne içebiliyor ne de uyuyabiliyor-muş! Gözlerinin ve yöresindekilerin gözlerinin önünde sürüp giden bu alçaltmanın intikamını almak için, ister halifenin beklenmedik yokluğu şeklinde, ister kendisini davranışlarında özgür kılacak bir olanak sağlayan herhangi bir gezisi ya da çabası şeklinde olsun, doğacak bir fırsatı gözlüyormuş. Ve halifenin bir av ya da bir balık tutma maksadıyla saraydan uzaklaştığını öğrenir öğrenmez, kendi dairelerinde, içkilerin, ve de içi tatlılar ve hamur işleri dolu porselen tabakların eksik olmadığı gösterişli bir şölen hazırlatmış. Ve büyük bir merasimle köleler göndererek "Ey Kuvvet-ül-Kulup, sultanımız Kasım'ın kızı ve Emir-ül-Mümininin eşi Sitt Zübeyde, seni, onuruna verdiği bir şölen için çağırıyor. Çünkü bugün bir ilaç aldı; bundan en iyi sonucu alması için ruhunun neşelenip içinin rahat ol-

ması gerek! Kendisi en iyi rahatlama ve en güzel neşenin seni görmek ve halifenin hayranlıkla pek çok övdüğü sesinden şarkılar dinleyebilmek olduğunu düşünüyor! Ve kulaklarıyla bir kez duyarak bunun denemek istiyor!" dedirterek gözde Kuvvet-ül-Kulup'u çağırtmış. Kuvvet-ül-Kulup da "İşitip itaat etmek Tanrı'ya ve hanımımız Zübeyde Hatun'a karşı borcumuzdur!" diye yanıt vermiş. Ve o saat ve o anda ayağa kalkmış; ama bahtın kendisi için nasıl gizemli tasarılar sakladığını bilmiyormuş. Yanına gerekli olan musiki gereçlerini alarak baş hadımağasına Sitt Zübeyde'nin dairesine kadar eşlik etmiş.

Halife'nin eşinin huzuruna ulaşınca, birkaç kez tekrarlayarak önünde elleri arasından yeri öpmüş, sonra ayağa kalkıp son kertede tatlı bir sesle "Selam, bu haremın yüce perdesi ve yüksek örtüsü üzerine, Peygamberin ardılı ve Abbasilerin erdemli mirasçısının üstüne olsun! Gece ve gündüz birbirini izleyerek uzayıp gittikçe Tanrı da hanımımızın ömrünü uzatsın!" demiş. Ve bu iltifatları yerine getirdikten sonra, öteki kadınların ve nedimelerin arasına katılmış. O zaman kadifeden büyük bir divana uzanmış olan Sitt Zübeyde, yavaş yavaş bakışlarını gözdeye çevirip ısrarla uzun uzadıya bakmış. Ve gördüğüyle gözleri kamaşmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altmış Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Saçları gece gibi siyah, yanakları gülün taç yaprakları gibi pembe, göğüsleri yerine narların yer aldığı, parlak gözlü, baygın bakışlı, ılık saçan bir alnı ve ay gibi bir yüzü bulunan bu kusursuz genç kızın güzelliğinden gözleri kamaşmış. Ve kuşkusuz, güneş sabahları onun alından doğar, gecenin karanlıkları saçlarında koyulaşmış;

tatlı nefesi olmasa misk de olmazmış; ve çiçekler zarafetlerini ve kokularını ona borçluymuşlar; ay, alından ışığını almadıkça parıltı-yamazmış; dallar boyunun inceliğini örnek tutarak salınır; ve yıldız-lar ışıldamayı gözlerinden öğrenmeseler ışıldayamazlarmış; savaşçı-ların yayı kışlarına öykünerek gerilirmiş; ve denizin mercanı dudak-larını görmeden kızarmaz imiş! Hiddetlenirse eğer, âşık-klar yaşamlarını yitirip yere devrilirler; yatışırsa, kıpırtısız yatan bedenler yeni-den hayata dönerlermiş! Bir bakışla onları büyüler, iki âlemi emri-ne bağlarmış. Çünkü, bir güzellik mucizesi, zamanın onuru ve onu yaratıp bunca üstün nitelikler veren Yüce Tanrı'nın utkusu imiş.

Sitt Zübeyde onu inceleyip hayran kalınca, ona "Rahatına bak, dost ve aile çevresindesin! Aramıza hoş geldin, ey Kuvvet-ül-Ku-lup! Otur ve bizi sesinle, güzelliğinle ve çalgı çalarak eğlendir!" de-miş. Genç kız da "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş. Sonra oturmuş ve ilkin eline hoş bir çalgı olan bir tambur alarak ve onun üstüne yaslanarak şairin şu dizelerine hak verdirecek şekilde mız-rap vurmuş:

Ey tambur çalan kız, yüreğim seni işitince uçup gidiyor! Parmakların derin bir uyum sağlayarak saza vurunca, içimdeki aşk musikinin ölçülerini izliyor ve vuruşların bağrımda yansımalarını buluyor! İster yeğni bir şarkı söyle, ister acı haykırımlar kopar, sen ruhumuza işler ve yaralı bir yürekten başka şey göremezsin artık! Ah! Kalk ayağa, ah! Ve de soyun, ah! Örtünü fırlat ve ey güzeller güzeli hafifçe ayaklarını kaldırarak, yeğni zevkleri ve çılgınlığımızı uyandırarak rakset!

Ve çalgının tınısını duyarak ve de çalarken ona eşlik ederek do-ğaçlamadan şu şarkıyı söylemiş:

Kuşlar, onun kardeşleri; yaralı bir kuş olan yüreğime: 'Kaç! İnsanlardan ve toplumdan kaç!' dediler; Ama ben yüreğime, yaralı yüreğime 'Kalbim, insanlara boyun eğ ve kanatların bir yelpaze gibi titresin! Onlara zevk verdiğinden ötürü sen de keyiflen!' dedim!

Ve bu iki dizeyi öylesine harika bir sesle söylemiş ki, gökteki kuşlar havada uçuşlarını durdurmuşlar ve saray hayranlıktan tüm duvarlarıyla raksetmeye başlamış. O zaman Kuvvet-ül-Kulup tam-buru bırakmış ve kamış flavtayı almış ve dudaklarını ve parmaklarını ona değdirmiş; çalışıyla sanki şairin şu sözlerine hak verdirir gibiymiş:

Ey duyarsız kamıştan yapılma flavtayı çalan kız, dudaklarınla parmaklarının yumuşacık tuttuğu saz, içinden nefesin geçtikçe yepyeni bir ruh kazanıyor! Yüreğime üfle! Duyarsız kamışın deliklerinden daha iyi ses verir o! Çünkü onda parmaklarının dokunuşuyla iyileşecek yedi yara bulacaksın!

Orada bulunanları flavta çalarak büyüleyince, bu sazı da bir kenara bırakmış ve eline harika bir çalgı olan udu almış; düzen sağlamış ve onu bağrına yaslayarak, yuvarlaklığının üzerine eğilerek öylesine çalmış ki, insan onu duyunca şairin şu dizelerini hatırlıyor-muş:

Ey ut çalan kız, Acem tellerinin üzerindeki parmakların, isteğine uyarak, üstat bir tabibin ihtiyaca göre, kan akıtması ya da kanın damarlarda akmasına yol açması gibi, sükûneti ya da şiddeti uyandırıyor!

Senin ince parmakların altında Acem telleriyle donanmış udun, dilin anlatamadıklarını söylediğini duymak ve tüm cahillerin onun sözsüz dilini anladığını görmek ne kadargüzel!

Ve o zaman on dört değişik makam üzerine peşrev yaptıktan sonra ona eşlik ederek tümüyle söylediği bir şarkı onu görenleri ve sesini işitenleri zevkten zevke sürüklemiş.

Bunu izleyerek Kuvvet-ül-Kulup, Sitt Zübeyde'nin önünde çeşitli çalgıları çalıp şarkılar söyledikten sonra, olanca zarafeti ve dal-

galı bükülgenliğiyle ayağa kalkmış ve raks etmiş! Bundan sonra oturmuş ve olanca maharetiyle bazı hokkabazlık ve el çabukluğu hünerleri göstermiş; ve bunları öylesine hafif bir el, sanat ve ustalıkla yerine getirmiş ki, Sitt Zübeyde, kıskançlığına, öç alma istek ve duygusuna rağmen, neredeyse ona âşık olacak ve tutkusunu açığa vura-cakmış. Ama bu davranışını tam zamanında engelleyerek, ta içinden "Kuşkusuz! Yeğenim El-Reşit'e ona bu denli âşık olduğu için kusur bulmamalı...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altmış Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Kuşkusuz! Yeğenim El-Reşit'e, ona bu denli âşık olduğu için kusur bulmamalı!" demiş. Ve kölelerine şölen kurmalarını buyurmuş; ve öfkesinin ilk duygularının altında kalmasına özen göstermiş. Ama, ona karşı duyduğu sıcak duyguların da yüreğini tümüyle sarmasına izin vermemiş; ilkin kafasına koyduğu rakibini zehirleme ve böylece ondan sonsuza dek kurtulma fikrini bir yana bırakarak sadece Kuvvet-ül-Kulup'a sunulan hamur işleri arasına uyutucu bhanke'tan epeyce karıştırmakla yetinmiş. Ve gözde, bu tatlılardan bir parçayı dudaklarına götürür götürmez, başı arkaya kayarak yere düşmüş ve baygınlığın karanlıklarına dalmış. Sitt Zübeyde de, büyük bir acı duymuş gibi davranarak, köle kızlara onu gizli bir daireye taşımalarını buyurmuş. Sonra da çok çabuk yemek yerken boğulduğunu söyleyerek kızın ölüm haberini yaydirmiş; daha sonra, göstermelik bir cenaze merasimi hazırlatmış ve onu hemen sarayın bahçelerinde hazırlattığı görkemli bir mezara gömdürmüş.

Bütün bunlar halifenin yokluğunda olup bitmiş! Ama, Balıkcı Halife ile geçirdiği serüvenden sonra halife, saraya dönünce, ilk yaptığı iş, hadımağalarından sevgilisi Kuvvet-ül-Kulup hakkında bilgi istemek olmuş. Hadımağaları, Zübeyde, sırrı açıkladıkları takdirde kendilerini astıracağını söylediğinden, halifeye matemli bir edayla "Efendimiz, Allah ömrünü uzatsın ve hanımımız Kuvvet-ül-Kulup'un kalan ömrünü da sana versin! Senin yokluğun, ey Emir-ül-Müminin, onu öylesine bir umutsuzluğa düşürdü ve öylesine acı duydu ki, buna dayanamadı ve ne yazık ki, ansızın öldü! Şimdi Tanrı'nın rahmetine sığınmış bulunmaktadır!" demişler.

Bu sözleri duyan halife, kulaklarını tıkayarak ve feryatlar koparak ve de her önüne gelene sevgilisini sorarak deli gibi sarayın içinde koşmaya başlamış. Ve yolunun üzerindeki herkes, karınüstü yere kapanmış ya da sütunların ardında gizlenmiş. Ve böylece gözdesinin düzmece mezarının yükseldiği yere kadar gelmiş; ve alnını mermere dayayarak kollarını uzatmış ve olanca gözyaşını dökmüş ve:

Ey mezar, senin soğuk gölgelerin ve gecenin karanlıkları sevgiliyi nasıl kuşatabilir?

Ey mezar, Allah aşkına, söyle bana, sevgilimin güzellikleri sonsuza dek soldu mu? Güzelliğinden taştan o görünüm, sonsuza dek silindi mi?

Ey mezar! Kuşkusuz sen ne Cennet Bahçesi ne de yücelen göksün; ama, söyle bana, senin içinde nasıl oluyor da, ayın parladığını ve dalın çiçek açtığını görüyorum?

Ve halife böylece hıçkırmaya ve acısını dökmeyi bir saat kadar sürdürmüştü. Bundan sonra ayağa kalkmış, hiçbir teselli sözü duymak istemeksizin ve karısını ve yakınlık duyduğu kimseleri kabul etmeksizin dairesine kapanmış. Zübeyde'ye gelince, hilesinin başarı sağladığını görünce, hâlâ bhank'ın uyutucu etkisi altında bulunan

Kuvvet-ül-Kulup'u, giysileri üzerinde olduğu halde, gizlice bir sandığa kapattırmuş ve güvendiğı iki köleyle saray dışına taşıtmış ve satışın kapak kaldırılmadan yapılmasını şart koşarak rastlanan ilk alıcıya satılmasını buyurmuş.

Ve işte her şey böyle olmuş! Balıkçı Halife'nin durumuna gelince: Balık vının ertesi günü uyanınca, ilk düşüncesi kendisine iki balığın bedelini ödemeyen hadım edilmiş zenciye takılmış ve kendi kendine "Galiba yapacağım en iyi şey saraya gidip Sandal denilen bu hadımağasını soruşturmak olacak! Zaten kendisi de bana bunu önerdi! Borcunu ödemek istemezse, geçmişini belleyleyim!" demiş; ve saraya doğru yollanmış.

Oraya ulaştığında, herkesi altüst olmuş bir durumda görmüş; sarayın kapısında da rastladığı ilk kişi başka zencilerin ve hadımağalarının oluşturduğu saygın bir grubun ortasında el kol hareketleri yaparak tartışan zenci Sandal olmuş. Ve onun yanına yaklaşırken, yolunu genç bir memluk kesmek isteyince onu itip "Yürü, pezevenk çocuğu!" diye haykırmış. Bu haykırışı işiten hadımağası Sandal, başını çevirip sesini duyduğu kişinin Balıkçı Halife olduğunu görmüş; gülerek ona, yanına yaklaşmasını söylemiş. Halife yaklaşıncı ona "Vallahi! Seni, ey sarışınım, ey küçük lalem, seni bin kişi arasında tanırdım!" demiş. Hadımağası da, bu sözleri işitince, gülmekten patlayarak canayakın bir tavırla "Hele biraz dur, ey Halife usta! Sana borcumu hemen ödeyeceğim!" demiş. Para çıkarmak ve bunu kendisine vermek üzere elini cebine sokmuş; ama tam o sırada bir bağırtı, halifenin yanından çıkan büyük vezir Cafer'in geldiğini bildirmiş...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Demiş ki:

Para çıkarmak ve bunu kendisine vermek üzere elini cebine sokmuş; ama tam o sırada bir bağırıtı, halifenin yanından çıkan büyük vezir Cafer'in geldiğini bildirmiş. Bunu duyan hadımağaları, köleler ve genç memluklar iki sıra halinde yer almak üzere ayağa kalkmışlar; ve Sandal, kendisine konuşmak için vezirin yaptığı işareti görerek, balıkçıyı bırakmış ve çabucak Cafer'in buyruklarını almaya koşmuş. Ve ikisi birlikte enine boyuna avluda dolaşarak uzun uzadıya konuşmuşlar.

Halife, hadımağasının yanına dönmesinin geciktiğini görünce, zencinin meseleyi tümüyle unutmuş ve sanki varlığından hiç haberi yokmuşçasına artık aldırmaz görünmesinden, bunu, onun bir düzene olduğuna inanmış. O zaman artık yerinde duramaz olmuş ve uzaktan hadımağasına "Artık geri dön!" anlamına gelen işaretler yapmaya başlamış. Ama öteki buna hiçbir ilgi göstermediğinden, Halife de alaylı bir edayla, ona "Ey Lale efendim, bana borcunu ver de çekip gideyim!" diye haykırmış. Hadımağası da, Cafer'in orada bulunmasından dolayı, bu konuşmadan çok sıkılmış ve yanıt vermek istememiş. Aksine, o yanda olan bitenlerin vezirin ilgisini çekmemesi için daha canlı bir tarzda konuşmaya başlamış; ama bu çabası boşuna olmuş! Çünkü Halife, daha yakına gelmiş ve korkunç bir sesle ve de belirgin el kol hareketleri yaparak "Ey ıslah olmaz alçak, Allah kötü niyetli kişilerin ve fakirlerin nesi varsa soyan herkesin belasını versin!" diye haykırmış. Sonra sesinin edasını değiştirecek yine alaylı "Ey Göçük Karınlı efendim, senin korumana sığınıyorum! Çekip gitmem için bana olan borcunu senden rica ediyorum." diye haykırmış. Hadımağası şaşkınlığın sınırına ulaşmış; çünkü Cafer, bu kez, görüp işitmiş bulunuyormuş; ama hâlâ neyin söz konusu olduğunu kavrayamadığından, hadımağasına "Bu zavallı adamın ne-

si var?" diye sormuş. Hadımağası da "Efendim, sen bu adamın kim olduğunu bilmiyor musun?" diye yanıt vermiş. Cafer "Vallahi! Onu ilk kez gördüğüme göre nereden tanıyayım?" demiş. Hadımağası "Efendim, bu kişi, halifeye yetiştirmek için balıklarım yağmaladığımız balıkçıdır! Ben de son kalan iki balığımı alıp kendisine bugün saraya gelip beni görürse, parasını ödeyeceğime söz vermiştim. Tam ona borcumu ödemek üzere iken, size saygı göstermek üzere yanınıza koştum. İşte bundan dolayı, bu bön herif, sabırsızlanarak, şimdi böyle münasebetsizce işaret edip duruyor!" demiş.

Veziir Cafer, bu sözleri işitince, yavaşça gülmüş ve hadımağasına "Ey hadımağalarının başı, nasıl oluyor da sen, Emir-ül-Mümininin ustasına karşı bunca saygı, içtenlik ve ilgi yoksunluğu gösterebilirsin? Zavalı Sandal! Ya halife, ortağı ve ustası olan Balıkçı Halife'ye gerekli saygıyı göstermediğini öğrenirse sana ne der?" demiş. Ve sonra "Ey Sandal, sakın onun gitmesine izin verme; çünkü bundan uygun zamanda gelemezdi! Tam bu sırada halifenin göğsü daralmış ve yüreği üzgündür; gözdesi Kuvvet-ül-Kulup'un ölümü nedeniyle ruhu yas tutmaktadır ve kedere boğulmuştur; ben onu elimden gelen her çareye baş vurarak boşu boşuna teselli etmeye çalıştım. Ama belki de bu Balıkçı Halife'nin yardımıyla onun yüreğini ferahlatabiliriz. Ben onun hakkında halifenin düşüncesini yoklamaya giderken, onu burada tutun!" diye eklemiş. Hadımağası Sandal da "Efendim, sana ne uygun geliyorsa yap! Allah seni ülkenin ve Emir-ül-Mümininin saltanatının desteği, direği ve köşetaşı olarak kollayıp korusun! Ve Yüce Tanrı'nın gölgesi senin ve onun üzerinden eksik olmasın! Ve yüzyıllar boyunca dallarınız, gövdeniz ve kökünüz dokunulmadık kalsın!" diye yanıt vermiş. Ve Cafer halifenin yanına ulaşmak üzere ayrılınca, çabucak Balıkçı Halife'nin yanına gitmiş. Ve Halife, sonunda hadımağasının yanına geldiğini görerek, ona "İşte sonunda ey Göçük Karın, çıkıp geldin!" demiş. Ve hadımağasının memluklara, kendisini tutup gitmesini önlemelerini bildirdiğini görünce "İşte tam da beklediğim şey ortaya çıkıyor! Alacaklı

borçlu oluyor, istekte bulunan, kendisinden bir şeyler istenen oluyor. Ah! Zebbimin Lalesi, ben buraya paramı almaya geldim, oysa harcıma ödemediğim ve vergimi vermediğim bahanesiyle tutuklanıyorum!" diye haykırmış. Ve onun durumu böyleymiş!

Halifeye gelince, Cafer onun yanına girince, onu ikiye katlanmış, başı ellerinin arasında, göğsü hıçkırıklarla sarsılırken ve yavaşça şu dizeleri söylerken bulmuş:

Beni kınayanlar, boyna bitip tükenmeyen ıstırabımdan dolayı eleştiriyorlar! Ama yürek tüm tesellileri reddederken ben ne yapabilirim? Kendi başıma buyruk muyum, yürek benim iradem altında mı sanki?

Ve ben nasıl, can vermeden, anısı yüreğimi dolduran bir çocuğun yokluğuna katlanabilirim; öylesine sevimli, tatlı ve cana yakın bir çocuğun, ey yüreğim?

Oh! Hayır! Onu asla unutmayacağım! Bardak aramızda dolaşırken onu unutmak ha! O bardak ki, ben, içinden bakışlarının şarabını içerdim, hâlâ sarhoşluğunu duyduğum o şarabı!

Ve Cafer halifenin huzuruna çıktığı zaman ona "Barış üzerine olsun, ey Emir-ül-Müminin! Ey imanımızın onurunun savunucusu ve Peygamberlerin Yücesi'nin amcasının ardılı! Tanrı dua ve barışını üzerinden eksik etmesin!" demiş. Halife de yaş dolu bakışlarını Cafer'den yana çevirmiş ve acılı bir bakışla ona...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirmediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Halife de yaş dolu bakışlarını Cafer'den yana çevirmiş ve ona "Ey Cafer, Tanrı'nın selamı, acıması ve kutsaması senin de üzerine olsun!" diyeyanıt vermiş. Cafer "Emir-ül-Müminin kulunun konuşmasına izin verir mi, yoksa bunu yasaklar mısın?" diye sormuş. El-Reşit de "Ne zamandan beri ey Cafer, senin benimle konuşman yasaklanmıştır; sen ki benim tüm vezirlerimin başı ve efendisisin! Ne söylemek istiyorsan söyle bana!" demiş. O zaman Cafer "Efendimiz, evime gitmek için senin yamndan çıktığımda, sarayın kapısında dinelmiş, hadımağalarının arasında bulunan senin ustan, hocan ve ortağın olan Balıkçı Halife'yi, sana karşı üzüntülerini ifade edip 'Tanrı'ya şükürler olsun! Başıma geleni bir türlü anlayamadım! Ben kendisine balık tutma sanatını öğrettim, o ise bana herhangi bir minnet duymaktan öte, sele bulmak üzere çekip gitti ve bir daha da dönmedi! Böyle ortaklık ve de böyle çıraklık olur mu? Yoksa bu onun ustasına borcunu ödemesinin kendi bildiğince bir yolu mudur?' diyerek sızlanıp duruyordu. Ben de, ey Emir-ül-Müminin, koşup gelerek meseleyi sana açmayı uygun buldum; eğer her zaman için onun ortağı kalacaksan, bunu sen bilirsin diye düşünerek... Yok, eğer aranızdaki ortaklığı bozacaksan, o da gitsin bir başka ortak ve arkadaş bulsun!" demiş.

Halife, vezirinin bu sözlerini işitince, onu boğan hıçkırıklarına karşın, gülmekten kendini alıkoyamamış ve birdenbire içinin ferahladığını duyumsayarak Cafer'e "Allah aşkına Cafer, bana doğruyu söyle! Gerçekten Balıkçı Halife şimdi sarayın kapısında mı bulunuyor?" demiş. Cafer de "İnan olsun ki, ey Emir-ül-Müminin, Halife'nin kendisi etiyile kemiğiyle kapıda duruyor!" diye yanıt vermiş. Harun da "Ey Cafer, Allah için, benim ona bugün layık olduğu şekilde adalet göstermem ve borcumu ödemem gerek! Eğer Tanrı

benim aracılığım la ona ceza ve azap verecekse, bunu tümüyle yerine getireceğim. Öyle değil de, bahtında servet ve refaha kavuşması takdir edilmişse, ona da sahip olacaktır!" demiş. Bu sözleri söyleyerek, halife, eline büyük boyda bir kâğıt almış; bunu aynı ölçüde küçük parçalara ayırmış ve "Ey Cafer, ilkin, kendi elinle, bu küçük kâğıt parçalarından yirmisine, bir dinardan bin dinara kadar para miktarları ve ülkenin tüm saygıdeğer kişilerinin halifeden emirlere, vezirlere ve mabeyincilere, sonra da sarayın en basit hizmetlerini görenlere kadar herkesin adlarını yaz; daha sonra da, başka küçük kâğıtlara, sopalamadan asılarak öldürülmeye kadar, her türlü ceza ve eziyetleri yaz!" demiş. Cafer de "İşittim ve itaat ettim!" diye yanıt vermiş. Ve eline bir kalem alarak, kâğıtların üzerine halifenin bildirdiklerine uygun olarak *bin dinar*, *hapis*, *sopalama* ve diğer benzer şeyler yazmış. Sonra da hepsini aynı biçimde katlamış, küçük bir leğene atmış ve hepsini birden halifeye götürmüş; o da kendisine "Ey Cafer, Kutsal atalarımın temiz adları ve erdemleri ve de öncüllerim Hamza ve Âkil üzerine yemin ederim ki, Balıkçı Halife hemen buraya getirilince içindekileri ancak seninle benim bildiğimiz bu kâğıtlardan birini çekmesini ondan isteyeceğim; ve çekeceği kâğıtta ne yazılı ise kendisine vereceğim! Hatta bu, halifelik görevinin devrini bile gerektirse, o anda haklarımdan vazgeçeceğim! Ve gönlümün tüm cömertliğiyle görevimi kendisine devredeceğim! Ama, eğer, aksine, asılarak ölüm ya da kısırlaştırma veya başka herhangi bir ceza söz konusu olursa, nasibini alacak ve başka bir yola baş vurmasına olanak sağlamadan bunu da yerine getireceğim! Haydi şimdi git, onu al ve gecikmeden buraya getir!" demiş.

Bu sözleri işitince Cafer, içinden "Şanlı ve Çok Güçlü olan Tanrı'dan başka yücelik ve kudret sahibi yoktur! Bu zavallının çekeceği kâğıdın, onun yitmesine neden olacak kötü türden cezaların yazıldığı birisi olması mümkündür! O zaman, böylece, hiç istemeksizin, onun felaketinin ilk nedeni olmuş olacağım! Çünkü halife, bunun üzerine ant içtiğine göre kararını değiştirmesi düşünülemez! Be-

nim, gidip bu zavallıyı bulmaktan başka çarem yok! Allah ona ne nasip etmişse o olacaktır!" demiş. Sonra da çıkıp Balıkçı Halife'yi bulmaya gitmiş; ve elinden tutarak onu sarayın içine doğru sürüklemek istemiş. Ama o, o ana kadar sinirlenip tutuklanmasından şikâyet edip saraya geldiğinden ötürü pişmanlıklarını söyleyip dururken, aklını kaçırmış gibi olmuş ve "Ne budalaymışım ki, bu zenci hadımağasını, bu Felaket Lalesini, geniş burun delikleri olan lanetli ırkın bu kalın dudaklı piçini, bu çökük karınlıyı dinleyip onu burada aramaya geldim!" diyormuş. Ama Cafer ona "Haydi! Beni izle!" demiş; ve Halife'nin hakaretler yağdırdığı köleler ve genç oğlanlar top-

luluğu kendilerini izlerken, onu, sürükleyip götürmüş. Yedi uzun dehlizden geçirmiş ve yolda "Dikkat et, ey Halife! İnancımızın savı nucusu Emir-ül-Mümininin huzuruna çıkacaksın!" demiş. Ve büyük bir kapı perdesini açarak, onu, yöresinde emirleri ve sarayının ileri gelenleri bulunduğu halde Harun Reşit'in tahtında oturmakta olduğu kabul salonuna sokmuş. Neyi göreceğinden en küçük bir fıkrı bile bulunmayan Halife, hiç de tedirgin olmamış; ama, olanca şaşaası içinde oturmakta olan Harun Reşit'e dikkatlice bakarak onu tanıyınca, gülmekten çatlayarak ona yaklaşmış ve ona "Ah! İşte karşındasın zurna! Balıklarla beni tek başıma bırakıp kaçmakla namuslu kişiler gibi davrandığını mı samyorsun; ben ki sana mesleği öğretmiş ve seni gidip iki sele almakla görevlendirmiştım. Beni en azından bir dinara satabileceğim balıkları herkesin gelip kapışması ve akbabalar gibi üşüşüp hepsini alıp götürmeleri sırasında yalnız bıraktın! Buraya sürüklenerek bu kalabalığın ortasına düşmemin nedeni de sensin! Ama sen, zurna, söyle bana, seni kim yakaladı da, o iskemleye bağladı...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altmış Sekizinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Ama sen, zurna, söyle bana, seni kim yakaladı da, o iskemleye bağladı?" demiş.

Balıkçı Halife'nin bu sözlerini işiten halife gülmüş ve Cafer'in yazdığı pusulaların içinde bulunduğu altın leğeni iki elinin arasında tutarak, ona "Yaklaş, ey Halife ve şu kâğıtlardan bir kâğıt çek!" demiş. Balıkçı da gülmekten katılarak "Nasıl! Ey zurna, yoksa meslek

değiştirip musikiyi bıraktın mı? Şimdi de yıldızbilimci oldun ha? Dünse balıkçı çırağı idin! Bana inan ki, zurna, bu seni ileri götürmez! Çünkü ne kadar çok mesleğe girersen, o kadar az kazanç sağlarsın! İyisi mi sen yıldızbilimciliği bir yana bırak ve de gel benimle çiraklığını sürdür!" diye haykırmış. Böylesine konuşmasını uzatıp gidecekken, Cafer ona doğru yaklaşıp kendisine "Böyle konuşup durman yetsin! Sana Emir-ül-Mümininin buyurduğu gibi gel de şu kâğıtlardan birini çek!" demiş; ve onu tahta doğru itmiş.

O zaman Halife, Cafer'in iteklemesine karşı çıkmaya çalışmışsa da, homurdanarak altın leğene doğru ilerlemiş ve tüm ağırlığıyla elini içine daldırarak oradan bir sürü kâğıt parçasının birden çıkarmış. Ama onu gözetmekte olan Cafer, bunların hepsini yeniden yerine koymasını ve tek bir kâğıt çekmesini öğütlemiş. Halife de, onu bir yana iterek yeniden elini leğene daldırmış ve bu kez bir tek kâğıt çekmiş ve "Bundan böyle bu şiş yanaklı zurnacıyı, yıldız falına bakmaya özenen bu yıldızbilimciyi hizmete almak benden ırak olsun!" demiş. Bunu söyleyerek kâğıdı açmış ve ona "Ey zurnacı, bana bu kâğıtta yazılı yıldız falını okur musun? Sakın benden hiçbir şey gizleme!" diyerek halifeye uzatmış. Halife de kâğıdı alarak onu, okumaksızın Cafer'e uzatmış ve ona "İçinde yazılı olanı bize yüksek sesle oku!" demiş. Cafer de kâğıdı almış, onu okuyarak ellerini havaya kaldırıp "Yüceler Yücesi ve Güçlüler Güçlüsü Tanrı'dan başka yücelik ve güç yoktur!" diye haykırmış. Halife, gülerek Cafer'e "Umarım ki, iyi haberler var, Cafer! Nedir, söyle! Yoksa tahttan mı iniyorum? Buraya Halife'yi mi çıkarmak gerekecek? Yoksa asılması mı gerek?" diye sormuş. Cafer de, yüreği acıyarak "Ey Emir-ül-Müminin, bu kâğıdın üzerinde, *Balıkçı Halife'ye yüz sopa vurulacak!* yazılı" diye yanıt vermiş.

Bunun üzerine halife, balıkçının haykırıışları ve itirazlarına karşın "Hüküm yerine getirilsin!" emrini vermiş. Ve Cellat Mesrur çılgınca haykıran balıkçıyı yakalatmış; ve onu karın üzerine yatırarak, ne bir eksik, ne bir fazla, ardına yüz sopa vurmuş! Halife, edindiği

dayanıklık nedeniyle hiçbir acı duymadığı halde, korkunç feryatlar koparıyor ve zurnacıya karşı binlerce ilenme sıralıyormuş. Halife de alabildiğine gülüyormuş! Yüz sopa vurulup bitince, Halife sanki hiçbir şey olmamış gibi ayağa kalkmış ve "Allah şakanın belasını ver-sin, ey şiş yanak! Ne zamandan beri doğru dürüst yaşayan insanlar arasında sopalanmak şaka yerine geçiyor?" diye haykırmış. Acıması bol bir ruha ve merhametli bir yüreğe sahip olan Cafer de, halifeye doğru dönmüş ve "Ey Emir-ül-Müminin, izin ver de balıkçı bir kâğıt daha çeksin! Belki bu kez bahtı ona güler! Zaten sen de, eski us-tanın, senin cömertliğinin ırmağında susuzluğunu gidermeden bura-dan uzaklaşmasını istemezsin!" demiş. Halife de "Vallahi, ey Cafer, sen çok tedbirsizsin! Bilirsin ki hükümdarlar yeminlerinden ya da vaatlerinden geri dönmek âdetinde değildir! Oysa, sen, önceden, eğer balıkçı ikinci bir kâğıt çeker de, asılması söz konusu olursa, ça-resiz asılmasını kabullenebiliyor musun? O zaman ölümüne sen ne-den olmuş olmaz mısın?" diye yanıt vermiş. Cafer de, bunu "Vallahi! Ey Emir-ül-Müminin, felakete uğrayanın ölmesi, yaşamasına yeğ tutulur!" diyerek yanıtlamış. Halife "Öyleyse bir kâğıt daha çeksin!" buyurmuş. Ama Balıkçı Halife, halifeye doğru dönerek "Ey felaket zurnacısı, Allah senin cömertliğini ödüllendirsin! Ama, sen koca Bağdat'ta bu gibi deneyleri yaptırmak için benden başka kimse bu-lamadın mı? Ve tüm Bağdat'ta benden daha elverişli kimseler yok muydu?" diye haykırmış. Ama Cafer ona doğru ilerlemiş ve ona "Bir kâğıt daha çek, Allah rast getirsin!" demiş.

O zaman Halife elini altın leğene sokmuş ve bir anda bir kâğıt çekip Cafer'e vermiş. Cafer de onu açıp okumuş ve konuşmaksızın başını öne eğmiş. Halife de sakince, ona "Ey Yahya'nın oğlu, neden konuşmuyorsun?" diye sormuş. Cafer "Ey Emir-ül-Müminin, bu kâ-ğıdın üzerinde hiçbir şey yazılı değil! Boş bir kâğıt!" diye yanıt ver-miş. Halife "Görüyorsun işte, bu balıkçının bahtının gülmesi bizim elimizde değil! Şimdi ona elinden geldiğince çabuk gözümün önün-den uzaklaşıp gitmesini söyle! Yüzünü gördüğüm yeter olsun!" de-

miş. Ama Cafer "Ey Emir-ül-Müminin, senden aziz ve temiz yürekli atalarının kutsal erdemleri üstüne rica ediyorum, bu balıkçıya üçüncü bir kâğıt çekme izni ver! Belki de böylece açlıktan ölmemenin bir yolunu bulabilir!" demiş. El-Reşit de "Pekâlâ! Üçüncü bir kâğıt çeksin! Başkası da olmasın!" diye yanıt vermiş. Cafer de Halife'ye "Haydi, ey fakir kişi, üçüncü ve sonuncu kâğıdını çek...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Altmış Dokuzuncu Gece Olunca

Demiş ki:

"Haydi, ey fakir kişi, üçüncü ve sonuncu kâğıdını çek!" demiş. Balıkçı da bir kez daha kâğıt çekmiş ve Cafer, kâğıdı onun elinden alarak yüksek sesle "Balıkçıya bir dinar!" diye okumuş. Bu sözcükleri duyan Balıkçı Halife de "Allah belanı versin, ey felaket zurnası! Yüz sopaya karşı bir dinar ha! Ne büyük cömertlik! Kıyamet gününde Tanrı bunu sana ödetsin!" diye haykırmış. Halife de tüm ruhuyla gülmeye koyulmuş ve Cafer, ne de olsa onu eğlendirmeyi başarmış bulunduğundan, Balıkçı Halife'yi elinden tutmuş ve onu taht salo-
nundan çıkarmış.

Halife sarayın kapısına gelince, orada hadımağası Sandal'ı görmüş. Sandal onu çağırıp kendisine "Gel. Halife! Emir-ül-Mümininin sana cömertçe sağladığı şeyi paylaşalım!" demiş. Halife de ona "Ah! Zift suratlı zenci, paylaşmak istiyorsun ha? Gel öyleyse kara bedenine yüz sopanın yarısını kabullen! Ve bunu Cehennem'de İblis sana sağlamayı beklerken, efendin zurnacının bana verdiği bir dinar da senin olsun!" demiş. Ve Cafer'in avcuna koyduğu dinarı ona fırlatıp sarayın kapısından çıkmak istemiş. Ama hadımağası ar-

dından koşarak cebinden yüz dinarlık bir kese çıkarıp "Ey balıkçı, bu dinarları dün senden satın aldığım balıkların bedeli olarak al! Ve de selamete yoluna git!" diyerek Halife'ye uzatmış. Halife de bunu görünce pek sevinmiş, yüz dinarla birlikte Cafer'in verdiği dinarı da almış; ve kötü talihini ve uğradığı işlemi unutarak hadımağasından izin almış ve şükrederek memnunluğun sınırında oradan ayrılp eve dönmüş.

Şimdi! Tanrı bir kez bir şeye hükmetmişse, onu her zaman yerine getirir ve bu kez de Balıkçı Halife'nin hakkında verdiği hüküm ve iradesi yerini bulmuş. Gerçekten, evine dönmek üzere çarşıdan geçerken Halife, esirler pazarının önünde hatırı sayılır bir kalabalığın aynı noktaya baktıklarını görerek durmuş. Ve kendi kendine "Toplanmış olan bu kalabalık böyle neye bakıyor olabilir acaba?" diye sormuş. Ve merak duyarak, tacir ve simsarları, zengin ve fakirleri itip kakarak kalabalığı yarmış; onu görüp tanıyanlar, gülüp duruyorlar ve birbirlerine "Yer açın! Tüm pazarı satın alacak olan varlıklı yiğide yer açın! Kulamparaların üstadı yüce Halife'ye yer açın!" diyorlarmış. Halife de hiç tedirginlik duymadan ve kemerine bağlı dinarların ağırlığıyla keyiflenerek, ilk sıranın ortalarına kadar ilerlemiş ve işin ne olduğunu anlamaya çalışmış. Orada, önünde, üzerine bir kölenin oturduğu bir sandık bulunan yaşlı bir kişi görmüş. Ve bu yaşlı kişi yüksek sesle "Ey tacirler! Ey zengin kişiler! Ve de kentimizin soylu kişileri! İçinde ne olduğu bizce bilinmeyen, Kasım'ın kızı ve Emir-ül-Mümininin eşi Zübeyde'nin sarayından bize ulaşan bu sandığı satın alarak yüzde yüz sağlam bir iş için kim parasını harcamak ister? Kim fazla para önerirse Tanrı onu kutsasın!" diyor-muş. Ama onun çağrısını genel bir sessizlik yanıtlıyormuş; çünkü tacirler, içinde ne olduğunu bilmedikleri bir sandık için yüklü para harcamayı göze alamıyorlarmış. Ve de içinden yutturmaca bir şeylerin çıkmasından çekiniyorlarmış! Ama sonunda, içlerinden biri sesini yükseltmiş ve "Vallahi! Bu alışveriş epeyce tehlikeli! Aldanma olasılığı epeyce yüksek! Yine de, ben, bir öneride bulunacağım, ama

bundan dolayı beni ayıplamayın! Bir tek söz edeceğim, kusura bakılmazsa! İşte! Bir tek fazlasını düşünmeden yirmi dinar!" demiş. Ama bir başka tacir hemen bunu arttırarak "Benden elli dinar!" demiş. O zaman tellal "Ey tacirler, aranızda başka arttıracak yok mu? Son öneri yüz dinar! Başka arttıran yok mu?" diye haykırmış. O zaman Halife sesini yükselterek "Benden yüz bir dinar!" demiş.

Halife'nin bu sözlerini duyan tacirler, silkinmiş bir halının üzerinde ne kadar para kalmışsa, onun da o kadar parası olabileceğini düşünerek ve alay ettiğine inanarak gülmeye başlamışlar. Ama Halife kemerini açmış ve yeniden yüksek ve kızgın bir sesle "Yüz bir dinar!" diye haykırmış. Bunun üzerine tellal, tacirlerin gülmesine karşın "Vallahi! Sandık onundur! Ve benim bunu ona satmaktan başka yapacağım şey yoktur!" demiş; ve de "Al! Ey balıkçı, yüz bir altını öde ve içindekiyle birlikte sandığı al götür! Allah alışverişini kutsasın! Aldığının hayrını gör! Ve satın aldığın şey nedeniyle mutluluk senin üzerine olsun!" diye eklemiş. Halife de tam yüz bir dinar içeren kemerini boşaltmış ve içinden çıkanları tellalın eline teslim etmiş; ve satış, iki tarafın karşılıklı anlaşmasıyla son bulmuş. Ve sandık o anda başlayarak Balıkçı Halife'nin malı olmuş.

Ozama, çarşının bütün hamalları, satışın tamamlandığını göerek, her biri ücret karşılığında taşımak üzere didişerek sandığın üzerine atılmışlar. Ama, artık tüm parasını bu satış uğruna harcamış bulunduğu ve bir soğan alacak kadar bile parası kalmadığı için bu durum, zavallı Halife'nin işine gelmiyormuş! Hamallar da sandığı taşımak üzere itişmeyi, tacirlerin aralarına girip onları ayırıcaya kadar sürdürmüşler; tacirler "İlk gelen hamal Zurayk'tır! Taşımak da onun hakkıdır!" demişler. Ve sandığı kendi taşımak isteyen Halife'nin tüm itirazlarına karşın, öteki hamalların hepsini kovmuşlar ve ona, müşterisi Halife'yi izlemesini bildirmişler. Hamal da, sandık sırtında olduğu halde, Halife'nin ardından yürümeye başlamış.

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Demiş ki:

Hamal da, sandık sırtında olduğu halde, Halife'nin ardından yürümeye başlamış. Halife de bir yandan yürürken, içinden "Artık üzerimde ne bir altın, ne bir gümüş ya da bakır para var, hatta bunların kokusu bile yok! Eve ulaşınca ben nasıl bu lanet olası hamalın parasını ödeyeceğim?" diyormuş. Ve de "Bu Allah'ın belası sandığa ne ihtiyacım vardı, benim? Bunu satın almayı nereden kafama soktum, bilmem ki! Ama yazılmış olan insanın başına gelir! Ben, bu hamala para ödeme işinden yakamı sıyırmak için, onu aşağı yukarı koşturacak, sokaklar boyunca yolunu yitirtecek, yorgunluktan ölünceye kadar onu dolaştıracam. O zaman, kendi isteğiyle duracak ve daha fazla bu sandığı taşımak istemeyecektir. Ben de onun bu vazgeçişinden yararlanarak kendisine para ödemekten kurtulacağım ve sandığı kendi sırtıma alıp taşıyacağım!" diyormuş.

Ve kafasında bu tasarıyı kurunca, onu hemen yürürlüğe sokmuş. Bir sokaktan öbür sokağa, bir yerden öbür yere koşmaya koyulmuş ve hamalı da tüm kent boyunca kendisiyle birlikte sürüklemiş; bu böylece öğleden akşam güneş batıncaya kadar sürmüş; ve tamamıyla tükenmiş bulunan hamal da mırıldanmaya, sonra da homurdanmaya başlamış ve sonunda Halife'ye "Efendim, senin evin nerede?" diye sormaya karar vermiş. Halife de "Vallahi! Dün onun nerede bulunduğunu biliyordum, ama bugün tümüyle unuttum! Ve seninle birlikte nerede bulunduğunu arayıp duruyorum!" diye yanıt vermiş. Hamal da "Sen benim ücretimi ver de, sandığını al, öyleyse!" demiş. Halife "Hele biraz daha bekle, ağır ağır yürü de bana hafızamı toplamam ve evimin nerede bulunduğunu düşünmem için zaman bırak!" demiş. Ve bir süre geçtikten sonra, hamal, ıhlayıp dişleri arasından homurdanmaya başlayınca, ona "Ey Zurayk, benim üze-

rimde senin ücretini karşılayacak para yok! Aslında paramı da evde bıraktım, evin nerede olduğunu da unuttum!" demiş.

Ve hamalın artık yürüyecek hali kalmayıp yükünü yere indirek durduğu sırada, Halife'nin yanına bir tanıdığı yaklaşıp omzuna vurarak, ona "Hele hele! Sen misin o, Halife? Mahallenden bunca uzaktaki bu mahallede ne yapıyorsun bakalım? Ve de bu adama ne taşıtıyorsun?" diye sormuş. Ama gücünü yitirmiş bulunan Halife, daha yanıt vermeden, Hamal Zurayk sözü geçen tanıdığa dönmüş ve ona "Amca, Halife'nin evi nerede bulunuyor, acaba?" diye sormuş. Adam da "Vallahi! Tuhaf bir soru sordun! Halife'nin evi Bağdat kentinin öbür yanında, Ravassin mahallesinde, balık pazarı yöresinde bulunan harap hanın içindedir!" diye yanıt vermiş. Ve gülererek uzaklaşmış. Bunun üzerine Hamal Zurayk, Balıkçı Halife'ye "Haydi bakalım, yürü ey alçak! Canlan ve de kıpırda!" demiş. Önünde yürütüp balık pazarı yakınındaki harap hana doğru ona yol aldırmış! Ve oraya ulaşınca kadar küfredip davranışından dolayı "Ey sen, kötü yüzlü herif, Allah günlük ekmeğini kessin! Bu Allah'ın belası hanın önünden kaç kez geçtik de, beni durdurmadın! Haydi, yardım et de sırtımdan şu sandığı indirelim! Keşke sen bunun içinde olup da sonsuza dek kapalı kalsaydın!" diye sitemler etmiş. Halife, tek bir söz söylemeden, onun sandığı sırtından indirmesine yardım etmiş; Zurayk da elinin tersiyle alınındaki iri ter damlalarını silerek, ona "Şimdi beni gereksiz yere bunca yorduktan sonra, senin ruhunun yüceliğini ve hakkettiğim ücreti ödemek için elinin ne denli açık olduğunu görelim! Çabuk ol da ben de kendi yoluma gideyim!" demiş. Halife de ona "Kuşkusuz, arkadaşım, bol bol hakkını alacaksın! Altın paramı, gümüş para mı istersin? Senin seçimine bağlı!" demiş. Hamal da "Uygun olanı sen benden iyi bilirsin!" demiş.

Bunun üzerine Halife, sandıkla birlikte hamalı kapıda bırakarak odasına girmiş ve oradan elinde sıırımında kırk sivri çivi kakılı, bir vuruşta bir deveyi öldürecek güçte korkunç bir kırbaçla çıkmış. Ve hamalın üzerine atılarak kolunu kaldırıp kırbacı havada salla-

miş ve hamalın sırtına indirmiş; ve bunu tekrarlayarak hamalın öylesine canını yakmış ki, zavallı sırtını çevirip uğuldayarak ve ellerini havaya kaldırarak kaçıp gitmiş; ve sokağın köşesinde gözden kaybolmuş.

Böylece hamaldan kurtulunca, kendi girişimiyle sandığa yönelip onu odasına kadar sürüklemiş. Ama, bütün bu gürültüyü duyan komşuları toplanıp Halife'nin ipekli satenden giysisini, aynı kumaştan sarığını ve de sürüklediği sandığı görmüşler ve ona "Ey Halife, bu urba ve bunca ağır şu sandık nereden eline geçti?" diye sormuşlar. O da "Asıl mesleği zurnacılık olan Harun Reşit adlı çırağımdan!" diye yanıt vermiş...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yetmiş Birinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Asıl mesleği zurnacılık olan Harun Reşit adlı çırağımdan!" diye yanıt vermiş. Bu sözleri duyan Halife'nin handa oturan komşuları korkarak birbirlerine "Dikkat edin de, onun böyle budalaca konuştuğunu kimseler duymasın! Yoksa kollukçular yakalar ve hiç kuşkusuz onu asarlar! Hanımızı da baştan aşağı yıkarlar, onun yüzünden; ölüsünü de ya hanın kapısına asarlar ya da daha müthiş bir cezaya uğrar!" demişler. Ve son kertede dehşete düşerek, onu, dilini ağzında kilitli tutmaya zorlamışlar; ve işini bir an önce tamamlaması için sandığı odasına taşımasına yardım etmişler ve üzerine de kapısını kapamışlar.

Halife'nin odası o kadar darmış ki, sandık sanki sırf onun içine girmek için yapılmış gibi, hemen her yanı kaplamış. Ve Halife, ge-

ceyi nerede geçireceğini bir türlü bilemediğinden, boylu boyunca sandığın üzerine uzanmış ve orada bütün gün başına gelenleri düşünmeye koyulmuş. Ve birdenbire kendi kendine "Ama, aslında, sandığı açmak ve içinde ne olduğunu anlamak için daha ne bekliyorum?" diye sormuş. Ve iki ayağı üzerine sıçrayarak elinden geldiğince elleriyle sandığı açmaya çalışmış; ama boşuna! Ve yine kendi kendine "Aklımdan ne zorum oldu da, açmayı bile beceremediğim bu sandığı satın almaya kalktım?" demiş. Ve kilidini kırarak zincirlerini çözmek için yeni bir hamlede bulunmuş, ama boşuna! O zaman kendi kendine "İşi yeniden ele almak için sabahı bekleyelim!" demiş. Ve yeniden boylu boyunca sandığın üzerine uzanarak çok geçmeden uyuyup horlamaya başlamış.

Böylece bir saat kadar uyuduktan sonra, ansızın ürküp sıçrayarak uyanmış; ve başını odasının tavanına çarpmış. Gerçekten, sandığın içinde bir şeylerin kıpırdandığını hissetmiş. Ve birdenbire uyku, aklıyla birlikte başından uçup gitmiş ve "Hiç kuşku yok ki, bunun içinde ecinniler var. Allah'a şükür ki, bana esin verdi de kapağını açmadım. Sandığı açsaydım, karanlıkta üzerime sıçrayıp kim bilir bana neler yapacaklardı! Kuşkusuz! Herhalde başıma hoş şeyler gelmeyecekti!" diye haykırmış. Ama aynı anda, korku kafasında böylece şekillenirken, sandığın içindeki gürültü iki katıyla duyulmuş ve kulağına sanki bir inildeme gelmiş. Bunu duyan Halife, korkunun sınırında, el yordamıyla ışık oluştursun diye bir lamba aramış; ama fakirliğin bir adet lamba edinmesine her zaman engel olduğunu unutmuş ve odasının duvarlarını eliyle yoklayarak ve dişleri birbirine vurarak kendi kendine "Bu kez, durum berbat, hem de çok berbat!" diyormuş. Sonra korkusu ikiye katlanarak kapıyı açmış ve gecenin ortasında alabildiğine bağırarak "İmdat! Handaki komşular! Koşun, yardım edin!" diye bağırarak kendini dışarı atmış. Çoğunluğu çoktan uyumuş bulunan komşuları da çok heyecanlanarak uyanmışlar; karıları yarı örtünük evlerinden başlarını çıkarıp bakarken, onun yanına koşuşmuşlar. Ve hepsi de "Ne oldu sana, Halife?" diye

sormuşlar. O da "Çabucak, bana bir lamba verin, çünkü ecinniler ziyaretime geldi!" diye yanıt vermiş. Komşuları gülmeye başlamışlar ve sonunda içlerinden biri bir lamba getirmiş. Halife de lambayı alıp kendine daha çok güvenerek evine dönmüş. Ama ansızın, tam sandığın üzerine eğildiği sırada "Ah! Neredeyim ben?" diyen bir ses duymuş. Ve öncekinden de fazla korkuya düşerek, her şeyi bırakıp bir deli gibi yeniden dışarı fırlamış ve "Komşular, yardım edin!" diye haykırmaya başlamış. Komşuları da "Allah kahredesice Halife! Ne belasın sen, be! Bizi yine mi tedirgin ediyorsun?" demişler. O da "İyi yürekli kişiler, ecinni sandığın içinde! Kıpırdayıp konuşuyor!" diye yanıt vermiş. Onlar da "Yalancı, ne diyormuş bakalım bu ecinni?" diye sormuşlar. O da "Bana 'Neredeyim ben?' dedi" diye yanıt vermiş. Komşular da gülererek "Ama, kuşkusuz, cehennemdedir, ey lanetli! İnşallah ölünceye kadar gözüne uyku girmez! Bütün ham ve bütün mahalleyi tedirgin ettin! Eğer susmayacak olursan, inip kemiklerini kıracağız!" demişler. Halife, korkudan ölecek gibi olduğu halde, bir kez daha odasına girmeye karar vermiş ve tüm cesaretini toplayarak eline büyük bir kaya alıp sandığın kilidini kırmış ve kapığını ansızın açmış!

Ve sandığın içinde uzanmış baygın ve göz kapakları yarı kapalı, bir huri kadar güzel ve mücevherler kadar parlak bir genç kızın yatmakta olduğunu görmüş. Bu, Kuvvet-ül-Kulup imiş! Ve kurtulduğunu anlayarak, göğsünü havayla doldurarak derin derin solumuş; orada gerçekten, solgun ve çok güzel ve arzu uyandıracak bir halde duruyormuş. Bunu gören ve hayatında böylesi bir güzellik değil, sadece bir kadın bile tanımamış olan balıkçı, önünde dize gelerek ona "Allah aşkına, hanımım, sen kimsin..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yetmiş İkinci Gece Olunca

Demiş ki:

Önünde dize gelerek, ona "Allah aşkına, hanımım, kimsin sen?" diye sormuş. Kız gözlerini, kıvrık kirpikli o güzelim gözlerini açmış ve "Yasemin nerede, Nergis nerede?" demiş. Bunlar sarayda onun hizmetindeki iki genç esirenin adlarıymış. Halife de, kendisinden yasemin ve nergis istendiğini sanarak "Vallahi! Hanımım, burada bende, kurutulmuş kına çiçeklerinden başka çiçek yok!" diyerek yanıt vermiş. Genç kız da bu sesi ve bu yanıtı işitince, tüm aklını başına devşirmiş ve gözlerini alabildiğince açarak "Sen kimsin? Ben

neredeyim?" diye sormuş. Ve bunu, şekerden de tatlı bir sesle ve elinin zarif bir hareketiyle söylemiş! Ve içinde ince bir ruh taşıyan Halife de, görüp işittiğinden çok duygulanmış ve "Ey gerçekten çok güzel olan hanımım, ben Balıkçı Halife'yim! Ve sen de kesinlikle benim yanımda bulunuyorsun!" diye yanıt vermiş. Kuvvet-ül-Kulup da "Öyleyse Halife Harun Reşit'in sarayında değilim, öyle mi?" diye sormuş. O da "Yok, vallahi! Sen, seni kucakladığı için bir saray sayılabilecek benim odamdasın!" diye yanıt vermiş. "Ve alım satım yoluyla benim cariyem oldun! Çünkü bugün sandığınla birlikte seni mezatta yüz bir dinara satın aldım! Ve seni bu sandıkta uyurken evime getirdim! Ve varlığını, ilk farkına vardığımda korkmuş olsam da, kıpırdanışınla kavradım! Daha önce alçakta ve kötü olduğunu bildiğim yıldızımın, şimdi mutlu bir düzeyde parıldadığını görüyorum!" diye yanıt vermiş. Kuvvet-ül-Kulup da bu sözleri duyunca, gülerek ona "Demek ki beni görmeden çarşıda satın aldın, ey Halife?" demiş. O da "Evet, vallahi! Senin varlığından bile haberim olmayarak!" diye yanıt vermiş. O zaman Kuvvet-ül-Kulup, Sitt Zübeyde'nin tuzağına düşerek başına ne geldiğini anlamış; ve olup biteni başından sonuna kadar balıkçıya anlattırmış. Ve böylece onunla sabaha kadar konuşmuş. O zaman kız ona "Ey Halife, sende yiyecek hiçbir şey yok mu? Çok acıktım" demiş. Balıkçı "Ne içecek bir şey var ne de yiyecek! Ve de vallahi, ben de iki gündür ağzıma bir lokma bir şey koymadım!" diye yanıt vermiş. Kız "Hiç değilse, üzerinde biraz para var mı?" diye sorunca "Para mı dedin, hanımım? Son paramı, Tanrı'nın beni meraklandırıp yoluma çıkardığı bu sandığa verdim! Ve elim ayağım kurudu!" demiş. Kız da, bu sözleri işitince, gülmeye başlamış ve ona "Öyle de olsa dışarı çık da komşularından bana yiyecek bir şeyler getir! Herhalde seni reddetmezler! Çünkü komşu komşuya gereklidir!" demiş.

Bunun üzerine Halife, ayağa kalkıp hanın avlusuna çıkmış; sabahın er saatinin sessizliğinde "Ey handa oturanlar, ey komşular! İşte şimdi de sandıktaki ecinni benden yiyecek bir şeyler istiyor! Be-

nim de elimde ona verecek hiçbir şey yok!" diye haykırmış. Onun se-sinden ürken ve yoksulluğuna acıyan komşuları da aşağı inip akşam-dan kalan yarım ekmeği, ayrıca bir parça peynir, bir hıyarla bir turp vermişler. Ve bunları kaldırdığı eteğinin boşluğuna doldurup kendi odalarına çekilmişler. Halife de toparladığı şeylerden mutlu, odasına dönmüş ve bütün bunları genç kızın önüne koymuş ve ona "Haydi, ye!" demiş. O da gülmeye başlamış ve "Su içmek için küçük bir güğüm ya da bir testi olmaksızın nasıl yerim? Yoksa, lokma boğazıma takılır ve ölürüm!" demiş. Halife de "Kötülükler senden ırak olsun, ey güzeller güzeli! Şimdi hemen gidip sana bir testi değil, bir küp su getireceğim!" diye yanıt vermiş ve hanın avlusuna çıkarak gırtlığının tüm gücüyle "Ey komşular! Ey handa oturamam!" diye haykırmış; her yandan kızgın başlar uzanarak ona küfretmeye başlamış ve "Ey Allah'ın belası, şimdi de ne var?" diye haykırmışlar. O da "Sandıktaki ecinni şimdi de su istiyor!" diye yanıt vermiş. Komşular aşağı inip kimi bir kulpsuz testide, kimi bir testide, kimi bir güğümde, kimisi de çömlekte ona su getirmişler; o da her birini ellerine alıp kolunun altına kıştırıp ya da tepesine oturatarak dengede tutup çabucak Kuvvet-ül-Kulup'a getirmiş ve ona "Canının istediklerini sana getirdim!" demiş ve "Başka bir şey arzu ediyor musun?" diye sormuş. Kız da "Hayır! Tanrı'nın verileri yeterince var!" diye yanıt vermiş. O da "Öyleyse, hanımım, sen de kendince tatlı sözler söyle ve bana bilmediğim öykünü anlat!" demiş.

Bunun üzerine Kuvvet-ül-Kulup, Halife'nin yüzüne bakmış ve ona gülümsemiş ve "Bil ki, ey Halife, benim öyküm iki sözcükle özetlenemez! Rakibim Halife Harun Reşit'in karısı Sitt Zübeyde'nin kıskançlığı yüzünden düştüğüm durumdan beni kurtarman bahtında yazılı olduğu için, ne mutlu ki kurtuldum! Ben, gerçekten, Emir-ül-Mümininin gözdesi Kuvvet-ül-Kulup'um! Sana gelince, bundan böyle mutluluğun güvence altındadır!" demiş. Halife de ona "Ama bu Harun benim balık tutmayı öğrettiğim kişi değil midir; ve ben bu bostan korkuluğunu büyük bir iskemlenin üzerinde sarayda otururken görmedim mi?" diye sormuş. Kız da "Kesinlikle ta kendi-

si!" diye yanıt vermiş. O da "Vallahi, bütün hayatımda onun kadar kötü zurna çalan ve de daha büyük bir namussuz görmedim!" demiş. "Bu soytarı suratlı sefil, beni sadece soymakla kalmadı; yüz so- pa karşılığı bir dinar verdirdi! Ve eğer ona bir daha rastlarsam, şu kazıkla karnını yaracağım!" diye eklemiş. Ama Kuvvet-ül-Kulup, onu susturarak kendisine "Bu uygunsuz konuşmayı bırak, çünkü kendini içinde bulacağın yeni durumda, her şeyden önce gönül gözünü açmak ve nezaketle konuşup incelikle davranmak durumundasın! Ve böylece, ey Halife, üzerine saraylıların urbalarını geçirir ve yüksek rütbeli bir Medineli¹, kibarlık ve seçkinlikle donanmış bir kişilik olursun!...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya- vaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yetmiş Üçüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Böylece ey Halife, üzerine saraylıların urbalarını geçirir ve yüksek rütbeli bir Medineli, kibarlık ve seçkinlikle donanmış bir kişilik olursun!" demiş.

Halife, Kuvvet-ül-Kulup'un bu sözlerini işitince, kendisinde bir değişimin meydana geldiğini ve gönül gözünün açıldığını ve eşya- yı algılamasının genişlediğini ve zekâsının parıldadığını hissetmiş².

¹ *Medineli*: Bedevî'nin karşılığı olarak, kentli, uygar (Ç.)

² Sir Richard F. Burton, "The Arabian Nights" adlı Binbir Gece Masalları'nın çevirisinde, bu durumu, bir dipnotu ile şöyle açıklıyor: "Bize anlamsız ve abartılı gelen ve ansızın doğan bu ruh değişikliği, birçok Doğu öykülerinde ve seçkin kişilerin yaşam öykülerinde, özellikle öğrencilik yıllarıyla ilgili olarak, görülmektedir. Bir genç derslerini kavrayamazken, bir gün, kaygan bir duvara tırmanan bir örümceğin, birçok kaymalardan sonra başını sağladığını görünce, 'Tanrı onun gönül gözünü açar; ve çalışmaları artık ona kolay gelir ve sonunda bir allame (doctissimus) olur' (Ç.)

Ve bütün bunlar onun hayrına olmuş. İnce ruhların kaba ruhları etkilediği ne kadar doğrudur! Böylece, bir dakikadan öbürüne, Kuvvet-ül-Kulup'un tatlı sözleriyle Balıkçı Halife, o güne kadar budala ve kaba iken, tavırları ince, dili akışkan zarif bir kentli olmuş.

Gerçekten, Kuvvet-ül-Kulup, böylece, özellikle yeniden çağrılıp Emir-ül-Mümininin huzuruna çıktığında tutacağı yolu ona anlattınca, Balıkçı Halife "Başım üzerine, gözüm üzerine! Senin görüşlerin, hanımım, benim davramış kurallarım; ve hayırlı gözetimin hoşlanacağım bir gölgelik olacaktır! İşittim ve itaat ettim! Tanrı seni kut-samalarıyla kaplasın! Ve en olmaz arzularını bile yerine getirsin! İşte önünde, boyun eğerek ve erdemlerine saygı duyarak, sana bağlı kölen Balıkçı Halife durmaktadır!" diye cevap vermiş. Sonra da "Konuş, hanımım! Sana hizmet uğrunda ne yapabilirim?" diye eklemiş. O da "Ey Halife, bana sadece bir kalem, bir hokka ve bir yaprak kâğıt gerek!" diye yanıt vermiş. Halife de çabucak bir komşusunun yanına koşarak, bu gereçleri sağlayıp Kuvvet-ül-Kulup'a getirmiş; o da, halifenin iş tuttuğu cevahirci İbn ül-Kirnas'a uzun bir mektup yazarak olup bitenlerden onu haberli kılmış ve alım satım yoluyla kendisine sahip olan balıkçı Halife'nin yanında kalmakta olduğunu kendisine açıklamış. Ve mektubu katlayıp Halife'ye vermiş ve ona "Bu mektubu al ve Cevahirciler Çarşısı'nda halifenin iş tuttuğu ve dükkânını herkesin bildiği İbn ül-Kirnas'a ver! Ve sana davramış ve konuşma bakımından yaptığım önerileri de unutma!" demiş. Halife de işitip itaat ettiğini söyledikten sonra mektubu ilkin dudaklarına, sonra alnına götürmüştü; sonra da çabucak Cevahirciler Çarşısı'na koşup orada İbn ül-Kirnas'ın dükkânını sormuş; kendisine göstermişler. Dükkâna yaklaşarak seçkin tavırlarla cevahircinin önünde eğilip ona barış dilemiş. Cevahirci de onun dileğini yanıtlamış; ama dudağının ucundan; ve ona yarım yamalak bakarak "Ne istiyorsun?" diye sormuş, Halife de yanıt olarak ona mektubu uzatmış. Ve cevahirci mektubu parmağının ucuyla tutmuş ve okumadan, hatta açmadan yanındaki halının üzerine bırakmış; çünkü bunun sadaka iste-

mek için bir dilekçe ve Halife'nin de bir dilenci olduğunu düşünüyormuş. Ve hizmetkârlarından birine "Ona bir yarım dirhem verin!" demiş. Ama Halife, bu sadakayı onurlu bir tavırla reddetmiş; ve cevahirciye "Benim sadakayla bir ilgim yok! Sadece mektubu okumanı rica ediyorum!" demiş. O zaman cevahirci mektubu alıp açmış ve okumuş; ve birdenbire onu öpüp saygıyla başına götürmüş; ve Halife'yi yanına oturmaya çağırmış ve ona "Kardeşim, senin evin

nerede bulunuyor?" diye sormuş; o da "*Falan* mahallede, *falan* sokakta, *filan* handa!" diye yanıt vermiş. O da "Çok güzel!" diyerek onu yanıtlamış. Ve iki baş yardımcısını çağırarak onlara "Bu saygın kişiyi Sarraf Muhsin'in dükkânına götürün, kendisine bin dinar ver-

sin. Sonra onu en kısa zamanda bana, buraya geri getirin!" demiş. İki baş yardımcı Halife'yi Sarraf Muhsin'in dükkânına götürmüş ve ona "Ey Muhsin, bu saygın kişiye bin dinar vereceksin!" demiş. Sarraf da bin dinar altın tartmış ve yeniden iki baş yardımcıyla İbn ül-Kirnas'ın yanına dönen Halife'ye vermiş. Halife İbn ül-Kirnas'ı şahane koşumlu bir katıra binmiş, yöresi zengin giysilerle donanmış yüz köleyle çevrili vaziyette bulmuş. Cevahirci onun için de güzelliğe eşdeğer bir katır hazırlatmış. Ve onu mahmuzlayıp kendisini izlemesini söylemiş. Ama Halife "Vallahi, efendim! Ben ömrümde katıra binmedim, at ve eşeğe binmesini de bilmem!" demiş. Cevahirci ona "Hiç önemi yok! Bugün öğrenirsin! Hepsi bu kadar!" demiş. Halife de "Onun beni yere fırlatıp yanıma yöremi kıracağımdan korkarım!" demiş. O da "Korkma sakın ve bin!" diye yanıt vermiş. Halife "Bismillâhırrahmanirrahim!" demiş ve bir sıçrayışta katırın üzerine atlamış; ancak tersine bindiğinden dizgini tutacağına hayvanın kuyruğunu tutmuş. Ve son derece huylu olan hayvan, titizlenerek olanca gücüyle tekmeler savurmaya başlamış ve onu sırtından yere atması uzun sürmemiş! Acı içinde doğrulan Halife "Ben ayakla-rımla yürümekten başka şekil'e yola çıkamayacağımı biliyordum!" demiş. Ama bunlar Halife'nin son üzüntüleri olmuş! Bundan böyle bahtı onu refahın yollarında kararlı bir şekilde yürütecekmış...

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirdiğini görerek ya-vaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yetmiş Dördüncü Gece Olunca

Demiş ki:

Ama bunlar Halife'nin son sıkıntıları olmuş! Bundan böyle bahtı onu refahın yollarında kararlı bir şekilde yürütecekmış. Gerçek-

te, cevahirci kölelerinin ikisine "Şurada gördüğünüz efendinizi hammama götürün ve ona birinci sınıf bir banyo yaptırın! Ve onunla yeniden buluşmamız için evime getirin!" demiş. Ve kendi başına, Kuvvet-ül-Kulup'u bulmak, sonrada kendi evine getirmek üzere Halife'nin barınağına gitmiş.

Halife'ye gelince, iki köle onu ömrünce ayak basmadığı hammama götürmüş ve ona en iyisinden bir tellak ve bir natır bulmuşlar; bunlar hemen onu ovuşturup kirlerini kabartarak yıkamaya başlamışlar. Gereğince tüylerini alıp her türlü kirden ve her çeşit bit ve tahtakurusundan arındırmışlar. Özen gösterip dinlendirmişler ve iki kölenin acele gidip aldıkları ipek bir giysiye bürümüşler. Böylece donatarak onu, efendileri İbn ül-Kirnas'ın daha önce Kuvvet-ül-Kulup ile gelmiş olduğu evine götürmüşler.

Halife de, evin büyük salonuna girerek, genç kadının güzel bir divanda oturmakta olduğunu görmüş; yöresinde de hizmet için candan ilgi gösteren hizmetçiler ve kölelerden oluşan bir topluluk varmış. Ve daha evin kapısındaiken, kapıcı onu görünce hemen ayağa kalkmış ve saygıyla elini öpmüş bulunuyormuş. Ve bütün bunlar Halife'yi büyük bir şaşkınlığa düşürmüş; ama kötü yetiştirilmiş olarak görünme korkusuyla, bunların farkında değilmiş gibi davranmış; hatta yöresindeki herkes ona hizmette kusur etmemek için çırpınıp "Sağlıklar olsun!" dediğinde uygarlık ve samimiyetle yanıt vermeyi bilmiş; ve kendine özgü sözleri kulaklarına erişince, ona hayran olup övgüler yağdırmışlar.

Böylece, Kuvvet-ül-Kulup'un önüne ulaşınca da, önünde saygıyla eğilmiş ve ilk sözü onun söylemesini beklemiş! Kuvvet-ül-Kulup da onun onuruna ayağa kalkmış ve elini tutmuş ve onu divanda yanı başına oturtmuş ve kendisine porselen bir bardak içinde gülsuyuyla kokulandırılmış şekerli şerbet sunmuş; o da bunu alıp ağzıyla gürültü çıkarmadan yavaşça içmiş; ve uygarlığını iyice göstermek için, daha önceleri yaptığı gibi, sonuna kadar bitirip parmağını yalamak için bardakta dolaştıracak yerde, yarıya kadar içmiş. Ve hatta

onu kırmaksızın yanındaki tepsinin üzerine koymuş. Ve içilsin ya da yenilsin diye bir şey sunulduğunda, iyi yetiştirilmiş kimselerin söylediği nezaket sözlerini de "Bu evin konukseverliği sonsuza dek sürsün!" şeklinde tertipleyerek sözgenlikle ifade etmiş. Kuvvet-ül-Kulup da buna hayran olarak kendisine "Aynı sonsuzluğu ömrün için de dilerim!" yanıtını vermiş. Ve ona harika bir şölen verdikten sonra, kendisine "Şimdi, ey Halife, işte senin tüm zekânı ve erdemlerini göstereceğin an geldi! Beni iyi dinle ve duyduklarını aklında tut! Buradan Emir-ül-Mümininin sarayına gidecek ve bir buluşma talep edeceksin! Bu, sana sağlanacak! Halife'ye gerekli saygıları sunduktan sonra, ona 'Ey Emir-ül-Müminin, sana sağladığım öğretilerin anısına, bana bir lütufta bulunmanı rica ediyorum!' diyeceksin! Kendisi bunu hemen kabul edecektir. O zaman 'Bu gece benim çağrılım olmanı arzu ediyorum!' dersin. Hepsi bu kadar! Görelim bakalım kabul edecek mi, etmeyecek mi?" demiş.

Halife hemen ayağa kalkıp emrine verilmiş birçok kölenin eşliğinde ve bin dinar edebilecek bir urbaya bürünmüş olarak dışarı çıkmış. Böylece, doğuşundan gelen güzellik olanca belirginliğiyle ortaya çıkmış; çok şaşırtıcı bir hali varmış! Zaten atasözü de "Bir değneği güzel giysilerle donat, yeni gelin gibi görünür!" dememiş midir?

Saraya ulaştığında, ondaki değişikliği görerek şaşkına dönen baş hadımağası Sandal, onu uzaktan fark etmiş; ve taht salonuna alabildiğine hızlı koşup Harun Reşit'e "Ey Emir-ül-Müminin, bilmiyorum nasıl ama Balıkçı Halife şah olmuş. Çünkü sırtında bin dinar değerinde bir urba ve göz kamaştıran bir maiyet eşliğinde buraya gelmekte!" demiş. Halife de "Onu hemen içeri alın!" buyurmuş.

Böylece Halife, orta yerde Harun Reşit'in görkem içinde oturmakta olduğu taht salonuna alınmış. Ve onun önünde ancak emirler içinde en büyüklerinin eğilmeyi bilebilecekleri bir şekilde saygıyla eğilmiş ve "Barış üzerine olsun ey Emir-ül-Müminin, ey üç âlemin sahibi, imanımızın ve sadık kullarının savunucusu! Yüceler Yücesi

Tanrı ömrünü uzatsın, saltanatını onurlandırsın, onurunu yüceltsin ve en yüce aşamalara çıkarsın!" demiş.

Halife de, bütün bunları görüp duyarak hayranlığın sınırına ulaşmış. Ve baht yolunun Halife'ye nasıl bu denli hızla açılmış bulunduğunu anlayamamış. Ve Halife'ye "İlkin bana söyler misin ey Halife, bu güzel elbiseyi nasıl sağladın?" diye sormuş. O da "Kendi sarayımdan ey Emir-ül-Müminin!" diye yanıt vermiş. El-Reşit "Demek senin bir sarayın var?" diye sorunca da "Söylediğin gibi ey Emir-ül-Müminin! Ve zaten varlığıyla ışıldatman için seni oraya çağırmak üzere huzuruna geldim! Çağrılımsın benim!" diye yanıt vermiş. El-Reşit de gittikçe daha fazla şaşırarak "Senin çağrılın ha? Öyle olsun! Ama beni tek başıma mı, yoksa yanımda bulunacak başkalarıyla birlikte mi çağırıyorsun?" diye sormuş. O da "Seni ve birlikte getirmek isteyeceğin kişileri..."

Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek yavaşça susmuş.

Ama Beş Yüz Yetmiş Beşinci Gece Olunca

Demiş ki:

"Seni ve birlikte getirmek isteyeceğin kişileri!" diye yanıt vermiş. Harun da Cafer'e bakmış; Cafer Halife'ye doğru ilerleyip ona "Bu gece senin konuğun olacağız, ey Halife! Emir-ül-Müminin bunu arzu ediyor!" demiş. Halife de tek bir söz daha eklemeyen, halifenin önünde yeri öpmüş ve yeni konutunun adresini Cafer'e verdikten sonra, Kuvvet-ül-Kulup'un yanına dönerek ona davranışındaki başarısının hesabını vermiş.

Halifeye gelince, adamakıllı şaşırmış bulunuyormuş; ve de Cafer'e "Sen, Halife'nin, şu dünkü gülünç babacan herifin bunca ince-

likli ve sözgen uyar bir kişiye, emirler ya da tacirler içinden en zenginleri kadar varlıklı hale dönmesini nasıl aıklayabilirsin?" demiş. Cafer de "Sadece Tanrı, ey Emir-l-Müminin, bahtın izlediği kestirme yolların sırrım bilebilir!" diye yanıt vermiş.

Ama akşam olunca, yanında Cafer, Mesrur ve yakın arkadaşlarından bazıları olduğu halde, halife, ata binmiş ve çağrıldığı konuta gitmiş. Oraya ulaşınca, giriş kapısından salona kadar tüm yerlerin değerli ve her renkten çiçeklerle donatılmış güzel halılarla dşeli bulunduğunu görmüş. Merdivenler zerinde Halife'nin, ayakta, gülerek kendisini beklemekte olduğunu ayırt etmiş; halifenin geldiğini görünce hemen koşup inmesini kolaylaştırmak için üzengiye tutan da o olmuş. Kendisine hoş gelişler diledikten sonra, önünde yere kadar eğilip "Bismillh!" diyerek onu içeri almış.

Halife de kendisini, tavanı yüksek, görkemli ve zengin; ortasında som altın ve fildişinden yapılma, altın ayaklar üzerine oturtulmuş dört köşe bir tahtın bulunduğu büyük bir salonda bulmuş; ve bu tahta oturması rica edilmiş. Ve hemen içeri, büyük altın ya da porselen tepsiler taşıyan ay kadar güzel genç sakiler girmiş, ilerinde buzlu ve misk kokulu ferahlatıcı ve hoş şerbetler bulunan bardaklar sunmuşlar! Sonra başka genç oğlanlar içeri girerek, ilerinde, ili kazlar, tavuklar, kuzu kebabları, şişte kızartılmış her türden kuş bulunan rengârenk tabaklar sunmuşlar. Sonra da genç ve hoş, belleri ince ve zarif başka beyaz köleler içeri girip sofrayı toplamış, iki ve tatlı tepsileri getirmişler. şaraplar, billur kaseleri ve değerli taşlar kakılmış maşrapaları renklendiriyormuş! Ve bu şaraplar sakilerin beyaz elleri arasından akarken, benzeri olmayan bir koku saçıyor ve gerçekten, şairin şu dizelerini hatırlatıyormuş:

Saki, bana o eski şaraptan ver; sevdiğim şu çocuğa da aynısından ver!
Ey değerli şarap! Erdemlerine yaraşır hangi adı vereyim sana? Seni
'Yeni evlilerin ikisi' diye adlandıracadıım!

Halife de gittikçe daha fazla hayran kalarak Cafer'e "Ey Cafer, başım üzerine yemin ederim ki! Burada neye hayran kalacağımı bilemedim ben: bu kabul tarzının görkemliliğine mi yoksa ev sahibimizin inceliği, hoşluğu ve soyluluğuna mı? Gerçekten bütün bunlar benim kavrayışımı aştı!" demiş. Ama Cafer "Burada gördüğümüz her şey, eşyaya 'Ol!' deyince varlık kazandıran Tanrı'nın yaptıklarının yanında hiçtir! Bütün bunların yanında, ben, ey Emir-ül-Müminin, özellikle konuşmasındaki güven ve eksiksiz bilgeliğiyle Halife'ye şaşıp kaldım! Bu durum bana, onun bahtının güzelliğinin bir işareti gibi görünüyor! Çünkü Tanrı, nimetlerini insanoğullarına dağıtırken, bilgeliği, hepsinin içinde en seçkinlerine bağışlar ve bu dünyanın nimetlerine yeğ tuttuğu bu değeri ancak onlara verir" diye yanıt vermiş.

Bu sırada Halife, bir süre için yok olmuşken, geri dönmüş; ve yeniden hoş gelişler dileyerek halifeye "Acaba Emir-ül Müminin, gecenin saatlerini güzelleştirmek için kendisine ut çalacak bir şarkıcı kızı getirtmek üzere köleme emir vermeme izin verirler mi? Çünkü şu anda Bağdat'ta ondan daha üstün bir şarkıcı ve daha usta bir musikisever yoktur!" demiş. Halife de "Kuşkusuz! İzin verilmiştir" diye yanıt vermiş. Halife de ayağa kalkmış ve Kuvvet-ül-Kulup'un bulunduğu odaya girip beklenen anın geldiğini söylemiş.

Bunun üzerine daha önce süslenip kokular sürünmüş olan Kuvvet-ül-Kulup, kendini sunmaya hazır olmak için, büyük çarşafına bürünmekle ve başına ve yüzüne yeğni bir ipek tül örtmekle yetinmiş. Halife de onu elinden tutarak, böylece peçeli olarak, şahane yürüyüşünü görüp de iç çeken salona sokmuş.

Kuvvet-ül-Kulup, kendisinin kim olduğunu bilemeyen halifenin önünde yeri öptükten sonra, onun pek uzağında olmayan bir yere oturmuş; uduna düzen vermiş ve tüm dinleyenleri hayran bırakan bir peşrev yapmış, sonra da şu şarkıyı okumuş:

Sevdiklerimize duyduğumuz aşkı zaman hiç alır, götürür mü? Ah, dostların tatlı birlikteliği, seni yine tadacak mıyım?

Ey aşk konutunda geçen büyüğü geceler! Ey gecelerimin büyüğü! Seni ummaksızın yaşamım sürer gider mi hiç?

Bu eski günlerin sesini, o denli tanıdığı bu sesin vurgulamalarını duyunca...

*Anlatısının burasında Şehrazat, sabahın belirlediğini görerek ya-
vaşça susmuş.*

Ama Beş Yüz Yetmiş Altıncı Gece Olunca

Demiş ki:

Bu eski günlerin sesini, o denli tanıdığı bu sesin vurgulamalarını duyunca halife, olağandışı bir yoğunlukla duyduğu heyecan içerisinde, iyice solmuş ve söylenen şarkımın daha ilk sözcüklerini duyunca düşüp bayılmış! Ama Kuvvet-ül-Kulup, Halife'yi çağırmış ve ona "Burada bulunan herkese bir süre için yandaki salona geçmelerini ve bizi yalnız bırakmalarım söyle!" demiş. Halife de, çağrılılardan, Kuvvet-ül-Kulup'un gerekli özeni özgürce gösterebilmesi için çekilmelerini rica etmiş. Ve bunlar salonu terk edince, Kuvvet-ül-Kulup, çabucak onu saran üzerindeki geniş çarşafı ve yüzünü örten peçeyi uzağa fırlatmış ve halifenin kendisi ile birlikte iken sarayda giydiğine her bakımdan benzer bir urbaya bürülü olarak görünmüş. Ve kıpırtısız yerde uzanmakta olan El-Reşit'in yanına yaklaşmış ve onun yanına oturmuş; yüzüne gülsuyu serpmiş ve bir yelpazeyle serinlik sağlamış, sonunda da onu canlandırmış.

Halife gözlerini açınca yambaşında Kuvvet-ül-Kulup'u görün-

ce ikinci bir kez bayılmaktan kendini güçlkle alıkoymuş; ama kız. çabucak, gözleriyaşlıyken gülerek, onun elini öpmüş, halife de heyecanın sınırında "Kıyamet Günü'nde miyiz biz, ölümler mezarlarından dışarı nu uğradı; yoksa gördüğüm bir rüya nudur?" diye haykırmış. Kuvvet-ül-Kulup da "Ey Emir-ül-Müminin, bugün Kıyamet Günü değildir, rüya da görmüyorsun! Çünkü ben Kuvvet-ül-Kulup'um ve yaşıyorum! Ölümüm de, uydurmaydı!" diye yanıt vermiş. Ve birkaç sözcükle, olup biteni başından sonuna kadar ona anlatmış. Sonra da "Ve şimdi başımıza mutlulukla ne gelmişse, bunu Balıkçı Halife'ye borçluyuz!" diye eklemiş. El-Reşit de, bütün bunları dinleyerek kimi zaman ağlamış, kimi zaman mutluluktan gülmüş. Ve kız konuşmasını bitirince, onu kendine doğru çekmiş ve bağrına basarak uzun uzun dudaklarından öpmüş. Böylece bir saat kadar birlikte kalmışlar.

Bunu izleyerek yeniden biraraya geldiklerinde, Halife ayağa kalkmış ve "Vallahi! Ey Emir-ül-Müminin, umarım ki bu kez nasi-bim sopalanmak değildir!" demiş. Halife de, keyfi tam olarak yerine geldiğinden, gülmeye başlamış ve ona "Ey Halife, bundan sonra senin için ne yapsam, hiçbir zaman sana olan borcumu karşılamaz! Sen, hemencecik benim dostum olmak ve ülkemin bir ilini yönetmek ister misin?" demiş. Halife de "Köle, Yüce efendisinin önerilerine karşı çıkabilir mi?" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine El-Reşit de "Pekâlâ, Halife, sadece ayda on bin dinar alarak vilayet idareciliği yapmayacaksın; istiyorum ki, Kuvvet-ül-Kulup, kendisi, senin için eşin olacak bir genç kıızı, kendi zevkine göre, saraydaki haremde ya da emirlerin ve ünlü kişilerin haremlelerinden seçsin! Onun çeyiziyle ve babasına ödenecek başlıkla ben kendim uğraşacağım! Ve bundan böyle seni her gün görmek ve törenlerde yanımda bulundurmak istiyorum. Gördüğün görevlere yaraşır bir dizi de evin ve de gönlünün dilediği her şeyin olacak!" demiş.

Halife de, Emir-ül-Mümininin önünde elleri arasından yeri öpmüş. Ve bütün bu mutluluklar ve de çok daha başka mutluluklar

onun olmuş! Ve bekârlıktan da kurtularak Kuvvet-ül-Kulup'un kendisi için seçtiği ve zamanının en güzel ve en alçakgönüllü kadını olan genç eşiyle uzun yıllar birlikte yaşamış. İşte böyle! Kullarına, dilerse, lütuflarını esirgmeden bağışlayan; ve sevinç ve mutlulukları bildiğince dağıtan Tanrı'ya şükürler olsun!

Sonra Şehrazat "Ama sanma ki, ey bahtıgüzel şah, bu geceyi tamamlamak üzere sana anlatmak üzere sakladığım öyküye bakınca, bu öykü daha hayranlık verici ve daha olağanüstüdür!" demiş. Şah Şehriyar da "Kuşkusuz! Ey Şehrazat, senin sözlerinden hiç şüphe etmem! Ama bu gece için ayırdığın şu öykünün çabucak adını bağışla bana! Çünkü Balıkçı Halife'nin öyküsünden güzel olduğuna göre, herhalde olağandışı bir öykü olacak!" diye haykırmış. Şehrazat da gülümüş ve "Evet, ey şah! Bu öykünün adı HASAN-ÜL-BASRÎ'NİN SE-RÜVENLERİ'dir!" demiş.

Dokuzuncu Cildin Sonu

